

**1-11 YAŞ ÇOCUK RESİMLERİNDE
RENK, BİÇİM VE KONULARIN
TABLOLANDIRILMASI**

(Yüksek Lisans Tezi)

Mutlu BAYSAL

Kütahya-2010

T.C.
DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Resim Ana Sanat Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**1-11 YAŞ ÇOCUK RESİMLERİNDE RENK, BİÇİM VE
KONULARIN TABLOLANDIRILMASI**

Danışman:
Prof. Dr. Adnan TEPECİK

Hazırlayan:
Mutlu BAYSAL

Kütahya – 2010

Kabul ve Onay

Mutlu BAYSAL'ın hazırladığı "1-11 Yaş Çocuk Resimlerinde Renk, Biçim Ve Konuların Tablolandırılması" başlıklı Yüksek Lisans tez çalışması, jüri tarafından lisansüstü yönetmeliğinin ilgili maddelerine göre değerlendirilip kabul edilmiştir.

.../.../2010

Tez Jürisi	İmza	
	Kabul	Red
Prof. Dr. Adnan TEPECİK (Danışman)		
Doç. Dr. Lale ALTINKURT		
Yrd. Doç. Dr. Selda MANT		

Prof. Dr. Ahmet KARAASLAN
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürü

Yemin Metni

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “1-11 Yaş Çocuk Resimlerinde Renk, Biçim Ve Konuların Tablolandırılması” adlı çalışmamın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

...../...../2010

Mutlu BAYSAL

Özgeçmiş

1972 yılında Kahramanmaraş'ın Andırın ilçesinde doğan Mutlu BAYSAL, ilk ve ortaokul eğitimini Andırın'da, Lise eğitimini Kahramanmaraş'ta tamamladı. 1994'te G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Resim-İş Eğitimi Bölümünden mezun oldu. 2007 yılında DPÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim Ana Sanat Dalında Yüksek Lisans Eğitimine başladı. Kütahya'nın Gediz ilçesinde Görsel Sanatlar öğretmenliğine devam etmektedir.

İş

1995-1996 Sorgun / Gedikhasanlı Şehit Mustafa Önder İ.Ö.O Sınıf Öğrt. - YOZGAT

1996-1997 Sorgun İlköğretim Okulu Sınıf Öğretmenliği - YOZGAT

1997-2001 Sorgun Mehmet Akif Ersoy İ.Ö.O Resim-İş / Bilgisayar Öğrt. YOZGAT

2001 Bilgisayar Kullanım Kursu Eğitim Görevlisi - YOZGAT

2001-2002 Haymana Bahçecik İ.Ö.O İş ve Teknik Öğretmenliği - ANKARA

2002-2004 Keçiören Kamil Ocak İ.Ö.O İş ve Teknik Öğretmenliği - ANKARA

2004-2005 Mamak İmam Hatip Lisesi Resim / Bilgisayar Öğretmenliği - ANKARA

2005- Gediz Zafer İ.Ö.O. Görsel Sanatlar / Teknoloji ve Tasarım Öğrt. KÜTAHYA

24 Kasım 2006 Uzman Öğretmenlik - KÜTAHYA

Sergileri

3-10 Haziran 2008 Yüksek Lisans Öğrencileri Karma Sergi

10-21 Kasım 2008 "Atatürk" Konulu Karma sergi, Kütahya Merkez Kampüs Bedesten

1-5 Aralık 2008 1. Kişisel Mutlu Baysal Resim Sergisi

19 Şubat-5 Mart 2009 "DPÜ Güzel S.F. Anadolu Yollarında" Başkent Ü. Karma Sergi

10-20 Mart 2009 "DPÜ Güzel San. Fak. Anadolu Yollarında" Selçuk Üni. Karma Sergi

10-20 Nisan 2009 "DPÜ Güzel S. Fak. Anadolu Yollarında" Akdeniz Üni. Karma Sergi

27 Nisan-1 Mayıs 2009 "Başkente Kütahya Günleri Sergisi" GÜSED Karma Sergi

Yarışmalı Sergileri

13-23 Mayıs 2008 Turgut Pura Vakfı 27.Resim ve Heykel Yarışma "Mansiyon" İZMİR

7-9 Mayıs 2008 KSÜ 5. Heykel ve Resim Yarışması K. MARAŞ

7-16 Mayıs 2008 DPÜ 2. Ahmet Yakupoğlu Resim Yarışması- KÜTAHYA

13-15 Mayıs 2009 KSÜ 6. Heykel ve Resim Yarışması- K. MARAŞ

13-23 Mayıs 2009 DPÜ 3. Ahmet Yakupoğlu Resim Yarışması - KÜTAHYA

27 Mayıs- 10 Haziran 2009 Turgut Pura Vakfı 28. Resim ve Heykel Yarışma- İZMİR

14-22 Mayıs 2010 DPÜ 4. Ahmet Yakupoğlu Resim Yarışması - KÜTAHYA

ÖZET

1-11 YAŞ ÇOCUK RESİMLERİNDE RENK, BİÇİM VE KONULARIN TABLOLANDIRILMASI

BAYSAL, Mutlu

**Yüksek Lisans Tezi, Resim Ana Sanat Dalı
Tez Danışmanı: Prof. Dr. Adnan TEPECİK
Haziran 2010, 226 sayfa**

Bu araştırma ile 1-11 yaş çocukların kendilerini nasıl biçim, renk ve konularla ifade ettiklerinin ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Araştırma evrenini Kütahya İli Gediz İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı İlköğretim Okulları ve Anaokulu oluşturmuştur. Amaçlı örnekleme yöntemi ile 1 Anaokulu ve 3 İlköğretim Okulu, I. Kademe öğrenci ve öğretmenleri araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Problemin farklı boyutlarını ortaya koymak ve sonuçların daha zengin olabilmesi için, İlköğretim okulları, normal eğitim veren Zafer İlköğretim Okulu, özel eğitim veren Gökkuşuğu İlköğretim Okulu ve taşınmalı eğitim veren Mehmetçik İlköğretim Okulu olarak seçilmiştir. Anaokulu olarak ise ilköğretimlerden bağımsız Hayme Ana Anaokulu seçilmiştir. Ayrıca örnekleme 1-5 yaş arası Kütahya ili Gediz ilçesinde bulunan çocuklar ile ilçedeki diğer ilköğretime bağlı anasınıflarında görev yapan anasınıfı öğretmenleri ve İstanbul'da görev yapan çocuk doktoru ve psikologlar da dahil edilmiştir. Resim eğitimi ile ilgili Anasınıfı öğretmenleri, I. Kademe sınıf öğretmenleri ve Psikolog ve Çocuk doktoru görüşleri nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır.

Araştırma evrenini oluşturan 441 öğrenciden 264 serbest konulu resim çalışması çocukların kendi anlatımlarıyla toplanmıştır. Toplanan resimlerin tamamı değerlendirmeye alınmıştır. 146 kız öğrenci resmi ve 118 erkek öğrenci resminde kullanılan bütün biçimler sayılmıştır. Bu çalışmada, “bitki” ve “hayvan” biçimlerine kısaca yer verilirken 150 güneş biçimi öğrencilerin okul, sınıf ve cinsiyetlerine göre tablolandırılmıştır. Korku, şiddet, ölüm gibi olayları daha çok erkek öğrencilerin; çiçek, kelebek, anne gibi sevgi konularını ise kız öğrencilerin resimlerinde konu olarak anlattıkları sonucu çıkarılmıştır.

Yüksek Lisans Tezi olarak sunulan bu çalışma ile 1-11 yaş çocukların çizgiler dünyasına bir yolculuk yapılarak ileriki çalışmalara kaynak olması hedeflenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Renk, konu, güneş biçimi, 1-11 yaş, çocuk, anasınıfı, I. Kademe

ABSTRACT
1-11 AGED CHILDREN IN PICTURES COLOR, SHAPE and SUBJECTS
CLASSIFICATION TABLE

BAYSAL Mutlu
Master's Thesis, Department of Art Image Home
Thesis Advisor: Prof. Dr. Adnan TEPECİK
June 2010, 226 pages

With this study children of 1-11 years themselves how to shape, color and issues expressing what was to be revealed.

Study population, the province of Kutahya Gediz attached to District Education Directorate, Primary School and Kindergarten, has created. Purposive sampling method, 1 kindergarten and 3 elementary schools, 1 Grade students and teachers, the study sample consists of. Problems of different sizes to reveal the results of the more wealthy to be, primary schools, regular education, Zafer Primary School, special education offering of Gökkuşuğu Elementary School and the move should be taught Mehmetçik Elementary School Was chosen. As the kindergarten, independent of primary Hayme Ana Kindergarten was choosen. Moreover, sampling 1-5 years between the city of Kütahya Gediz town in the children with the district on the other primary is connected to the main class who served as a kindergarten teacher and in Istanbul, who served a pediatrician and psychologists were also included. Pictures related to education, Kindergarten teachers, 1. Grade classroom teachers and psychologists and child doctors' opinions, qualitative research methods were collected by semi-structured interview technique.

Research universe consisted of 441 students, 264 paintings to work freely, telling the children themselves, were collected. All of the collected images were evaluated. 146 girl students picture and 118 male students in picture used all shapes were counted. In this research, "plant" and "animal" shapes are given briefly, 150 sun shape students' schools, classes and genders has been according to the table. Fear, violence, death of such incidents are more male students; flowers, butterflies, love, issues such as the mother of the girls as they tell about their pictures, have been concluded.

As a Thesis presented in this study, children ages 1-11, the lines will be made on a journey into the world, is intended to be a source for further studies.

Keywords: Shape, Color, Subject, Sun, 1-11 years, Children, Kindergarten, I.Grade

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	<u>Sayfa</u> v
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	x
RESİMLER LİSTESİ.....	xi
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ

1.1. SANATIN TANIMI	10
1.1.1. Sanatın Görevi.....	11
1.1.2. Sanat ve Teknoloji	12
1.1.3. Sanat Eğitimi ve Gerekliliği.....	13
1.1.4. Görsel Sanatlar Eğitimi.....	15
1.2. GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI.....	17
1.2.1. Görsel Sanatlar Dersinde Öğrenme Alanları	18
1.2.2. Görsel Sanatlar Dersinde Ölçme Ve Değerlendirme	19
1.2.3. İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Etkinlik Örnekleri	19
1.2.4. Dördüncü Sınıf Etkinlik Örnekleri.....	19
1.2.4.1. Öğrenme Alanı: Görsel Sanatlarda Biçimlendirme	20
1.2.4.1.1. "Renklerle Oynuyorum"	20
1.2.4.1.2. "Deniz Altında Yaşam"	20
1.2.4.1.3. "Yuvarlak - Köşeli Oyun"	21
1.2.4.1.4. "Motiflerimi Oluşturuyorum"	21
1.2.4.1.5. " Birdi İki Oldu!"	22
1.2.4.1.6. "Çelenk Yapıyorum"	22
1.2.4.1.7. "Heykel"	23
1.2.4.1.8. "Kâğıt Çubuklarla Heykel Yapıyorum"	23
1.2.4.1.9. "Tek Tek Çıkararak"	23
1.2.4.1.10. "Çağrışım"	24
1.2.4.1.11. "Atatürk Takvimi"	24
1.2.4.2. Öğrenme Alanı: Görsel Sanat Kültürü	25
1.2.4.2.1. " Üçüncü Boyut"	25
1.2.4.2.2. "Sürpriz"	25
1.2.4.2.3. "Motiflerin Dili"	26
1.2.4.3. Öğrenme Alanı: Müze Bilinci.....	26
1.2.4.3.1. "Takvim"	26
1.2.4.3.2. "Koleksiyon"	27
1.2.4.3.3. "Etnografya Müzesi Kuruyoruz"	27
1.2.4.3.4. "Bil Bakalım"	28
1.2.4.3.5. "Karşılaştırma"	28
1.2.5. Beşinci Sınıf Etkinlik Örnekleri.....	29
1.2.5.1. Öğrenme Alanı: Görsel Sanatlarda Biçimlendirme.....	29
1.2.5.1.1. "Mânilerimiz"	29
1.2.5.1.2. "Renkli Beneklerle Oyun"	29

1.2.5.1.3. "Benek Benek"	30
1.2.5.1.4. "Noktalı - Çizgili Tabağım"	30
1.2.5.1.5. "Güneşin Renkleri"	31
1.2.5.1.6. "Parmaklarım Konuşuyor"	31
1.2.5.1.7. "Zıtlıklar"	32
1.2.5.1.8. "Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi"	32
1.2.5.1.9. "Asimetrik İzler"	33
1.2.5.1.10. "Hayalimdeki Okul"	33
1.2.5.2. Öğrenme Alanı: Görsel Sanat Kültürü	34
1.2.5.2.1. " Haydi, Farklı Anlatalım"	34
1.2.5.2.2. "Beğenilerdeki Farklılıklar"	35
1.2.5.2.3. "Sanatçı - Zanaatçı"	35
1.2.5.3. Öğrenme Alanı: Müze Bilinci	35
1.2.5.3.1. "Müzeye Gidiyorum"	35
1.2.5.3.2. "Kazı Çalışması"	35
1.2.5.3.3. "Mozaik Yapıyorum"	36
1.3. ÇOCUK GELİŞİMİNDE ANAOKULUNUN ÖNEMİ	37
1.3.1. Yaratıcı Sanat Etkinlikleri İçin Hazırlanacak Uygulama Ortamı	39
1.3.2. Yaratıcı Sanat Etkinlikleri: Malzemeler ve Uygulama Yöntemleri	40
1.3.2.1. Yoğurma Maddeleri	40
1.3.2.2. Kum	41
1.3.2.3. Bloklar Ve Küpler	41
1.3.2.4. Su	41
1.3.2.5. Parmak Oyunları	41
1.3.2.6. Boyama Ve Resim Etkinlikleri	41
1.3.3. Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim	42
1.4. ÇOCUK VE RESİM	44
1.4.1. Çocuk Resminin Gelişim Aşamaları	48
1.4.1.1. Karalama Dönemi (2-4 Yaş)	49
1.4.1.2. Şema Öncesi Dönem (4-7 Yaş)	51
1.4.1.3. Şematik Dönem (7-9 Yaş)	51
1.4.1.4. Gerçekçilik (Gruplaşma) Dönemi (9-12 Yaş)	52
1.4.1.5. Görünürde Doğalcılık Dönemi (12-14 Yaş)	52
1.5. SANATIN GÖRSEL DİLİ	53
1.5.1. Çizgi	53
1.5.2. Biçim (Form)	54
1.5.3. Renk	55

İKİNCİ BÖLÜM BULGULAR VE YORUMLARI

2.1. ANASINIFI ÖĞRETMENLERİNİN SANAT ETKİNLİĞİ DERSİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ	61
2.1.1. Verilerin Toplanması	63
2.2.2. Verilerin Analiz Edilmesi ve Yorumlanması	63
2.2. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRSEL SANATLAR DERSİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ	69
2.2.1. Verilerin Toplanması	71

2.2.2. Verilerin Analiz Edilmesi ve Yorumlanması.....	71
2.3. PSİKOLOG VE ÇOCUK DOKTORLARININ RESİM EĞİTİMİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ	76
2.3.1. Verilerin Toplanması.....	78
2.3.2. Verilerin Analiz Edilmesi ve Yorumlanması.....	78
2.4. 1-5 YAŞ ÇOCUK RESİMLERİNDE RENK, BİÇİM VE KONULAR.....	83
2.5. ANASINIFI VE I. KADEME ÖĞRENCİ RESİMLERİNDE BİÇİM.....	87
2.6. ANASINIFI VE I. KADEME ÖĞRENCİ RESİMLERİNDE “GÜNEŞ” BİÇİMİ	90
2.7. ANASINIFI VE I. KADEME ÖĞRENCİ RESİMLERİNDE “KONU”	124
2.7.1. Zafer İlköğretim Okulu Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde “Konu”.....	125
2.7.2. Gökkuşluğu İlköğretim Okulu Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde “Konu”.....	155
2.7.3. Mehmetçik İlköğretim Okulu Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde “Konu”.....	170
2.7.4. Hayme Ana Anaokulu Öğrenci Resimlerinde “Konu”.....	177
3.1. SONUÇ	191
3.1.1. Anasınıfı Öğretmenlerinin Sanat Etkinliği Dersi İle İlgili Görüşler	191
3.1.2. Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersi İle İlgili Görüşler	192
3.1.3. Psikolog ve Çocuk Doktorlarının Resim Eğitimi ile İlgili Görüşleri.....	193
3.1.4. 1-5 Yaş Çocuk Resimlerinde Renk Biçim Ve Konular	194
3.1.5. Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde Biçim.....	195
3.1.6. Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi.....	195
3.1.7. Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde “Konu”	196
3.1.7.1. Zafer İlköğretim Okulu Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde “Konu”	196
3.1.7.2. Özel Gökkuşluğu İlköğretim Okulu Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde “Konu”	197
3.1.7.3. Mehmetçik İlköğretim Okulu Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde “Konu”	197
3.1.7.4. Hayme Ana Anaokulu Öğrenci Resimlerinde “Konu”	198
3.2. ÖNERİLER	199
EKLER.....	200
Ek-1 Görsel Sanatlar Dersinin Genel Amaçları	201
Ek-2 Görsel Sanatlar Eğitiminin İlkeleri	203
Ek 3- Araştırmada Kullanılan Anaokulu Öğretmenlerinin Sanat Etkinliği Dersi İle İlgili Görüşme Soruları.....	204
Ek-4 Araştırmada Kullanılan İlköğretim I. Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersi İle İlgili Görüşme Soruları	205
Ek 5- Araştırmada Kullanılan Psikolog ve Çocuk Doktorlarının Resim Eğitimi ile ilgili Görüşme Soruları.....	206
Ek 6- İzin Belgesi	207
KAYNAKÇA	208
DİZİN.....	212

TABLOLAR LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. Kütahya İli Gediz İlçesi Zafer İlköğretim Okulu, Özel Gökkuşuğu İlköğretim Okulu, Mehmetçik İlköğretim Okulu Anasınıfı ve I. Kademe Öğrencileri İle Hayme Ana Anaokulu Öğrencilerine Uygulanan Serbest Konulu Resim Çalışmasının Geri Dönüşünü Gösteren Tablo	7
Tablo 2.1. Anasınıfı Öğretmenlerinin Kişisel Bilgileri	61
Tablo 2.2 Anaokulu Öğretmenlerinin Sanat Etkinliği Dersi İle ilgili Görüşleri (s: 64-67)	64
Tablo 2.3. I. Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Kişisel Bilgileri	69
Tablo 2.4. I. Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersi İle İlgili Görüşleri (s: 72-75)	71
Tablo 3.5. Psikolog ve Çocuk Doktorlarının Kişisel Bilgileri	76
Tablo 2.5.1. Psikolog ve Çocuk Doktorların Kişisel Özelliklerine Göre Dağılımı.....	77
Tablo 2.6. Psikolog ve Çocuk Doktorlarının Resim Eğitimi İle ilgili Görüşleri (s:79-81)	79
Tablo 2.7. 1-5 Yaş Çocuk Resimlerinde Renk, Biçim ve Konular (s: 84-86)	84
Tablo 2.8. Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinin Geri Dönüşümü.....	87
Tablo 2.9. Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde Bitki Biçimleri Sayısı	88
Tablo 2.10. Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde Bitki Biçimleri.....	88
Tablo 2.11. Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde Hayvan Biçimleri Sayısı ...	89
Tablo 2.12. Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde Çeşitli Hayvan Biçimleri ..	89
Tablo 2.13. Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde Güneş Biçimleri Sayısı	90
Tablo 2.14. Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçiminin Okullara Göre Sayısı	91
Tablo 2.15. Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde Güneşe Yüz Biçimi Yapanların Sayısı	122
Tablo 2.16. Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde Güneş Biçimi Konumları	123
Tablo 2.17. Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde Güneş Biçimi Renkleri ...	124
Tablo 2.18. Anasınıfı ve I. Kademedeki Toplanan Öğrenci Resimlerinin Okullara Göre Sayısı	125

RESİMLER LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Resim 1.1. Ken Rinaldo, Robotik heykeller	4
Resim 1.2. “ Renklerle oynuyorum ” Zafer İlköğretim Okulu 4. sınıf	21
Resim 1.3. “ Deniz Altında Yaşam ” Zafer İlköğretim Okulu 4. sınıf	22
Resim 1.4. " Motiflerimi Oluşturuyorum " Zafer İlköğretim Okulu 4. sınıf	22
Resim 1.5. " Birdi İki Oldu! " Zafer İlköğretim Okulu 4. sınıf.....	23
Resim 1.6. " Kâğıt Çubuklarla Heykel Yapıyorum " Zafer İ. Ö. O. 4. sınıf.....	24
Resim 1.7. " Çağrışım " Zafer İlköğretim Okulu 4. sınıf.....	25
Resim 1.8. " Origami " Zafer İlköğretim Okulu 4. sınıf.....	26
Resim 1.9. " Motiflerin Dili ” Zafer İlköğretim Okulu 4. sınıf.....	27
Resim 1.10. " Etnografya Müzesi Kuruyoruz " Zafer İlköğretim Okulu 4. sınıf...	29
Resim 1.11. " Renkli Beneklerle Oyun " Zafer İlköğretim Okulu 5. sınıf.....	30
Resim 1.12. " Benek Benek " Zafer İlköğretim Okulu 5. sınıf.....	31
Resim 1.13. " Noktalı - Çizgili Tabağım " Zafer İlköğretim Okulu 5. sınıf.....	32
Resim 1.14. " Güneşin Renkleri " Zafer İlköğretim Okulu 5. sınıf.....	32
Resim 1.15. " Parmaklarım Konuşuyor " Zafer İlköğretim Okulu 5. sınıf.....	33
Resim 1.16. " Zıtlıklar " Zafer İlköğretim Okulu 5. sınıf.....	33
Resim 1.17. " Asimetrik İzler " Zafer İlköğretim Okulu 5. sınıf.....	34
Resim 1.18. " Hayalimdeki Okul " Zafer İlköğretim Okulu 5. sınıf.....	35
Resim 1.19. " Haydi Farklı Anlatalım " Zafer İlköğretim Okulu 5. sınıf.....	35
Resim 1.20. " Mozaik Yapıyorum " Zafer İlköğretim Okulu 5. sınıf.....	37
Resim 1.21. Pablo Picasso, Oyunlar , 1950, 119x144 Yağlıboya. ve Emaye boyası...	47
Resim 1.22. Pablo Picasso, Defne Yapraklı Adam 1969, 116x89 Yağlıboya	47
Resim 1.23. 6 Yaş erkek çocuğunun yaptığı çizgisel resim,.....	48
Resim 1.24. Kellogg’un çocuk resimlerindeki karalama örnekleri	51
Resim 1.25. Mandala çizim (37 aylık).	52
Resim 1.26. Toplanmış, bir araya getirilmiş şekiller (40 Aylık)	52
Resim 1.27. Tayf	56
Resim 1.28. Paul Cezanne, Kağıt oynayanlar , 1892, yağlıboya	58
Resim 1.29. Seurat, “ Grande Jatte adasında bir Pazar günü öğleden sonra ”,	58

TEZ METNİ

GİRİŞ

1. Problem

Çocuk doğduğunda saf ve bilinçsiz, dünya onun için karışık ve anlamsızdır. Çocuk, bu karmaşık dünyadan oyun yoluyla, anlamlı bir düzen ve yaşantı filizleri edinir, doğaya uyum sağlar (Sükan, 1983: 8). En olmaz dediğimiz birleştirmeleri yaparak bizi şaşırtan çocuklar, dünyada en iyi öğrenen, en iyi soruları soran, en faal ve en duyarlı olanlardır. Çocuklar risk almaya, zorlu deneyimlere katılmaya biz yetişkinlerden daha isteklidir (www.gorselsanatlar.org). Sınırlı bir çerçevenin içinden görebildiği gibi o sınırdan dışına da çıkıp bakabilen çocukları acaba yetişkinler ne kadar tanıyor?

İçinde bulunduğumuz teknolojik çağın getirdiği yaşam tarzı çocuğu nasıl etkilemektedir? 1-11 yaş çocukların değişen dünya karşısında nasıl resimlerle kendilerini ifade ediyorlar? Yalın bir anlatım aracı olan resim yoluyla duygu ve düşüncelerini dile getirmek için hangi renkleri kullanıyorlar? Bilgisayar başında geçen saatler ve sınav yarışı içerisinde binlerce test çözmeye zorlanan çocuklar için resim, artık bir vakit kaybı mı oldu? Çocuklar televizyon ve bilgisayar karşısında değişime uğruyor mu? Arkadaş canlısı, sorumlu, paylaşan çocuklar büyüdü, yerine kendilerini ifade edemeyen, analiz sentez yapamayan, ezberci, performans ödevlerini annesi babası yapan, çocukların var olduğu söylenebilir mi?

Dr. Benjamin S. Bloom'un araştırma sonuçlarına göre, insanoğlunun en yoğun öğrendiği devre 0-8 yaş dönemidir. Bir insan, 17 yaşına kadar öğrendiği şeylerin %80'ini 8 yaşına kadar öğrenmektedir (Sükan, 1983: 5). Uygun fiziksel ve sosyal çevre koşullarında ve sağlıklı etkileşim ortamında yetişen çocuklar, daha hızlı ve başarılı bir gelişim gösterirler. Eğitimin ilk basamağını oluşturan okul öncesi eğitim, gömleğin ilk düğmesidir ve bunun doğru iliklenmesi gerekir(www.okuloncesietkinlikler.blogcu.com, 2009). Okul öncesi dönem, çocuğun yüksek öğrenme potansiyeline sahip olduğu bir dönem olarak bilinmesine rağmen Türkiye'de okul öncesi eğitim, zorunlu eğitime dahil edilmemiştir. Acaba Anaokulu eğitimi zorunlu olmalı mı? Çocuğun eğitim yaşı için 7 yaş çok mu geç?

Ağacı maviye, gökyüzünü kırmızıya boyayabilen, güneşe kaş göz burun çizebilen çocuğun dünyası, kalıplara sığmayacak kadar özgündür (www.evrensel.net).

Yaratıcılık geliştirilebilir veya bastırılabilir. Acaba Anasıfı ve I. Kademe öğretmenleri sanat eğitimi konusunda yeterli bilgi ve donanıma sahip mi?

2006'da hazırlanan İlköğretim Görsel Sanatlar Ders programı amaçlarında, çocukların sağlıklı, dengeli kimlik oluşturmaları ve nitelikli alışkanlıklar edinmeleri resim sanatı ile sağlanabileceği belirtilmektedir. Ancak Görsel sanatlar dersi 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda haftada 1 saat olarak yapılmaktadır ve bu kısıtlı zamanda bu derslerin amaçlarını yerine getirmesi öğretmenlerden istenmektedir. Ders saatinin az olmasından başka görsel sanatlar dersine gereken önemin verilmemesi, araç gereç yetersizliği, müfredat programının anlaşılabilmesi gibi sebeplerle sorun artmıştır. Öğrencilerin yaratıcılık gücünü geliştirmeyi, karşılaştıkları sorunları çözümlenmeyi amaçlayan resim eğitiminin ne yazık ki birçok insanın yorumladığı gibi bireylerin güzel resim yapması yoluyla onu ileride ressam yapmayı amaçladığı görülmektedir (www.yayim.meb.gov.tr, 2001). Acaba çocukların kendilerini ifade etme yollarını keşfetmeleri, çevresini algılayabilme ve yorumlayabilmeleri, toplumdaki gelişmelere ve doğaya duyarlılıkla yaklaşabilmeleri için resim eğitimine ihtiyaçları olduğu herkes tarafından biliniyor mu? Görsel Sanatlar dersi İlköğretim Okulu 4 ve 5. sınıflarda amaçların gerçekleştirilmesi için haftada 1 ders saati yeterli mi?

Herbert Read çocuk resimlerinden oluşan bir sergide Picasso'nun kendisine, "Ben bu çocukların yaşındayken Raphael gibi resim yapardım, bu çocuklar gibi resim yapmayı öğrenmek benim yıllarımı aldı" dediğini söyler. İster istemez bu yaklaşımlar, çocuk resimlerinin sanatsal ve estetik niteliğine dikkatleri çekmiştir. Sanatçı çocuksu imgeleri, bu imgelerin yalınlığını anlatımına ve tasarımına yeterli bulduğu için yaratır. Sanatçı bu yalınlığı yakalamak için bilgisini ve deneyimini kullanır ve bu da uzun uğraşlardan sonra sonuca varır (Kırıçoğlu, 2005: 55-70). Picasso'nun çocuklar gibi anlatımlardaki yalınlığı yakalamaya çalıştığı, daha önce hiç görmediğimiz, kısa zamanda çok az çizgilerle bir kâğıda, duvara, masa örtüsüne çizilen çocukların yaptığı resimler herkes tarafından ne kadar önemseniyor?

Bu araştırma ile sınırlı sayıda kelime bilgisine sahip olan çocukların çizgiler dünyasına bir yolculuk yapılarak resimleri tablolandırılmıştır. Böylece günümüz çocuklarının renk, biçim ve konularının ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Çocukların sorun çıkarıcı değil, çözüm üreten, sağlıklı gelişimi için, gelecekte uyum sıkıntısı çekmemelerini, kendilerine güven duymalarını sağlayabilmek için böyle bir araştırmaya

gereksinim duyulmuştur. Bu araştırma, sadece insana özgü bir olay olan sanatı, sözcüklerden daha güçlü bir anlatım olan resim eğitimini çocuğun bütün yaş dönemlerinde daha anlaşılır kılmayı hedeflemektedir. İnsanın hem öğrenmek, hem de öğretmek için çok zamanı vardır denilenebilir ama insan çocukluğunu bir kez yaşamaktadır.

2. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, 1–11 yaş çocuk resimlerinin renk, biçim ve konularının tablolandırılmasıdır. Araştırmaya konu olan bu temel amacın çözümlenebilmesi için ikinci derecedeki amaçlara ihtiyaç vardır. Bunlar alt amaçlardır ve soru cümleleri şeklinde aşağıda belirtilmiştir. Sorular uygun bir birlik, beraberlik göstererek ana amacın etrafında toplanmıştır. Zorunlu olmayan konular alt amaçlara alınmamıştır.

1. Anasınıfı öğretmenlerinin sanat etkinliği dersi ile ilgili görüşleri nelerdir?
2. Sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersi ile ilgili görüşleri nelerdir?
3. Psikolog ve çocuk doktorlarının resim eğitimi ile ilgili görüşleri nelerdir?
4. 1-5 yaş arası çocuk resimlerinin renk biçim ve konuları nelerdir?
5. Anasınıfı ve I. Kademe öğrenci resimlerinde hangi biçimleri kullandılar?
6. Anasınıfı ve I. Kademe kız öğrencileri ile erkek öğrenci resimlerinde güneş biçimlerinin konumu, rengi ve biçimi nasıldır?
7. Anasınıfı ve I. Kademe kız öğrencileri ile erkek öğrencileri resimlerinde hangi konuları yaptılar?

3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma ile çocukların 1-11 yaş resimlerinin tablolandırılarak biçim, renk ve konularını nasıl ele aldıkları incelenmiştir. Aynı zamanda resim eğitimi ve çocuk resimleri üzerine öğretmen, psikolog ve çocuk doktorlarının görüşlerine yer verilmiştir. Sanat eğitimi alanında çocuk resimlerinin incelenmesine dönük araştırmalar bulunmaktadır. Ancak çocuk resimlerinin biçim, renk, konu açısından tablolandırılması ile birlikte resim eğitimi ve çocuk resimleri üzerine öğretmen, psikolog ve çocuk doktorlarının görüşlerinin alınmasına dönük bir araştırmaya rastlanmamıştır. Araştırma bu bakımdan önemlidir.

4. Araştırmanın Hipotezleri

1. Çocuk resmi, onun kişisel ve düşünsel varlığının aynasıdır. Her çocuk uygun bir ortam bulduğu takdirde resimle uğraşabilir.

2. Çocuklar engelleme olmaksızın, var olan derin yaratıcılık dürtülerini kullanabilirler. Özel bir uyarıya gerek kalmadan çalışırlar. Önce amaçsız çizdiği eğri ve doğru çizgiler sonra sembol değerini alır. Bu semboller, şema haline dönüştüklerinde o özgürlükler kaybolmaya başlar. Resim yoluyla o karmaşık dünyalarını bize özentisiz özgürce yalın bir anlayışla verirler.

3. Çocuklar bir öykü anlatmaya ya da bir nesneyi betimlemeye çok heveslidirler. Kimi çocuklar düş ürünü yaratıklar çizer, kimileri ayrıntılı düzenlemeler yapar, bazı çocuklar ise anlaşılabilir ve birbirine bağlı olaylar dizisinde oluşan pek çok bölümler çizerler.

4. Çocuklar davranışları, duygu ve düşünceleri ile gelişim özellikleri bakımından yetişkinlerden farklı, değişime yenileşmeye açık son derece alıcı kendilerine özgü varlıklardır. Bunun için erken dönemde uyarıcılarla karşı karşıya gelmeleri iyi bir eğitim iyi bir eğitim ortamlarının sağlanması son derece önemlidir.

5. Aynı yaştaki çocuklar farklı gelişimler gösterirler. Yaş ilerledikçe resimlerindeki ifadelerde azalmalar olur.

6. Çocuk resim sanatı ile kendini daha özgür hisseder, analiz-sentez yeteneği artar, çevreye daha duyarlı olur, sağlam bir kimlik oluştururlar Böylelikle, kişisel varlığını geliştirerek onu daha güçlü hale koyar. Mutlu yetişen çocuklar sayesinde toplumdaki olumsuz davranışlar da azalmış olur.

5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

1. Kütahya İli Gediz İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı Zafer İlköğretim Okulu, Özel Gökkuşuğu İlköğretim Okulu, Mehmetçik İlköğretim Okulu, 1 Eylül İlköğretim Okulu, Kurtuluş İlköğretim Okulu, Yunuslar İlköğretim Okulu ve Hayme Ana Anaokulunda görev yapan anasınıfı öğretmen görüşleri ile sınırlıdır.

2. Kütahya ili Gediz İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı Zafer İlköğretim Okulu, Özel Gökkuşuğu İlköğretim Okulu, Mehmetçik İlköğretim Okulunda görev yapan I. Kademe sınıf öğretmen görüşleri ile sınırlıdır.

3. İstanbul Amerikan Hastanesinde çalışan çocuk doktoru ve psikolog görüşleri ile sınırlıdır.

4. Kütahya ili Gediz ilçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı Zafer İlköğretim Okulu, Özel Gökkuşluğu İlköğretim Okulu, Mehmetçik İlköğretim Okulu I. Kademe öğrencileri ve bu okulların anasınıfı öğrencileri ile Hayme Ana Anaokulunun tüm öğrenci resimleri ile sınırlıdır.

5. Kütahya ili Gediz ilçesinde bulunan 1-5 yaş arası evde büyüyen çocukların resimleri ile sınırlıdır.

6. 1-11 yaş çocuklarının yaptıkları resimlerdeki renk, biçim ve konuların analiz edilmesiyle sınırlıdır.

6. Araştırmanın Yöntemi

1-11 yaş grubu çocuk resimlerinde renk, biçim ve konuların tablolandırılmasının yapıldığı bu araştırmada tarama modeli uygulanmıştır. Geçmişte ya da halen var olan bir durumu, var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan tarama modelleri (Karasar, 1998: 78), olayların nedenleri üzerinde durmak yerine, onların içinde buldukları koşulları özellikleri ve aralarındaki ilişkiyi bulmaya çalışır (Kaptan, 1995: 59).

Araştırmada hem nitel hem de nicel yöntem kullanılmıştır. Araştırma verileri nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile toplanmıştır.

6.1. Evren ve Örneklem

Araştırma evrenini 2008-2009 eğitim-öğretim yılı 2. döneminde Kütahya İli Gediz İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı İlköğretim Okulları ve Anaokulları oluşturmuştur. Gediz ilçe merkezinde 9 ilköğretim okulu ve 1 Anaokulu bulunmaktadır.

Amaçlı örnekleme yöntemi ile (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 107) 1 Anaokulu ve 3 İlköğretim Okulu I. Kademe bulunan 441 öğrenci, 14 anasınıfı öğretmeni, 13 sınıf öğretmeni, Kütahya ili Gediz İlçesinde bulunan 1-5 yaş arası 15 çocuk ile İstanbul İlinde bulunan 18 psikolog ve çocuk doktoru araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

Bu araştırma için Kütahya İli Gediz İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı Zafer İlköğretim Okulu, Özel Gökkuşluğu İlköğretim Okulu, Mehmetçik İlköğretim Okulu'nda I. Kademe bulunan öğrenciler ile Anasınıfında bulunan öğrenciler ve Hayme Ana

Anaokulundaki öğrencilere yaptırılan resimler, Gediz ilçesinde bulunan 1-5 yaş arası çocukların resimleri, Anaokulu ve I. Kademe sınıf öğretmen görüşleri ile İstanbul Amerikan Hastanesi çocuk doktoru ve psikologlarla yapılan görüşler araştırmanın verilerini oluşturmuştur.

Maksimum çeşitliliğe dayalı bir örneklem oluşturmada amaç, genelleme yapmak için bu çeşitliliği sağlamak değildir, tam tersine çeşitlilik gösteren durumlar arasında herhangi ortak ya da paylaşılan olgunların olup olmadığını bulmaya çalışmak ve bu çeşitliliğe göre problemin farklı boyutlarını ortaya koymaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 109).

Platton'a göre (1987), maksimum çeşitlilik gösteren küçük bir örneklem oluşturmada en azından iki yararı vardır: (1) örnekleme dahil her durumun kendine özgü boyutlarının ayrıntılı bir biçimde tanımlanması ve (2) büyük ölçüde farklı özellik gösteren durumlar arasında ortaya çıkabilecek ortak temalar ve bunların değerinin ortaya çıkarılması (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 109).

Problemin farklı boyutlarını ortaya koymak ve sonuçların daha zengin olabilmesi için, Kütahya İli Gediz İlçe Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı İlköğretim okulları, normal, özel ve taşınmalı olarak seçildi. İlköğretim okullarının içerisinde açılan anasınıflarından başka yine Kütahya İli Gediz İlçesi Milli Eğitim Müdürlüğüne bağlı bağımsız bir Anaokulu da araştırmaya dahil edildi. Bu seçilen okullardan normal eğitim veren Zafer İlköğretim Okulu, Gediz'de 1909'da açılan ilk ilkokuldur. Özel eğitim veren okul olarak ise Gökkuşluğu İlköğretim Okulu seçildi. Gökkuşluğu İlköğretim Okulu, 1999-2000 yılında eğitim ve öğretime başlayan Gediz'in tek özel okuludur. 2001-2002 Eğitim öğretim yılından beri Gediz ilçesinin değişik köylerinden öğrenciler taşınmalı olarak Mehmetçik İlköğretim Okulunda eğitim görmektedir. Bağımsız anaokulu olarak da ilçede yine tek ve yeni açılan Hayme Ana Anaokulu 2008'de 3-6 yaş olarak okulöncesi eğitime başlamıştır.

6.2. Verilerin Toplanması

Veri toplama aracı geliştirilirken ilk aşamada görsel sanatlar ve sanat etkinlikleri dersi ile ilgili kaynak taraması yapılmıştır. Seçilen okullardaki belirlenen sınıflardaki tüm öğrencilere, A4 ebatlı kâğıtlara serbest konu ve boya ile 1 adet resim yaptırılması uygun bulunmuştur. Bütün resimler taranarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Sınıf öğretmenleri, anasınıfı öğretmenleri ve doktorlarla ön görüşme yapılmıştır. Buna göre, Anasınıfı öğretmenlerinin sanat etkinlikleri dersi ile ilgili

görüşleri 14 soru (Ek-3), İlköğretim I. kademe sınıf öğretmenlerinin görsel sanatlar dersi ile ilgili görüşleri 10 soru (Ek-4), Psikolog ve çocuk doktorlarının resim eğitimi ile ilgili görüşleri 10 soru (Ek-5) hazırlandı. Oluşturulan görüşme soruları çoğaltılarak konu ile ilgili tez danışmanının değerlendirilmesine sunulmuştur. Görüşme sorularının anlaşılır olup olmadığı, genel olarak ölçme aracının araştırmanın amacına uygun olup olmadığına ilişkin uzman görüşlerine dayalı olarak toplam 34 soru veri toplama aracına son şekli verilmiştir. Böylece görüşme sorularının geçerlik çalışması yapılmıştır.

Araştırma alanına olan yakınlık, yüzyüze görüşmeler yoluyla ayrıntılı ve derinlemesine bilgi toplama, gözlemler yoluyla doğrudan ve olayın gerçekleştiği doğal ortam içinde bilgi toplama, uzun süreli bilgi toplama ve elde edilen bulguların teyit edilmesi için alana geri gidebilme ve ek bilgi toplama olanağının olması nitel araştırmada geçerliği oluşturmayı sağlayan önemli özelliklerdir (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 256).

Araştırmacının araştırma yapılan okulların birinde öğretmen olması, bilgi toplama ve elde edilen bulguların teyit edilebilmesi gibi durumları kolaylaştırmaktadır. Bu durum araştırma da geçerlilik durumunu sağlamaktadır.

Görüşme formunun güvenilirliği için araştırma süreci ve verileri açık ve ayrıntılı bir biçimde, yani başka bir araştırmacının değerlendirmesine olanak verecek biçimde hazırlanmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 274).

Tablo 1. Kütahya İli Gediz İlçesi Zafer İlköğretim Okulu, Özel Gökkuşuğu İlköğretim Okulu, Mehmetçik İlköğretim Okulu Anasınıfı ve I. Kademe Öğrencileri İle Hayme Ana Anaokulu Öğrencilerine Uygulanan Serbest Konulu Resim Çalışmasının Geri Dönüşü

Evrendeki Öğrenci	Toplanan Resim		Değerlendirme Dışı Bırakılan Resim		Değerlendirmeye Alınan Resim	
	n	%	n	%	n	%
441	264	60	0	0	264	100

Tablo 1.'de evrendeki öğrencilerden toplanan resim sayısını ve yüzdesini göstermiştir. Pek çok durumda dokümanlar kurumlardan veya bireylerden sanıldığı kadar kolay elde edilemez (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 194). Yılsunu etkinlikleri, devamsız öğrenciler, araştırmayı önemsemeyen öğretmenler sebebi ile geri dönüşüm

tam sağlanamamıştır. Geri gelmeyen resimler ve görüşme formları için tekrar iletişim kurulmuş fakat geri dönmesi sağlanamamıştır. Eğitim ve öğretimin aksamaması nedeni ile 2. dönemin son haftası resimler yaptırılmıştır. Bunun için gerekli izinler alınmıştır (Ek-6). Tablo 1.'de görüldüğü gibi, araştırma evrenini oluşturan 441 öğrencinin %60'ından resim çalışması toplamıştır. Toplanan görsel dokümanların (resimlerin) tamamı (%100) değerlendirmeye alınmıştır.

6.3. Verilerin Analiz Edilmesi ve Yorumlanması

1-11 yaş grubu çocuk resimlerinde renk, biçim ve konuların tablolandırılmasının yapıldığı bu araştırmadaki veriler sınıf ve okul olarak ayrı gruplar halinde düzenlenmiştir. Kız öğrenci ve erkek öğrenci olarak tablolar hazırlanmıştır. Serbest konulu resimler biçim, renk ve konu olarak değerlendirilmesi yapılmıştır.

Anaokulu öğretmenleri, I. Kademe sınıf öğretmenleri ve psikolog ve çocuk doktorları ile görüşmeler yapıldı. Araştırmacı tarafından yazılı olarak toplanan görüşmeler değerlendirilmek üzere bilgisayara tablolar halinde kaydedilmiştir. Verilerin çözümlenmesi araştırma amaçları doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM
GÖRSEL SANATLAR EĞİTİMİ

1.1. SANATIN TANIMI

“Sanat nedir?” sorusuna verilen ilk cevap sanatı bir yansıtma, benzetme, ya da taklit olarak görme eğilimindeydi. Sanat eserlerinde gördüğümüz, doğadır, insandır, hayattır ve sanatçı eserinde bize bunları yansıtır; bir ayna tutar dünyaya sanki. Eflatun (Platon) sanatı bir kopyayı tekrar kopya etmek, ressamın yaptığı işin dünyaya bir ayna tutmaktır olarak tanımlamış ve sanatın bir yansıtma (mimesis) olduğunu söylemiştir. Sanatı bir yansıtma olarak görmek yüzyıllar boyu devam etmiş ve günümüze kadar gelmiş bir kuramdır. “Ayna” benzetmesi de bu düşüncelere ışık tutan açıklayıcı bir benzetmedir (Moran, 2007: 17-18).

Ünlü Alman Filozofu Hegel’e göre (1770-1831), tinin kendi özünü özgürce seyretmesi ile sanat doğar. Sanat güzelliği tinden doğmuştur ve bu bakımdan da sanat güzelliği doğa güzelliğinden üstündür. Güzellik ve sanat, bir aldanma ve bir aldatma değil, yalnızca bir görünüştür (Tunalı, 1989: 150-151).

Gombrich’e göre “Sanat” adı verilen bir şey yoktur aslında, yalnızca sanatçılar vardır (Gombrich, 1992: 3). Çağımıza damgasını vuran ressamlardan Picasso’ya, resimle ilgili bir söyleşide sorulan “sanat nedir” sorusuna Picasso’nun verdiği yanıt: “sanat ne değildir ki”. Picasso, bir başka zamanda aynı soruyu şu şekilde yanıtlar: “Bilseydim onu kendime saklardım” (Erinç, 1995: 29).

20. yüzyılın en büyük sanat tarihçisi ve eleştirmecilerinden İngiliz Herbert Read, sanat hakkında toplu ve özlü bir bilgi vermek için “Sanatın Anlamı” isimli el kitabında fikrini edebiyat yapmadan kısaca anlatmaya çalışmıştır. Sanatın en basit tanımını hoşça giden biçimler yaratmak gayreti olduğunu söyler. Bu biçimler bizim güzellik duygumuzu okşar ve güzellik duygumuzu okşayan da duyularımız arasındaki biçim bağlantılarının birliği veya ahengidir. Sanatın güzellik olması şart değildir. Sanatın amacı duyduğumuzu başkalarına ulaştırmalıdır, güzellik ise bazı biçimlerin bize verdiği duyudur (Read, 1974: 13-22).

Bu tanımları çoğaltmak mümkündür, ancak hangi tür tanım yapılırsa yapılsın, sanatın içerisinde form (biçim) kaygısı söz konusudur (Tepecik, 2002: 7). Dilin nasıl doğduğunu bilmediğimiz gibi, sanatın da nasıl doğduğunu bilmiyoruz. Dünyada sanatçının bulunmadığı tek bir topluluk yoktur ve belirli amaçla dikilmemiş tek bir yapı gösteremezsiniz (Gombrich, 1992: 19).

1.1.1. Sanatın Görevi

Neredeyse insanla yaşıt olan sanat için ressam Mondrian, “hayat dengeye kavuştukça sanat ortadan kalkacaktır” diyordu. Ernst Fischer’in “Sanatın Gerekliliği” kitabı, sanatın dün de, bugün de gerekli olduğu, yarın da gerekli olacağını, sanatın görevinin ne olduğunu ve toplumun değişmesi ile bu görevin de değişebileceğini anlatmaktadır.

Milyonlarca kişi neden kitap okuyor, müzik dinliyor, sinema ve tiyatroya gidiyor? İnsan neden gerçekleşmemiş yaşamları başka biçimlerle gerçekleştirmek istiyor? Neden yalnızca oyun olduğunu bildiğimiz bir şeye soluğumuz kesilircesine kapılıyoruz? Çünkü kendini aşmak isteyen insan tüm insan olmak istiyor, bireysel yaşamın kopmuşluğundan kurtulmaya çabalıyor. Bireyselliğini toplumsallaştırmayı özlüyor. İnsanın bütünlenme isteği de gösteriyor ki bireyden ötede bir şeydir insan. Bütünlüğüne ancak başkalarında kendi yaşantısı olabilecek yaşantıları görüp onları kendinin kılmakla varabileceğini sezer. Bireyin bütünle böylece kaynaşması, bireyin kendi dışına açılan bir yol, kendini kendi olmayanla bir görme isteği için vazgeçilmez bir araçtır sanat (Fischer, 1990: 5).

Geçici bir tutsaklıktır sanat. Hayatla olan bağlar bir süre için bir ana bırakılır. Çünkü sanatın insanı kendine bağlayışı gerçekliğin insanı kendine bağlayışından başkadır. Sanat yapıtı seyircinin eyleme katılmasını, kendine bağlamasını bilmedir. Sanatçı olabilmek için yaşantıyı tutmak, onu belleğe, belleği anlatıma, gereçleri biçme dönüştürmek gerekir. Sanatın başlıca görevi açıkça güç sağlamaktır. Sanat bir büyü aracıydı, doğa üzerinde büyü gücünü kullanmayı tasarlayan insan, nesnelere değiştirmeyi ister. Başlangıçtan beri büyücüdür insan ve bu büyü zamanla dine, bilime ve sanata dönüştü. Araçlar yaparak kendini yapmış, yaratmış insan (Fischer, 1990: 32).

En özel sanatçı bile toplum adına çalışır. Daha önce betimlenmemiş duyguları, ilişkileri ve koşulları betimlemekle, bunların görünüşteki soyutlanmış “ben”inden “biz”e dönüşmesine yardım eder. Sanat inanı parçalanmış bir durumdan birleşmiş bir bütüne dönüştürebilir. İnsanın gerçekleri anlamasını sağlar, onları dayanılır bir biçime sokmasında insana yardımcı olmakla kalmaz, gerçekleri daha insanca, insanlığa daha layık kılma kararlılığını da artırır. Sanatçı denen o üstün büyücü gereklidir topluma (Fischer, 1990: 41).

Kazım Artut “Sanat ne İçin Vardır?” başlığı altında maddeler halinde sıralamış ve insanlığa yaşama gücü vermek, yaşama dengelerini sağlamak, kendini tanımak ve iletişim kurmak için vardır, şeklinde özetlenebilir. Sanatın insanı sıradan birisi olmaktan kurtarıp, kişilik kazandırdığını, hayatı yaşanabilir kıldığını söyler (Artut, 2009: 20-21).

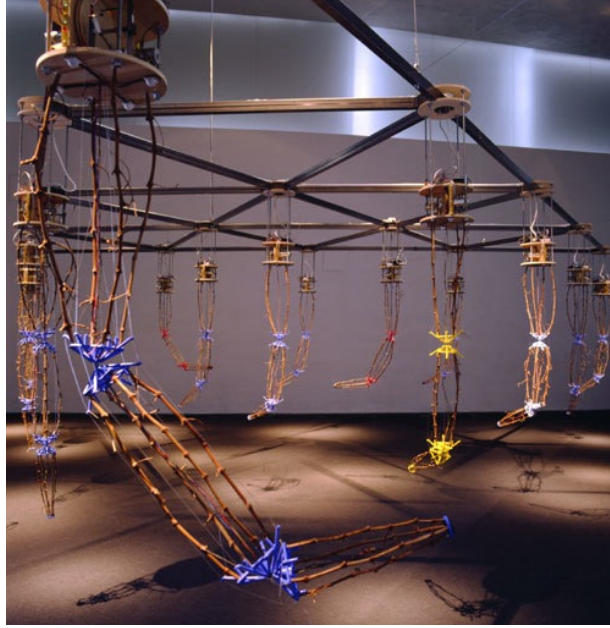
1.1.2. Sanat ve Teknoloji

İnsan, dünyayı daha iyi yaşanabilir bir duruma getirmek için tarih boyunca doğayı kontrol altına ve kendi istediği yönde yönlendirebilme çabasına girmiştir. Teknoloji bireyin çevresini kontrol etmesi için insana yeni bir güç geliştirmiştir. Böylece insan önce değişikliği tasarlıyor ve daha sonra doğayı buna göre değiştirebiliyor. İnsan takım ve malzemeleri kullanarak bugünkü düzeye ulaşmış, ihtiyaçlarını teknoloji aracılığı ile karşılamaktadır. İnsanın yaşadığı çevreyi teknoloji ile değiştirmesi ona yeni kişilik kazandırmış, araştırma isteğini ve güvenini artırmıştır. Teknoloji, geleneksel duvarları yıkarak kitleleri de bütünleştirmiştir. Teknoloji, kültür ve sosyal yapı arasında sanat gibi bir köprüdür ve hem kültürü ve hem de sosyal yapıyı yeniden şekillendirir. Teknoloji, sanat gibi bireyin yaratıcılığını yükselten bir faaliyettir (Doğan, 1983: 31-42).

Sanat ve teknoloji birbirinden tamamen kopuk değildir. Teknoloji, sanat olmadan tek başına insanı mutlu etmeyeceği ispatlamıştır. Sanayi mamullerinin biçimlendirilmesi, renklendirilmesi yine malzeme üzerinde son sözü sanatın söylenmesine sebep olmuştur. Bauhaus okulunun kurucularından Walter Gropius, sanat ve teknoloji ilişkisini şöyle açıklamaktadır; “El işçilerinden endüstriye geçiş, kişisel tecrübeden kolektif deneyimine geçiş demektir” (Tepecik, 2002: 13).

Bilgisayar ve iletişim teknolojileri bütünleşmeye başladı. İş yerimizdeki, okulumuzdaki, evimizdeki, bilgisayarlar kablo ile birbirine bağlanmaya başladı. Askerî amaçla kullanılan ağ, genelleşti ve internetin omurgası ortaya çıktı. Bilgisayarlar böylece iletişim aracı özelliğini de kazandı. Bilgisayar teknolojisindeki bu gelişme diğer sektörleri ürküttü. Çünkü bilgisayar önüne gelen teknolojiyi yiyor, yutuyor kendi bünyesine dahil ediyordu. Bilgisayarın bu atağı diğer sektörlerde anlayış değişikliğine yol açtı. Bilgisayarların televizyonlaşmasına karşılık televizyonlar bilgisayarlaşmaya başladı (Akahın, 2007).

Resim 1.1. Ken Rinaldo, **Robotik heykeller** (www.blog.makezine.com, 2007)

Teknolojinin gelişimi ile üretilen yeni ürünler sanatçılar tarafından kullanılmaya başlanmıştır. Teknolojideki değişikliklerin kimi zaman doğrudan kimi zaman da dolaylı olarak sanatın toplumsal üretimini etkilediği görülmektedir. Dijital sanat veya tekno-sanat gibi teknoloji sanatın gelişimine yardım etmektedir. Teknoloji ile sanat uyumlu bir bağ oluşturmuştur. Ken Rinaldo'nun "Autopoiesis"i teknolojinin kullanıldığı eserlere verilebilecek bir örnektir. Asma dalları kullanılarak yapılmıştır ve bunların aralarına konulan sensörler elektronik bir sistemle kontrol edilmektedir (Resim 1.1). Bu sanat eseri kendisine yaklaşan insanların varlığını sensörleri sayesinde algılayabilmektedir. Bu algılamaya göre, sanat eseri üzerinde bulunan eklem yerleri otomatik olarak hareket edebilmektedir. Sanatçının tercihinin göre önceden programlanan bu hareketler sayesinde, sanat eserinde yer alan asma dalları kendisine uzanan kişilerden uzaklaşmaya çalışmaktadır. Asma dallarının uç taraflarında yer alan, farklı renkteki ışıklar sayesinde, bu eseri tasarlayan sanatçı farklı görüntüler elde etmeyi başarmıştır. Üç boyutlu bu eserin hareketleri ayrıca müzikle de senkronize edilmiştir (Alakuş ve Mercin, 2009: 49).

1.1.3. Sanat Eğitimi ve Gerekliliği

Eğitim, bireyin davranışında, kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istedik değişme meydana getirme sürecidir. İnsan eğitimsiz yaşayamaz. Yaşamını sürdürmek için hemen her davranışı öğrenmek zorundadır. İnsan davranışlarının çoğunluğunu

başkalarının etkisiyle öğreniyor. Böylece insan yaşam boyu eğitim sürecinin içinde bulunur. Eğitim bir bilim alanıdır ve 1940'lardan beri dilimize yerleşen bir terimdir. Bu tarihlerden önce "eğitim" yerine Arapça "terbiye" sözcüğü kullanılırdı (Başaran, 1989: 11-17)

Eğitim, insanları belli amaçlara göre yetiştirme sürecidir. Bu süreçten geçen insanın kişiliği farklılaşır. Bu farklılaşma eğitim sürecinde kazanılan bilgi, beceri, tutum ve değerler yoluyla gerçekleşir. Günümüzde eğitim sürecinin en önemli kısmını okullar oluşturur, belli amaçlara göre önceden hazırlanmış programlara göre yürütülür yani planlıdır, sürekli izlenir ve belli aşamalarda değerlendirilir. Eğitim sadece okulda yapılmaz, yaşam içinde kendiliğinden oluşan amaçlı ve planlı olmayan gelişigüzel gözlem ve taklit yoluyla da insanlar öğrenebilirler. Bu tür öğrenmeler ailede, sokakta, işyerinde, televizyon önünde, yaşam içinde kendiliğinden meydana gelir (Fidan, Erden, 1985: 5-8).

Sürekli değişen dünyamızda, sayısız bilgilerin üstesinden gelebilmek için, bağımsız düşünebilen, doğru sorular soran, geleceğin sorunları ile yaratıcı biçimde uğraşacak öğrencilerin yetiştirilmesi artık bir zorunluluktur. Küçük yaştan başlayarak çocukları yaratıcı kılmaya en uygun alan, sanatsal alandır. Bu açıdan sanat eğitimi, genel ve tümel eğitim ve öğrenim içinde genişlikle, yaygınlıkla yer alması gerekli bir disiplindir. Sanat eğitimin baş amaçlarından biri, yalnızca bakmak değil, "görmek", yalnızca duymak değil, "işitmek", yalnızca ellerle yoklamak değil, "dokunulanı duyumsamak" yaratıcılık için gerekli ilk aşamalarıdır (San, 2008: 24-25).

Günümüzde "sanatta eğitim" veya "sanat yoluyla eğitim" geçerliliğini artarak sürdürmektedir. Dickinson'a (2002) göre, çocuklar bugün televizyon, reklam görselleri ve diğer medya tarafından çevrelenen oldukça yüksek bir görsel dünya içerisinde büyümektedirler. İnsan beyni işitsel yapıdan beş kez daha fazla görsel yapıya sahiptir. Öğrencilere sanat aracılığı ile öğrenme fırsatı verildiği zaman daha olumlu cevaplar verebilmektedirler. Sözcükler tek başlarına öğrencilere bilgi ulaştırmak için yeterli değildir. Resim veya fotoğraflar, binlerce sözcükten daha çok akılda kalıcıdır. Bu gerçeklerden dolayı sanat, birey ve toplum için vazgeçilmez alanlardan biridir (Alakuş ve Mercin,2009: 4).

"Sanat eğitimi, görsel düşünme eğitimidir" diye de tanımlanabilir. Sanat eğitimi, birey için içinde yaşadığı dünyayı kavramada, karşılaştığı problemleri çözmede, gördüğü, hissettiği şeylere karşı reaksiyon göstermede son derece önemli bir rol üstlenir

ve sanat eğitimi bir bütünlük içerisinde düşünüldüğünde birey ve toplum için çok önemlidir. Yüzyıllar öncesinin mağara adamının konuşma dili yanında çizgiyi bir dil olarak kullanması ve daha sonra renk ve diğer elemanların bu dile eşlik etmesi gibi, birey duygu ve düşüncelerini aktarabileceği ikinci bir dile ihtiyaç duymuştur, bu da sanat eğitimin temel amacıdır (www.egitim.aku.edu.tr). Özellikle 20. yüzyılın başından itibaren sanat eğitimi okullarda belirgin bir ağırlık kazanmaya başlamış, günümüzde tüm eğitimin kademelerinde sanat eğitimi düzenli bir biçimde öğrencilere verilmektedir (Tepecik, 2002: 12). Çağdaş insanın yetişmesinde sanat eğitiminin gerekliliği artık kabul edilmelidir (Artut, 2009: 121).

Ressam Ünsal Kınıklı, Milli Eğitim Dergisi için ‘Araştırma Dosyası’ adı altında Türkiye’de Resim ve Resim Eğitimi için bazı açıklamalarda bulunmuştur. Sanat ve sanatçıya duyarlı bir toplum oluşmasında resim-iş eğitiminin rolü için: “Daha iyiye, güzele, doğruya giden yolda, sanatçının sanat eğitiminin duyarlılığının farklılığından yaşadığımız dünyayı yaşanabilir duruma getiren sanatçının ışığına koşmak her bireyin görevidir. İnsan olmanın en önemli boyutunu yaratıcılığı oluşturuyorsa, bunu yaratan insana ve yaptıklarına ilgili göstermek en önemli insani görevimizdir. Bunlara değer verecek insan tipi de ancak iyi uygulanmış bir sanat eğitimi ile olacaktır” görüşündedir (Kınıklı, 1996: 34).

1.1.4. Görsel Sanatlar Eğitimi

Görsel sanatlar eğitimi, iyiyi içeren “etik” ve güzeli içeren “estetik” değerleri bireylere kazandırmaktadır. Günlük hayatında görsel sanatlar ve tasarımla iç içe olan birey, çocukluktan başlayarak bu değerleri kazanabilmeyi hedeflemelidir ve sanatı yaratmak ya da anlayıp takdir etmek için özel olanın niçin özel olduğuyla ilgilenmek zorundadır. Gördüklerini farklı bir tarzda yansıtmak için fotoğrafını çekmek, resmini yapmak, karikatürle anlatmak isteyebilir. İşte o an, bireyin sanatla, tasarımla, estetikle ilişkisi kendiliğinden başlamış olur. Görsel sanatlar yaşantımıza canlılık verir, bizi hassas yapar ve kim olduğumuza ve neye inandığımıza ilgi duymamızı; bazı zamanlar acı verici de olsa kendimizi ve toplumumuzu aynaya yansıtmamızı sağlar. Görsel bir sanat eseri düşünceleri, duyguları ve algılarımızı sergiler. Görsel sanatlar her bireyin özgünlüğüyle, kişilikli birey olmanın yüceliği ile yaratıcı hayaller kurma ile ilgilenir. Duyularımızı ifade etmede görsel simgeleri kullanmaya gereksinim duyarız. Susan Langer der ki “simgeleştirme insanın temel ihtiyacıdır”. Zaman zaman içimizde tuttuğumuz düşünce ve

duygularımızı açığa vurmak önemlidir. Görsel sanatlar dersi ile öğrenciler, sözel ile sözel olmayan arasında köprü kurarak bütünü anlama, kavrama yeteneği kazanırlar (Özsoy, 2007: 41-52).

XX. yüzyıla gelinceye kadar resim hep ressamların uğraşı alan olmuş, yeni eğitim hareketleri ile okullara girmiştir. Resim-iş dersi çocuğun zihinsel ve duygusal gelişimini sağladığı gibi, duygu ve düşüncelerini anlatma olanağı sağlayarak, konuyu somutlaştırır ve öğrenmeyi kolaylaştırır. Günümüzdeki "Yaparak ve yaşayarak öğrenme yöntemi" geniş ölçüde bu ders aracılığıyla gerçekleştirilir. Resim yapma çocukta çözümlenme-karşılaştırma-eleştirme yeteneklerini geliştirerek kendine güven duygusu kazandırır (www.gunlukplan.org).

Bireyin erken döneminde sanat eseri ile karşılaşması ile kendi ulusunun veya diğer ulusların kültür değerlerine sahip çıkması ve eserleri takdir etmesi o kadar güçlü olacaktır. Böylece çocuğun sanata ve sanatçıya bakış açısı değişecek, sanata karşı ilgi uyandırılarak sanat eseri takdir duygusu gelişecektir. Geleceğin "Türk Toplumunu" oluşturacak bireylerin öz güven duygusuna sahip kimliklerin oluşmasında resim-iş dersleri etkin bir rol üstlenir (Gel, 1996: 26).

Sanat eğitimi ile öğrencilerin gören, düşünen bireyler olmaları amaçlanır. Çevreye duyarlı, estetik hazı gelişmiş bireylerin yetişmesi Eflatun: "Biz içgüdüleriyle güzele ve zarif olana yönelen zanaatkârlar aramalıyız; Öyle ki gençler, çocukluklarından başlayarak sağlıklı bir ortamda, her yönden gelen iyiyi içsinler, asil yapıtların etkisi onların gözlerine ve kulaklarına mutlu yörelerden gelen bir rüzgar gibi dolsun ve onları, yavaş yavaş, düşüncenin güzelliğine sempati duymağa, onunla armoni içinde olmağa çağırsın. Düşüncenin gücünü hissetsinler" demiştir. Bu da sanat eğitiminin eğitim programları içerisinde sadece lafta değil sağlıklı uygulanabilirliği ile mümkündür (Buyurgan ve Buyurgan, 1996: 20).

Çocuklarımızı, gençlerimizi 3. bin yıla hazırlarken, mutlu, kendinden emin bireyler olarak görmek hedeflerin en büyüğüdür. Kendi beynini kullanarak başarının tadını tatması ve insan olmanın yüce duygularına ulaşabilmesini hedeflemeliyiz. Sanat eğitimi (resim-iş dersi) çocuğun ressama benzemesi için, yalnız yetenekliler için düşünülmüş bir ders hiç değildir. Çocukların hepsini ressam, grafik sanatçısı, heykeltıraş ya da tasarımcı yapmak için de konulmamıştır (elbette bu alanlara ilgi duyanlar sanat eğiticisi tarafından belirlenip, geliştirilecektir). Boswel'e göre: "Doğuştan

gelen farklılıkların bulunduğu inkâr edilemez ama bunlar, eğitim ürünü olarak elde edilenler yanında hemen hemen hiçtir". Böylece yeteneklerin de eğitilebileceğini açıkça ortaya koyuyor. Bu da gösteriyor ki, sanat eğitimi herkes için gereklidir (Telli, 1996: 41).

1.2. GÖRSEL SANATLAR DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

Sanat bireye özgür düşünme fırsatı kazandırır, yaşama özgün biçimler verir. Görsel sanatlar eğitimi, eğitimin her basamağında herkes için gereklidir. Çünkü nitelikli bir sanat eğitimi çağdaş dünyada var olma şartlarından biridir. Sanatın ve sanat eğitiminin gerekliliği sonucunda, bugüne kadar 1948, 1968 ilkokul, 1951, 1962, 1971 ortaokul ve 1992 ilköğretim programları geliştirilmiştir. (Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, 2006: 4). Günümüz şartlarında ise yeniden yapılandırılan eğitim sistemimizin öğretim programları kapsamında, 2006'da ve tekrar bazı değişiklikler yapıldıktan sonra 2009'da görsel sanatlar dersi öğretim programının oluşturulmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Prof. Hasan Pekmezci Görsel Sanatlar Dersi Öğretmen Kılavuz Kitabı'nda Sanat eğitiminin birey için önemini, sadece resim dersi olmayan bu ders için eğitimcinin neler yapması gerekliliği ile ilgili açıklamalarda bulunmuştur. Pekmezci, topluma ve insanlık âlemine yararlı bilgiler haline getirmeyi hedefleyen eğitimin önemli bir alanı olan sanat eğitimi bireyin özünde bulunan cevheri keşfetmeyi böylece onu dengeli bir birey haline getirmeyi hedeflediğini belirtir. Sanat eğitimi, sevgi ve saygıyı, öğrencinin kendini özgürce ifade etmesi ilkesi ile birleştirme ve bunları soyut kavramlar olmaktan çıkararak yaşamın her alanına dâhil etme sorumluluğu içindedir. Bu ders sadece bir resim dersi değildir. Bütün sanat dallarından beslenen, zenginleştirilen, öğrencini ilgi ve sevgi alanlarıyla anlamlanan bir derstir. Öğretmen, işleniş örneklerini olduğu gibi ya da değişiklik yaparak uygulayabilir. Eğitimci defter–kitap dersi olmayan bu ders için, çok yönlü araç, gereç ve görsel malzeme ile donatılmış bir sınıf ortamı hazırlamak zorundadır.

Görsel Sanatlar eğitiminin belirlenen bireysel ve toplumsal, algısal, estetik ve teknik amaçlara (Ek-1) ulaşması için temel ilkelerin göz önünde bulundurulması gerekir. Görsel sanatlar dersi çocuğu temel alır. Her çocuğun yaratıcı olduğu unutulmamalı, bireysel farklılıklar göz önünde tutulmalı, bireyin kendini

gerçekleştirmesi sağlanmalı, dersin işlenişi ilgi çekici hale getirilen öğrenme-öğretme yöntem ve teknikleriyle zenginleştirilmelidir (Peşkersoy ve Yıldırım, 2009: 11).

Görsel sanatlar bütün öğrencilerin imge ve simge yüklü bir dünyanın anlamını çözmeleri ve onu anlamaları için yardım eder. Düşünce ve duyguların sunulmasını güçlendirebilen sözel olmayan iletişim biçimlerini sağlar. Yetersiz öğretmen ve 40 dakikalık süre ile istenilen etkiye ulaşamayan sanat dersleri, bir de yetenekli yeteneksiz öğrenci tartışmalarıyla daha da zayıflatılmıştır (Özsoy, 2007: 53-55).

Öğretmen sadece yetenekli çocuklarla değil, hepsiyle ilgilenmeli, çocuk yapabileceğinden daha fazlasına zorlanmamalıdır. Eğitimci için sonuç değil, çocuğun neşesidir önemli olan. Eğitimci ağır eleştirilerden kaçınmalı ve hassas olmalıdır. Çünkü çocuk eserine yapılan muameleyi kendine yapılmış gibi düşünür. Çocuk resim yapmakla bir eşyayı, bir olayı veya bir düşünceyi, kâğıt üzerine çizgi veya renklerle yapmış olacağından bunu alışkanlık haline getirmeli. Bu çalışmalar çocukların estetik duygularının gelişmesine yardım eder. Duygu ve düşüncelerini sözle ifade eden çocuğa göre, resim yapan çocuk daha kuvvetli bir ilgi ile çalışır (Öztop, 1991: 14-15).

1.2.1. Görsel Sanatlar Dersinde Öğrenme Alanları

Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı;

*Görsel sanatlarda biçimlendirme

*Görsel sanat kültürü

*Müze bilinci olmak üzere üç öğrenme alanı ile görsel sanatların diğer dallarıyla da ilgilenen ve öğrenciyi yönlendirebilecek esnekliğe sahip bir program yapılandırılması amaçlanmıştır. Görsel sanatlar öğeleri ile sanatsal düzenleme ilkelerinin pekiştirildiği Görsel Sanatlarda Biçimlendirme öğrenme alanını oluşturmaktadır. Görsel Sanat Kültürü öğrenme alanında, sanat eserini çözümleyebilen, sanatçı ile sanatçı olmayanı birbirinden ayırt edebilen çağdaş bir nesil yetiştirmeyi hedeflemektedir. Müze Bilinci öğrenme alanında ise, Anadolu Medeniyetlerini, kültür ve tarih mirası sayılan eserleri tanıyarak, bu değerlere sahip çıkma bilinci edinen öğrencinin sanat anlayışını da geliştirmesi planlanmıştır.

Çocuklarımızın müze eğitimi sayesinde geçmiş ile bağ kurabilmeleri önemlidir. Amaç sadece bakarak görmek değil, 'görmek', sadece görmek değil 'anlamak' ve 'hissetmek'tir. Böylece çocuklar daha yaratıcı, kendine güvenen ve üreten insanlar olacaktır (Buyurgan ve Buyurgan, 2001: 52).

1.2.2. Görsel Sanatlar Dersinde Ölçme Ve Değerlendirme

Eğitim ve öğretim etkinliklerinin vazgeçilmez parçası, öğrencilerin değerlendirilmesidir. Ölçme, bireylerin ya da nesnelerin belirli özelliklere sahip olup olmadığının, sahipse sahip oluş derecesinin belirlenerek sonuçların sembollerle ve özellikle sayı sembolleriyle ifade edilmesidir. Bir başka deyişle niteliklerin nicelleştirilmesi işlemidir. Değerlendirme ise, ölçme sonuçlarını kıstaslar kullanarak nitelik hakkında bir karara varma sürecidir. Görsel sanatlar eğitiminde temel ilke bireysel farklılıkların gözetilmesidir.

Öğrenciler sevmedikleri, istemedikleri, yeterince motive edilmedikleri bir konuda çalışmaya zorlanmamalıdır. Her öğrencinin çalışması mutlaka sergilenmelidir. Bir başkasına ait çalışmaların kopya edilmesi ya da başkalarına yaptırılan çalışmalar dışında, sergileme de “iyi-kötü” kıstası aranmamalıdır.

1.2.3. İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı Etkinlik Örnekleri

İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi (1–8. Sınıflar) Öğretmen Kılavuz Kitabı’nda yer alan kazanımların hayata geçirilmesi ve hedeflenen bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıkların kazandırılması için etkinlik örneklerine yer verilmiştir. Bu etkinlikler birer öneri niteliğindedir ve birden çok kazanıma yönelik kullanılabilir. Öğretmen, bu etkinlikleri olduğu gibi veya çeşitli değişiklikler yaparak uygulayabilir; aynı zamanda bir ders saatinde birden fazla etkinliğe de yer verebilir. Yeni etkinlikler hazırlanırken ve uygulanırken bunların hangi kazanımlara yönelik olduğuna dikkat edilmeli, bu yapılırken öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçları da göz önünde bulundurulmalıdır. Programda yer alan etkinlikler, öğrenci seviyesine uyarlanarak farklı sınıflarda da uygulanabilir.

1.2.4. Dördüncü Sınıf Etkinlik Örnekleri

Araştırmada, İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi (1–8. Sınıflar) Öğretmen Kılavuz Kitabı’nda yer alan İlköğretim 4. sınıf etkinlik örneklerine yer verilmiştir. Kazanımlar, öğrenme alanı, etkinlik adı ve yapılışı, 2009–2010 öğretim yılında programda yer aldığı gibidir. Araştırmada kullanılan resimler ise Kütahya ili, Gediz ilçesi Zafer İlköğretim Okulu öğrenci çalışmalarından oluşmaktadır.

1.2.4.1. Öğrenme Alanı: Görsel Sanatlarda Biçimlendirme

1.2.4.1.1. "Renklerle Oynuyorum"

Öğrencilerden bir renk seçmeleri istenir. Seçtikleri rengi neden tercih ettikleri hakkında konuşmaları istenir. Öğrenciler, tercih ettikleri boya malzemelerine göre seçtikleri rengi, farklı kaplarda önce beyazla, sonra siyahla ayrı ayrı karıştırarak ya da sulandırarak resim yaparlar. Bu çalışmayla bir rengin değerlerini elde etmiş olurlar. Çalışmalar bittiğinde, sınıf panosuna yapmış oldukları resimler asılabilir.

Kazanım: Renklerin ışığa göre değiştiğini fark eder. Bir rengin değerlerini kullanarak resim yapar.

Resim 1.2. "Renklerle oynuyorum" (Zafer İlköğretim Okulu 4. sınıf)

1.2.4.1.2. "Deniz Altında Yaşam"

Öğrencilerden, deniz altını hayal etmeleri ve orada neler olabileceği konusunda konuşmaları istenir. Daha sonra doğaya çıkılarak değişik çakıl taşları, midye kabukları, ağaç kabuğu, bahçe toprağı, çeşitli yapraklar, ince ağaç dalları vb. toplanır. Toplanan malzemeler, deniz altını canlandırarak düzende resim kâğıdına yapıştırılır. Öğrenciler, deniz altında yaşadığını düşündükleri canlılara ait resimleri dergilerden keserler ve kâğıt üzerinde diledikleri yerlere yapıştırırlar. Ardından, boş kalan alanları sulu boyayla boyayarak resmi tamamlarlar.

Kazanım: Doğal ve yapay (üretilmiş) nesnelere ayırt eder. Görsel çalışmalarında doğal ve yapay nesnelere yararlanabileceğinin farkına varır.

Resim 1.3. "Deniz Altında Yaşam" (Zafer İlköğretim Okulu 4. sınıf)

1.2.4.1.3. "Yuvarlak - Köşeli Oyun"

Öğretmen, öğrencilerden çevrelerinde bulunan yuvarlak ve köşeli biçimlerden örnekler vermelerini ister. "Örneğin, meyveler yuvarlak hatlı, sıralar köşelidir. Kitap, defter köşeli; şapkalar yuvarlaktır." gibi örneklerle biçim zıtlıklarının, temel düzeyde, farkına varmalarını sağlar.

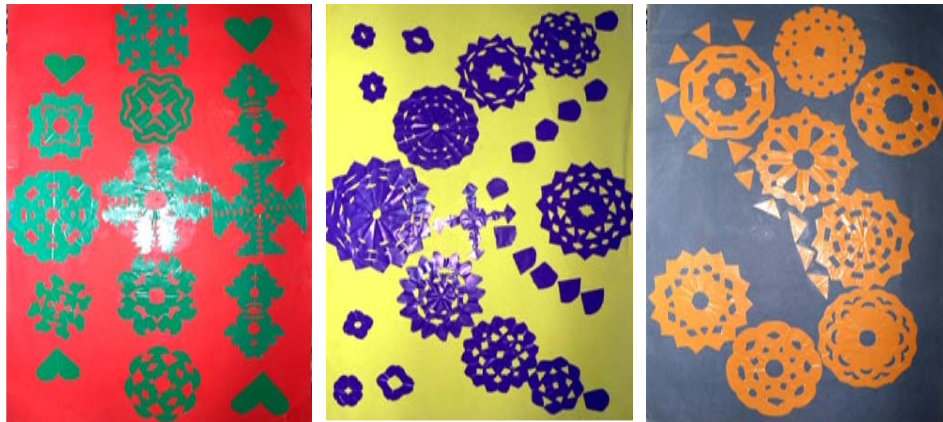
Kazanım: Çevresindeki biçim zıtlıklarının neler olabileceğini tartışır.

1.2.4.1.4. "Motiflerimi Oluşturuyorum"

Çevredeki merkezî dengeye sahip örnekler incelenir. Sonra renkli bir kâğıt üçgen oluşturacak şekilde, bir köşesi çaprazındaki köşe ile üst üste getirilerek katlanır. Katlama işlemi birkaç kez tekrarlanır. Katlamalar sonucu oluşan son üçgenin ortasından, kenarlarından değişik minik biçimler kesip çıkartılır. Kâğıt kat yerlerinden açıldığında, merkezden dışarıya doğru dağılan disiplinli tekrarlar görülecektir.

Kazanım: Çevresindeki örneklerden yola çıkarak merkezî ve simetrik dengeyi fark eder.

Resim 1.4. "Motiflerimi Oluşturuyorum" (Zafer İlköğretim Okulu 4. sınıf)

1.2.4.1.5. " Birdi İki Oldu!"

Öğrenciler, resim kâğıtlarını ortadan ikiye katlayıp açarlar. Kâğıdın bir tarafına fırça yardımıyla tercih edilen renklerde guaş boya, sulu boya veya tutkallı boya ile damlatarak fırça ile serbest lekeler, biçimler oluşturarak bir çalışma yaparlar. Daha sonra, kâğıdın diğer tarafı üzerine kapatılıp iyice bastırıldıktan sonra tekrar açılır. Bu yolla, renklerin tesadüfî dağılımlarından da faydalanılarak çift yönlü ilginç görüntüler elde edilir. Böylece, öğrencilerin kompozisyonlarında simetrik dengeyi hissetmeleri sağlanır.

Kazanım: Çevresindeki örneklerden yola çıkarak merkezî ve simetrik dengeyi fark eder.

Resim 1.5. " Birdi İki Oldu!" (Zafer İlköğretim Okulu 4. sınıf)

1.2.4.1.6. "Çelenk Yapıyorum"

Öğretmen, bir masanın etrafına yerleştirilmiş sandalyelerden oluşan görüntünün, mendil kapmaca oyunundaki düzenin vb. merkezî dengeye örnek olabileceğini söyleyerek öğrencilerden konuyla ilgili başka örnekler vermelerini ister. Merkezî dengenin temel düzeyde anlaşılması sağlanır. Ardından, ince bir telle büyük bir yuvarlak oluşturulur. Daha sonra renkli krepon kâğıtlarını bükerek, katlayarak, kırıştırarak, toplar hâline getirerek çiçekler yapılır. Bu çiçekler tel yuvarlağa tutturularak çelenk meydana getirilir.

Kazanım: Çevresindeki örneklerden yola çıkarak merkezî ve simetrik dengeyi fark eder.

1.2.4.1.7. "Heykel"

Ömer Uluç'un spiral borularla çalıştığı üç boyutlu eserlerinden örnekler gösterilebilir. Öğrenciler, renkli spiral borular, renkli plastik kablolar vb. malzemeleri kullanarak üç boyutlu çalışmalar yaparlar.

Kazanım: İki ve üç boyutlu çalışmalarında çizgileri kullanmaktan haz alır.

1.2.4.1.8. "Kâğıt Çubuklarla Heykel Yapıyorum"

Kullanılmış defter ve gazete kâğıtlarını ince sopalara dolayarak kâğıt çubuklar elde edilir ve çekilerek içerideki sopa çıkartılır. Bantlanarak rulonun açılması engellenir. Aynı işlem sürekli tekrarlanarak çok sayıda kâğıt çubuk elde edilir. İhtiyaca göre bu çubuklar uzunlu kısalsı olabilir.

Çubuklar yatay, dikey, eğik yönlerde koli bandıyla birbirine eklenerek heykel çalışması yapılır. Bu heykel, serbest biçimlendirmeye ya da bir nesneye benzetme amacıyla yapılabilir. Sonuç, çizgisel etkiye sahip bir heykel olacaktır. Bu yöntemle büyük boyutlu heykeller de inşa edilebilir

Kazanım: İki ve üç boyutlu çalışmalarında çizgileri kullanmaktan haz alır.

Resim 1.6. "Kâğıt Çubuklarla Heykel Yapıyorum" (Zafer İ. Ö. O. 4. sınıf)

1.2.4.1.9. "Tek Tek Çıkararak"

Öğrenciler, çalışmayı hızlandırmak ve kolaylaştırmak amacıyla geometrik etkisi olan hazır biçimlerden birim motif olarak yararlanabilirler. Örneğin, karton kutulardan oluşan birim motifleri kullanarak üç boyutlu düzende tekrarlamalarla inşa çalışmaları yapabilirler. Bu birimleri çalışma öncesinde renklendirebilirler. Plastik bardakları kullanarak da modüler inşa çalışması yapabilirler. Örneğin, plastik

bardakları içeriden dışarıya doğru mandallarla tutturarak küre oluşturacak şekilde birleştirebilirler.

Kazanım: Üç boyutlu basit geometrik biçimlerle inşa yapar. Nesnelerin farklı bakış açılarıyla görülebileceğini fark eder. Görsel çalışmalarında doğal ve yapay nesnelere yararlanabileceğinin farkına varır. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder.

1.2.4.1.10. "Çağrışım"

Genel hatlarıyla somut bir objeyi çağrıştıran bir taş bulunur. Çakıl taşları bu iş için en uygun taşlar olabilir. Bu taşın üzerine beyaz guaj boya ile astar çekilir. Taşın çağrışım yaptığı obje veya figür, taş üzerine kurşun kalemle çizilerek istenen renklerde boyanır. Çizilen biçimlerin belirgin olması için, ince fırça yardımıyla siyah veya uygun görülen bir renkte kontur kullanılabilir. Gerek görülürse çeşitli malzemeler yapıştırılarak ilaveler yapılabilir.

Kazanım: Görsel çalışmalarında doğal ve yapay nesnelere yararlanabileceğinin farkına varır.

Resim 1.7. "Çağrışım" (Zafer İlköğretim Okulu 4. sınıf)

1.2.4.1.11. "Atatürk Takvimi"

Öğrencilerden, Atatürk fotoğrafları ve renkli fon kartonları getirmeleri istenir. Grup çalışması yapılacağı için, her grubun birer fon kartonu getirmesi yeterlidir. Fotoğrafların boyutlarına ve yerleştirme düzenine göre, bir kartondan iki takvim yaprağı oluşturulabilir. Buna göre öğrenciler altışar kişilik gruplara ayrılabilir.] Kartonlar eşit büyüklükteki yapraklar hâline getirildikten sonra fotoğrafları ve boyalar kullanılarak resim tamamlama, kolaj gibi yöntemlerle karton üzerine düzenleme yapılır. Ay ve gün

çizelgeleri bilgisayarda hazırlanarak ya da başka bir takvimden fotokopi yoluyla çoğaltılarak öğrencilere dağıtılır. Öğrenciler çizelgeyi takvim sayfasında önceden tasarlamış oldukları yere yapıştırırlar. Kalan boşlukları diledikleri malzemeyle süslemeler yaparak tamamlayabilirler. Takvim tamamlandıktan sonra sayfalar üst üste yerleştirilip delgeçle delinir. Kurdele, renkli ip, renkli tel vb. takılıp birleştirilerek bütün takvimler sınıfın kullanışlı bir yere asılır. Öğrenciler istediği takdirde, hediye edilerek okul koridoru, öğretmenler odası, idareci odaları, kardeş sınıflar vb. yerlere asılabilir.

Kazanım: Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder. Çalışmalarını sergilemekten ve arkadaşlarının yaptığı çalışmalarını izlemekten zevk alır.

1.2.4.2. Öğrenme Alanı: Görsel Sanat Kültürü

1.2.4.2.1. " Üçüncü Boyut"

Öğrencilerden, öncelikle çevrelerindeki eşyaları incelemeleri istenir ve bu yolla üç boyutluluğu fark etmeleri sağlanır. Daha sonra kuş, balık, çiçek, kurbağa, gemi vb. figür ve nesnelerin resimleri çizilir ve renklendirilir. Öğrenciler, resmini yaptıkları nesnelere, kâğıt katlama (origami) tekniği ile veya yoğurma malzemeleri (kil, alçı, oyun hamuru vb.) kullanarak üç boyutlu hâle getirirler.

Kazanım: İki ve üç boyutlu görsel sanat eserlerini ayırt eder. Üç boyutlu eserlere farklı yönlerden bakıldığında, değişik görünümleri olduğunu fark eder.

Resim 1.8. "Origami" Zafer İlköğretim Okulu 4. sınıf

1.2.4.2.2. "Sürpriz"

Öğretmen, öğrencilere sevip sevmedikleri canlıların neler olduğunu sorar. Öğrencilerin genelini hoşlanmadığını düşündüğü bir hayvanın, örneğin yılandan bir kesit, çocuklara yılan olduğunu hissettirmeyecek şekilde, renkli fotokopiyle büyütür.

sınıfa getirir. Aynı işlem salyangoz kabuğunun kesiti vb. için de gerçekleştirilebilir. Bu görüntüler, çeşitli bilim-teknik dergilerinden ya da *İnternet* ortamından sağlanabilir. Öğretmen sınıfa elindeki kesiti göstererek "Bundan hoşlandınız mı? Sizce bu görüntüdeki renkler, çizgiler, biçimler güzel mi?" gibi sorular yöneltilerek öğrencilerin her canlının kendine özgü bir güzelliği olabileceği fikrine ulaşmaları sağlanır.

Kazanım: Yaşamdaki her varlığın kendine özgü bir güzelliği olduğunu kabul eder.

1.2.4.2.3. "Motiflerin Dili"

Öğrenciler halı, kilim, yazma, takı, seramik vb. yöresel ürünlerin motif, renk ve biçimlerini inceledikten sonra kendi özgün motiflerini oluştururlar. Baskı tekniklerini ya da çizim tekniklerini kullanarak düzenlemeler yapabilirler.

Kazanım: Bulunduğu yöreye ait bir el sanatı ürününü ifade, biçim, renk, özgünlük bakımından inceler. Yöresel el sanatları ürünlerinin hangi açıdan önemli olduğunu tespit eder. Bulunduğu yöreye ait bir el sanatı ürününden yola çıkarak görsel tasarımlar yapar.

Resim 1.9. "Motiflerin Dili" (Zafer İlköğretim Okulu 4. sınıf)

1.2.4.3. Öğrenme Alanı: Müze Bilinci

1.2.4.3.1. "Takvim"

Bu çalışmada her bir yaprağında bir ayın yer aldığı on iki yapraklı bir takvim yapılacaktır. Sınıf mevcuduna göre ikişer, üçer kişilik on iki grup oluşturulur. Ardından öğrenciler yıl içerisinde doğum günlerine ya da sevdikleri mevsime ait bir ay seçerler.

Her öğrenci yakın çevresindeki bir müzeden beğendiği bir eserin renkli fotoğrafını temin eder. Hata yapma ihtimaline karşı fotokopi ile çoğaltma yapılabilir. Öğrenci bu fotoğrafı kullanarak "bir parçası yırtılmış fotoğrafı tamamlama" çalışması yapabilir, birden fazla fotoğrafı bir araya getirip kolaj yapabilir veya fotoğraftaki eserin resmini çizip boyayarak bir takvim yaprağı oluşturabilir. Ardından çalışmalarını bir karton üzerine yapıştırır. Bu çalışmalarda her öğrenci seramik, resim, heykel, mozaik gibi ayrı alanlara ait eserler üzerinde yoğunlaşabilir. Her öğrenci görsel tasarım yaparak oluşturduğu takvim yaprağının altına seçtiği ayın günlerden oluşan çizelgesini kesip yapıştırır ya da kendisi oluşturur. Ortaya çıkarılan bütün aylar birleştirilerek on iki yapraklı bir sınıf takvimi meydana getirilir.

Kazanım: Yakın veya uzak çevresinde bulunan ören yeri, tarihî eser, anıt gibi yerlerin özelliği hakkında ön bilgi edinir. Ören yeri, tarihî eser, anıtlar ve müzelerden yola çıkarak iki veya üç boyutlu görsel tasarımlar yapar.

1.2.4.3.2. "Koleksiyon"

Öğrenciler, sevdikleri nesnelere biriktirirler. Sonra bu nesnelere sınıflandırarak koleksiyon yapmaya yönlendirilirler. Müzelerin de sundukları eserlere göre sınıflandırdığını, yaptıkları bu çalışmayla ilişkilendirerek kavrayabilirler.

Kazanım: Müzelerin içerdiği eserlere göre Resim Müzesi, Arkeoloji Müzesi, Etnografya Müzesi ve Bilim Müzesi gibi sınırlandırıldığını fark eder.

1.2.4.3.3. "Etnografya Müzesi Kuruyoruz"

Öğrenciler, yakın çevrede var ise bir etnografya müzesine götürülür, yok ise öğrencilerin sanal ortamda etnografya müzesi ziyareti yapmaları ve müze özellikleri hakkında bilgi sahibi olmaları sağlanır. Daha sonra öğrencilerden ninelerine, dedelerine, yaşlı komşularına, çocukluk ve gençlik yıllarındaki oyuncaklar, kıyafetler ve kullandıkları eşyaların neler olduğunu ve bu eşyaların özelliklerini sormaları istenir. Ardından, büyüklerinden yardım alarak daha sonra iade etmek üzere bulabildikleri eskiden kullanılmış bez bebekler, gaz lambaları, yazmalar, yazma oyaları, yöresel kıyafetler, yöresel dokumalar, danteller, bakır kaplar, para kesesi, kumaş mendil vb. eşyaları sınıfa getirirler. Getirilen eşyalar kayıt altına alınarak numaralandırılır, eşyanın adı ve mümkünse kaç yıl öncesine ait olduğunun vb. yazıldığı etiketlerle sınıfın ya da okulun bir köşesinde müze ortamı hazırlanır.

Kazanım: Müzelerin içerdiği eserlere göre Resim Müzesi, Arkeoloji Müzesi, Etnografya Müzesi ve Bilim Müzesi gibi sınırlandırıldığını fark eder.

Resim 1.10. "Etnografya Müzesi Kuruyoruz" (Zafer İlköğretim Okulu 4. sınıf)

1.2.4.3.4. "Bil Bakalım"

Öğrencilerden, ders öncesi müze çeşitleri hakkında küçük bir araştırma yaparak gelmeleri istenir. Kurulacak olan müze çeşidinin sayısına göre öğrenciler gruplara ayrılır. Müze çeşitlerinin adları ayrı kâğıtlara yazılarak kura çekilir. Öğretmen, çektikleri kurada çıkan müze çeşidinin adını grup dışından hiç kimseye söylememelerini ister. Öğrenciler, yaptıkları araştırmalardan yararlanarak kuracakları müzenin özelliklerini listelerler. Grup sözcülerinden biri belirledikleri özelliklerden bir tanesini söyler. Sınıf, bu özelliğin hangi müze çeşidine ait olduğunu bilmeye çalışır. Bilemezlerse, grup sözcüsü, ikinci özelliği söyler. Oyun, müze çeşidi bulununcaya kadar bu şekilde devam eder. Daha sonra diğer gruplara sıra gelir. Etkinliğin ardından gruplar, konu ile ilgili görsel çalışmalar yapabilirler.

Kazanım: Müzelerin içerdiği eserlere göre Resim Müzesi, Arkeoloji Müzesi, Etnografya Müzesi ve Bilim Müzesi gibi sınırlandırıldığını fark eder. Ören yeri, tarihî eser, anıtlar ve müzelerden yola çıkarak iki veya üç boyutlu görsel tasarımlar yapar.

1.2.4.3.5. "Karşılaştırma"

Öğrenciler, herhangi bir resim müzesinde eserin orijinali ile müzeyi tanıtıcı katalogdan kıyaslama yapabilirler.

Kazanım: Orijinal eser ile röprodüksiyon arasındaki farkı bilir.

1.2.5. Beşinci Sınıf Etkinlik Örnekleri

Araştırmada, İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretmen Kılavuz Kitabı'nda yer alan İlköğretim 5. sınıf etkinlik örneklerine yer verilmiştir. Kazanımlar, öğrenme alanı, etkinlik adı ve yapılışı, 2009-2010 öğretim yılında programda yer aldığı gibidir. Araştırmada kullanılan resimler ise Kütahya ili, Gediz ilçesi Zafer İlköğretim Okulu öğrenci çalışmalarından oluşmaktadır.

1.2.5.1. Öğrenme Alanı: Görsel Sanatlarda Biçimlendirme

1.2.5.1.1. "Mânilerimiz"

Öğrencilerin bildikleri, duydukları mânileri sınıfla paylaşmaları sağlanır. Her öğrencinin sevdiği maniyi renkli çalışmalarla ifade etmesi sağlanabilir.

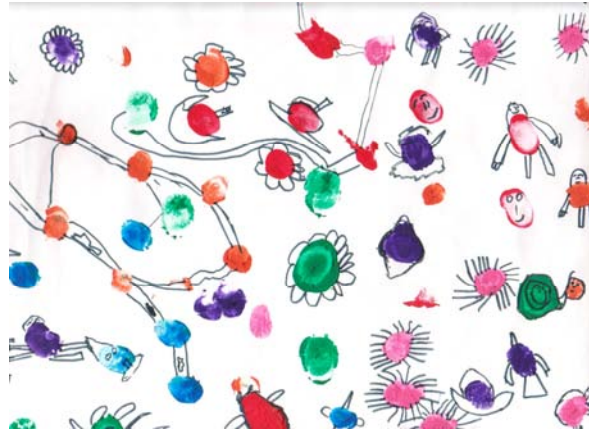
Kazanım: Çeşitli sanat alanlarının şarkı, türkü, şiir, öykü, masal, anı, efsane gibi türlerinden yararlanarak görsel çalışmalar yapar.

1.2.5.1.2. "Renkli Beneklerle Oyun"

Öğrenciler, parmaklarını çeşitli boyalara batırarak resim kâğıtlarının üzerine istedikleri gibi parmak baskısı yaparlar. Oluşan iri benekler, renkli kalemlerle çeşitli nesne ve figürlere benzetilir. Örneğin etrafından çıkan kollarla ahtapota, örümceğe; baş, kuyruk, bacaklar ilave edilerek çeşitli kuşlara ya da çaydanlık, bardak, masa gibi nesnelere dönüştürülebilir. Bu konu, sıcak ve soğuk renklerle de ilişkilendirilebilir.

Kazanım: Nokta etkisi yaratan varlıklara çevresinden örnekler göstererek nokta, benek ve lekelerle renkli özgün kompozisyonlar yapar. Soğuk ve sıcak renkleri ayırt eder.

Resim 1.11. "Renkli Beneklerle Oyun" (Zafer İlköğretim Okulu 5. sınıf)

1.2.5.1.3. "Benek Benek"

Parmak baskı, fırça baskısı ya da nokta etkisi yaratan, delgeçle elde edilen kâğıt pullar, hububat, çekirdek, gazoz kapakları gibi malzemelerle kolaj yaptırılabilir. Ancak, bu tarz kolâjda kâğıdı doldurma mecburiyeti getirilmemeli, malzemeler tek tek yapıştırma yerine tutkallı yüzey üzerine serpiştirilerek sabitlenmelidir.

Kazanım: Nokta etkisi yaratan varlıklara çevresinden örnekler göstererek nokta, benek ve lekelerle renkli özgün kompozisyonlar yapar. Soğuk ve sıcak renkleri ayırt eder.

Resim 1.12. "Benek Benek" (Zafer İlköğretim Okulu 5. sınıf)

1.2.5.1.4. "Noktalı - Çizgili Tabağım"

Küçük bir kâse ters çevrilerek bir naylonla gergin bir şekilde kaplanır. Kâsenin tabanının orta noktasından başlayarak kilden oluşturulan minik toplar ve düz, kıvrımlı, spiral şekline getirilen kilden çubuklar, mümkün olduğunca boşluk bırakmaksızın yerleştirilerek kâsenin dış kısmı kaplanır. Topların ve çubukların aynı çapta olmasına (ortalama 1 cm) özen gösterilir. Daha sonra, bir cetvelin ince kenarıyla aşağıdan yukarıya doğru çekmeler yapılarak motiflerin tamamen birleşmesi sağlanır. Bu işlem çok fazla bastırmadan yapılmalıdır. Yaklaşık 10–15 dakika sonrasında, kil ile kâse birbirinden ayrılır. Kâsenin iç kısmında noktalı çizgili desenler görülecektir. İmkân varsa bu çalışma seramik fırınında pişirilerek sağlamlaştırılır.

Kazanım: Nokta ve çizgi etkisi veren üç boyutlu malzemelerle özgün çalışmalar yapmaktan zevk alır.

Resim 1.13. "Noktalı - Çizgili Tabağım" (Zafer İlköğretim Okulu 5. sınıf)

1.2.5.1.5. "Güneşin Renkleri"

Öğrenciler, güneşle ilgili bildikleri ve hayal ettikleri hakkında konuşurlar. Daha sonra sarı, kırmızı ve turuncu renklerdeki oyun hamurlarıyla inceli kalınlı, uzunlu kısıklı çubuklar hazırlanır ve bunlarla ışınlar saçan bir güneş motifi oluşturulur. Bu yolla, sıcak renklerin niçin böyle isimlendirildiğini, neden sıcak denildiği öğrencilere kavratılmış olur.

Kazanım: Soğuk ve sıcak renkleri ayırt eder.

Resim 1.14. "Güneşin Renkleri" (Zafer İlköğretim Okulu 5. sınıf)

1.2.5.1.6. "Parmaklarım Konuşuyor"

Öğrenciler, işaret parmaklarının ikisini de birbirinin kontrastı olan renklerle boyarlar ve onları birer karaktermiş gibi hayal dünyalarına göre konuşurlar. Daha sonra bu renkleri kullanarak parmak baskısı yapabilirler. Öğrenciler aynı etkinliği, çeşitli parmaklarını sıcak ve soğuk renklere boyayarak da gerçekleştirebilirler.

Kazanım: Soğuk ve sıcak renkleri ayırt eder. Zıt renkleri kullanarak görsel çalışmalar yapar.

Resim 1.15. " Parmaklarım Konuşuyor " (Zafer İlköğretim Okulu 5. sınıf)

1.2.5.1.7. "Zıtlıklar"

Öğrenciler, çeşitli büyüklüklerde yırttıkları/kestikleri sarı sünger parçalarını, mor karton üzerine istedikleri düzende yapıştırırlar.

Kazanım: Soğuk ve sıcak renkleri ayırt eder. Zıt renkleri kullanarak görsel çalışmalar yapar.

Resim 1.16. "Zıtlıklar" (Zafer İlköğretim Okulu 5. sınıf)

1.2.5.1.8. "Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi"

Öğrenciler, "Atatürk'ün Gençliğe Hitabesi"nin, renk uyumu gözeterek ve merkezî dengeyi esas alarak görsel olarak tasarımını yaparlar. Gençliğe hitabeyi tasarım ilkeleri gözeterek yazarlar, renklendirirler.

Kazanım: Merkezî, simetrik ve asimetric dengeyi çalışmalarında kullanır. Çevresindeki renk uyumsuzluklarının farkına varır.

1.2.5.1.9. "Asimetric İzler"

Öğretmen, bir öğrenciyi tahtaya çıkararak diğeri öğrencilerin hareketsiz ve dik duran insanın simetrik dengeye sahip olduğunu tespit etmelerini sağlar. Daha sonra bu öğrenciden simetriyi bozacak duruşlar yapmasını ister. Örnekler çoğaltılarak öğrencilerin asimetric dengeyi kavramaları sağlanır. Daha sonra öğrencilerden asimetric duruşa sahip insan figürleri resimlemeleri istenebilir.

Kazanım: Merkezî, simetrik ve asimetric dengeyi çalışmalarında kullanır. Görsel doku oluşumunda nokta, çizgi, renk, biçim ve leke tekrarlarının etkisini fark ederek çalışmalarında kullanır.

Resim 1.17. "Asimetric İzler" (Zafer İlköğretim Okulu 5. sınıf)

1.2.5.1.10. "Hayalimdeki Okul"

Öğretmen, öğrencilere herkesin kendi öğrenme mekânını kendisinin belirlemesini, bu konuda her türlü hayali kurabileceklerini, bunun bir "düşlerini gerçeğe dönüştürme projesi" olduğunu söyler. Öğrenciler gruplara ayrılır. Her grup, kendi içinde hayallerindeki okulda neler olması gerektiğini tartışır. Varılan sonuçlardan yola çıkılarak çeşitli yoğurma maddeleri, artık malzemeler, karton kutular, ahşap materyaller, boya malzemeleri vb. ile "Hayalimdeki Okul" projesini gerçekleştirebilirler.

Kazanım: Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder. Duygu, düşünce ve izlenimlerini çeşitli görsel sanat teknikleriyle ifade eder. Çalışmalarını sergilemekten ve arkadaşlarının yaptığı çalışmalarını izlemekten zevk alır.

Resim 1.18. "Hayalimdeki Okul" (Zafer İlköğretim Okulu 5. sınıf)

1.2.5.2.Öğrenme Alanı: Görsel Sanat Kültürü

1.2.5.2.1. " Haydi, Farklı Anlatalım"

Öğretmen sınıfta bir cümle söyler. Bir öğrenci, öğretmenden sonra cümlenin devamı olan başka bir cümle kurar. Her öğrenci kendisinden öncekinin cümlesiyle bağlantılı başka bir cümle söyler ve oyun bir öykü oluşturuluncaya kadar devam eder. Öğrenciler ortaya çıkan öykü ile ilgili, diledikleri tekniği kullanarak görsel sanat çalışmalarını yaparlar. Aynı konudan yola çıkılmış olmasına rağmen, uygulama sonrasında, çalışmalarda kullanılan farklı teknik ve anlatım biçimleri tartışılabilir.

Kazanım: Aynı konunun değişik teknik, malzeme ve anlatım biçimleriyle ifade edilebileceğini bilir

Resim 1.19. "Haydi Farklı Anlatalım" (Zafer İlköğretim Okulu 5. sınıf)

1.2.5.2.2. "Beğenilerdeki Farklılıklar"

Öğrencilerden, aile büyüklerine çeşitli konulardaki beğenilerini sorarak bir liste oluşturmaları istenir. Sınıfa getirilen listeler, tahtaya yazılarak sınıf ile paylaşılır. Tahtaya yazılanlar okunarak öğrenciler, kendi beğenileri ile aile büyüklerinin beğenilerini karşılaştırırlar. Daha sonra, beğeni farklılıklarını konu alan bu etkinliği arkadaşları ile de yaparlar.

Kazanım: Beğenilerin zaman, eğitim, kültür vb. etkenlere göre değişebileceğini fark eder.

1.2.5.2.3. "Sanatçı - Zanaatçı"

Ünlü sanatçılara ait röprodüksiyonlar, sanatçılar hakkındaki gazete broşürleri, yazılar, filmler vb. dokümanlara ulaşılabilir ve bunlardan yararlanılarak sanatçının önemi vurgulanabilir. Tek ve orijinal bir eser ortaya koyan kişiye sanatçı denildiği; elde üretilen ve el işçiliği ile çoğaltılabilen ürünleri yapan kişilerin ise zanaatçı oldukları vurgulanmalıdır. Örneğin, marangozluk, duvarcılık, bakır işçiliği, dokumacılık vb. Ancak, zanaat ürünlerini tasarlayanların (çizenlerin) birer "tasarımcı" olduğu vurgulanmalıdır.

Kazanım: Sanatçı-zanaatçı ayrımını yapar

1.2.5.3. Öğrenme Alanı: Müze Bilinci

1.2.5.3.1. "Müzeye Gidiyorum"

Yakın çevrede ya da imkân dâhilinde gidilebilecek farklı çeşitteki müze (sanat, tarih, arkeoloji, etnografya, bilim, teknoloji, basın, açık hava müzeleri ve askerî müzeler) ve galerilere öğrencilerin ziyareti sağlanır.

Kazanım: Müze, ören yeri, tarihî eser, anıt vb. ziyaretleri yapmaya istek duyar. Müze, ören yeri, tarihî eser, anıt vb. yerlerde edindiği bilgileri ve gördüğü eserlerin tarihle ilişkisini arkadaşları ile tartışır.

1.2.5.3.2. "Kazı Çalışması"

Öğretmen vazo, çömlek, testi vb. gibi sağlam bir seramik ürününü öğrencilerle birlikte kırarak parçalarını okul bahçesi içinde belli bir alana öğrencilerin görmediği bir zamanda gömer. Daha sonra öğrencilerin bu parçaları evlerinden getirdikleri diş fırçası, kürdan, dal parçası gibi kırılan parçalara zarar vermeyecek araçlar yardımıyla her birini

bulmalarını sağlar. Bulunan parçalar numaralandırılarak kayıt altına alınır. Parçalar özenle sınıfa taşınır. Bir kazının canlandırıldığı bu çalışmayı, sınıf ortamında yapıştırıcı maddelerle birleştirmek suretiyle basit bir restorasyon çalışması gerçekleştirilebilir.

Kazanım: "Restorasyon" ve "konservasyon" kavramlarını tanıtır.

1.2.5.3.3. "Mozaik Yapıyorum"

Öğrencilere, bir hafta öncesinden "Antakya mozaikleri" ile ilgili küçük bir araştırma yapmaları söylenir. Sınıfa getirilen Antakya mozaiklerine ait fotoğraflar incelenir. Mozaik eserlerin biçimsel özellikleri, küçük parçaların nasıl bir araya getirilerek eseri oluşturduğu vb. hakkında öğrenciler konuşturularak öğrencilerin bu tekniğin mozaik olduğu bilgisine ulaşmaları sağlanır. Daha sonra kendi mozaik çalışmalarını yaparlar. Bir karton kutunun tabanına yapılmak istenen resim (Bu resim daha önceden öğrencilerin tasarladıkları bir çalışma olabileceği gibi bir eserin röprodüksiyonu da olabilir.) yerleştirilir. Resmin üzerine asetat konulur. Renkli taşlar, asetat üzerine, resme uygun olarak yerleştirilerek yapıştırılır. Aynı bir kaptaki su ile karılan alçı, kalınlığı iki parmağı geçmeyecek şekilde kutunun içine dökülür. Kuruduktan sonra kutu ters çevrilerek çalışma kutunun içinden çıkarılır. Büyüklü küçüklü çıkıntılar oluşturan yüzeye derz dolgusu ya da çok ince sıvı alçı dökülerek yüzey düzleştirilir. Yüzey kuruduktan sonra bir bezle silinir.

Kazanım: Gördüğü tarihî eserlerden yola çıkarak görsel tasarımlar yapar.

Resim 1.20. " Mozaik Yapıyorum " (Zafer İlköğretim Okulu 5. sınıf)

1.3. ÇOCUK GELİŞİMİNDE ANAOKULUNUN ÖNEMİ

Merak etmek, araştırmak, keşfetmek insana özgü yetilerdir. Yaratıcılık, tüm insanlarda belli bir oranda var olan gizli bir güçtür ve yaratmak için insanın yetenekli olması gerekmez. (Sükan, 1983: 25). Yaratıcılık, daha önceden kurulmamış ilişkiler arasındaki ilişkileri kurabilme böylece yeni bir düşünce şeması içinde, yeni yaşantılar, deneyimler, yeni fikirler ve yeni ürünler ortaya koyabilme yetisidir. Dolayısıyla "Yaratıcılık, tüm duygusal ve zihinsel etkinliklerde, her türlü çalışma ve uğraşın içinde vardır" (San, 1977: 18).

Yaratıcılık çok boyutlu düşünen bir usun ürünüdür. Tıpkı yetenek gibi, zekâ gibi yöneldiği alanlar ve yoğunluk bakımından kişiden kişiye değişir. Kişilerin yaratıcı davranışlarındaki bu ayrılık kalıtıma, kültür ortamına, eğitim ve öğretime bağlıdır. Bu nedenle kimi insanlar yaratıcıdır, kimileri değildir denemez (Kırışoğlu, 2005: 167).

Her şeyden önce deneyimlere açık olmayı gerektiren "yaratıcılık", yeni yolların var olabileceği düşüncesini taşıyarak arayışa girme cesaretini gösterebilme, yeniliği benimseme, yaratıcı düşüncenin yeni boyutlarını fark ederek denemeye fikren hazır olma demektir (Allen, 1964: 22).

Dr. Benjamin S. Bloom'un araştırma sonuçlarına göre, insanoğlunun en yoğun öğrendiği devre 0-8 yaş dönemidir. Bir insan, 17 yaşına kadar öğrendiği şeylerin %80'ini 8 yaşına kadar öğrenmektedir (Sükan, 1983: 5). Tony Buzan'ın "Yaratıcı Zekanın Gücü" yer verdiği bir araştırmada anaokulu çocuklarının yaratıcılık oranının yüksek olduğu sonucu çıkarılmıştır. Yaratıcılık oranı olarak:

Anaokulu Çocukları %95-98

Ortaokul çocukları %50-70

Üniversite öğrencileri %30-50

Yetişkinler %20'den az yaratıcılığa sahiptir (www.gorselsanatlar.org, 2007).

Okulöncesi dönemi, araştırmacılar için çocuğun yüksek öğrenme potansiyeline sahip olduğu bir dönem olarak görülmektedir. Uygun fiziksel ve sosyal çevre koşullarında ve sağlıklı etkileşim ortamında yetişen çocuklar, daha hızlı ve başarılı bir gelişim gösterirler. Eğitimin ilk basamağını oluşturan okul öncesi eğitim, gömleğin ilk düğmesidir ve bunun doğru iliklenmesi gerekir(www.okuloncesietkinlikler.blogcu.com, 2009)

Yaratıcılık sınırların dışına çıkmayı gerektirir. Özellikle çocukların yaratabilmeleri için, özgür olmaları şart. Yetişkinler bilerek ya da bilmeyerek kısıtlanabilirler, çocuk gerekli ortam ve malzemeyi bulduğunda bedeniyle, duyguları ve anlatımıyla her zaman yoktan var etmeye yani yaratmaya yönelecektir (Sükan, 1983: 2).

Alex F. Oshorn yaratıcılık ile ilgili olarak: "Yaratıcılık çok özen isteyen bir çiçeğe benzer: Övgü onun yetişip serpilmesine; yergi ve ilgisizlik ise daha gonca iken kurummasına yol açar. Çabalarımız desteklenirse pek çoğumuz daha fazla ve daha etkin fikirler üretebiliriz" şeklinde ifade etmiştir (www.egitim.aku.edu.tr, 1994). Sevgi ve güven, çocuğun gelişimini destekler, ruhsal dengenin de vitaminidir. Nasıl bitkiler güneşin doğduğu tarafa yönelerek büyürse çocuk da sevginin bulunduğu tarafa doğru yönelir ve ona sahip olduğu zaman çiçeklenir, yeşerir, uzar ve güzelleşir (Berktin, 1971: 83).

Eflatun (Eski Yunan Filozofu İ.Ö. 427-347), "Devlet ve Prota Goras" adlı yapıtında, çocukların eğitimi için önce ana-babaların yetiştirilmesini ileri sürer. Çocuğun eğitiminin beden eğitimi ve ruh eğitimi olmak üzere iki alanda birden yapılmasını önerir. Beden eğitimi açısından oyunun eğitsel değerine değinerek "çocuk oyunla büyümelidir" görüşündedir (www.egitimdergi.pamukkale.edu.tr, 1997).

Oyunlarla büyür çocuklar. Her oyun gelişim süreçlerini hızlandıran ve onları bir anlamda gerçek dünyaya hazırlayan birer yoldur yalnızca. Çocuklara oynarken ve yaşarken öğrenme fırsatı tanınmalıdır. Çocukların merak ettikleri kavramları eğlenerek, sıkılmadan öğrenmelerini desteklemeliyiz. Eğlendirerek öğretirken onlara doğal yöntemleri kullanarak uygun beceriler kazandırmalıyız. Çünkü bu yaşta çocukların öğrendikleri her şey ve kazandıkları her bir beceri onların gelecekteki başarılarının temelini oluşturacaktır (Cömert, 2005: 3-13).

"Çocuğun çocuk olmasına izin verin" diye savunur Rousseau ve "kendi inisiyatifleriyle oluşan etkinliklerle öğrenmelerine izin verelim" der (Özsoy, 2007: 92). Eğitimcinin amacı, etkinlikleri katı kurallara ya da kalıplardan uzak, çocuğun gelişme düzeyi ve ilgilerine yönelik, onun gereksinimlerine cevap verecek nitelikte esnek uygulamalarını sağlamaktır. Değişmez kural, çocuğun etkinliklerinden sevinç ve mutluluk duymasıdır. Öğrenme, bilinçli teknik ve uygulamalar sonucu kendiliğinden gerçekleşecektir.

Etkinlikler,

1. Çocukların ilgi ve gelişme düzeyine göre ayarlanmalı,
2. Bireysel ayrılıklar göz önünde tutulmalı,
3. Olanakların ve koşulların gerektirdiği uyarlamalar yapılmalıdır (Sükan, 1983: 1).

Çocuğun gelişmesinin doğasını bilmek gerekir. Çocuk, yorulduğu için bir işe son vermez, elindeki işi bıraktığında yenilenmiş ve enerjiyle dolu haldedir. Bir amaç olmaksızın oynarken, büyük enerji harcar ve emeğinin esirgemez. Çalışmaktan usanmaz, çalışarak büyür. Çocuk işini kendi başına yürütmeli ve bitirmelidir. Çocuğun gelişim temposu ne geciktirmelere ne de hızlandırmalara yönelik programlar hazırlanmamalıdır (Sükan, 1983: 7).

Etkili ve başarılı programlar, sadece öğretmenin anlattıklarını ezberleme değil, problem çözme, eleştirel düşünme, akıl yürütme ve yaratıcılık yeteneklerinin gelişmesine yardımcı olabilen yöntemlerin kullanıldığı programlardır. Etkili programlarda öğrenme, gelişime uygun uygulama ve zengin bir içeriğe sahip etkileşim sürecidir. Öğrenme, eğlenceli ve ilgi çekici bir uğraş olmak ve uygulamaya dayalı deneyimleri içermek durumundadır. Çocukların tecrübelerinden kaynaklanan öğrenimler desteklenmelidir. Çocukların planlama sürecine dahil olması öğrenme sorumluluğunu ve ilgisini arttıracaktır. Programın özel gereksinimlere adapte olabilmesi için, yeterince esnek olması da gerekmektedir. Program, çocuklara bir şeyler öğretirken ve onlarla iletişim kurarken öğretmenin karar vermesinde yardımcı olacak kadar özellikli olmalıdır. İyi bir program, çocukların ilgi alanları, öğrenme şekilleri, aile durumları gibi farklılıkları göz önünde bulundurur. Çocukların kendilerini ifade etmelerine uygun bir sınıf ortamı hazırlanmalıdır (www.yayim.meb.gov.tr, 2005).

1.3.1. Yaratıcı Sanat Etkinlikleri İçin Hazırlanacak Uygulama Ortamı

Yaratıcı etkinliklerde gerekli ortamı hazırlarken, öğretmen okulöncesi çağında, çocuğun büyük kaslarının küçüklere oranla daha gelişmiş olduğu göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin, beş yaşına kadar kesme yapıştırma, ipe dizme, iğne iplik kullanma, çivi çakma gibi küçük kas etkinlikleri yerine, boyama, kil, kum, yoğurma maddeleri, küplerle oynama gibi etkinliklere öncelik tanınmalıdır. Özellikle, resim ve boya yaparken, suyla oynarken, ya da bir şey çakarken, çocuğun ayakta durarak çalışmasına; kil ve benzeri yoğurma malzemelerini, ipe dizme, kesme yapıştırma

uğraşlarını sürdürürken oturmasına olanak sağlamalıdır. Boyama kitaplarının, çocuğun yaratıcılığını ve bireysel özgürlüğünü kısıtladığı için okul öncesi uygulamalarında bunlara yer vermemek gerekir. Etkinlik malzemeleri, çocuğun görüp erişebileceği yükseklikte raf ve masalara konursa, çocuğun oyun isteği ve ilgisi artar; çocuk kendi işini kendi görebilme yeteneğini geliştirir, düzenini kurar, temizlikte ve etrafı toplamada yardımcı olabilir. Etkinlik alanı geniş, bol ışıklı, havadar, gidiş gelişin az olduğu, oyun alanlarının kesişmediği bir yer olmalı; su, tuvalet gibi temizlik yerlerine yakın seçilmelidir. Böylece, çocuk, çevresel engellerle çatışmadığı bir ortamda, rahatça yaratma olanağı bulur (Sükan, 1983: 30).

1.3.2. Yaratıcı Sanat Etkinlikleri: Malzemeler ve Uygulama Yöntemleri

Yaratıcılığa en açık ve yoğun olduğu bir dönemi yaşayan okul öncesi çocukların, eğitim için kullanılan malzemelerin sağlık yönünden ve eğitimin amaçlarını yerine getiriyor olması gerekir. Okul öncesi sanat eğitiminde iki ve üç boyutlu çalışmalar birlikte yürütülmelidir Yanlış ve uygun olmayan materyal kullanımı, çocuğun doğal olarak isteksizliğine neden olacaktır (Artut, 2007: 92).

Çocuklar duygu ve düşüncelerini çizim, mimik ve drama gibi sanatsal yollarla kendilerini daha iyi ifade edebilmektedirler. Bu etkinlikler sürecinde ayrıntılara dikkat ederler, bağlantılar kurabilir, karşılaştırmalar yapabilirler (Artut, 2007: 77).

1.3.2.1. Yoğurma Maddeleri

Yuvanın en vazgeçilmez malzemelerinden birisi yoğurma maddeleridir. Kolayca biçimlendirilerek kullanılan yoğurma maddeleri çocuğun deşarj olmasını, ruhsal sıkıntılarından kurtulup rahatlamasını sağlar. Bazı yapıtlarının kurutularak saklanmasını isterler. Bu alanda da sonuç değil, uğraş ve yöntemlerden elde edilen doyum önemlidir. Bu yüzden öğretmenler hiçbir şekilde çocuğun kopya edeceği modeller yapmamalı, onları istedikleri gibi yaratmada özgür bırakmalıdır (Sükan, 1983: 33).

Oyun hamuru, kil, tuz seramiği, kâğıt hamuru, talaş hamuru ve plastirin gibi malzemeler orijinal düşünmeyi, yaratıcılığı ve deneyim kazanmayı sağlayan ve çocukları bu yönlerde cesaretlendiren sanat malzemeleridir. Ayrıca etkin öğrenme için de çok değerli sayılırlar (www.okuloncesietkinlikler.blogcu.com, 2009).

1.3.2.2. Kum

Çocuğun paylaşarak, konuşarak diğer çocuklarla oynamasına olanak sağlar. Toprağa yakın oynanan tüm oyunlarda olduğu gibi, çocuğu her açıdan rahatlatır. Çocuk, herhangi bir somut yapıtı ortaya çıkarma gereği duymadan, elleriyle çukurlar kazar, tüneller açar, yollar yapar; kovalan doldurur, boşaltır; oyuncak kazma - kürek kullanır ve özgürce yaratır (Sükan, 1983: 34).

1.3.2.3. Bloklar Ve Küpler

Çocukların tüm kaslarını çalıştıran, hayal gücünü geliştiren, çevresini deneylerle kontrol etmeye yönelten, sosyal davranışları yoğun biçimde destekleyen en yararlı oyun alanlarından biri de **Blok Köşesidir**. Bloklar, iyi rendelenmiş, çok ince zımparayla zımparalanmış, değişik boylarda ve önerilen standartlara göre hazırlanmalıdır (Sükan, 1983: 34).

1.3.2.4. Su

Su, tüm çocuklar için, en dinlendirici malzemelerden biridir. Herhangi bir şey ortaya çıkarmaya gerek duymayan çocuk, su ile oynarken rahatlar, dinlenir, ellerini hareket ettirir ve dili çözülür. Özellikle, yaramaz, saldırgan ve utangaç çocuklar için su oyunlarının yararı büyüktür. Suyla oynarken çocuk temizlik kavramını öğrenir. Çok yönlü kullanılabilmesi, ucuz olması, kolay bulunması ve tedavi edici niteliğinden dolayı yuvalarda su oyunları köşesinin her gün hazır ve açık tutulması gerekir (Sükan, 1983: 36).

1.3.2.5. Parmak Oyunları

Parmak oyunlarına, parmakların geliştirilmesi, beceriler kazandırılması ve elle ifade etmede kolaylık sağlanması bakımından anaokullarında yer verilmelidir. Parmak Oyunları, küçük kas gelişimi, dil gelişimi, sosyal-duygusal gelişim, kavram gelişimi, bellek becerilerinin gelişimine büyük katkı sağlar. Ayrıca parmak oyunları ile sadece 0-6 yaş değil ilköğretim 1. 2. 3. sınıf çocukların dil, zihin, sosyal-duygusal ve psikomotor yönlerini geliştirmesi ve güçlendirmesi de amaçlanmıştır (Cömert, 2005: 13-16).

1.3.2.6. Boyama Ve Resim Etkinlikleri

Boyama eylemi resim sanatıyla uğraşan her yaşın bir tutkusudur. Boyalarla oynamak çocuğa heyecan verir, ilginç boyama sonuçlarını görebiliriz. Ortaya çıkan

renkli görüntülerin neye benzediği konusunda çocuklar konuşturulabilir (Artut, 2007: 92).

Çocuk, boya ve resim işlerinde, iç dünyası ile dış dünya arasında kurduğu bağlantıları kâğıda aktarır. Resim yapmak çocuğu duygusal yönden rahatlatır ve kendini ifade etmesini sağlar. Üç yaşma kadar çocuk sadece karalamalar yapar. Ondan sonra bazı şekiller çizer ve bunları "uçak", "balon", v.b. diye adlandırır; renkleri kaim fırça darbeleriyle karıştırır, dener. Çocuk hiçbir plan yapmadan resim çizmeyi sever; isterse bir şeyler ortaya koyar, isterse amaçsız denemeler yapar. 4-5 yaşından sonra ne olduğunu tanımlayabileceğimiz resimler yapabilir. Buna rağmen, çocuğun resmine bakarken herhangi bir yargıda bulunmamalı, sadece "Kullandığın renkler ne kadar canlı!" gibi sözler söylemekle yetinmelidir. "Bu ne?", "Şu ağaca benzememiş!" gibi değerlendirmelerden kaçınmalıdır. Bu tür sözler onun yaratma arzusunu kısıtlar, düşüncelerini yarıda keser, kızmasına yol açar. Çocuğun yaptığı resimleri anlayabilmek ve onun iç dünyasına girebilmek için, resmini bitirdikten sonra: "Bana çizdiğin resmi anlatır mısın?" diye sormak yeterlidir. Yapıtlarını tamamladıktan sonra, onları övmek, herkesin görebileceği alçak bir yere asmak, sergilemek, çocukları çok mutlu eder (Sükan, 1983: 39).

1.3.3. Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim

0-6 yaş çocukların eğitimini kapsayan okulöncesi eğitimi, Osmanlıda ilk defa, Fatih Sultan Mehmet zamanında açılan "Sıbyan Mektepleri" ile başlamıştır (Kantarcıoğlu, 1973: 10) 18. yüzyılın ikinci yarısından itibaren devlet tarafından kurulan ve geliştirilen yeni okul sistemi içerisinde de 20. yüzyılın başlarına kadar anaokullarına rastlamıyoruz. Fakat 20. yüzyılın başlarında yeni okul kuruluş sistemini düzenleyen mevzuatta anaokullarına da yer verildiğini, bu okulların kuruluş ve işleyişini düzenleyen Nizamnamelerin çıkarıldığını, resmî anaokulların açıldığını görmekteyiz. 1913 yılında yürürlüğü giren "Tedrisat-ı İptidaiye Kanunu Muvakkati" kanununun 3.4.5.maddeleri, anaokullarının ilkokulların basamağı olarak açılmasını emretmiş ve bu yolda çalışmalar yapılmıştır. Aynı yıl Nizamnamenin öngördüğü şekilde okulöncesi eğitime öğretmen yetiştirmek amacıyla İstanbul’da ilk defa “Ana Öğretmen Okulu” açılmıştır. Öğretim süresi 1 yıl olan bu okul 4 yıl hizmet verdikten sonra 1919’da kapanmıştır. Anaokullarının kapanmasından sonra resmi anaokulları da kapanmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Devletini kurup, hemen ardından Türk toplumunun sosyal, kültürel, politik ve ekonomik yapısına yeni bir şekil ve ruh verenler, bu yeni

yapıya uygun onu yaşatacak yeni neslin niteliklerini belirlemeyi ve onları yetiştirecek olan eğitim sistemini kurmayı da ihmal etmemişlerdir. Ancak, Cumhuriyet döneminde uzun yıllar okulöncesi eğitime, çeşitli nedenlerle öncelik verilememiştir. Cumhuriyetin kurulduğu yıllarda ülkede 38 ilde 80 anaokulu bulunmaktadır. Ancak, 1928 yılında Harf İnkılâbı yapılarak okuma-yazma seferberliğinin açılması ve bütün yurttaki herkesin okur-yazar olması için çalışmaların ilköğretime kaydırılması nedeniyle, Devlet ve İl Özel İdarelerince anaokulu ve anasınıflarına ayrılan ödenekler ilköğretim hizmetlerine aktarılmıştır. Böylece kendi imkanları ile çalışmalarını sürdüren anaokulları; 1937-1938 öğretim yılında kapanmıştır (Duman, 1995: 28-30).

1943'te toplanan II. Millî Eğitim Şûrasında, okul çağına gelmemiş çocukların eğitilmelerinin önemi vurgulanarak, bunun gerçekleştirilmesi için ailelerin çeşitli kitle iletişim araçlarıyla bilgilendirilmeleri ve bunun yanında Kız okullarında ve bilhassa Kız Enstitülerinde çocuk eğitimi ve bakımına önem verilmesi; eğitim görevlerini yapmayan ya da yapamayan şehirli ailelere açılacak anaokulları ve çocuk bahçeleriyle hizmet götürülmesi önerilmiştir. 1953'te toplanan V. Millî Eğitim Şûrasında, biraz daha ayrıntılı olarak ele alınmış, anaokulları yönetmeliği ve eğitim programları üzerinde durulmuş ve bir taslak geliştirilmiştir. Ayrıca özel anaokullarının yaygınlaştırılmasını teşvik edici bazı düzenlemeler önerilmiş ve bu kurumlar için öğretmen temini konularında bazı kararlar alınmıştır. 1960 tarihli Bakanlık onayı ile Milli Eğitimi Planlama Kurulu kurularak eğitim sistemimizle ilgili bir dizi çalışmalar yapılmıştır. Okulöncesi eğitim, bu çalışma konuları arasında bulunmamaktadır. Beş Yıllık Kalkınma Planlarının hepsinde “Okulöncesi eğitim kurumları yaygınlaştırılacaktır” ortak hedef ve ilke olmuştur. Fakat hiçbir planlı dönemde, özellikle kaynakların sınırlı olması nedeniyle, belirlenen hedeflere ulaşamamıştır (Duman, 1995: 30).

1973'de 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu yürürlüğe girmiştir. Adı geçen kanunun okulöncesi eğitimle ilgili maddeleri şöyledir:

Madde 19. Okulöncesi eğitimi, mecburi ilköğretim çağına gelmemiş çocukların eğitimini kapsar. Bu eğitim isteğe bağlıdır.

Madde 20. Okulöncesi eğitimin amaç ve görevleri, millî eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

1- Çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak;

2- Onları temel eğitime hazırlamak;

3- Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı yaratmak;

4- Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.

Madde 21. Okulöncesi eğitim kurumları, bağımsız anaokulları olarak kurulabileceği gibi, gerekli görülen yerlerdeki; temel eğitim kurumlarının birinci devresine bağlı anasınıfları halinde veya ilgili diğer öğretim kurumlarına bağlı uygulama sınıfları olarak da açılabilir (Duman, 1995: 32).

Okulöncesi eğitim olgusu öylesine kendini göstermiş ve kabul ettirmiş olmalı ki, 1993 tarihinde toplanan 14. Milli Eğitim Şurasının gündem maddelerinden birini oluşturmuştur. Sorunlar dile getirilmiş; tartışılmış ve çözüm önerileri geliştirilmiştir. (Duman, 1995: 32)

Türkiye’de zorunlu olmayan okulöncesi eğitimde çocuklar, 0-36 ay (0-3 yaş) kreş; 37-60 ay (4-5 yaş) anaokulu; 61-72 ay (6 yaş) anasınıfı olarak yaş gruplarına göre gruplara ayrılmışlardır (www.rehberlikweb.com, 2007).

Ülkemizde çocukların kişiliğin temelini atıldığı kritik bir dönem olarak adlandırılan okul öncesi eğitim kurumlarına devam etmeleri yasal düzenlemelerle zorunlu tutulmasa da çocuğun sağlıklı kişilik gelişimi açısından bunun, mutlaka gerekli olduğu bilinmelidir. Okul önce dönemdeki çocukların tümü, gelecekteki eğitim yaşantılarının ilk basamağında okul öncesi eğitim kurumlarından geçmelidirler (www.yayim.meb.gov.tr, 2001).

1.4. ÇOCUK VE RESİM

Çocuk sanatına olan ilgi, 1885–1920 yılları arasında birçok ülkede görülmüştür (Yavuzer, 2007: 22). Rousseau, Pestalozzi ve Froebel gibi öncülerin düşünceleri ve uygulamaları ile bu ilgi boyut kazanmaya başladı ve çocuğun artık yetişkinlerin küçük modeli olmadığı kabul edildi (Kırıçoğlu, 2005: 18). 1940’dan sonra da çocuk resimlerine karşı yeni bir ilgi doğmaya başlamış, 1950’li yıllarda ise çocuğun çiziminin onun zihinsel ve duygusal durumuyla ne ölçüde ilişkili olduğu araştırılmaya başlandı (Yavuzer, 2007: 23).

Çocuk ve sanat, birbirini tamamlayan en ilgi çekici, sürekli değişen ve gelişen, yaratıcı eğitim anlayışı içinde önemli unsurlardır. Çocuklarda, oyun ve sanatsal etkinliklere karşı dayanılmaz bir istek vardır. Dolayısıyla kolay bir anlatım aracı olan

sanatsal etkinlikler kendi iç dünyası ile çevresi arasında hızlı bir etkileşim ve iletişim halindedir. Bilinçsiz bir şekilde, yetişkinlerin yardımı olmaksızın, duygu ve düşüncelerini dışa vurabilmektedirler. Çocuğun sanatsal etkinlikleri onun bir çeşit düşünme dilini oluşturmaktadır. Belli bir yaşa gelinceye kadar sanat etkinliklerine yansıttıkları karakteristik özelliğini saklamazlar. Piaget'e göre zihindeki imgeleri ortaya çıkarma yolu resimdir (Artut, 2007: 8-10).

Çocuğun dünyasında resmin diğer sanat etkinliklerinden daha özel bir yeri vardır. Bu konuda uzmanlar farklı tanımlamalar yapmışlardır. Ancak resmin yapılma nedeni ile ilgili uzman sayısı oldukça azdır. Çocuk resmine kuramsal açıdan bakan Piaget, ilk çocuklukta karalamaları 'saf oyun' olarak niteler ve çocukların çizimi bir oyun faaliyeti olarak gördüğü görüşündedir. Çocuk resmini kliniksel yansıtmacı yaklaşımlarla açıklayan Sigmund Freud, bilinçaltında yatan istek ve duyguların resimde saklanmış biçimde de olsa anlatıldığı düşüncesindedir. Resmin, bastırılmış duyguların artılmasını (katarsis) sağlayabileceğini söyleyen bir görüştür. Kellogg ise, çocukların ilgi çekici temel biçimlerin resimlerini yaptıklarını savunmuştur. Kellogg tarafından öne sürülen bir diğer görüş de doğuştan gelen ve evrensel olan bir 'görsel düzenin' varlığıdır. Goodman, bir resmi oluşturan işaretlerin dilde, semboller olarak yorumlandığı üzerinde durmuştur. Bir resmin bir objeyi işaret etmesi için, onu sembolize etmesi gerekir. Resimler, nesnelere simgelenmesinden başka düşüncelerin ve duyguların açıklanmış şeklidir (Yavuzer, 2007: 24-30).

Çocuklar gördüğünü değil, bildiğini çizer. Çocuk da sanatçı gibi öğrenebildiği en soyut kavramı bile görsel anlamda resimlerinde somutlaştırarak anlatır. Soyutlama ve kavram çocuklarda erken yaşlarda görülmez. Bu nedenle çocuk resimlerini soyut ve kavramsal saymak doğru değildir. Çocuk birçok parçayı bir bütün gibi algılar. Çünkü nesnelere soyut elemanlarına ayırıp sonra bunları tek tek birleştirme yetisinden yoksundur. Çocuklar küçükken boyayı, fırçayı, daha büyük yaşlarda ise çizgiyi yeğlerler. Herbert Read çocuk resimlerinden oluşan bir sergide Picasso'nun kendisine, "Ben bu çocukların yaşındayken Raphael gibi resim yapardım, bu çocuklar gibi resim yapmayı öğrenmek benim yıllarımı aldı" dediğini söyler. İster istemez bu yaklaşımlar, çocuk resimlerinin sanatsal ve estetik niteliğine dikkatleri çekmiştir. Sanatçı çocuksu imgeleri, bu imgelerin yalınlığını anlatımına ve tasarımına yeterli bulduğu için yaratır.

Sanatçı bu yalınlığı yakalamak için bilgisini ve deneyimini kullanır ve bu da uzun uğraşlardan sonra sonuca varır (Kırıçoğlu, 2005: 55-70).

Resim 1.21. Pablo Picasso, Oyunlar (Les Jeux), 1950, 119x144 Yağlıboya ve Emaye boyası (www.muze.sabanciuniv.edu)

Resim 1.22. Pablo Picasso, Defne Yapraklı Adam (Portrait d'homme au laurier) 1969, 116x89 Yağlıboya (www.muze.sabanciuniv.edu)

Sanat eleştirmeni Kaya Özsegin'in bir sorusunu Mimar ve ressam Cihat Burak "Hiç bir ressam, eline ilk defa boya geçiren bir küçük çocuk kadar güzel resimler yapamaz. Picasso bile yapamamıştır. Ama çocuk, yaptığı resmin bir 'oyun' olmaktan çıktığını anladığı zaman, artık o resmi yapamaz olur" şeklinde cevaplamıştır (www.felsefeekibi.com).

Eleştiri yazarı Sabahattin Eyüboğlu, "çocuğun sözlerinde ve çizgilerinde dünya ile bir uyuşma çabası aranabilir ancak, bir sanat kaygısı değil" demektedir. Çocukların anlamsız sesler ve çizgiler ile içini dökmeye başladığını belirtmiştir (Yavuzer, 2007: 13).

Planlamadan yaptıkları resimler iç dünyalarını yansıtan ayna gibidir. Yetişkinlerin olumsuz baskıları çocuğun özgürlüğünü kısıtlar, yaratıcılığını yitirmesine neden olabilmektedir. Hiçbir zaman çocuklara kopya etmesi için model sağlanmamalıdır (Artut, 2007: 10).

Sanat eğitimcilerinden Viktor Lowefeld, okullarda okutulan görsel sanatlar öğretim yöntemi üzerinde hazırladığı kitabı ile öğretmenleri öğrencilerine hazır örneklerden kopya yaptırmaktan uzaklaştırmıştır. Çocuk sanatı için önemli olanın, yetişkin bir kişinin gördüğü gibi dünyayı nasıl "doğru" bir biçimde ifade ettirmeye

yoğunlaşmak değil, bireyin eşsizliğini, benzersizliğini nasıl yansıttığı olmalıdır görüşünü belirtmiştir (Özsoy, 2007: 104-105).

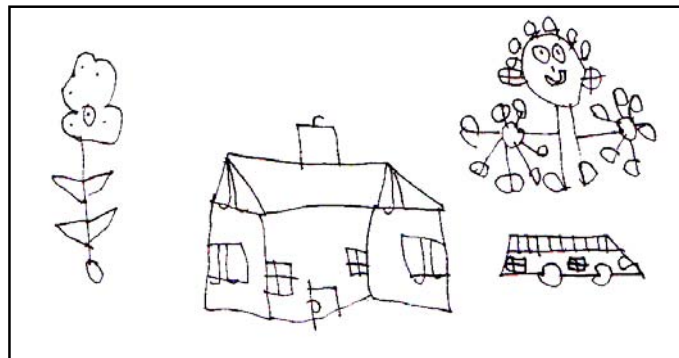
Çocukların doğasında var olan duyarlılığın ve çizme güdüsünün bir yansıması olan resimlerindeki bazı şiddet öğeleri ciddiye alınmalıdır. Çünkü onlar, yaşamdaki önemli çelişkileri yansıtmaya çalışmışlardır. Çocuğu anlamamıza ve tanımamıza ilişkin önemli ip uçları verebilen resim eğitimi, özürülü, öğrenme yetersizliği ve problemlili öğrencilerin eğitiminde de başvurulabilecek en önemli sanat terapisi (Artut, 2007: 21).

Beş yaş dönemi çocuğun çok soru sorduğu, yetişkinleri gözlemlediği bir dönemdir. Çizmeye başlamadan ne yapacağını bilir. Dört yaşında ise genellikle, resmi bitirdiğinde, ne yapmak istediğini söyleyebilmektedir (Artut, 2007: 20). Beş yaşındaki bir çocuk ne yapacağına karar vererek çizmeye başlamasına rağmen bütünü oluşturacak çizgileri doğru olarak yerleştiremez (Yavuzer, 2007: 25).

Çocuğun gelişimsel ve zihinsel olgunluğunu ölçmek için insan figürü çizimlerinden yararlanılabilir. “Bir Adam Resmi Çiz” testini araştırmacılar kullanarak, çocukların yaşları büyüdükçe çizimlerdeki ayrıntıların da çoğaldığını saptamışlardır (Yavuzer, 2007: 20)

Dört yaşından itibaren çocuklar için en önemli konu insan figürü çizim deneyimleridir. Bu insan figürleri, kaba formlar şeklinde sembolik olup, vücut oranları gerçek dışıdır. Bu çizimler sadece insan figürleriyle sınırlı değildir. Çocuklar en çok yakın çevresinde gördüğü ev, ağaç, araba gibi varlıkları betimlemeye çalışır. Bu biçimler kağıt üzerinde gelişi güzel yer alır. Evden büyük insan, attan büyük kelebek çizebilir. Tüm çizimler cepheden olup yüzeysel görünümde (Artut, 2007: 16).

Resim 1.23. 6 Yaş erkek çocuğunun yaptığı çizgisel resim, “kıvırcık saçlı ve tırnakları uzamış bir anne, ev, araba ve çiçek biçimi”

Çocuğun ruh hali ile yetişkinin ruh hali birbiriyle çok çelişiktir. Yetişkin ile çocuk arasındaki çatışmanın sonuçları, durgun bir göle atılan bir taşın yol açtığı halkalar gibi sonsuzdur. Yetişkinler çocuğun alışılmışın dışındaki sanatsal etkinlikleri onaylayamayabiliyorlar. Çocuklar sanatsal etkinliklerinde yetişkinleri memnun etmek için kendi yörüngelerinden çıkma çabalarına girebilirler. Çocuklar bir yetişkin gibi düşünülmemeli, anlamlı-anlamsız, amaçlı-amaçsız tüm çabaları desteklenmelidir (Artut, 2007: 25-27). Freud'a göre, çocuğun ilk araştırma süreçleri, sonraları karşılaşılabilecek sorunları ele alması ve çözmesinde yol gösterici olduğunu belirtirken, çocuğun bu dönemdeki araştırmalarına şiddetle engel olunursa, araştırma dürtüsünün de bastırılabilceğini söyler (San, 2008: 94).

Ağacı maviye, gökyüzünü kırmızıya boyayabilen, güneşe kaş göz burun çizebilen çocuğun dünyası, kalıplara sığmayacak kadar özgündür (www.evrensel.net). Yaratıcılık geliştirilebilir veya bastırılabilir. Çocuğa yarım kalmış öykü ve masalları içeren resimler tamamlattırılabilir. Drama yöntemi ile betimlenen bir öykü ayrıca resimlerle de ifade edilebilir. Şema öncesi dönemden itibaren güdüleme ile çocuğun ilgi ve başarısı etkilenebilir. En etkili güdüleme yollarına drama, dans, müzik ve şiir gibi aktiviteler sayılabilir (Artut, 2007: 9).

Resim kolay bir anlatım aracı olması nedeniyle, sınırlı bir sözcük bilgisine sahip bir çocuk için, kendisi ve dış dünya arasında iletişimi sağlayan bir araçtır (Yavuzer, 2007: 74). Çocuğun iç dünyasını keşfetmek için oldukça ideal bir tekniktir. Ama resim tek başına bir tutum ölçeği olarak kullanılmaz (Yavuzer, 2007: 14). Çocuk resimlerini incelerken, çocuğun grafiksel gelişimi, kişisel özelliği, aile içi durumu göz önünde bulundurulmalıdır (Alakuş ve Mercin, 2009: 141).

1.4.1. Çocuk Resminin Gelişim Aşamaları

İnsan yaşadığı sürece gelişmeye devam eder. Doğuştan ölüme kadar hiç aralıksız devam eden değişiklikler olarak tanımlanan gelişim, hayatın başlangıcında kuvvetlerin artışı şeklinde iken, hayatın sonuna doğru kuvvetlerin azalması şekline dönüşür. Gelişimde baştan ayaklara, merkezden etrafa doğru ve büyük kaslardan küçük kaslara doğru bir gidiş olduğu gözlenir (Baymur, 1989: 61).

Kâğıda yapılan ilk çizgiler, giderek birer sanat evresine dönüşerek ergenlik dönemine kadar gelişimini sürdürür. Hemen hemen her çocuk sanatın gelişimi açısından aynı yaşlarda aynı evrelerden geçerler (Yavuzer, 2007: 31). Çocuk, bir

günden diğeri bir güne sıçrama yaparak bir evreden diğeri evreye geçemez. Bu geçiş yavaş yavaş ve aşamalı olur (Artut, 2007: 9). Her yaş dönemi resimlerinin belirgin özellikleri vardır ve çocuk resmindeki gelişimi beş evrede ele almak mümkündür:

1. Karalama Dönemi (2-4 Yaş)
2. Şema Öncesi Dönem (4-7 Yaş)
3. Şematik Dönem (7-9 Yaş)
4. Gerçekçilik (Gruplaşma) Dönemi (9-12 Yaş)
5. Görünürde Doğalcılık Dönemi (12-14 Yaş) (Yavuzer, 2007: 31).

Çocukların anlatımlarının tümüyle özgür olduğu dönem 2-12 yaş grubu çocuklardır. Çocuk bu dönemdeki sözlü anlatım yetersizliğini resimle anlatmaya çalışır. On iki yaşından sonra çocukların, olayları toptan algılama yerine ayrıntılarla ilgilendikleri görülür (Sezer, 1998: 23).

Çocuk doğayı büyükler gibi göremez, kavrayamaz. Onların dünyasında her şey renkli, orijinal ve güzeldir. Doğayı büyüklerin görüşüne göre kavratmak, onun dünyasının yıkılmasına sebep olur. Bu, bir bakıma tomurcuğu kendi elimizle açmaya benzer. Çocuğun plastik gelişimini bilmek ve ona göre eğitim vermelidir (Turan, 1973: 16). Çocuğun resimdeki gelişim basamakları, yaşlarına göre açıklanmıştır.

1.4.1.1. Karalama Dönemi (2-4 Yaş)

Karalama evresinde çocuk, kağıt üzerine gelişigüzel birtakım çizgiler çizer. Kendini yazılı bir biçimde ifade etmeye başlamıştır. Genelde araştırmacılar ilk dönemde yapılan bu karalamaların bir şeyi temsil etmediği, yalnızca oyun ve alıştırma olarak görmüşlerdir (Yavuzer, 2007: 32).

İlk çizgi ilk ağlama gibidir. Bilmeden ağlamayı yinelediği gibi rastlantı veya taklit sonucu ortaya çıkan çizgileri de devam etmek ister. İlk çizgileri başarması onun gücünün ilk ortaya çıkışı gibidir. Zaman içinde çocuk kalemi isteğine uygun yönlendirebilecek, zamanla şekiller farklılaşmaya başlayacaktır. Göz el koordinasyonun görüldüğü bu kontrollü karalamada çocuk yeni hareketlerinden, yeni uyarımlar keşfetmeye, keşfettikçe de haz duymaya başlar (Yavuzer, 2007: 33-34). Önceleri geniş kavislerle tüm kol hareketleri ve gücü ile meydana gelen çizgiler, sonraları bilek, el ve parmakların birlikte hareketiyle yuvarlak ve karışık çizgi görüntüsüne ulaşır. Bu çizgi farklılığı çocukların yaşları ilerledikçe tam bir paralellik içinde değişimini sürdürür (Türkdoğan, 1981: 47)

Psikolog Dr. Kellogg (1910-1987), 2-6 yaş arası çocukların çizim özelliklerini gösteren 7.500'den fazla resimleri inceledikten sonra bu karalamaları 20 değişik karalama ile sınıflandırmıştır (Artut,2007: 39).

Resim 1.24. Kellogg'un çocuk resimlerindeki karalama örnekleri (Buyurgan ve Buyurgan, 2001: 25)

1. Karalama		Nokta vuruşlar
2. Karalama		Tek dikey çizgi
3. Karalama		Tek yatay çizgi
4. Karalama		Tek sağa sola yatay çizgi
5. Karalama		Tek kavisli çizgi
6. Karalama		Çok sayıda dikey çizgi
7. Karalama		Çok sayıda yatay çizgiler
8. Karalama		Çok sayıda çapraz çizgiler
9. Karalama		Çok sayıda eğri çizgiler
10. Karalama		Yarım eğri çizgi
11. Karalama		Eğri, bükük kapalı çizgi
12. Karalama		Zig zag veya dalgali çizgi
13. Karalama		Tek ilmik çizgi
14. Karalama		Çok sayıda ilmik çizgi
15. Karalama		Spiral çizgi
16. Karalama		Üst üste binmiş dolgu çember çizgiler
17. Karalama		Üst üste binmiş çember çizgiler
18. Karalama		Ayrık dairesel çizgiler
19. Karalama		Tek kesilmiş çember
20. Karalama		Hatalı çember

Kellogg'a göre birleşen şekiller arasında en anlamlı olanı 'mandala' şeklidir. Yuvarlağın içerisine çizilmiş çapraz ya da karşılıklı iki çizgiden oluşan mandala şekli, çocukların karalamalarında daha sonra birçok şekle dönüşebilecek ana şekildir (Resim 1.25.) (Buyurgan ve Buyurgan, 2001: 24)

Resim 1.25. Mandala çizim (37 aylık). **Resim 1.26.** Toplanmış, bir araya getirilmiş şekiller (40 Aylık)
(www.egitim.cu.edu.tr)

1.4.1.2. Şema Öncesi Dönem (4-7 Yaş)

Bu evrede çocuğun yaptığı resimler duygularının, hayallerinin yansımasıdır ve dış dünya ile kurduğu ilişkilerini giderek zenginleştirir. Özellikle kendilerinde iz bırakan olayları, vücut ölçüleri orantısız resim yaparlar ve bu resimlerini genelde açıklamak isterler. Şema öncesi dönemde çocuklar, üçüncü boyutu yakalama çabasına girerler. Bu çabalarını göstermek için röntgen (saydam) resim yaparlar. Bazen bir çizgi veya leke ile mekanı oluştururlar. Nesnelere havada uçuşmasını diye birden fazla mekan çizgisi kullanırlar. Ayrıca nesnelere birden fazla görüş noktasından bakılabilecek şekilde düzenliyorlar. Kağıdı çevirerek yaptıkları bu resimler, düzleme özelliği olarak isimlendiriliyor. Şema öncesi dönemde görülen bir diğer çaba da çocukların yaptıkları resimlerde bazı parçaların diğer parçalara göre daha büyük çizmeleridir (Buyurgan ve Buyurgan, 2001: 28-31).

4-5 yaşlarında çocukların resimlerinde renkler özgürce kullanılır. Ancak yanlış yönlendirmeler sonucu bu yaş grubu özgün düzenlemeler oluşturma çabasına girişemedikleri gözlemlenmiştir. 7 yaşında kullandığı renk sayısı artmaktadır ancak renkli resimlerin sayısı bu yaş grubunda çok azdır (Öztaş, 2007: 101).

Bizlere çok ilginç gelen çocuk resimlerinin bu şematik görünümlerinin nedeni ise, çocukların fiziksel güçsüzlükleri ve henüz karmaşık biçimlerin üstesinden gelecek beceriden yoksun oldukları içindir (Kırıçoğlu, 2005: 82).

1.4.1.3. Şematik Dönem (7-9 Yaş)

Yaklaşık 7 yaşında başlayan bu dönemdeki çocuğun resimlerinde, oldukça net şemalar görebiliyoruz. Luquet tarafından 'Görsel Gerçeklik' diye adlandırılan bu dönemde çocuklar, oran ve bağlantıları kendine özgü bir bakış açısına göre ayarlarlar. 7-

9 yaş sürecindeki en büyük başarı mekansal ilişkilerde belirli bir düzenin oluşudur. 5000 resim üzerindeki araştırmada, 3 yaş çocukların sadece %1'inde 'yer çizgisi' görülürken, 8 yaşındaki çocukların %96'sında yer çizgisi görülmüştür (Yavuzer, 2007: 57-58).

1.4.1.4. Gerçekçilik (Gruplaşma) Dönemi (9-12 Yaş)

Bu yaşlardaki çocuk resimlerinde, artık toplumun bir üyesi olduğundan haberdar olduğu anlaşılmaktadır. Daha önceki çizimlere göre daha ayrıntılı ve daha gerçekçi çizmektedirler. Ayrıntıya ilgi duyarken, giderek resimlerini göstermekten hoşlanmaz. Renkler gelişigüzel değil de gerçeğe uygun seçilmeye başlamıştır. Çocuk artık erken dönemlere göre daha güçlü olduğunu keşfetmiştir. İnsan figürleri artık daha ayrıntılıdır. Konu seçimleri kızlar ve erkekler arasında farklılıklar gösterir. Kızlar, kadın yüzleri, evler, çiçekler, yavrulu hayvanlar çizerken; erkek çocuklar, uçaklar, trenler, savaş ve spor sahneleri çizerler (Yavuzer, 2007: 65-66)

1.4.1.5. Görünürde Doğalcılık Dönemi (12-14 Yaş)

İlköğretim II. Kademedeki bu dönem çocuklarının gerçeği yansıtmaya isteği devam eder. Artık genel bir şema ile yetinmemekte, tanımlayıcı ve aslına benzer resimler çizmektedir. Zaman zaman kopyacılığa yönelebiliyorlar. Yaptıkları resimleri göstermek ve eleştirilmek istemezler. Ama başkalarının çalışmalarını eleştirirler. Aşırı doğalcı davranmayı bir amaç haline dönüştürme eğiliminde olan bu dönem çocukları için seçilecek konu ve tekniğin önemi unutulmamalıdır. Ünlü sanatçıların eserlerinin röprodüksiyonları üzerinde eleştirel tartışmalar, müze ve galerilerin gezilmesi gibi konular uygundur. Kolay memnun olmayan, ele avuca sığmayan ve kendilerini ispat çabası içinde olan bu çocuklar, genel eğitimleri açısından da zor çocuklar olduğu söylenebilir (Yolcu, 2004: 160).

Ergenliğin başlangıcına dayanan bu dönemi Piaget, biçimsel işlemler evresi olarak tanımlar. Bedenen ve ruhen hızlı büyüyen bu dönemdeki çocuklara duyarlı davranılmalıdır. Bu evrede perspektif, ışık-gölge, renk ilişkileri, mekanın düzenlenmesi ve hareket tam olarak verebilme başarılamamıştır. Genellikle ilk algılarını kağıda yansıttıklarından nesneyi yanlış çizebilirler. Bu olumsuzluk nesneye sık sık bakmaları önerilerek aşılmaya çalışılır (Buyurgan ve Buyurgan, 2001: 36-37).

1.5. SANATIN GÖRSEL DİLİ

Sanattan anlamak demek, aslında sanatın dilini bilmek demektir. İnsanlar sanatın dilini anlayabildiği oranda sanattan zevk alırlar. Sanatın görsel alfabetini, tasarım elemanları (çizgi, doku, renk, ton, değer, valör, biçim, şekil, mekan) ve Tasarım ilkeleri (ritim, denge, vurgu, zıtlık, armoni, oran, bütünlük, çeşitlilik) oluşturmaktadır (Alakuş ve Mercin, 2009: 111). Hiçbir sanat yapıtı rastgele oluşmaz. Belirli konu ve düşüncelerden yola çıkan sanatçı, kendi anlatım diline, yöntem ve tekniğine uygun düşen öğeleri seçerek yapıtını oluşturur (Artut, 2009: 149).

1.5.1. Çizgi

Çizgi, bir yüzey sanatı öğesi olarak, uzunluğuna oranla kalınlığı çok az olan bir şerit anlamını taşır. Dolayısıyla, kalın bir fırçayla bir yüzey üzerine vurulacak uzun bir boya darbesi resim sanatında çizgi olarak değerlendirilir (Sözen ve Tanyeli, 1986: 61).

Çizgi ve renk, resmin her çağda ve her bölgede ortak olan unsurlarıdır. Çizgi, yüzey üzerinde nesnenin ilk dış sınırlandırma eylemi olduğu için renkten de önce gelir. Çizgi tarih öncesinden beri ifadenin aracı olmuştur, çocuk için de aynı durum söz konusudur (Yolcu, 2004: 40). Bu nitelikleriyle çizgi, resim sanatı içinde en zengin, arı ve yetkin bir anlatım sağlayabilecek üstünlükte bir araçtır. Çizginin nesneyi anlatmanın ötesinde soyut ve tümüyle sözlerle aktarılamayan evrensel anlamları vardır. 20. yüzyılın başında görsel dil üzerine yapılan çalışmalarda bazı çizgilerin evrensel anlamları üzerinde durulmuştur. Soyut sanatçılar kadar dışavurumcular da birçok duyguyu aktarabilmek için çizginin bu tür niteliklerine başvurmuşlardır. Çizginin bu anlam zenginliği ve soyutlama gizilgücü, Picasso gibi temelde figüratif olan bir sanatçının işlerine çoğu kez soyut kılabilmiştir (Eczacıbaşı, 1997: 410).

18. yüzyılda grafik sanatçısı Villiam Black, ilk defa siyah üzerine beyaz çizgiyi kullanmış, “çizgi bir hayal ürünüdür” demiştir. (Sezer, 1998: 44). Aslında doğada çizgi yoktur ama renk vardır. Sanatta da çizgi elemanını çok çeşitli yerlerde görmek olasıdır (Işingör, Eti ve Aslıer, 1986: 12). Uzunluğu genişliğinden fazla olan çizgi, desen sanatında önemli bir sadeleştirme (stilize) olayıdır. Ancak çizginin kompozisyonu olmadıkça tek başına anlamlı olmaz. Çizgi, yazı ile bizim bulduğumuz bir biçimdir. Çizgi sanatçının çatıyı kurmak için kullandığı ilk ve en özlü öğedir. Sanatçının en karmaşık duygularının en basit bir anlatım aracıdır (Artut, 2009: 150-152).

Okul öncesi çocukları uzun-kısa, kalın-ince, açık-koyu, düz-kırık, düz-eğri çizgileri tanıyıp çizebilirler (Artut, 2007: 56). Kalın çizgiler kuvveti, sağlamlığı, ince çizgiler ise zarafeti yansıtır. Düz ve yatay çizgilerle dik çizgiler durgunluğun, sakinliğin, doğadaki dengenin ifadesidir (Sezer, 1998: 44). Eğri çizginin kendine özgü bir akıcılığı vardır, hacim çağrışımı da yapabilir. Çizgi kendi etrafında bükülerek bir takım dalgalı yüzeyler yaratabilir. Bütün bu hareketler gözü oyalır (İşingör, Eti ve Aslıer, 1986: 12).

Hem çok kolay hem de karmaşık olan çizgiye yön vermek için ona hakim olmak gerekir. Çizginin fonksiyonlarını, dikkati bir noktaya doğru çekmesi, bir motif veya kompozisyon oluşturması, bir alanın konturlarını belirleyip bir alanı bölmesi, bir yüzeye ton değeri kazandırması ve hareketi ifade etmesi şekilde sıralayabiliriz (Sezer, 1998: 44).

1.5.2. Biçim (Form)

Şekil, biçim ve form kelimeleri, birbirine yakın anlamlar taşırlar. Bu kelimelerin her biri kullanım yerlerine göre oldukça değişik şeyleri ifade ederler. Örneğin beğenmediğimiz bir resim için 'biçimsiz' denilebilir ama 'formsuz' denemez. (Yolcu, 2004: 45). Form, üç boyutlu bir nesnenin doğal yapısını, varlığını tanımlar ve biçim kelimesi ile sanatsal anlamda kullanıldığında aynı anlamdadır. Plastik sanatlara konu olan biçimler, figür, motif ve nesne gibi türlere ayrılmaktadır. Sanat eserinde her zaman bir biçim endişesi söz konusudur. Konu veya tema olmasa bile biçim vardır. Bir mermerin cansız olmasına rağmen heykeltıraşın elinde canlı bir şekil alabiliyor. Sanat eserinin yaşayan bir nesne olabilmesi için, şeklin canı, her canlılığın da bir şekli olması gerekir. Bu ilişkinin dengelendiği anda sanat eseri doğar (Artut, 2009: 161).

Okul öncesi dönemde (5yaş) çocuklar nesne ve insan sembollerini oluşturan geometrik şekilleri ve yapıları tanıyabilirler. Baş, göz, el ve ayaklar için daireler, kol ve bacaklar için çizgileri kullanırlar. Bu arada kendileri için önemli olan bölümleri alır, bazen abartır, önemsiz kısımları ise atarlar (Artut, 2007: 56).

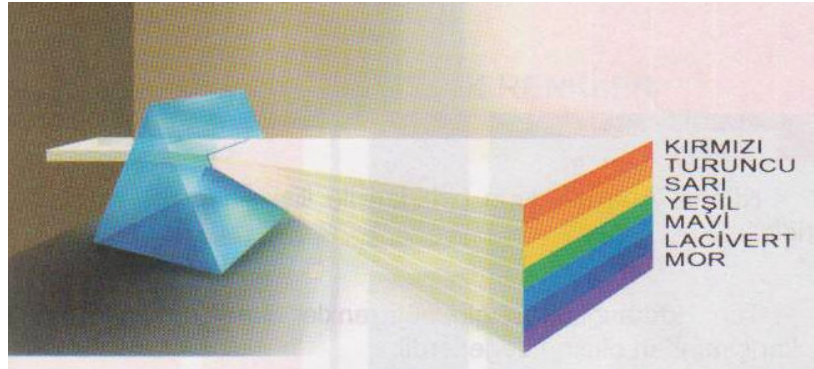
Çocukların resimlerinde şekillerin renklere oranla daha önemli olduğu dikkati çeker. Bir resmi meydana getiren şekillendirmeler eşyayı en basit biçimde şematize etmeyi amaçlamaktadır. Çocuklar resimlerine esprili çizgilerle oyun karakteri vermek isterler. Bu nedenle, çiçeğe, güneşe bir insan yüzü yaparlar (Yavuzer, 2007: 74). Ayrıca

çocuklar sadece gördüklerini ve bildiklerini değil, hayal ettiklerini ve hissettiklerini de çizerler (Artut, 2009: 233).

1.5.3. Renk

Elektromagnetik enerji dalgalarından biri olan ışık rengin kaynağıdır. İnsanda uyandırdığı sonsuz etkilerden ve içerdiği anlam gizilgücünden dolayı görsel sanatların en önemli ve vazgeçmeyeceği biçimsel ögesi olmuştur. Ressamın çoğu kez kaygısı renk olmuştur. Renk üzerine Kandinsky, Itten ve Albers'in kitapları sanatçıya ve genel okura yardımcı olmuştur. Eski çağlarda, Platon ve Aristoteles gibi yazarlar da rengin doğası üzerine tartışmışlardır. Renklerin sistematik olarak sınıflandırılması ise 1666'da, Isaac Newton'un ilk renk çemberiyle başlar (Resim 1.27). Newton yedi temel rengi (kırmızı, turuncu, sarı, yeşil, mavi, indigo (çivit) ve mor) gezegene ve müzikteki notaya bağlamıştır (Eczacıbaşı, 1997: 1545).

Resim 1.27. Tayf (Buyurgan ve Buyurgan, 2001: 61)

1756'da Le Blon'un yayımladığı renk konusundaki tezi bugünkü üç temel renk (sarı, kırmızı, mavi) kuramının kaynağıdır. Renk çemberi, üç ana renk ve onların karışımından oluşan üç ara renkten oluşur. Renk çemberinde tam karşılıklı gelen renklere bütünleyici (complementary) renkler denir. Karşılıklı renklerin boya maddesi olarak karışımı gri ile sonuçlanır ve bu durum renksizliktir. Fizikçilere göre ise renksizlik beyaz ışıktır. Bütünleyici renkler yan yana geldiklerinde ise bir birlerinin önüne çıkmak istediklerinden titreşim yaratırlar (Eczacıbaşı, 1997: 1546).

Renkler aynı zamanda sarı, kırmızı, turuncu olarak sıcak (warm) ve mavi, yeşil, mor olarak soğuk (cool) renkler olarak sınıflandırılır. İnsan gözü soğuk renklerde daha az ayırım yapabildiğinden görebildiği sıcak renk sayısı daha fazladır. Soğuk renkler daha uzak, sıcak renkler daha yakın göründükleri söylenebilir (Eczacıbaşı, 1997: 1546).

Önce şiddeti yüksek sıcak renkleri algılayan çocuk, 4 yaşından itibaren de soğuk renkleri tanır ve artık tüm renkleri ayırt edebilir bir gelişim düzeyine ulaşmaktadırlar. Çocukların yaşları büyüdükçe renkler de gerçeğe yönelik başlamakta, hem de her çocuğun kendisine has bir renk anlayışı oluşmaktadır (Yolcu, 2004: 162). Bazı çocuklar tek bir renk ile boyamaktan zevk alırlar. Güzel resim yapmak için, objeyle ilgisiz, salt dekoratif amaçlı çok renk de kullanabilirler. Çocuğun seçtiği rengi eleştirmemelidir (Yavuzer, 2007: 48-49).

Ressam tablosunu boyarken soğuk veya sıcak renklerin hâkimiyetini seçmek zorundadır. Bir kompozisyon yarı soğuk sıcak hâkimiyetine giremez. Tabiatta böyledir, bir manzara ya sıcaktır ya soğuktur. Manzara kış manzarası ise soğuk renklerin hakim olduğu bir manzaradır ve bu manzaranın içinde sıcak bir renk mevcut ise ancak soğuk renklerin tesirlerini arttırmaya yarar (Kalmık, 1964: 13). Rembrandh kahve renkleri, Vermer'in sarıları Renoir'in açık leylâk renkleri gibi, bir tabloda hakim renk olmalıdır. Eğer hakim renk yoksa, armoni de yok demektir (Kalmık, 1964: 21).

Çarpıcı renkleri ilk kullanan sanatçılar Cezanne ve Gauguin dir. Modern sanatın babası diye bilinen Paul Cézanne için ışık turuncu, gölge mavidir. Yakın ve aydınlık planlar sarı gibi açık, uzak ve koyu planları mavi ve mor gibi daha koyu renklerle verilmektedir. Cézanne'ın bu yaklaşım hem renk, hem de biçim anlayışı açısından modern sanat akımlarını etkilemiştir. Cezanne, renkleri yapının ayrılmaz bir parçası gibi görmüş ve o yapının verilisinde bir araç gibi kullanılmıştır. Bir elmasına ya da portresine bakıldığında, sanki onlar farklı renklerle yan yana sürülmüş fırça darbeleri ile inşa edilmiş gibidirler. Aydınlık yerlerde kullanılan sarılar uzaklaştıkça yeşillere, mavilere, morlara dönüşmektedir. Bu durum, renk perspektifi olarak adlandırılmaktadır (Altınkurt, 2003: 77).

Cezanne, resimde her şeyden evvel armoni gelir diyor. Ona göre, “desen yani çizgi bir abstraction'dır. Tabiatta çizgi diye bir şey yoktur. Ressam boyarken çizmiş olur ve armoninin mükemmeliyeti nisbetinde desen de kati'leşir. Renk zenginleştikçe şekiller de (form) meydana çıkar”. Cezanne'nin bu sözlerinden tabloda renk armonisine ne kadar kıymet verdiğini anlıyoruz (Kalmık, 1964: 19).

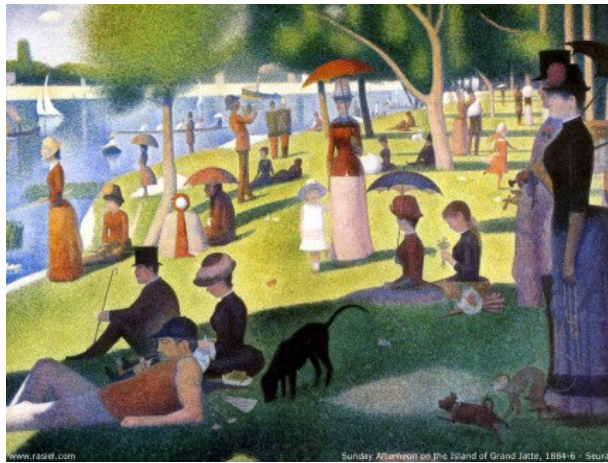
Resim 1.28. Paul Cezanne, Kağıt oynayanlar, 1892, yağlıboya (www.freerangtalk.com)

Önceki resamlara göre Romantik ressamlar da daha çok geniş bir paletleri vardı. Örneğin Delacroix bir resminde 23 çeşit tüp boyası kullanmıştır. Renkte en büyük yenilik ve çeşitliliği İzlenimciler'in getirdikleri söylenebilir. İmpressionistler ile, ışık ve renk, tıpkı bir örtü gibi var olan her şeyin üzerine yayıldı (Tunalı, 1989: 50). Seurat ve Signac, renk karışımını palet üzerinde değil de resme bakanın gözünde meydana getirdi (Tunalı, 1989: 79). Seurat her rengi mozaik döşer gibi küçük noktalar halinde sürerek, noktalar halindeki farklı renklerin etki ve değerlendirilmesini beyne bırakmıştır.

Resim 1.29. Seurat, "Grande Jatte adasında bir Pazar günü öğleden sonra", 1886.

(www.talariawalk.files.wordpress.com, 2007)

Monet saf renklerle parlaklık ve ışıklılık elde etmiştir. Yeni-İzlenimciler siyah, kahve gibi tüm karışım renklerini paletlerinden atmışlar, rengin optik özelliklerini en üst

düzye de uygulamışlar, renk karışım larını palette değil görsel olarak tuvalde yaratmaya çalışmışlardır. Örneğin, mavi ve kırmızıyı yan yana sürerek mor etkisi vermişlerdir. Van Gogh, rengin anlatımcı özelliklerini vurgulayarak siyah ve keskin renkleri bir arada kullanmıştır. Bonnard ise Fransız resminin özelliği olan nüans niteliğini en üst düzeyde gerçekleştirmiştir (Eczacıbaşı, 1997: 1547). Bir rengi beyazla açarak veya siyahla koyulaştırarak, muhtelif tonlara böldükten sonra, elde edilen bu nüansları istenilen etkiyi yaratacak şekilde, koyulu açıklı yan yana getirerek bir takım armoni kombinezonları meydana getirmiştir (Kalmık, 1964: 28).

Resimde renkler birçok amaçla kullanılır. Bunlardan biri de katı cisimlere ve mekana daha güçlü bir etki vermektedir. Renk, yalnızca ifadesel gücü için değil, biçim ve mekan duygusuna kattığı yetenek yönüyle de resimde büyük bir devingenlik kaynağıdır. Bir biçimin katı olduğunu göstermek için yalnızca rengi koyulaştırmak çok yararlı olabilir. Geçmişteki sanatçılar çoğunlukla bir tek rengi, ten rengini, ilk kat boyası soğuk olan rengin üstünde kullanırlardı (Johnston, 1984: 52).

Fovlar sanata renkli bir nakış çeşnisi kattı. Kullandıkları renkler, çılıncı bir içgüdünün, coşkunun ifadesi olarak yorumlanıyordu zamanında. Vlamınck, "bir çılınlık içindeydim, yeni bir dünya yaratmak istiyordum" diyordu. İçgüdü, duygu ve coşkularla yapılan sanata, daha önce Gauguin ve van Gogh en güzel örnekleri vermişlerdi. Geleneksel sanatın dışına çıkabilmek için coşku ve duygu yetmiyordu. Bu yüzden Fovların sanatı, kısa bir süre içinde renk ve motif oyununa döküldü. Batı sanatı bu dönemde süslemeciliğe (dekorasyon) düşme tehlikesiyle yüzyüze geldi (İpşiroğlu ve İpşiroğlu, 1991: 26).

1960'larda ortaya çıkan Optik (Gözel), kısa adıyla op sanatın ilk uygulayıcısı kabul edilen Macar sanatçı Victor Vasarely (1908-1997) ve ondan etkilenen bazı sanatçılar gözün kusurlarından yararlanmışlardır. Eğer gözlerimiz renkleri saf olarak görebilecek kadar kusursuz olsaydı, renk dünyamız sadece üç renkle sınırlı kalacaktı. Bugün bilgisayar teknolojisine dayalı görüntü dünyası gözün bu kusurlarından kasıtlı olarak yararlanmaktadır (Yılmaz, 2005: 197).

20. asrın en karakteristik tarafı renkçi oluşudur. Konuyu bile resimden atan bugünün sanatçıları renge tabloda en büyük yeri vermektedir. Ve söylemek istediğini renklerin armonisi ile söylemeyi tercih eder. Bugünün resim anlayışına göre, rengi

sesler gibi kullanmasını bilmeyen sanatkârın yaptığı tablolar renkli olmaktan ziyade boyalı birer desen sayılırlar (Kalmık, 1964: 4).

Renk kuramlarının sınıflandırdığı temel renklerin sayılı olmasına karşın, bunların karışımları, siyah, beyaz ve özellikle bugünkü sentetik boylarla elde edilebilecek renkler sayıca sonsuzdur. Bu potansiyele, bir de renklerin asıl etkilerinin birbirleriyle olan görsel ilişkiyle elde edilen çeşitli etkiler eklenirse, renk dünyasının sonsuz bir evren olduğu ortaya çıkar (Eczacıbaşı, 1997: 1547).

İKİNCİ BÖLÜM
BULGULAR VE YORUMLARI

Bu bölümde, araştırma sorununun çözümlenmesi amacı ile toplanan verilerin istatistiksel çözümlenmeleri yapılarak elde edilen bulgulara ve bunların yorumlanmasına yer verilmiştir. Bulgular ve yorumlamada araştırmanın amacı ile ilgili sorunların sırası izlenmiştir. Her bir amaca ilişkin istatistiksel tablo verildikten sonra aynı başlık altında maddelerin yorumları yapılmıştır.

2.1. ANASINIFI ÖĞRETMENLERİNİN SANAT ETKİNLİĞİ DERSİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Örneklem büyüklüğünü belirlemede dikkate alınması gereken ilkeler; araştırmanın odağı, veri miktarı ve kuramsal örneklemedir (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 114). Bu nedenle araştırmaya Gediz’de 8 farklı okulda, kendisine ulaşılabilen gönüllü on dört anasınıfı öğretmeni katılmıştır. Araştırmaya katılan Anasınıfı öğretmenlerinin kişisel bilgileri Tablo 2.1’de verilmiştir.

Tablo 2.1. Anasınıfı Öğretmenlerinin Kişisel Bilgileri

Kod Adı	Cinsiyeti	Doğum Yılı	Meslekteki Kıdem Yılı	En son mezun olduğu okul	Görev yaptığı Okul	Öğrenci mevcudu
1	E	1984	3	Cumhuriyet Üniversitesi	1 Eylül İlköğretim Okulu	23
2	K	1975	14	Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fak.	1 Eylül İlköğretim Okulu	23
3	K	1980	1	Anadolu Üniversitesi	Hayme Ana Anaokulu	17
4	K	1985	1	Anadolu Üniversitesi	Hayme Ana Anaokulu	11
5	K	1986	1	Gediz Kız Meslek Lisesi	Hayme Ana Anaokulu	18
6	K	1970	20	Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fak.	Hayme Ana Anaokulu	
7	K	1983	1	Anadolu Üniversitesi	Hayme Ana Anaokulu	10
8	K	1983	1	Pamukkale Üniversitesi	Yunuslar İlköğretim Okulu	16
9	K	1987	1	Çanakkale 18 Mart Üniversitesi	Zafer İlköğretim Okulu	13
10	K	1984	1	Anadolu Üniversitesi	Zafer İlköğretim Okulu	13
11	K	1979	9	Anadolu Üni. Okul Öncesi Öğretmenliği	Zafer İlköğretim Okulu	12
12	K	1983	5	Selçuk Üni. Mesleki Eğitim Fakültesi	Özel Gökkuşluğu İlköğretim Okulu	23
13	K	1983	2	Anadolu Üni. Eğitim Fakültesi	Mehmetçik İlköğretim Okulu	15
14	K	1979	7	19 Mayıs Üni. Amasya Eğitim Fak.	Kurtuluş İlköğretim Okulu	26

Tablo 2.1.'e göre araştırmaya katılan 5 Anasınıfı öğretmenini Anaokulunda, 9 anasınıfı öğretmenini ise ilköğretim okullarında görev yapmaktadır. Anasınıfı öğretmenlerinden 1'i erkek, 13'ü kadındır. Mesleki kıdemleri 1 ile 20 yıl arasında değişmektedir.

Tablo 2.1.1. Kütahya İli Gediz İlçesinde 2009-2010 Öğretim Yılında Anaokullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Kişisel Özelliklerine Göre Dağılımı

Kişisel Özellikler		Öğretmen Sayısı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	13	92.86
	Erkek	1	7.14
Toplam		14	100
Kıdem Yılı	1-5 yıl	10	71.43
	6-10 yıl	2	14.29
	11-15 yıl	1	7.14
	16 yıl ve üstü	1	7.14
Toplam		14	100
2009-2010 Öğretim Yılında görev yaptığı okul	Zafer İ.Ö.O	3	21.43
	Mehmetçik İ.Ö.O	1	7.14
	Gökkuşığı İ.Ö.O	1	7.14
	Hayme Ana Anaokulu	5	35.72
	1 Eylül İ.Ö.O	2	14.29
	Kurtuluş İ.Ö.O	1	7.14
	Yunuslar İ.Ö.O	1	7.14
Toplam		14	100
Eğitim Durumu	Önlisans	0	0
	Lisans	14	100
	Yüksek lisans	0	0
Toplam		14	100

Tablo 2.1.1'de görüldüğü gibi çalışma evrenini oluşturan öğretmenlerin %92,86'sını bayan öğretmenler, %7,14'ünü ise erkek öğretmenler oluşturmaktadır. Bu oranlara göre, Kütahya İli Gediz İlçesinde Anaokullarında görev yapan bayan öğretmenlerin sayısının fazla olduğu söylenebilir.

Tablo 2.1.1'e göre öğretmenlerin %71,43'ü 1-5 yıl arasında, %14,29'ı 6-10 yıl arasında, %7,14'ü 11-15 yıl arasında, %7,14'ü 16 yıl ve üzerinde öğretmenlik

mesleğine hizmet vermektedir. Bu bulgulara göre, örneklem grubundaki öğretmenlerden 1-5 yıl arasında çalışan öğretmenlerin sayısının çoğunlukta oldukları görülmektedir.

Tablo 2.1.1'e göre I. Kademedeki görev yapan öğretmenlerin %100'ü Lisans mezunudur. Bu bulgulara göre, örneklem grubundaki öğretmenlerin tamamı lisans mezunu olduğu söylenebilir.

2.1.1. Verilerin Toplanması

Veriler nitel araştırma yönteminin bir tekniği olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Hazırlanan görüşme formu, kişisel bilgilerin sorulduğu birinci bölüm ve görüşme sorularının olduğu ikinci bölümden oluşmaktadır. Görüşme formu hazırlanırken öncelikle kolay anlaşılacak sorular yazma, odaklı sorular hazırlama, açık uçlu sorular sorma, yönlendirmekten kaçınma, çok boyutlu soru sormaktan kaçınma, alternatif sorular hazırlama, soruları mantıklı bir biçimde düzenleme gibi ilkelere dikkat edilmeye çalışılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 128). Görüşme soruları uzman görüşü alınarak hazırlanmıştır. Bir anaokulu müdürü ile pilot görüşme yapılmış, anlaşılmayan ya da amaçlara hizmet etmeyen sorular ve ifadeler değiştirilmiştir. Görüşme formunda ve sorularda gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra gerçek görüşmeler 2009 yılı 2. döneminde gerçekleştirilmiştir. Görüşmenin başlangıcında araştırmacı görüşülen her anasınıflı öğretmene araştırma ile ilgili açıklamalar ve araştırmanın amacını söyleyerek görüşme formları sunulmuştur. Yazı ile doldurulan formlar kısa sürede toplanmıştır.

2.1.2. Verilerin Analiz Edilmesi ve Yorumlanması

Araştırma verileri betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Öncelikle görüşme formları bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Bulgular, Anasınıflı öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda "Anaokulu Öğretmenlerinin Sanat Etkinliği Dersi İle ilgili Görüşleri" olarak konu başlığı altında ele alınmıştır. Bulgular, tablolar biçiminde sunulmuş, anasınıflı öğretmenlerinin görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılırken en yüksek ve en düşük frekansa sahip görüşler dikkate alınmıştır. Tablo 2.2.'de Anasınıflı öğretmenlerinin, sanat etkinliği dersi ile ilgili görüşleri görülmektedir.

Tablo 2.2 Anaokulu Öğretmenlerinin Sanat Etkinliği Dersi İle ilgili Görüşleri (s: 64-67)

Soru 1. Öğrencileriniz için Sanat Etkinliği dersinin önemi var mıdır?	
Anaokulu Öğretmenlerinin Görüşleri	F
Kas gelişimi için gereklidir	2
Kendilerini en iyi ifade ettikleri zamandır	4
Estetik duygularını doyurmak için önemlidir	1
Arkadaşlık kurma ve paylaşım için önemlidir	1
Yaratıcılık için gereklidir.	2
(Bu soruya açıklama yazmayan)	4
Soru 2. Sanat Etkinliği dersinde karşılaştığınız sorunlar var mı? Neler?	
Bir sorunla karşılaşıyorum	11
Bir sorunla karşılaşmıyorum	3
Malzeme eksikliği var	2
Genelde okulun ilk günlerinde rastlanan, kendine güvensizlikten kaynaklanan "ben yapamam"lar var.	3
Küçük kaslarını kullanamamaları	2
Küçük yaş gruplarında (3 yaş) dikkat dağınıklığı	2
Tek bir öğretmenin çocuğa yetişememesi	1
Etkinliklerin zor gelmesi, araç gereçleri kullanım zorluğu	4
Soru 3. Sanat Etkinliği dersi, öğrencilerin yaratıcılık güçlerini geliştirir mi? İyi bir eğitimle herkes yaratıcı olabilir mi?	
Sanat Etkinliği dersi, öğrencilerin yaratıcılık güçlerini geliştirir.	14
İyi bir eğitimle herkes yaratıcı olamaz	4
Serbest resim etkinlikleri sırasında sınırlandırma getirilmediği zaman yaratıcılıkları daha çok ortaya çıkıyor	4
Yönlendirmelerle, gerekli imkanı sağlayarak yaratıcılıkları gelişir	2
Soru 4. Sizce anaokulu eğitimi zorunlu olmalı mıdır? Neden?	
Anaokulu eğitimi zorunlu olmalıdır	14
Çocuğun en hızlı gelişen kritik bir dönem olduğu için eğitim almalıdır	3
Zorunlu eğitim için 7 yaş çok geç!	3
İlköğretime hazırlanması için anaokulu zorunlu olmalıdır	3
Gelişimlerinin %70'i 0-6 yaş arasında olmaktadır	2
Çocuğun sosyalleşebilmesi, kendini ifade edebilmesi için zorunlu olmalıdır	3

Soru 5. Çocuğun resimlerinden yola çıkarak, çocukta bir sorun olduğunu tespit edebiliyor musunuz? Velisine bu durum hakkında bilgi veriyor musunuz?	
Resimlere bakılarak bazı sorunlar anlaşılabilir	14
Renklerle ve çizdiği ifadelerle çocuğun ruh dünyasını anlayabiliyorum	4
Öğrenci velisi ile görüşüyorum	9
Bu konuda veli ile hiç görüşme yapmadım	2
Soru 6. Çocuğunun yaptığı resimlerle ilgili açıklama isteyen, önemseyen velileriniz oldu mu?	
Çocuğunun yaptığı resimlerle ilgili görüşmek isteyen velim olmadı	7
Önemseyen velim oluyor	5
Veliler ne çizdiğine değil nasıl çizdiğine; “Bak dışarı taşırmissın”, “pembe bulut mu olur?” şeklinde bakıyorlar.	1
Soru 7. Yaptığı çalışmalarını sergiliyor musunuz? Neden?	
Sergiliyorum	14
Resimlerini panoda görmek çocukları mutlu ediyor, heyecan uyandırıyor.	5
Çocuk önemsendiğini hissediyor	2
Sergileme ile kendini karşılaştırma fırsatı veriyor	2
Veliler çocukların çalışmalarını görebiliyorlar	4
(Sergileme nedenini yazmayan)	2
Soru 8. “Bunu nasıl yaptın? Bana bununla ilgili ne söyleyebilirsin?” gibi etkinlik sırasında öğrencilerinizle iletişim kuruyor musunuz? Çabalarına nasıl destek oluyorsunuz?	
Yaptıkları resimlerde neler olduğunu soruyorum	12
Her zaman olmasa da yapmaya çalışıyorum	1
Resmin hikâyesini yazıyorum	3
Destekleyici, yönlendirici sözler söylüyorum	5
Soru 9. Çocuklara seçim yapma özgürlüğü tanıyor musunuz? Malzemeleri serbestçe kullanmasına izin veriyor musunuz?	
Her zaman seçim yapma özgürlüğü tanıyamıyorum	6
Genelde seçim yapma özgürlüğü tanıyorum	5
Renk seçimlerini çocuklara bırakıyorum	1
Malzemeleri ortaya koyuyorum istediği malzemeyi kullanıyorlar	2
Serbest malzeme kullanımı yaratıcılıklarını çok etkiliyor	2
Kalabalık sınıflarda seçim yapma özgürlüğü tanıyamıyorum	1
Soru 10. En çok hangi malzemelerle çalışmayı seviyorlar?	

Genelde boyama ile ilgili faaliyetlerden hoşlanıyorlar	5
Oyun hamuru	6
Suluboya	9
Pul ve boncuklar	3
Parmak boyası	2
Pastel boya	8
Kâğıtlar	3
Kuru boya	2
Bloklar	1
Soru 11. Gördüğünü aynen resmeden mi? Düşündüğünü resmeden bir resim eğitimi anlayışlarından hangisi yerleştirilmelidir?	
Gördüğünü aynen resmeden bir resim eğitimi anlayışı	0
Düşündüğünü resmeden bir resim eğitimi anlayışı	13
Her ikisi de olabilir. İkisinden de farklı resimler çıkabilir.	1
Ne gördüğü değil nasıl düşündüğü önemlidir. Herkes aynı şeyi görür ama farklı yönleri ile ele alır	1
Düşündüğünü resmeden de yaratıcılık vardır	2
Çocuklar robot değildir ve hayal dünyaları çok geniştir.	1
Düşündüğünü resmeden doğaldır, iç dünyasını yansıtır	1
Soru 12. Çizemeyen öğrencilerinize nasıl yardımcı oluyorsunuz?	
Hepsi çiziyor sorun yaşamıyoruz	2
Elinden tutarak gösteriyorum	2
Örnek gösteriyorum	3
Çizdiği her çizgiyi destekliyorum	1
Veliler ile iletişim kurup onların da yardımcı olmalarını söylüyorum	1
Yapabileceğini söyleyerek motive ediyorum	7
Onları güzel sözlerle ödüllendiriyorum, sergiliyorum	2
Soru 13. Duvarları, hahları, sandalyeleri boyayan öğrencilerinize tepkileriniz nedir?	
Böyle bir sorun yaşamadım	5
Daha dikkatli olmaları gerektiğini söylüyorum	2
Sözlü olarak uyarıyorum	5
Temizlemelerine rehberlik ediyorum	3
İnsan bir sorunla karşılaşmadan onun çözümünü düşünmüyor	1

Soru 14. İçinde bulunulan bilişim çağı, çocukların resimlerini etkiliyor mu? Nasıl?	
Etkiliyor	14
Çizgi filmler etkiliyor. Çizgi film karakterleri çiziyorlar	2
Robot çiziyorlar	2
Bilgisayar çiziyorlar	4
Çizdikleri resimlerde teknolojik ürünler de yer alıyor	2
Yerleşim yeri ve imkânlar göre değişiyor	2

Tablo 2.2’de bulgular incelendiğinde Anasınıfı öğretmenleri için Sanat Etkinliği dersinin önemli olduğu görülmektedir. Kas gelişimi, yaratıcılık için ve kendilerini en iyi ifade ettikleri bir zaman olarak bu dersi gerekli görmektedirler.

Sanat etkinliği dersi ile ilgili öğretmenler genelde bir sorunla karşılaştıklarını bildirdiler. Bu sorunların başında ise okulun ilk günlerinde rastlanan, kendine güvensizlikten kaynaklanan “ben yapamam”lar var. Ayrıca malzeme eksikliği, araç gereçleri kullanım zorluğu, küçük kaslarını kullanamamaları da diğer sorunlar olarak gösterilmektedir.

Sanat etkinliği dersi, öğrencilerin yaratıcılık güçlerini geliştirdiğini tüm öğretmenlerimiz söyledi. İyi bir eğitimle herkesin yaratıcı olamayacağını ise 4 öğretmen söyledi. Serbest resim etkinlikleri sırasında sınırlandırma getirilmediği zaman yaratıcılıklarının ortaya çıktığını, yönlendirmelerle, gerekli imkanın sağlanması ile öğrencilerin yaratıcılıklarının gelişebileceği belirtildi.

Görüşme yapılan tüm öğretmenlerimiz “Anaokulu eğitiminin zorunlu olmalıdır” görüşündeler. Çocuğun sosyalleşebilmesi, ilköğretime hazırlanabilmesi, kendini ifade edebilmesi için, çocuğun en hızlı gelişen kritik bir dönemde eğitim alması gerektiği, zorunlu eğitim için 7 yaş çok geç olduğu belirtildi. Çocukların gelişimlerinin %70’inin 0-6 yaş arasında olduğunu da 2 anasınıfı öğretmeni söyledi.

Görüşme yapılan tüm öğretmenlerimiz, çocuğun resimlerinden yola çıkarak, çocukta bir sorun olduğunu anlayabiliyorlar. Renklerle ve çizdiği ifadelerle çocuğun ruh dünyasını anlayabildiğini ve velisine bu durum hakkında bilgi verdiğini 9 öğretmenimiz belirtti. Çocuğunun yaptığı resimlerle ilgili genelde velilerin görüşmediği ama önemseyen velilerin de olduğu söylendi. Veli ne çizdiğine değil de nasıl çizdiğine; “bak dışarı taşırmissin”, “pembe bulut olur mu?” şeklinde baktıkları belirtildi.

Görüşme yapılan tüm öğretmenler, öğrenci resimlerini sergiliyor. Çünkü resimlerini panoda gören çocuklar mutlu oluyor, heyecan uyandırıyor, önemsendiğini hissediyor, kendini karşılaştırma fırsatı buluyor. Veliler ise çocuklarının çalışmalarını görebiliyorlar.

Anasınıfı öğretmenleri, “Bunu nasıl yaptın? Bana bununla ilgili ne söyleyebilirsin?” gibi etkinlik sırasında mutlaka öğrencilerle iletişim kuruyor. Resmin hikâyesi yazılıyor. Motive edici sözler söyleniyor.

Genelde öğretmenler çocuklara seçim yapma özgürlüğü tanıyor ve malzemeleri serbestçe kullanmalarına izin veriyorlar. Malzemeleri ortaya koyuyorlar ve renk seçimlerini çocuklar yapıyor.

En çok çocuklar boyama ile ilgili faaliyetlerden hoşlanıyorlar. Boya olarak suluboya ve pastel boyayı çok seviyorlar. Sonra oyun hamuru, pul ve boncuklar ve kâğıtları seviyorlar. Kuru boya ve blokları kullanmayı ise az seviyorlar.

Anasınıfı öğretmenleri, gördüğünü değil de düşündüğünü resmeden bir resim eğitimi anlayışındalar. Ne gördüğü değil nasıl düşündüğü önemlidir. Herkes aynı şeyi görür ama farklı yönleri ile ele alır. Düşündüğünü resmeden de yaratıcılık vardır, doğaldır, iç dünyasını yansıtır görüşündeler. Bir öğretmen sadece her ikisi de olabilir görüşünde.

Duvarları, halıları, sandalyeleri boyayan öğrencileri sözlü olarak uyarıldığı belirtildi. Temizlemelerine rehberlik yaptıkları, daha dikkatli olmaları gerektiğini söylediklerini belirten öğretmenlerin yanı sıra 5 öğretmen ise böyle bir sorunla hiç karşılaşmadıklarını söyledi. Bir öğretmen ise “insan bir sorunla karşılaşmadan onun çözümünü düşünmüyor” dedi.

Görüşme yapılan tüm öğretmenlerimiz, içinde bulunulan bilişim çağı, çocukların resimlerini etkilediklerini söyledi. Çizimlerinde teknolojik ürünler yer aldığını, bilgisayar, robot ve çizgi film karakterleri çizdiklerini söylerken 2 anasınıfı öğretmeni de yerleşim yeri ve imkânlarla göre bu durumun değiştiğini belirtti.

2.2. SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRSEL SANATLAR DERSİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Kütahya İli Gediz İlçesindeki İlköğretim okulları, özel, taşınmalı ve normal olarak seçildi. Araştırmaya farklı bu üç okulda, kendisine ulaşılabilen gönüllü on üç sınıf öğretmeni katılmıştır. Araştırmaya katılan sınıf öğretmenlerinin kişisel bilgileri Tablo 2.3’de verilmiştir.

Tablo 2.3. I. Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Kişisel Bilgileri

Kod Adı	Cinsiyeti	Doğum Yılı	Kıdem Yılı	En son mezun olduğu okul	Görev yaptığı Okul	Sınıfı	Öğrenci mevcudu
1	E	1959	26	Ağrı Eğitim Yüksek Okulu	Zafer İlköğretim Okulu	5/A	20
2	E	1958	14	Ankara Eğitim Enstitüsü	Zafer İlköğretim Okulu	2/A	19
3	E	1961	26	Siirt Eğitim Enstitüsü	Zafer İlköğretim Okulu	2/B	21
4	E	1962	25	Anadolu Üni. A. Öğrt. Fak. Türkçe B.	Zafer İlköğretim Okulu	4/B	14
5	E	1972	15	P.Ü. Denizli Eğt. Fak. Sınıf Öğrt.	Zafer İlköğretim Okulu	1/A	19
6	E	1961	17	Selçuk Üni. Eğt. Fak. Yabancı Dil. Böl. Almanca Öğrt.	Mehmetçik İlköğretim Okulu	5/A	23
7	E	1964	24	Anadolu Üni. A. Öğretim Fak. Sınıf Ö.	Mehmetçik İlköğretim Okulu	1/A	19
8	E	1964	23	Anadolu Üni. A. Öğretim Fak. Sınıf Ö.	Mehmetçik İlköğretim Okulu	4/A	23
9	E	1963	22	Kastamonu Eğitim Yüksek Okulu	Mehmetçik İlköğretim Okulu	2/A	22
10	K	1967	17	Selçuk Üni. Eğt. Fak. Yabancı Dil. Böl. Almanca Öğrt.	Mehmetçik İlköğretim Okulu	3/A	26
11	K	1983	2	Celal Bayar Üniversitesi	Özel Gökkuşuğu İlköğretim Okulu	2/A	10
12	K	1984	1	Anadolu Üniversitesi	Özel Gökkuşuğu İlköğretim Okulu	3/A	8
13	K	1963	23	Burdur Eğitim Yüksek Okulu	Zafer İlköğretim Okulu	4/B	26

Tablo 2.3’e göre araştırmaya katılan 6 öğretmen Zafer İlköğretim Okulu, 5 öğretmen Mehmetçik İlköğretim Okulu, 2 öğretmen Özel Gökkuşuğu İlköğretim Okulunda görev yapmaktadır. I. Kademe sınıf öğretmenlerinden 9’u erkek, 4’ü kadındır. Mesleki kıdemleri 1 ile 26 yıl arasında değişmektedir.

Tablo 3.3.1. Kütahya İli Gediz İlçesinde 2008-2009 Öğretim Yılında Zafer İlköğretim Okulu, Özel Gökkuşluğu İlköğretim Okulu ve Mehmetçik İlköğretim Okulu I. Kademedeki görev yapan Öğretmenlerin Kişisel Özelliklerine Göre Dağılımı

Kişisel Özellikler		Öğretmen Sayısı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	4	30.76
	Erkek	9	69.24
Toplam		13	100
Kıdem Yılı	1-5 yıl	2	15.38
	6-10 yıl	0	0
	11-15 yıl	2	15.38
	16 yıl ve üstü	9	69.24
Toplam		13	100
2008-2009 Öğretim Yılında Okuttuğu Sınıf	1	2	15.38
	2	4	30.76
	3	2	15.38
	4	3	23.10
	5	2	15.38
Toplam		13	100
Eğitim Durumu	Önlisans	4	30,76
	Lisans	9	69,24
	Yüksek lisans	0	0
Toplam		13	100

Tablo 3.3.1’de görüldüğü gibi çalışma evrenini oluşturan öğretmenlerin %30,76’sını bayan öğretmenler, %69,24’ünü ise erkek öğretmenler oluşturmaktadır. Bu oranlara göre, Zafer, Mehmetçik ve Gökkuşluğu İlköğretim okullarında I. Kademedeki Görev yapan erkek öğretmenlerin sayısının fazla olduğu söylenebilir.

Tablo 3.3.1.’e göre öğretmenlerin %15,38’i 1-5 yıl arasında, %0’ı 6-10 yıl arasında, %15,38’i 11-15 yıl arasında, %69,24’ü 16 yıl ve üzerinde öğretmenlik mesleğine hizmet vermektedir. Bu bulgulara göre, örneklem grubundaki öğretmenlerden 16 yıl ve üzerinde çalışan öğretmenlerin sayısının çoğunlukta oldukları görülmektedir.

Tablo 3.3.1’e göre I. Kademedeki Görev yapan öğretmenlerin %30.76’sı Önlisans, %69.24’ü Lisans mezunudur. Yüksek Lisans mezunu öğretmen sayısı %0’dır. Bu bulgulara göre, örneklem grubundaki öğretmenlerden lisans mezunu öğretmenlerin sayısının önlisans mezunu öğretmenlerin sayısından fazla olduğu söylenebilir.

2.2.1. Verilerin Toplanması

Veriler nitel araştırma yönteminin bir tekniği olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Hazırlanan görüşme formu, kişisel bilgilerin sorulduğu birinci bölüm ve görüşme sorularının olduğu ikinci bölümden oluşmaktadır. Görüşme formu hazırlanırken öncelikle kolay anlaşılabilir sorular yazma, odaklı sorular hazırlama, açık uçlu sorular sorma, yönlendirmekten kaçınma, çok boyutlu soru sormaktan kaçınma, alternatif sorular hazırlama, soruları mantıklı bir biçimde düzenleme gibi ilkelere dikkat edilmeye çalışılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 128). Görüşme soruları uzman görüşü alınarak hazırlanmıştır. Bir sınıf öğretmeni ile pilot görüşme yapılmış, anlaşılamayan ya da amaçlara hizmet etmeyen sorular ve ifadeler değiştirilmiştir. Görüşme formunda ve sorularda gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra gerçek görüşmeler 2009 yılı 2. döneminde gerçekleştirilmiştir. Görüşmenin başlangıcında araştırmacı görüşülen her sınıf öğretmenine araştırma ile ilgili açıklamalar ve araştırmanın amacını söyleyerek görüşme formları sunulmuştur. Yazı ile doldurulan formlar kısa sürede toplanmıştır.

2.2.2. Verilerin Analiz Edilmesi ve Yorumlanması

Araştırma verileri betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Öncelikle görüşme formları bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Bulgular, sınıf öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda “I. Kademe Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersi İle ilgili Görüşleri” olarak konu başlığı altında ele alınmıştır. Bulgular, tablolar biçiminde sunulmuş, sınıf öğretmenlerinin görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılırken en yüksek ve en düşük frekansa sahip görüşler dikkate alınmıştır. Tablo 2.4’de sınıf öğretmenlerinin, sanat etkinliği dersi ile ilgili görüşleri görülmektedir.

Tablo 2.4. I. Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersi İle İlgili Görüşleri
(s: 71-74)

Soru 1. Resim dersinin eğitimimizdeki yeri nedir?	
I. Kademe Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri	F
Öğrencilerin hayal güçleri gelişir	3
Yetenek ve becerilerin ortaya çıkması için önemlidir	4
Çocuğun kelimelere dökemediğini ifade edebildiği bir ders	2
Eğitim sistemimizde hedeflenen noktada değildir	1

Merak ve keşfetme duygusu gelişir	1
(Bu soruya açıklama yazmayan)	0
Soru 2. Hazırlanan müfredat programları ve ders saati resim eğitiminin verilebilmesi için yeterli buluyor musunuz? Neden?	
Ders saatini yeterli bulmuyorum	8
Ders saatini yeterli buluyorum	3
Resim eğitimi her gün bir ders saati olmalı	1
Etkinlikler yarım kaldığı için ders saati yetersiz	1
Çocuklar resimlerini hemen yapıp bitirdikleri için ders saati kısa ama daha çok olmalı	1
SBS’de resim dersinden sorumlu olunmadığı için ders saati yeterlidir.	1
Resim dersi bir ders olarak düşünülmemeli. Öğleden sonra yapılan bir etkinlik olarak düşünülmemeli	1
Müfredat programı anlaşılır değil	2
Kendilerini vererek ve kaybederek yaptıkları için ders saati yetersiz	1
Müfredat programı için görüş bildirmeyenler	10
Soru 3. Resim dersi, öğrencilerin yaratıcılık güçlerini geliştirir mi? İyi bir eğitimle herkes yaratıcı olabilir mi?	
Resim dersi yaratıcılık güçlerini geliştirir	11
Herkes yaratıcı olamaz, yaratıcılık doğuştan gelen bir özelliktir	1
İyi bir eğitimle herkes yaratıcı olamaz ama geliştirebilir	1
İyi bir eğitimle herkes yaratıcı olabilir	4
Resim dersinin amacı yetenekleri ortaya çıkarmak değildir	1
Yeteneği olmayan öğrenci hiçbir zaman hayal gücünü kullanarak sanatsal değer taşıyan ürünler ortaya çıkaramaz, yaratıcılığı gelişmez	1
Soru 4. “Bunu nasıl yaptın? Bana bununla ilgili ne söyleyebilirsin?” gibi etkinlik sırasında öğrencilerinizle iletişim kuruyor musunuz? Çabalarına nasıl destek oluyorsunuz?	
Öğrencilerimizle iletişim kuruyoruz	11
Resmini yorumlamasını istemiyorum, çünkü sözlü olarak ifade etmek isteseydi şiir ve makale yazardı.	1
Ders saati yetersiz olduğu için ayrıntıya inemiyorum	1
Bir üst sınıftaki yetenekli öğrencilerden yardım alarak çabalarına destek oluyorum	1
Motive edici, yüreklendirici sözlerle destek oluyorum	4

Soru 5. Çocuklara seçim yapma özgürlüğü tanıyor musunuz? Malzemeleri serbestçe kullanmasına izin veriyor musunuz?	
Çocuklara seçim yapma özgürlüğü tanıyorum	13
Çok iyi çok güzel dediğim malzeme ve rengi çocuk beğenmeyebilir	1
Malzemeyi serbestçe kullanarak yaratıcılık yönleri ortaya çıkar	1
Ailenin ekonomik durumlarına göre malzeme konusunda ısrarcı olmuyorum	1
Soru 6. Gördüğünü aynen resmeden mi? Düşündüğünü resmeden bir resim eğitimi anlayışlarından hangisi yerleştirilmelidir?	
Gördüğünü resmeden bir resim anlayışı yerleştirilmelidir	1
Düşündüğünü resmeden bir resim anlayışı yerleştirilmelidir	11
Her ikisini de yapan daha iyidir	1
Düşündüğünü resmeden düşünen insandır	1
Gördüğünü resmeden taklit etmektir	1
Soru 7. Resim derslerinde başarılı çocuklar diğer derslerde de başarılı mı? Neden?	
Resim dersinde başarılı çocuklar diğer derslerde de başarılı	6
Duygu düşünce ve hayallerini ifade edebildikleri için diğer derslerde başarılılar	1
Görsellerle metinleri bağdaştırarak anlayabildikleri için derslerde başarılılar	1
Resim dersi diğer derslerle bağlantılı değildir, farklıdır	2
Öğrencileri resim dersinde başarılı ve başarısız diye ayırmam	1
Soru 8. Diğer derslerdeki başarı durumunu öğrenmek isteyen veli, resim dersindeki başarısını da merak ediyor mu?	
Resim dersindeki başarısını merak eden veliye rastlamadım	11
Etkinlik köşesinde, sergi zamanlarında çocuğunun resmini veli görmek istiyor	2
Diğer derslerde başarılı olan öğrencinin başarısız da olsa resim dersine yüksek not verdiğimiz için veli bu dersi sormuyor	1
Çocuğu kabiliyetli veli soruyor, diğerleri kesinlikle sormuyor	1
Veliler genellikle gündemdeki dersleri merak ediyorlar	1
Soru 9. Resim çalışmalarının uygulanabilmesi için atölye ortamı gerekli midir? Neden?	
Resim çalışmalarının uygulanabilmesi için atölye ortamı gereklidir	11
Resim çalışmaları için atölye ortamına ihtiyaç yoktur	2
Yeter ki biraz yetenek ve yaratıcılık olsun, sınıf ortamı da yeterlidir	1
Öğrenci sıraları yeterlidir	1
Özgür ve rahat çalışabilmek için atölye ortamı gereklidir	6
Birbirinin çalışmalarından etkilenmemeleri için geniş bir atölye ortamı	1

gereklidir	
Yapılan işin önemszenmesi için atölye ortamı gereklidir	1
Soru 10. İçinde bulunulan bilişim çağı, çocukların resimlerini etkiliyor mu? Nasıl?	
İçinde bulunulan bilişim çağı, çocukların resimlerini etkiliyor	13
Bilişim çağı çocukların zamanlarını çalıyor	4
Bilişim çağı çocukların hayal güçlerini zenginleştiriyor	2
Bilişim çağı çocukların hayal güçlerini sınırlandırıyor, zihnini yormuyor, alımtı, taklidi çizimler yapıyor	2

Tablo 2.4.'de bulgular incelendiğinde I. Kademe sınıf öğretmenleri için resim dersi, öğrencilerin hayal güçlerini, merak ve keşfetme duygusunu geliştirdiği, yetenek ve becerilerin ortaya çıkarıldığı, kendini ifade edebildiği bir ders olarak ifade edilmiştir.

Görüşme yapılan 8 öğretmen, görsel sanatlar ders saatini yetersiz bulmaktadırlar. Etkinlikler yarım kaldığı için, kendilerini vererek ve kaybederek bu dersi yaptıkları için sürenin fazla olması görüşündeler. Çocuklar resimlerini hemen yapıp bitirdikleri için ders saati kısa ama daha çok olmasını isteyen öğretmenler de var. Müfredat programı için 3 öğretmen görüş bildirirken diğer 10 öğretmen görüşlerini bildirmemiştir. Görüş bildiren 2 öğretmen de ders için yeterli bilgi ve beceriye sahip olmadıkları için anlaşılır bulmamaktadırlar.

Resim dersi yaratıcılık güçlerini geliştirir diyen öğretmenler iyi bir eğitimle yaratıcı olunabilir veya geliştirilebilir görüşü hâkim. Yaratıcılığın doğuştan gelen bir özellik olduğunu, yeteneği olmayanın yaratıcı olamayacağını söyleyen öğretmenler de var. I. Kademe öğretmenleri, “Bunu nasıl yaptın? Bana bununla ilgili ne söyleyebilirsin?” gibi etkinlik sırasında mutlaka öğrencilerle iletişim kuruyor. Motive edici, yüreklendirici sözler ile destek oluyorlar. Bir öğretmen ders saati yetersiz olduğu için ayrıntıya inemediğini söylerken bir öğretmen de öğrenci resimlerinin yorumlamasını yapmalarını doğru bulmamaktadır. Bu durumu ise “şayet sözlü olarak ifade etmek isteselerdi konuşurdu, şiir yazardı, makale yazardı” şeklinde ifade etti.

Görüşmeye katılan tüm öğretmenler çocuklara seçim yapma özgürlüğü tanıyor ve malzemeleri serbestçe kullanmalarına izin veriyorlar. Malzemeleri serbestçe kullanarak yaratıcılık yönlerinin ortaya çıktığını; ailenin ekonomik durumlarına göre ısrarcı olmadıklarını; çok iyi bulduğumuz malzeme ve rengi çocuğun beğenmeme olasılığının olduğunu belirttiler.

I. Kademe öğretmenleri, gördüğünü değil de düşündüğünü resmeden bir resim eğitimi anlayışındalar. Düşündüğünü resmeden düşünen insandır. Gördüğünü aynen resmeden taklit etmekten başka bir şey değildir. Araştıran, düşünen ve yaratıcı bireyler kazandırmak için düşündüğünü resmeden bir eğitim anlayışı yerleştirilmelidir görüşünde bulundular. Bir öğretmen “her ikisini yapan daha iyidir” görüşünde. Bir öğretmen de gördüğünü resmedebildiğini çocuklarının da böyle olduğunu belirtti.

Görüşme yapılan 6 öğretmen, resim derslerinde başarılı çocukların diğer derslerde de başarılı olduklarını söylediler. Çünkü daha iyi algılayıp uygulayabildiklerini, duydu, düşünce ve hayallerini daha iyi ifade edebildiklerini, görsellerle metinleri bağdaştırarak anlayabildikleri için diğer derslerde başarılı olabilir kanısındalar. 2 öğretmen ise “resim dersi diğer derslerle bağlantılı değildir, farklıdır” görüşündeler.

Diğer derslerdeki başarı durumunu öğrenmek isteyen veli, resim dersindeki başarısını merak etmiyorlar. Sadece etkinlik köşesinde, sergi zamanlarında çocuğunun resmini veli görmek istiyor. Veliler genellikle gündemdeki dersleri merak ettikleri ve diğer derslerde başarılı olan öğrencinin başarısız da olsa resim dersine yüksek not verildiği için velinin bu dersi sormadığı açıklaması yapıldı. Görüşme yapılan I. Kademe öğretmenleri, resim çalışmalarının uygulanabilmesi için atölye ortamının gerekliliğine inanılmaktadır. Özgür ve rahat çalışabilmek, yapılan işin önemsenmesi için atölye ortamı gereklidir açıklaması yapıldı. Sadece 2 öğretmen, sınıf ortamı ve öğrenci sıralarını yeterli bulmaktadır ve resim çalışmaları için atölye ortamına ihtiyaç olmadığını belirtti. Görüşme yapılan tüm öğretmenlerimiz, içinde bulunulan bilişim çağının çocukların resimlerini etkilediklerini söyledi.

Bilişim çağının olumsuz düşünülürse zamanlarını çaldığını, olumlu düşünülürse hayal güçlerini zenginleştirdiği belirtildi. Çocukların hayal güçlerinin sınırlandığı, zihnini yormadan alıntı yaptığı yani taklidi ürünler çizdiği de 2 öğretmen tarafından belirtildi.

Çocuk kendisine, anne, baba, bir arkadaş, öğretmen, televizyonda izlediği bir kahraman veya onların davranışları gibi çeşitli modeller seçer. Çocuk; model aldığı kişinin davranışlarını içselleştirir ve onun gibi davranmak ister. Oyunlarında kendisini bu kahramanmış gibi hayal eder. Bu kahraman iyi özelliklere sahipse çocuğun gelişimini destekleyecek olumsuz özelliklere sahip ise çocuğun psikolojisini

ve gelişimini olumsuz etkileyecektir. Bu süreç çocuk için aslında bir oyun olsa da anne – baba tarafından önemli bir boyutta değerlendirilmelidir (www.yuvarehberim.com, 2010).

2.3. PSİKOLOG VE ÇOCUK DOKTORLARININ RESİM EĞİTİMİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

Araştırmaya Kütahya İli Gediz İlçesinde çocuk doktoru ve psikolog olmadığı için İstanbul'dan gönüllü 18 doktor araştırmaya katılmıştır. Araştırmaya katılan Doktorların kişisel bilgileri Tablo 2.5.'de verilmiştir.

Tablo 2.5. Psikolog ve Çocuk Doktorlarının Kişisel Bilgileri

Kod Adı	Cinsiyeti	Doğum Yılı	Meslekteki Kıdem Yılı	En son mezun olduğu okul	Görev Yaptığı Yer	Uzmanlık Alanı
1	E	1958	28	Hacettepe Tıp Fakültesi	Amerikan Hastanesi	Pediatri
2	E	1978	1	Cerrahpaşa Tıp Fakültesi	Amerikan Hastanesi	Pediatri
3	K	1981	6	Doğuş Üniversitesi	Anlam Psikolojik Danışm. & Eğt. Mer.	Klinik Psikolog
4	K	1978	6	Doğuş Üniversitesi	Anlam Psikolojik Danışm. & Eğt. Mer	Klinik Psikoloji
5	K	1978	6	Doğuş Üniversitesi	Davranış Bilimleri Enstitüsü	Çocuk ve Genç Danış.
6	K	1981	5	Doğuş Üniversitesi	Anlam Psikolojik Danışm. & Eğt. Mer	Klinik Psikoloji
7	K	1972	13	Tıp Fakültesi	Amerikan Hastanesi	Çocuk
8	K	1974	8	Cerrahpaşa Çocuk Kliniği	Amerikan Hastanesi	Çocuk Sağ. ve Hasta.
9	K	1947	38	İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi	Amerikan Hastanesi	Çocuk Hastalıkları
10	K	1972		CTF İngilizce Tıp bölümü	Amerikan Hastanesi	Pediatri
11	K	1957	27	Ankara Üniversitesi Tıp Fakültesi	Amerikan Hastanesi	Çocuk Endokrinoloji
12	K	1961	14	Fransa Lille Katolik TY Fakültesi	Amerikan Hastanesi	Çocuk Sağ. ve Hasta.
13	K	1967	17	İstanbul Üni. Edebiyat Fakültesi	Amerikan Hastanesi	Çocuk Psiko. ve Eğt.
14	K	1988		Yeditepe Üniversitesi	Amerikan Hastanesi	Psikolog
15	K	1964	15		Amerikan Hastanesi	Çocuk Doktoru
16	K	1969	8	A.Ü.D.T.C.F. Psikoloji Kürsüsü	Amerikan Hastanesi	Hasta Hakları
17	K	1977	7	Cerrahpaşa Tıp Fakültesi	Amerikan Hastanesi	Çocuk Sağ. ve Hasta.
18	K	1975	9	Doğuş Üniversitesi Klinik Psikolojisi	NPI(Nöropsikiyatri İstanbul) Hastanesi	Çocuk Ergen Psikiyatrisi

Tablo 2.5.'e göre araştırmaya katılan 13 Doktor Amerikan Hastanesinde, 3 doktor Anlam Psikolojik Danışmanlık ve Eğitim Merkezinde, 1 doktor NPI (Nöropsikiyatri İstanbul) Hastanesinde görev yapmaktadır. Doktorlardan 2'si erkek, 16'sı bayandır. Mesleki kıdemleri 1 ile 38 yıl arasında değişmektedir.

Tablo 2.5.1. Psikolog ve Çocuk Doktorların Kişisel Özelliklerine Göre Dağılımı

Kişisel Özellikler		Doktor Sayısı (n)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	16	88.89
	Erkek	2	11.11
Toplam		18	100
Kıdem Yılı	1-5 yıl	3	16.67
	6-10 yıl	8	44.44
	11-15 yıl	3	16.67
	16 yıl ve üstü	4	22.22
Toplam		18	100
Görev Yeri	Amerikan Hastanesi	13	72.23
	Anlam Psikolojik Danışmanlık Eğitim Merkezi	3	16.67
	Davranış Bilimleri Enstitüsü	1	5.55
	NPI (Nöropsikolojik Hastanesi)	1	5.55
	Toplam	18	100
Uzmanlık alanı	Klinik Psikolog	4	22.25
	Çocuk Sağlığı ve hastalıkları (Pediatri)	9	50.00
	Çocuk Ergen Psikiyatrisi	1	5.55
	Çocuk ve Genç Danışmanlığı	1	5.55
	Hasta Hakları	1	5.55
	Çocuk Psikolojisi ve Eğitimi	1	5.55
	Çocuk Endokrinoloji	1	5.55
	Toplam	18	100

Tablo 2.5.1'e göre görüşme yapılan doktorların %72,23'ünün görev yeri Amerikan Hastanesidir. Çalışma evrenini oluşturan doktorların %88,89'unu bayan doktorlar, %11,11'ini ise erkek doktorlar oluşturmaktadır. Bu oranlara göre, İstanbul İlinde görüşme yapılan bayan doktorların sayısının fazla olduğu söylenebilir.

Tablo 2.5.1.'e göre görüşme yapılan doktorların %16,67'si 1-5 yıl arasında, %44,44'ü 6-10 yıl arasında, %16,67'si 11-15 yıl arasında, %22,22'si 16 yıl ve üzerinde

doktorluk mesleğine hizmet vermektedir. Bu bulgulara göre, örneklem grubundaki doktorlardan 6-10 yıl arasında çalışan doktorların sayısının çoğunlukta oldukları görülmektedir.

Tablo 2.5.1.'e göre Pediatri olarak görev yapan doktorların %50, Klinik Psikolog olarak görev yapan doktorların %22,25 olduğu görülmüştür. Bu bulgulara göre, örneklem grubundaki görüşme yapılan doktorların yarısının Pediatri görevinde çalıştığı söylenebilir.

2.3.1. Verilerin Toplanması

Veriler nitel araştırma yönteminin bir tekniği olan yarı yapılandırılmış görüşme tekniğiyle toplanmıştır. Hazırlanan görüşme formu, kişisel bilgilerin sorulduğu birinci bölüm ve görüşme sorularının olduğu ikinci bölümden oluşmaktadır. Görüşme formu hazırlanırken öncelikle kolay anlaşılabilir sorular yazma, odaklı sorular hazırlama, açık uçlu sorular sorma, yönlendirmekten kaçınma, çok boyutlu soru sormaktan kaçınma, alternatif sorular hazırlama, soruları mantıklı bir biçimde düzenleme gibi ilkelere dikkat edilmeye çalışılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 128). Görüşme soruları uzman görüşü alınarak hazırlanmıştır. Bir uzman çocuk doktoru ile pilot görüşme yapılmış, anlaşılamayan ya da amaçlara hizmet etmeyen sorular ve ifadeler değiştirilmiştir. Görüşme formunda ve sorularda gerekli düzenlemeler yapıldıktan sonra gerçek görüşmeler 2009 yılı yaz döneminde gerçekleştirilmiştir. Görüşmenin başlangıcında araştırmacı görüşülen her doktora, araştırma ile ilgili açıklamalar ve araştırmanın amacını söyleyerek görüşme formları sunulmuştur. Yazı ile doldurulan formlar kısa sürede toplanmıştır.

2.3.2. Verilerin Analiz Edilmesi ve Yorumlanması

Araştırma verileri betimsel analiz ile çözümlenmiştir. Öncelikle görüşme formları bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Bulgular, doktor görüşleri doğrultusunda “Psikolog ve Çocuk Doktorlarının Resim Eğitimi İle ilgili Görüşleri” olarak konu başlığı altında ele alınmıştır. Bulgular, tablolar biçiminde sunulmuş, doktor görüşlerinden doğrudan alıntılar yapılırken en yüksek ve en düşük frekansa sahip görüşler dikkate alınmıştır. Tablo 2.6’da doktorların, resim eğitimi ile ilgili görüşleri görülmektedir.

Tablo 2.6. Psikolog ve Çocuk Doktorlarının Resim Eğitimi İle ilgili Görüşleri (s: 79-81)

Soru 1. Konu çocuk hastalarınız ve yaptığı resimler. Elinde çocuğunun yaptığı resimleri size gösterip, “çocuğumun neyi var?” diye soran hasta yakını oldu mu? Bu durumda cevabınız ne olur?	
Doktorların Görüşleri	f
Böyle bir durumla karşılaşmadı	11
Evet oldu	7
Çocuk Psikologundan yardım istenebilir	2
Pedagogdan yardım istenebilir	2
Çocuk Psikiyatrisinden yardım istenebilir	1
Sadece resimlerle ne gibi sorun olduğunun anlaşılması mümkün değildir. Birçok değişik alanda gözlem ve test yapılmalıdır	2
Çocuğun yaptığı resimler kısmen bilgi verir	1
Resimlerdeki figürler analiz edilir. İnsan ilişkilerini, çocuğun neleri rol model aldığı, hayallerini resmi okuyarak cevap verilir	1
(Bu soruya açıklama yazmayan)	6
Soru 2. Ruhsal rahatsızlığı olan çocuk hastalarınızı nasıl belirliyorsunuz? Çizdiği resimler, kullandığı renklerden faydalıyor musunuz?	
WISC-R, Bender, Kokpitz insan çizimi testleri uygulanır	2
Hem gelişimsel testler hem de projektif testlerden ayrıca Conner's den faydalanılıyor	1
Çizgi ve renkler ruhsal yapıda önemlidir. Bize ip uçlar verir	6
Yaşa göre gelişim testi uygulanır	2
Davranış ve öykülerle belirlenir	5
Psikolog desteğine başvuruyorum	1
Psikiyatri konsültasyonu gerekli	1
Soru 3. Bir doktor olarak dünyada en iyi öğrenenler ve soru soranlar çocuklardır diyebilir misiniz?	
Dünyada en iyi öğrenenler ve soru soranlar çocuklardır	13
“en” ifadesi çıkartılırsa evet doğrudur, kısmen doğrudur	3
Tartışılır bir soru	1
Bu konuda genelleme yapmak uygun değildir	1
Aileler çocukların sorularını sıklımadan ve yeterli cevaplamalı	1

Merakı en yüksek olan çocuklardır	3
Çocuklar sünger gibidir, ne verirseniz alırlar	1
Öğrenmeye herkesten açık, temiz bir beyin ve hala gelişiyor.	1
(Bu soruya açıklama yazmayan)	9
Soru 4. Gördüğünü aynen resmeden mi? Düşündüğünü resmeden bir resim eğitimi anlayışlarından hangisi yerleştirilmelidir?	
Düşündüğünü resmeden bir resim eğitimi anlayışı yerleştirilmelidir	12
Her iki öğenin de yerleştirilmesi önemlidir	6
Çocuğun kendi düşüncelerini resmetmesi onu tek ve biricik görmemizi sağlar.	1
Düşündüğünü resmeden çocuk fikirlerini özgürce ifade edebilir	3
Düşündüğünü resmeden çocuğun yaratıcılığı daha çok gelişir	3
(Bu soruya açıklama yazmayan)	7
Soru 5. Sizce Anaokulu eğitimi zorunlu olmalı mıdır? Neden?	
Anaokulu Eğitimi zorunlu olmalıdır	16
Anaokulu eğitimi zorunlu olmamalıdır	2
Çocuğun gelişim süreci açısından Anaokulu eğitimi önemlidir.	4
Okula ve sosyal yaşama hazırlık için anaokulu eğitimi önemlidir.	6
7 çok geç! Öğrenmede ilk yıllar önemli; beyin kapasitesi elverişlidir.	1
Çocuğun beyin gelişiminin %25'i doğumda, %90'ı 6 yaşına kadar tamamlandığı için bu sürede eğitim önemlidir.	1
Birinin ihtiyacı olan diğerinin olmayabilir, bunun için anaokulu eğitimi zorunlu olmamalı	1
Zaten yeterince okul hayatları olacağı için zorunlu olmamalı.	1
Soru 6. Duvara, kapıya, masa örtüsüne resim yapan çocuk hastalar için ailesine neler tavsiye edersiniz?	
Resim yapabileceği, kendini özgür hissedebileceği bir alan ve malzeme sağlanmalı	10
Belirli sınırlarda bu girişimlere izin verilmelidir.	1
Bir uzmana danışılmalıdır	3
Ailelerin çocuklarını sosyalleştirmeleri gereklidir	1
Soru 7. Ağacı maviye, gökyüzünü yeşile boyayan çocuk hastalarımız için neler tavsiye edersiniz?	
Renk körlüğü için göz muayenesi gereklidir.	4
Yaş ve gelişim öyküsü dinlenmeli	3
Çocukların hayal gücü kısıtlanmamalı, nasıl isterse öyle boyamalı	3

Doğru bilgileri biliyorsa özgür bırakılmalıdır	4
Çocukların doğaya daha yakın olmalı, parka gitmeli	2
Soru 8. Arkadaş canlısı, sorumlu, paylaşan çocuklar büyüdü. Yerine narsis çocuklar geldi diyebilir misiniz?	
Evet diyebilirim	6
Hayır diyemem	4
Genelleme yapılamaz	5
Çocuklar hiç değişmez	1
Medya, aile problemleri, aşırı stres çocukların agresif (saldırgan) ve narsis bir yapıya sahip olmasına neden olmaktadır	1
Bilgisayar oyunları yüzünden paylaşımlar azaldı	3
Aile ilgisi çok önemli, çocuklar ailelerin yetiştirilmesi ile şekillenir	5
Ailenin çocuklarıyla az vakit geçirmesi, her istediklerini alması, çocukların bencil kişiliğinin oluşmasına neden oluyor	1
Soru 9. İçinde bulunulan bilişim çağı, çocukların resimlerini nasıl etkiliyor? Bilgisayar oyunları, televizyon, sayısız oyuncak, çocukların gelişimi üzerinde nasıl etkileri vardır?	
Şiddet içerikli ise olumsuz etkiliyor	1
Hayal güçleri köreliyor	3
Çocuklar medya ve ürünleri ile geç tanışmalı çünkü asosyalliğe neden oluyor	2
Hem olumlu hem olumsuz etkileri var	4
Yorumum yok. Ben de bu konuyu merak ediyorum	2
Etkilenmiyorlar çünkü yine evler, arabalar, çiçekler çiziyorlar	1
Soru 10. Resim dersi ile ilgili öğretmen ve velilere seminer vermeyi düşünür müsünüz? Neler söylemek isterdiniz, özetleyebilir misiniz?	
Resmin çocuk dünyasındaki önemi konusu anlatılabilir	6
Çocukların yaratıcılığının gelişmesi açısından seminer vermeyi düşünenler	5
Bu konuda yeterli donanım olmadığı için seminer vermeyi düşünmeyenler	8
Bu konuda bir pedagoğ daha verimli seminer verebilir	1

Tablo 2.6’da bulgular incelendiğinde 7 doktor resimlere bakarak “çocuğumun neyi var?” diye soran hasta yakını olduğunu belirtti. Sadece evde yaptığı resimlerden ne gibi bir sorun olduğunun anlaşılmasının mümkün olmadığı, birçok alanda test ve gözlem yapılması gerektiği hasta yakınlarına ifade edildiği söylendi. Çocuk doktorları ve psikologlar, çocuk tedirgin eden bir şeyler çizerse eğer, çocuk psikologu, psikiyatrist ve pedagoğlardan yardım istenebileceği, resimleri onların daha iyi yorumlayabileceği

görüşündeler. Çocuğun yaptığı resimler kısmen bilgi verir. Çocuğun neleri rol model aldığı, hayallerini resmi okuyarak cevap verilebileceği ifade edildi.

Görüşme yapılan 6 doktor, ruhsal rahatsızlığı olan çocuk hastaların belirlenmesinde çizdiği resimlerin önemli olduğunu belirterek, “Çizgi ve renkler ruhsal yapıda önemlidir, bize ip uçlar verir” dedi. Davranış bozukluğu olan çocuklara sıkça rastlayan bir doktor çocuk psikiyatri konsültasyonu (görüş alışverişi); bir doktor ise davranış ve iletişimde sorun olan çocuklar için psikolog desteğini istediğini belirtti. Gelişim yaşına göre testler uygulandığını, kokpitz insan çizimi testlerinden, ailenin gözlemlerinden de yararlanıldığı söylendi.

13 doktor “dünyada en iyi öğrenenler ve soru soranlar çocuklardır” görüşündeler. 2 doktor ise “en” ifadesini doğru bulmadı. 1 doktor soruyu tartışmalı bulurken bir doktor da bu konuda genelleme yapılmasına karşı çıktı. Doğal olarak çocukların öğrenmeye herkesten açık, taze bir beyin ve hala geliştiği ve “çocuklar sünger gibidir, ne verirseniz alırlar, merakı en yüksek olan çocuklardır” görüşündeler.

12 Doktor, gördüğünü değil de düşündüğünü resmeden bir resim eğitimi anlayışında. 6 doktor ise her iki öğenin de yerleştirilmesi önemlidir, ikisi de tek başına uygun gözükmemektedir görüşünde. “Düşündüğünü resmeden çocuk fikirlerini özgürce ifade edebilir, yaratıcılığı daha çok gelişir. Çocuğun kendi düşüncelerini resmetmesi onu tek ve biricik görmemizi sağlar” şeklinde ifade edildi.

Görüşme yapılan 2 doktor hariç “Anaokulu eğitimi zorunlu olmalıdır” dedi. Zorunlu olmasını istemeyen doktorlar zaten yeterince okul hayatının olacağını, birinin ihtiyacı olan diğerinin olmayabileceğini söyledi. Çocuğun gelişim süreci açısından Anaokulunu önemli bulan doktorlar, okula ve sosyal yaşama hazırlık için, ruhsal ve bedensel gelişim için 7 yaş çok geç olduğunu, öğrenmede ilk yılların beyin kapasitesi açısından önemli olduğunu belirttiler.

Doktorlar, duvara, kapıya, masa örtüsüne resim yapan çocuk hastaların ailelerine resim yapabileceği, kendini özgür hissedebileceği bir alan ve malzeme sağlanmasını belirtirken, 3 doktor ise bir uzmana danışılması görüşündeler. Ailelerin çocuklarını sosyalleştirmeleri gerektiğini bir doktor söylerken diğer bir doktor da belirli sınırlarda bu girişimlere izin verilmesi taraftarı oldu.

Ağacı maviye, gökyüzünü yeşile boyayan çocuklar için 4 doktor göz muayenesi gereklidir, 2 doktor da ailelerin çocuklarını doğaya çıkarmalarını, parka

götürmelerini belirtti. 3 doktor çocukların hayal gücü kısıtlanmamalı, nasıl isterse öyle boyalamalı derken 4 doktor ise yaş ve gelişim öyküsü dinlenmeli, doğru bilgileri biliyorsa özgür bırakılmalı görüşündeler.

Arkadaş canlısı, sorumlu, paylaşan çocuklar büyüdü. Yerine narsis çocuklar geldi diyebilirim görüşünde olan 6 doktor var. Bu soruya “Hayır” diyen 4 doktor,. Genelleme yapılamaz diyen doktor sayısı ise 5. dışarıda oyun oynamamaları ve bilgisayar oyunları yüzünden paylaşımların azaldığını belirten doktorlar, aile ilgisinin çok önemli olduğunu, çocukların ailelerin yetiştirilmesi ile şekillenebileceğini söylediler. Ailelerin çocuklarıyla az vakit geçirdiğini, birlikte oldukları zaman ise her istediklerini yaptıklarını, böylece bencil kişiliğin oluşmasına neden olduğunu da bir doktor söyledi. Bunun yanı sıra “çocuklar hiç değişmez” görüşü de var.

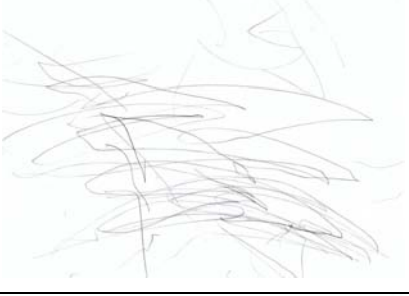

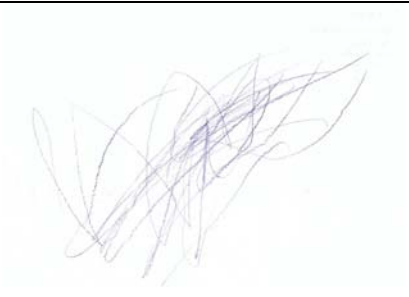
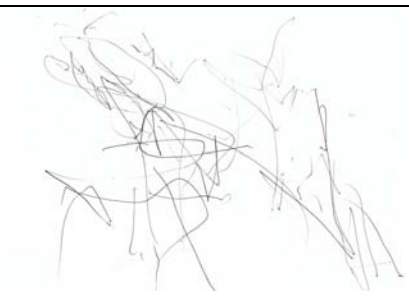
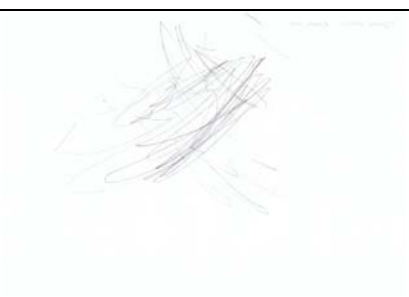
Doktorlara göre, içinde bulunulan bilişim çağı, çocukların resimlerini hem olumlu hem olumsuz etkilemektedir. Şiddet içerikli ise olumsuz etkiliyor. Hayal güçleri köreliyor. Doğadan uzaklaşıyorlar. Çocuklar medya ve ürünleri ile geç tanışmalı çünkü asosyalliğe neden oluyor görüşündeler.

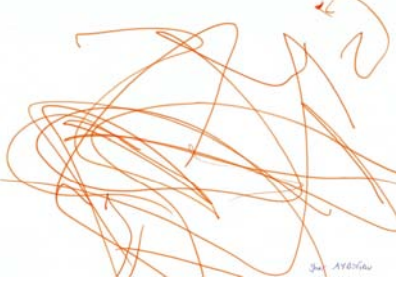

Çocukların yaratıcılığının gelişmesi açısından resim dersi ile ilgili öğretmen ve veliye seminer vermeyi düşünen 5 doktor varken, bu konuda yeterli donanımı olmadığı için seminer vermeyi düşünmeyen 8 doktor var. Seminerde resmin çocuk dünyasındaki önemi konusu anlatılabilir görüşündeler. Bu konuda bir pedagoğ daha verimli seminer verebilir diyen 1 doktor görüşü var.

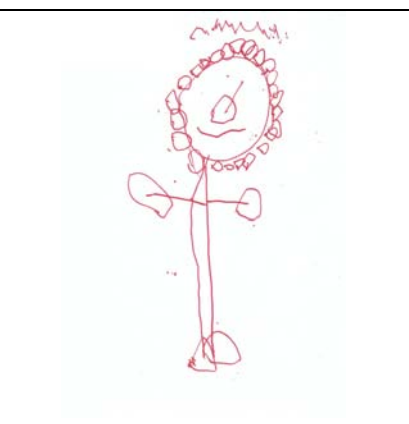
2.4. 1-5 YAŞ ÇOCUK RESİMLERİNDE RENK, BİÇİM VE KONULAR

Araştırmaya Kütahya İli Gediz İlçesinde bulunan rasgele seçilen 15 çocuk araştırmaya katılmıştır. Araştırmaya katılan çocuklar kod adı ile birlikte yaşı, cinsiyeti gibi kişisel bilgileri ile yapmış olduğu resim aşağıdaki Tablo 2.7’de verilmiştir.

Tablo 2.7. 1-5 Yaş Çocuk Resimlerinde Renk, Biçim ve Konular (s: 84-86)

Sıra No	Resim	Kod Adı	Cinsiyeti	Yaşı	Konu
1		Ayşe Nur	Kız	1 Yıl 4 Ay	Karalama
2		Cemre Gül	Kız	1 Yıl 5 Ay	Karalama
3		Arif Emir	Erkek	1 Yıl 7 Ay	Karalama
4		Osman Eren	Erkek	1 Yıl 8 Ay	Karalama
5		Alperen	Erkek	1 Yıl 9Ay	Karalama

6		Osman Kerem	Erkek	1 Yıl 9 Ay	Karalama
7		Yaser	Erkek	1 Yıl 9Ay	Karalama
8		Kadir Kaan	Erkek	1 Yıl 10 Ay	Karalama
9		Osman Eren	Erkek	2 Yıl 1 Ay	Karalama
10		Eylem	Kız	2 Yıl 2 Ay	Karalama

11		Saadet Nur	Kız	2 Yıl 3 Ay	Uçak
12		Ecrin	Kız	2 Yıl 7 Ay	Televizyon
13		Kadir Kaan	Erkek	3 Yıl 2 Ay	Kendisi, abisi, anne ve babası, arabası
14		Havvagül	Kız	4 Yıl 3 Ay	Güneş biçimli Anne, baba, kardeş ve arkadaşı
15		Kürşat	Erkek	4 Yıl 10 Ay	4 Kulaklı Babası

Araştırmaya katılan çocukların 6'sı kız, 9'u erkektir. 1 Yıl 4 ay ile 4 yıl 10 ay yaş aralığındadır. Tablo 2.7'ye göre 2 yaşına kadar herhangi bir biçim söz konusu değildir. Çizgilerin kontrolsüz olduğu söylenebilir. 2 yaşından sonra ise karalamalarında bir farklılaşma olduğu söylenebilir. Bir yandan konuşarak yaptığı biçimlerin uçak, televizyon, ölü kuşlar, ağaçta elmanın olduğunu, kalabalık çocukları ifade ettiğini söyleyebilir. 3 yaş resminde ailesini, 4 yaş resminde de sürekli çevresinde gördüğü anne baba kardeşini güneş biçimini kullanarak çizdiği görülüyor. Diğer 4 yaş resminde ise 4 kulaklı babasını çizdiğini söylüyor. Araştırmaya katılan bu çocuklar, perspektif endişesi taşımadan, vücut oranları ölçsüz, sevdiği renkleri kullanarak, konuları özgürce, yapamama endişesi taşımadan çizimlerini yaptığı söylenebilir.

Karalama devresi iki yaş sonuna dek sürer. Bazen 3-4 yaşına dek sürebilir (Turan, 1973: 17). İlk çizgiler ve karalama evresi Serap Buyurgan ve Ufuk Buyurgan'a göre 2 ile 4 yaş arasındadır.

Çocuklar bizleri hayrete düşüren, etkileyen, saf ve yalın bir biçimde kendini ifade eden keyifle heyecanla resim yaparlar. Yaratıcılıklarının en yoğun olduğu bu dönemlerde yapılan çocuk resimleri sanat değildir. Çünkü hoşumuza giden bu resimleri tasarım ilke ve elemanlarını bilmeden, sanatsal endişe taşımadan yaparlar. (Buyurgan ve Buyurgan, 2001: 20).

2.5. ANASINIFI VE I. KADEME ÖĞRENCİ RESİMLERİNDE BİÇİM

Kütahya İli Gediz İlçesinde bulunan 3 İlköğretim okulunun anasınıfı ve I. Kademe öğrencileri ile 1 anaokulunun 4 sınıfında bulunan tüm öğrencilerine serbest konulu resimler yaptırılmıştır. Resimlerin geri dönüşümü Tablo 2.8.'de verilmiştir.

Tablo 2.8. Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinin Geri Dönüşümü

Evrendeki Öğrenci	Öğrencilerden Toplanan Resim		Kız Öğrencilerden Toplanan Resim		Erkek Öğrencilerden Toplanan Resim	
	n	%	n	%	n	%
441	264	60	146	55	118	45

Tablo 2.8.'e göre evrende 441 öğrenci bulunmaktadır. Bu öğrencilerin %60'ından resimler toplanabilmiştir. Toplanan resimlerin %55'inin kız öğrenci; %45'inin ise erkek öğrenci olduğu görülmektedir.

146 kız öğrenci resmi ve 118 erkek öğrenci resminde kullanılan bütün biçimler sayıldı. En fazla rastlanan biçimlerin neler olduğu tespit edildi. Böylece "bitki"

“hayvan” ve “güneş” biçimleri tablosu oluşturuldu. Bu araştırmada, “bitki” ve “hayvan” biçimlerine kısaca yer verilirken “güneş” biçimlerine ayrı bir konu başlığı altında ayrıntılı olarak yer verilmiştir.

Tablo 2.9. Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde Bitki Biçimleri Sayısı

Resimlerde Bitki Biçimleri	Resimlerinde Bitki Biçimini Kullanan Kız Öğrencilerin Sayısı		Resimlerinde Bitki Biçimini Kullanan Erkek Öğrencilerin Sayısı		Resimlerinde Bitki Biçimini Kullanan Öğrencilerin Sayısı	
	n	%	n	%	n	%
Ağaç	60	41	45	38	105	40
Çiçek	64	44	19	16	83	31
Çim	54	37	37	31	91	34

Tablo 2.9.'a göre toplanan 146 kız öğrenci resminin %41'inde ağaç biçimlerinin; %44'ünde çiçek biçimlerinin; %37'sinde çim biçimlerinin olduğu görüldü. Toplanan 118 erkek öğrenci resminde ise %40'ında ağaç biçimlerinin; %31'inde çiçek biçimlerinin; %34'ünde çim biçimlerinin olduğu görüldü.

Tablo 2.10. Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde Bitki Biçimleri

				
Mehmetçik İ.Ö.O Anasınıfı kız öğrenci	Gökkuşığı İ.Ö.O Anasınıfı erkek öğrenci	Mehmetçik İ.Ö.O 2/A sınıfı kız öğrenci	Zafer İ.Ö.O 4/B sınıfı kız öğrenci	Hayme Ana Anaokulu Mavi Sınıf kız öğrenci

Tablo 2.10'da farklı okul ve sınıflardan rasgele seçilen ağaç biçimlerine örnek verilmiştir. 1-11 Yaş çocuk resimlerinde, ağaç, çiçek ve çim biçimleri olarak bitki çeşitlerine bütün sınıf ve okullardan toplanan hem kız öğrenci hem erkek öğrenci resimlerde görüldü. Ağaçlar resmin ortasında büyük yer kaplayabildiği gibi herhangi bir kenarda tek başına da durabiliyor. Bazen elmalı, bazen de kirazlı görebiliyoruz ağaçları. Bazı resimlerde sincap yuvası olurken bazı resimlerde hamak bağlamak için kullanılmış. Çok resimde çocuklardan küçük olabiliyor ağaçlar. Çiçekler ise bahçeleri

süsleyen onlarcasını görebilirken bazı resimlerde sadece bir tane görebiliyoruz. Gökyüzünde bile çiçek biçimlerine rastlayabiliyoruz. Erkek öğrenciler de çiçek biçimlerini kullansalar da kızlar da bu sayı daha fazladır. Çim ise geniş bir yüzeyde çocuk resimlerinde yer kaplarken bazı resimlerde tek çizgi halinde ya da kısa sayısız çizgiler şeklinde, üçgen biçimlerinde karşımıza çıkabiliyor.

Tablo 2.11. Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde Hayvan Biçimleri Sayısı

Resimlerde Hayvan Biçimleri	Resimlerinde Hayvan biçimini kullanan kız öğrencilerin sayısı		Resimlerinde Hayvan biçimini kullanan erkek öğrencilerin sayısı		Resimlerinde Hayvan biçimini kullanan öğrencilerin sayısı	
	n	%	n	%	n	%
Kelebek	26	18	6	05	32	27
Kuş	29	20	8	06	37	32
Diğer Hayvan Biçimleri	32	22	16	13	48	41
Toplam	87	60	30	25	117	44

Tablo 2.11.'e göre toplanan 146 kız öğrenci resminin %18'inde kelebek biçimlerinin; %20'sinde kuş biçimlerinin; %22'sinde diğer hayvan biçimlerinin olduğu görüldü. Toplanan 118 erkek öğrenci resminde ise %05'inde kelebek biçimlerinin; %06'sinde kuş biçimlerinin; %13'ünde diğer hayvan biçimlerinin olduğu görüldü. Resimlerinde hayvan biçimlerini kullanan kız öğrenciler %60, resimlerinde hayvan biçimlerini kullanan erkek öğrenciler ise %25 olduğu görülmektedir. Buna göre kız öğrenciler erkek öğrencilere göre hayvan biçimlerini daha fazla kullandıkları söylenebilir. Hem kız öğrenciler hem de erkek öğrenciler "kuş" biçimlerini daha fazla yaptığı görülmektedir.

Tablo 2.12. Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde Çeşitli Hayvan Biçimleri

				
Gökkuşacağı	Mehmetçik	Zafer	Gökkuşacağı	Gökkuşacağı
İ.Ö.O	İ.Ö.O	İ.Ö.O	İ.Ö.O	İ.Ö.O
Anasınıfı	Anasınıfı	Anasınıfı	4/A	1/A
kız öğrenci	kız öğrenci	kız öğrenci	kız öğrenci	kız öğrenci

Tablo 2.12.'de kaplumbağa, uğurböceği, kelebek, ayı ve kuş biçimlerine örnek verilmiştir. Bulgulara göre, kız öğrenciler, kelebek, tavşan, kuş, kedi, balık, ördek, kaplumbağa, ayı, koyun, sincap, köpek, tavuk, böcek, at ve tırtıl olarak 15 çeşit hayvan türünü serbest konulu resminde kullandı. Erkek öğrenciler ise, kelebek, kuş, kedi, balık, ördek, sincap, köpek, maymun ve yılan olarak 9 çeşit hayvan türünü serbest konulu resimlerinde biçim olarak kullandılar. Buna göre kız öğrenciler erkek öğrencilere göre daha fazla çeşit olarak resimlerinde hayvan biçimlerine yer vermiştir.

2.6. ANASINIFI VE I. KADEME ÖĞRENCİ RESİMLERİNDE “GÜNEŞ” BİÇİMİ

Kütahya İli Gediz İlçesinde bulunan 3 İlköğretim okulunun anasınıfı ve I. Kademe öğrencileri ile 1 anaokulunun 4 sınıfında bulunan tüm öğrencilerine serbest konulu resimler yaptırıldı. Toplanan resimler okul ve sınıflara göre kız öğrenci ve erkek öğrenci olarak 2 gruba ayrıldı. 150 adet güneş biçimi, renk ve konumlarına göre tablolandırıldı.

Tablo 2.13. Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde Güneş Biçimleri Sayısı

Evrendeki Öğrenci	Toplanan Resim (Kız öğrenci 146 erkek öğrenci 118)		Resimlerinde Güneş biçimini kullanan kız öğrencilerin sayısı		Resimlerinde Güneş biçimini kullanan erkek öğrencilerin sayısı		Resimlerinde Güneş biçimini kullanan öğrencilerin sayısı	
	n	%	n	%	n	%	n	%
441	264	60	90	62	60	50	150	57

Tablo 2.13.'e göre evrendeki öğrencilerin %60'ından resim toplandığı görülmektedir. Yapılan resimlerin tek tek incelenmesi sonucu bu resimlerin %57'de güneş biçiminin kullanıldığı görüldü. Kız öğrencilerin %62'si resimlerinde güneş biçimini kullanırken, erkek öğrencilerin ise %50'si resimlerinde güneş biçimini kullandı. Buna göre kız öğrenciler erkek öğrencilere göre resimlerinde güneş biçimini daha fazla kullandığını söyleyebiliriz.

Tablo 2.14. Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçiminin Okullara Göre Sayısı

Okul Adı	Sınıfı	Kız Öğrenci Sayısı	Erkek Öğrenci Sayısı	Toplam Öğrenci Mevcudu	Kız Öğrencilerinden Toplanan Resim Sayısı	Erkek Öğrencilerinden Toplanan Resim Sayısı	Öğrencilerinden Toplanan Resim Sayısı	Resimlerinde “Güneş” Biçimini Kullanan Kız Öğrenci Sayısı	Resimlerinde “Güneş” Biçimini Kullanan Erkek Öğrenci Sayısı	Resimlerinde “Güneş” Biçimini Kullanan Öğrenci Sayısı	Resimlerinde “Güneş” Biçimini Kullanan Öğrenci Sayısının Yüzdesi
Zafer İlköğretim Okulu	Anasınıfı	7	5	12	7	5	12	7	5	12	%100
	1/A	6	13	19	6	9	15	4	6	10	%67
	2/A	10	9	19	7	4	11	6	3	9	%82
	2/B	12	9	21	10	8	18	7	2	9	%50
	3/A	18	8	26	12	7	19	8	5	13	%68
	4/A	10	4	14	7	3	10	4	3	7	%70
	4/B	9	5	14	9	3	12	5	1	6	%50
	5/A	9	11	20	9	8	17	8	7	15	%88
5/B	7	10	17	7	5	12	6	3	9	%75	
Toplam		88	74	162	74	52	126	55	35	90	%72
Gökkuşuğu İlköğretim Okulu	Anasınıfı	12	11	23	11	9	20	5	6	11	%55
	1/A	10	4	14	9	4	13	9	1	10	%77
	2/A	5	5	10	5	5	10	2	3	5	%50
	3/A	3	5	8	3	5	8	3	3	6	%75
	4/A	5	6	11	4	3	7	0	2	2	%29
	5/A	8	9	17	0	0	0	0	0	0	%0
Toplam		43	40	83	32	26	58	19	15	34	%59
Mehmetçik İlköğretim Okulu	Anasınıfı	8	7	15	4	6	10	3	1	4	%40
	1/A	7	12	19	3	6	9	3	5	8	%89
	2/A	10	12	22	3	2	5	3	1	4	%80
	3/A	14	12	26	0	0	0	0	0	0	%0
	4/A	12	11	23	0	0	0	0	0	0	%0
	5/A	11	12	23	0	0	0	0	0	0	%0
Toplam		62	66	128	10	14	24	9	7	16	%67
Hayme Ana Anaokul	Turuncu	8	2	10	8	1	9	0	0	0	%0
	Yeşil	8	9	17	6	9	15	0	0	0	%0
	Mor	7	10	17	6	9	15	0	0	0	%0
	Mavi	15	9	24	10	7	17	7	3	10	%59
Toplam		38	30	68	30	26	56	7	3	10	%18
Genel Toplam		231	210	441	146	118	264	90	60	150	%57

Tablo 2.14.’de Zafer İlköğretim Okulu, Gökkuşuğu İlköğretim Okulu, Mehmetçik İlköğretim Okulu I. Kademe ve Anasınıfı öğrencileri ile Hayme Ana Anaokulu öğrencilerinin 12/06/2009 tarihinde serbest konu ve boya ile yapılan resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci resimleri sayılarını göstermektedir. Bulgulara göre, Zafer İlköğretim Okulu öğrenci resimlerinin %72’inde güneş biçimi vardır. Özel Gökkuşuğu İlköğretim Okulu öğrenci resimlerinin %59’unda güneş biçimi

vardır. Mehmetçik İlköğretim Okulu öğrenci resimlerinin %67'sinde güneş biçimi vardır. Hayme Ana Anaokulu öğrenci resimlerinin %18'inde güneş biçimi vardır. Buna göre Zafer İlköğretim Okulu öğrenci resimlerinde diğer okullara göre daha fazla güneş biçimi kullanıldığı söylenebilir.

Tablo 2.14.1. Zafer İlköğretim Okulu Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

	Anasınıfı	1/A	2/A	2/B	3/A	4/A	4/B	5/A	5/B	TOPLAM
Kız öğrenci	7	4	6	7	8	4	5	8	6	55
Erkek öğrenci	5	6	3	2	5	3	1	7	3	35
Toplam	12	10	9	9	9	7	6	15	9	90
Yüzde %	100	67	82	50	68	70	50	88	75	72

Tablo 2.14.1.'e göre Zafer İlköğretim Okulu 12/06/2009 tarihinde serbest konu ve malzeme ile yapılan resimlerde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısının anasınıfında %100 olduğu görülmüştür. Zafer İlköğretim Okulu'nda en fazla güneş biçimini kullanan anasınıfı öğrencilerinin olduğu söylenebilir.

Tablo 2.14.1.1 Zafer İlköğretim Okulu Anasınıfı Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

	Anasınıfı Öğrenci Mevcudu	Anasınıfı Öğrencilerinden Toplanan Resim Sayısı	Resimlerinde “Güneş” Biçimini Kullanan Öğrenci Sayısı	Resimlerinde “Güneş” Biçimini Kullanan Öğrenci Sayılarının Yüzdesi
Kız öğrenci	7	7	7	%100
Erkek öğrenci	5	5	5	%100
Toplam	12	12	12	%100

Zafer İlköğretim Okulu Anasınıfında serbest konulu resimler yaptırıldı. Kız ve erkek öğrenci olarak toplam 12 resim çalışması toplandı. Bu resimlerin %100'ünde güneş biçimine rastlandı. Aşağıdaki tabloda güneş biçimleri kullanılan renk ve konum kız ve erkek öğrenci olarak 2 tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.14.1.1.1. Zafer İlköğretim Okulu Anasınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu (s: 92-93)

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Azra	Sağ Üst Köşe	Sarı

2		Merve	Sağ Üst Köşe	Sarı
3		Beyza	Sol Üst Köşe	Sarı
4		Simge	Sağ Üst Köşe	Sarı
5		Eda	Sol Üst Köşe	Sarı
6		Sıla	Sol Üst Köşe	Sarı
7		Emine	Sol Üst Köşe	Sarı

Tablo 2.14.1.1.2. Zafer İlköğretim Okulu Anasınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu (s: 93-94)

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Enes Baki	Sol Üst Köşe	Sarı-kırmızı
2		Şerefhan	Sol Üst Köşe	Sarı

3		Barışcan	Sol Üst Köşe	Sarı
4		Sinan	Sol Üst Köşe	Sarı
5		Halit	Sağ Üst Köşe	Sarı

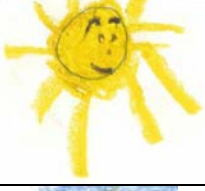

Tablo 2.14.1.2 Zafer İlköğretim Okulu 1/A Sınıfı Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

	1/A sınıfı öğrenci mevcudu	1/A sınıfı öğrencilerinden toplanan resim sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayılarının yüzdesi
Kız öğrenci	6	6	4	%66
Erkek öğrenci	13	9	6	%66
Toplam	19	15	10	%66

Zafer ilköğretim Okulu 1/A sınıfında serbest konulu resimler yaptırıldı. Kız ve erkek öğrenci olarak toplam 15 resim çalışması toplandı. Bu resimlerin %66’sında güneş biçimine rastlandı. Aşağıdaki tabloda güneş biçimleri kullanılan renk ve konum kız ve erkek öğrenci olarak 2 tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.14.1.2.1. Zafer İlköğretim Okulu 1/A Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu (s: 96-97)

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Tuğçe	Sol Üst Kenar	Sarı
2		İpek	Sağ Üst Köşe	Sarı

3		Ebrar	Sol Üst Köşe	Sarı
4		Adsız2	Sol Üst Köşe	Sarı

Tablo 2.14.1.2.2. Zafer İlköğretim Okulu 1/A Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Arif	Sağ Üst Kenar	Turuncu
2		Adsız1	Sol Üst Köşe	Sarı
3		Mehmet Ali	Sağ Üst Köşe	Sarı
4		İbrahim	Sağ Üst Köşe	Sarı
5		Emin	Sol Üst Köşe	Sarı
6		Yusuf	Sol Üst Köşe	Sarı

Tablo 2.14.1.3 Zafer İlköğretim Okulu 2/A Sınıfı Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

	2/A sınıfı öğrenci mevcudu	2/A sınıfı öğrencilerinden toplanan resim sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayılarının yüzdesi
Kız öğrenci	10	7	6	%85
Erkek öğrenci	9	4	3	%75
Toplam	19	11	9	%81

Zafer ilköğretim Okulu 2/A sınıfında serbest konulu resimler yaptırıldı. Kız ve erkek öğrenci olarak toplam 11 resim çalışması toplandı. Bu resimlerin %81’inde güneş biçimine rastlandı. Aşağıdaki tabloda güneş biçimleri kullanılan renk ve konum kız ve erkek öğrenci olarak 2 tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.14.1.3.1. Zafer İlköğretim Okulu 2/A Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu (s: 96-97)

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Hacer	Sol Üst Kenar	Sarı
2		Tuğba	Orta Üst Kenar	Sarı
3		Zeliha	Sol Üst Köşe	Sarı
4		Havva	Orta Üst Kenar	Sarı
5		Kezban	Sağ Üst Köşe	Siyah-yeşil

6		Ceyda	Orta Üst Kenar	Sarı-kırmızı
---	---	-------	----------------	--------------

Tablo 2.14.1.3.2. Zafer İlköğretim Okulu 2/A Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu

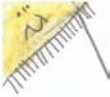
Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Mert	Sağ Üst Kenar	Sarı
2		Yusuf	Sol Üst Köşe	Sarı
3		Ahmet Faruk	Sol Üst Köşe	Sarı-turuncu

Tablo 2.14.1.4 Zafer İlköğretim Okulu 2/B Sınıfı Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

	2/B sınıfı öğrenci mevcudu	2/B sınıfı öğrencilerinden toplanan resim sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayılarının yüzdesi
Kız öğrenci	12	10	7	%70
Erkek öğrenci	9	8	2	%25
Toplam	21	18	9	%50

Zafer İlköğretim Okulu 2/B sınıfında serbest konulu resimler yaptırıldı. Kız ve erkek öğrenci olarak toplam 18 resim çalışması toplandı. Bu resimlerin %50’sinde güneş biçimine rastlandı. Aşağıdaki tabloda güneş biçimleri kullanılan renk ve konum kız ve erkek öğrenci olarak 2 tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.14.1.4.1. Zafer İlköğretim Okulu 2/B Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Ayten	Sağ Üst Köşe	Sarı
2		Tuğçe	Sağ Üst Köşe	Sarı
3		Mürüvvet	Sol Üst Köşe	Sarı
4		Ayşe	Sol Üst Köşe	Sarı
5		Adsız	Sol Üst Köşe	Sarı
6		Rana	Sol Üst Köşe	Sarı
7		Fatıma	Sol Üst Köşe	Sarı

Tablo 2.14.1.4.2. Zafer İlköğretim Okulu 2/B Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Doğukan	Sağ Üst Köşe	Sarı
2		Rıfat	Sol Üst Köşe	Sarı-kırmızı

Tablo 2.14.1.5 Zafer İlköğretim Okulu 3/A Sınıfı Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

	3/A sınıfı öğrenci mevcudu	3/A sınıfı öğrencilerinden toplanan resim sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayılarının yüzdesi
Kız öğrenci	18	12	8	%66
Erkek öğrenci	8	7	5	%71
Toplam	26	19	13	%68

Zafer İlköğretim Okulu 3/A sınıfında serbest konulu resimler yaptırıldı. Kız ve erkek öğrenci olarak toplam 19 resim çalışması toplandı. Bu resimlerin %68’inde güneş biçimine rastlandı. Aşağıdaki tabloda güneş biçimleri kullanılan renk ve konum kız ve erkek öğrenci olarak 2 tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.14.1.5.1. Zafer İlköğretim Okulu 3/A Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu (s: 99-100)

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Hamide	Orta Üst Kenar	Sarı
2		Merve	Orta Üst Kenar	Sarı
3		Kadriye	Orta	Sarı-Turuncu
4		Mürüvvet	Sağ Üst Köşe	Sarı
5		Zehra	Sağ Üst Köşe	Sarı-Kırmızı

6		Seval	Sol Üst Kenar	Sarı
7		Cansu	Sol Üst Köşe	Sarı
8		Zeynep	Sol Üst Köşe	Sarı

Tablo 2.14.1.5.2. Zafer İlköğretim Okulu 3/A Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Emre D	Sağ Üst Köşe	Sarı
2		Halil	Sağ Üst Köşe	Sarı-kırmızı
3		Ahmet	Sağ Üst Köşe	Sarı
4		Enes	Orta Üst Kenar	Sarı
5		Emre	Orta Üst Kenar	Sarı

Tablo 2.14.1.6 Zafer İlköğretim Okulu 4/A Sınıfı Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

	4/A sınıfı öğrenci mevcudu	4/A sınıfı öğrencilerinden toplanan resim sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayılarının yüzdesi
Kız öğrenci	10	4	2	%50
Erkek öğrenci	4	3	3	%100
Toplam	14	7	5	%71

Zafer İlköğretim Okulu 4/A sınıfında serbest konulu resimler yaptırıldı. Kız ve erkek öğrenci olarak toplam 7 resim çalışması toplandı. Bu resimlerin %71’inde güneş biçimine rastlandı. Aşağıdaki tabloda güneş biçimleri kullanılan renk ve konum kız ve erkek öğrenci olarak 2 tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.14.1.6.1. Zafer İlköğretim Okulu 4/A Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Rabia	Orta Üst Kenar	Sarı-Turuncu
2		Zehra Nur	Orta Üst Kenar	Sarı-Kırmızı
3		Neriman	Sol Üst Kenar	Sarı
4		Çokal	Sol Üst Kenar	Sarı

Tablo 2.14.1.6.2. Zafer İlköğretim Okulu 4/A Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		İsmail Can	Sol Üst Köşe	Sarı
2		Süleyman	Sol Üst Köşe	Sarı
3		Cengizhan	Sol Üst Köşe	Sarı

Tablo 2.14.1.7 Zafer İlköğretim Okulu 4/B Sınıfı Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

	4/B sınıfı öğrenci mevcudu	4/B sınıfı öğrencilerinden toplanan resim sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayılarının yüzdesi
Kız öğrenci	9	9	5	%55
Erkek öğrenci	5	3	1	%33
Toplam	14	12	6	%50

Zafer İlköğretim Okulu 4/B sınıfında serbest konulu resimler yaptırıldı. Kız ve erkek öğrenci olarak toplam 12 resim çalışması toplandı. Bu resimlerin %50’sinde güneş biçimine rastlandı. Aşağıdaki tabloda güneş biçimleri kullanılan renk ve konum kız ve erkek öğrenci olarak 2 tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.14.1.7.1. Zafer İlköğretim Okulu 4/B Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu (s: 102-103)

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Fadik	Sol Üst Köşe	Sarı-Turuncu
2		Damla	Sol Üst Köşe	Sarı

3		Makbule	Orta Üst Kenar	Sarı-Kırmızı
4		Cevriye	Sol Üst Köşe	Sarı
5		Esmâ Nur	Sol Üst Köşe	Sarı

Tablo 2.14.1.7.2. Zafer İlköğretim Okulu 4/B Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu

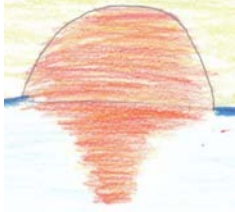
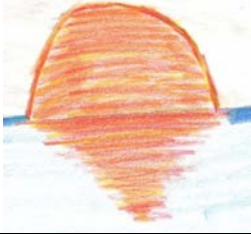

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Mert	Sağ Üst Köşe	Sarı

Tablo 2.14.1.8. Zafer İlköğretim Okulu 5/A Sınıfı Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

	5/A sınıfı öğrenci mevcudu	5/A sınıfı öğrencilerinden toplanan resim sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayılarının yüzdesi
Kız öğrenci	9	9	8	%88
Erkek öğrenci	11	8	7	%87
Toplam	20	17	15	%88

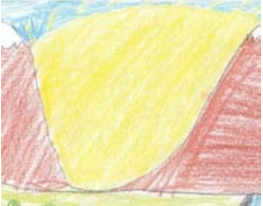

Zafer İlköğretim Okulu 5/A sınıfında serbest konulu resimler yaptırıldı. Kız ve erkek öğrenci olarak toplam 17 resim çalışması toplandı. Bu resimlerin %88’inde güneş biçimine rastlandı. Aşağıdaki tabloda güneş biçimleri kullanılan renk ve konum kız ve erkek öğrenci olarak 2 tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.14.1.8.1. Zafer İlköğretim Okulu 5/A Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde “Güneş”
Biçimi, Renk ve Konumu (s:105-106)

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Nadide	Orta	Turuncu
2		Tuğba	Orta	Turuncu
3		Pelin	Sağ Üst Köşe	Sarı
4		Sibel	Sol Üst Köşe	Turuncu
5		Kübra	Sağ Üst Köşe	Sarı-Turuncu-Pembe
6		Saliha	Sol Üst Köşe	Kırmızı
7		Buse	Sağ Üst Köşe	Sarı-Kırmızı

8		Sündüz	Sol Üst Köşe	Sarı-Turuncu
---	---	--------	--------------	--------------

Tablo 2.14.1.8.2. Zafer İlköğretim Okulu 5/A Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu (s: 105-106)

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Abdullah	Sol Üst Kenar	Sarı
2		Yavuz Selim	Sağ Üst Köşe	Sarı
3		Emre	Orta Üst Kenar	Sarı-Turuncu
4		Mehmet	Orta Üst Kenar	Sarı-Turuncu
5		Mert	Sağ Üst Köşe	Sarı-Turuncu
6		Berkay	Sağ Üst Köşe	Sarı-Turuncu

7		Mustafa	Sağ Üst Köşe	Sarı-Mavi
---	---	---------	--------------	-----------

Tablo 2.14.1.9. Zafer İlköğretim Okulu 5/B Sınıfı Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

	5/B sınıfı öğrenci mevcudu	5/B sınıfı öğrencilerinden toplanan resim sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayılarının yüzdesi
Kız öğrenci	7	7	6	%85
Erkek öğrenci	10	5	3	%60
Toplam	17	12	9	%75

Zafer İlköğretim Okulu 5/B sınıfında serbest konulu resimler yaptırıldı. Kız ve erkek öğrenci olarak toplam 12 resim çalışması toplandı. Bu resimlerin %75’inde güneş biçimine rastlandı. Aşağıdaki tabloda güneş biçimleri kullanılan renk ve konum kız ve erkek öğrenci olarak 2 tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.14.1.9.1. Zafer İlköğretim Okulu 5/B Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu (107-108)

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Seda	Sol Üst Köşe	Sarı
2		Reyhan	Orta Üst Kenar	Sarı
3		Ayşe Nur	Orta Üst Kenar	Sarı

4		Emine	Sağ Üst Köşe	Sarı
5		Şeyma	Sağ Üst Köşe	Sarı
6		Betül	Sol Üst Köşe	Sarı-turuncu

Tablo 2.14.1.9.2. Zafer İlköğretim Okulu 5/B Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Serdarhan	Orta Üst Kenar	Sarı
2		Arif	Sağ Üst Kenar	Sarı
3		Yunus Emre	Sağ Üst Köşe	Sarı

Tablo 2.14.2. Gökkuşığı İlköğretim Okulu Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

	Anasınıfı	1/A	2/A	3/A	4/A	5/A	TOPLAM
Kız öğrenci	5	9	2	3	0	0	19
Erkek öğrenci	6	1	3	3	2	0	15
Toplam	11	10	5	6	2	0	34
Yüzde %	55	77	50	75	29	0	59

Tabloya göre Özel Gökkuşığı İlköğretim Okulu 12/06/2009 tarihinde serbest konu ve malzeme ile yapılan resimlerde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısının 1/A sınıfında %77 olduğu görülmüştür. Özel Gökkuşığı İlköğretim Okulu en fazla güneş biçimini kullanan 1/A sınıfı öğrencilerinin olduğu söylenebilir.

Tablo 2.14.2.1 Gökkuşığı İlköğretim Okulu Anasınıfı Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

Özel Gökkuşığı İlköğretim Okulu	Anasınıfı öğrenci mevcudu	Anasınıfı öğrencilerinden toplanan resim sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayılarının yüzdesi
Kız öğrenci	12	11	5	%45
Erkek öğrenci	11	9	6	%66
Toplam	23	20	11	%55

Özel Gökkuşığı İlköğretim Okulu Anasınıfında serbest konulu resimler yaptırıldı. Kız ve erkek öğrenci olarak toplam 20 resim çalışması toplandı. Bu resimlerin %55’inde güneş biçimine rastlandı. Aşağıdaki tabloda güneş biçimleri kullanılan renk ve konum kız ve erkek öğrenci olarak 2 tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.14.2.1.1. Gökkuşığı İlköğretim Okulu Anasınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu (s: 108-109)

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Selcan	Orta Üst Kenar	Sarı-siyah
2		Ebrar	Sol Üst Köşe	sarı

3		Hatice	Sol Üst Köşe	pembe
4		Esmâ	Sol Üst Köşe	sarı
5		Çağla	Sol Üst Köşe	sarı

Tablo 2.14.2.1.2. Gökkuşuğu İlköğretim Okulu Anasınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu (s: 109-110)

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Emre	Sol Üst Köşe	Sarı
2		Fatih	Orta Üst Kenar	Sarı
3		Murat	Sol Üst Köşe	Sarı-Turuncu
4		İsmail	Sol Üst Köşe	Sarı
5		Turan	Sağ Üst Köşe	Sarı

6		Kayra	Sağ Üst Köşe	Sarı
---	---	-------	--------------	------

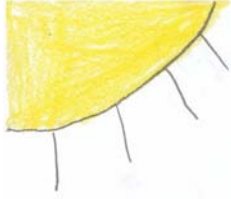

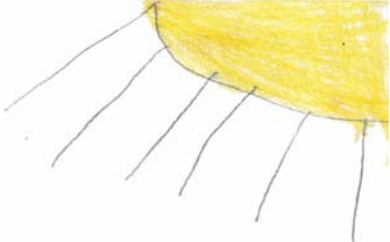
Tablo 2.14.2.2 Gökkuşluğu İlköğretim Okulu 1/A Sınıfı Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

Özel Gökkuşluğu İlköğretim Okulu	1/A sınıfı öğrenci mevcudu	1/A sınıfı öğrencilerinden toplanan resim sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayılarının yüzdesi
Kız öğrenci	10	9	9	%100
Erkek öğrenci	4	4	1	%25
Toplam	14	13	10	%76

Özel Gökkuşluğu İlköğretim Okulu 1/A sınıfında serbest konulu resimler yaptırıldı. Kız ve erkek öğrenci olarak toplam 13 resim çalışması toplandı. Bu resimlerin %76’sında güneş biçimine rastlandı. Aşağıdaki tabloda güneş biçimleri kullanılan renk ve konum kız ve erkek öğrenci olarak 2 tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.14.2.2.1. Gökkuşluğu İlköğretim Okulu 1/A Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu (s: 110-111)

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Sude	Sol Üst Köşe	Sarı
2		Sanem	Sol Üst Köşe	Sarı
3		Beyza Nur	Sol Üst Köşe	Boyasız
4		Alara	Sol Üst Köşe	Sarı
5		Yağmur	Sol Üst Köşe	Boyasız

6		Beyza Buse	Sol Üst Köşe	Sarı
7		İrem	Sol Üst Köşe	Sarı
8		Börekçi	Sağ Üst Köşe	Sarı
9		Aslı	Sağ Üst Köşe	Sarı

Tablo 2.14.2.2. Gökkuşığı İlköğretim Okulu 1/A Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Berat	Sağ Üst Köşe	Sarı-siyah

Tablo 2.14.2.3. Gökkuşığı İlköğretim Okulu 2/A Sınıfı Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

Özel Gökkuşığı İlköğretim Okulu	2/A sınıfı öğrenci mevcudu	2/A sınıfı öğrencilerinden toplanan resim sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayılarının yüzdesi
Kız öğrenci	5	5	2	%40
Erkek öğrenci	5	5	3	%60
Toplam	10	10	5	%50

Özel Gökkuşığı İlköğretim Okulu 2/A sınıfında serbest konulu resimler yaptırıldı. Kız ve erkek öğrenci olarak toplam 10 resim çalışması toplandı. Bu

resimlerin %50'sinde güneş biçimine rastlandı. Aşağıdaki tabloda güneş biçimleri kullanılan renk ve konum kız ve erkek öğrenci olarak 2 tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.14.2.3.1. Gökkuşuğu İlköğretim Okulu 2/A Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Zinet	Orta Üst Kenar	Sarı
2		Beyza Nur	Orta Üst Kenar	Sarı

Tablo 2.14.2.3.2. Gökkuşuğu İlköğretim Okulu 2/A Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Buluthan	Orta Üst Kenar	Sarı
2		Yusuf Ziya	Orta Üst Kenar	Sarı-Pembe-Turuncu
3		İbrahim	Orta Üst Kenar	Sarı

Tablo 2.14.2.4. Gökkuşuğu İlköğretim Okulu 3/A Sınıfı Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

Özel Gökkuşuğu İlköğretim Okulu	3/A sınıfı öğrenci mevcudu	3/A sınıfı öğrencilerinden toplanan resim sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayılarının yüzdesi
Kız öğrenci	3	3	3	%100
Erkek öğrenci	5	5	3	%60
Toplam	8	8	6	%75

Özel Gökkuşuğu İlköğretim Okulu 3/A sınıfında serbest konulu resimler yaptırıldı. Kız ve erkek öğrenci olarak toplam 8 resim çalışması toplandı. Bu resimlerin

%75’inde güneş biçimine rastlandı. Aşağıdaki tabloda güneş biçimleri kullanılan renk ve konum kız ve erkek öğrenci olarak 2 tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.14.2.4.1. Gökkuşluğu İlköğretim Okulu 3/A Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		İrem	Sağ Üst Köşe	Sarı-Turuncu
2		Nursena	Sağ Üst Köşe	Sarı-Turuncu
3		Eda	Sağ Üst Köşe	Sarı-Turuncu

Tablo 2.14.2.4.2. Gökkuşluğu İlköğretim Okulu 3/A Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Kamil	Sağ Üst Köşe	Sarı-Siyah
2		Necati	Sol Üst Köşe	Sarı-Kırmızı
3		Emirhan	Sol Üst Köşe	Sarı-Kırmızı

Tablo 2.14.2.5. Gökkuşığı İlköğretim Okulu 4/A Sınıfı Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

Özel Gökkuşığı İlköğretim Okulu	4/A sınıfı öğrenci mevcudu	4/A sınıfı öğrencilerinden toplanan resim sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayılarının yüzdesi
Kız öğrenci	5	4	0	%0
Erkek öğrenci	6	3	2	%66
Toplam	11	7	2	%28

Özel Gökkuşığı İlköğretim Okulu 4/A sınıfında serbest konulu resimler yaptırıldı. Kız ve erkek öğrenci olarak toplam 7 resim çalışması toplandı. Bu resimlerin %28’inde güneş biçimine rastlandı. Erkek öğrencilerin aşağıdaki tabloda güneş biçimleri kullanılan renk ve konum gösterilmiştir.

Tablo 2.14.2.5.1. Gökkuşığı İlköğretim Okulu 4/A Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Alican	Sol Üst Kenar	Turuncu
2		Yavuz	Sağ Üst Kenar	Sarı

Tablo 2.14.2.6. Gökkuşığı İlköğretim Okulu 5/A Sınıfı Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

Özel Gökkuşığı İlköğretim Okulu	5/A sınıfı öğrenci mevcudu	5/A sınıfı öğrencilerinden toplanan resim sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayılarının yüzdesi
Kız öğrenci	8	0	0	%0
Erkek öğrenci	9	0	0	%0
Toplam	17	0	0	%0

Özel Gökkuşığı İlköğretim Okulu 5/A sınıfında serbest konulu resimler yaptırıldı. Kız ve erkek öğrencilerden yaptırılan bu resimler toplanamamıştır.

Tablo 2.14.3. Mehmetçik İlköğretim Okulu Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

	Anasınıfı	1/A	2/A	3/A	4/A	5/A	TOPLAM
Kız öğrenci	3	3	3	0	0	0	9
Erkek öğrenci	1	5	1	0	0	0	7
Toplam	4	8	4	0	0	0	16
Yüzde %	40	89	80	0	0	0	67

Tabloya göre Mehmetçik İlköğretim Okulu 12/06/2009 tarihinde serbest konu ve malzeme ile yapılan resimlerde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısının 1/A sınıfında %89 olduğu görülmüştür. Mehmetçik İlköğretim Okulu en fazla güneş biçimini kullanan 1/A sınıfı öğrencilerinin olduğu söylenebilir.

Tablo 2.14.3.1. Mehmetçik İlköğretim Okulu Anasınıfı Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

Mehmetçik İlköğretim Okulu	Anasınıfı öğrenci mevcudu	Anasınıfı öğrencilerinden toplanan resim sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayılarının yüzdesi
Kız öğrenci	8	4	3	%75
Erkek öğrenci	7	6	1	%16
Toplam	15	10	4	%40

Mehmetçik İlköğretim Okulu Anasınıfında serbest konulu resimler yaptırıldı. Kız ve erkek öğrenci olarak toplam 10 resim çalışması toplandı. Bu resimlerin %40’ında güneş biçimine rastlandı. Aşağıdaki tabloda güneş biçimleri kullanılan renk ve konum kız ve erkek öğrenci olarak 2 tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.14.3.1.1. Mehmetçik İlköğretim Okulu Anasınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Bilge	Sol Üst Köşe	Sarı
2		Pervin	Sağ Üst Köşe	Sarı
3		Sevilay	Sağ Üst Köşe	Sarı

Tablo 2.14.3.1.2. Mehmetçik İlköğretim Okulu Anasınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Enes	Sağ Üst Köşe	Sarı

Tablo 2.14.3.2. Mehmetçik İlköğretim Okulu 1/A Sınıfı Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

Mehmetçik İlköğretim Okulu	1/A sınıfı öğrenci mevcudu	1/A sınıfı öğrencilerinden toplanan resim sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan kız ve erkek öğrenci sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan kız ve erkek öğrenci sayılarının yüzdesi
Kız öğrenci	7	3	3	%100
Erkek öğrenci	12	6	5	%83
Toplam	19	9	8	%88

Mehmetçik İlköğretim Okulu 1/A sınıfında serbest konulu resimler yaptırıldı.

Kız ve erkek öğrenci olarak toplam 9 resim çalışması toplandı. Bu resimlerin %88’inde güneş biçimine rastlandı. Aşağıdaki tabloda güneş biçimleri kullanılan renk ve konum kız ve erkek öğrenci olarak 2 tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.14.3.2.1. Mehmetçik İlköğretim Okulu 1/A Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Dilara	Sol Üst Köşe	Sarı-Mor
2		Ayşenur	Sol Üst Köşe	Sarı
3		Asiye	Sağ Üst Köşe	Sarı

Tablo 2.14.3.2.2. Mehmetçik İlköğretim Okulu 1/A Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Yaşar	Sol Üst Köşe	Sarı
2		Raşit	Sağ Üst Kenar	Sarı
3		Mustafa	Sağ Üst Kenar	Sarı
4		Emre Dursun	Orta Üst Kenar	Sarı
5		İbrahim	Orta Üst Kenar	Sarı

Tablo 2.14.3.3. Mehmetçik İlköğretim Okulu 2/A Sınıfı Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

Mehmetçik İlköğretim Okulu	2/A sınıfı öğrenci mevcudu	2/A sınıfı öğrencilerinden toplanan resim sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayılarının yüzdesi
Kız öğrenci	10	3	3	%100
Erkek öğrenci	12	2	1	%50
Toplam	22	5	4	%80

Mehmetçik İlköğretim Okulu 2/A sınıfında serbest konulu resimler yaptırıldı. Kız ve erkek öğrenci olarak toplam 5 resim çalışması toplandı. Bu resimlerin %80’inde güneş biçimine rastlandılar. Aşağıdaki tabloda güneş biçimleri kullanılan renk ve konum kız ve erkek öğrenci olarak 2 tabloda gösterilmiştir.

Tablo.2.14.3.3.1. Mehmetçik İlköğretim Okulu 2/A Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Betül	Sol Üst Köşe	Sarı
2		Kevser	Sol Üst Kenar	Sarı-Kırmızı
3		Hilal	Sağ Üst Köşe	Sarı

Tablo 2.14.3.3.2. Mehmetçik İlköğretim Okulu 2/A Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		İbrahim	Sağ Üst Köşe	Sarı

Tablo 2.14.3.4. Mehmetçik İlköğretim Okulu 3/A Sınıfı Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

Mehmetçik İlköğretim Okulu	3/A sınıfı öğrenci mevcudu	3/A sınıfı öğrencilerinden toplanan resim sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayılarının yüzdesi
Kız öğrenci	14	0	0	%0
Erkek öğrenci	12	0	0	%0
Toplam	26	0	0	%0

Mehmetçik İlköğretim Okulu 3/A sınıfında serbest konulu resimler yaptırıldı.

Kız ve erkek öğrencilerden yaptırılan bu resimler toplanamamıştır

Tablo 2.14.3.5 Mehmetçik İlköğretim Okulu 4/A Sınıfı Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

Mehmetçik İlköğretim Okulu	4/A sınıfı öğrenci mevcudu	4/A sınıfı öğrencilerinden toplanan resim sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayılarının yüzdesi
Kız öğrenci	12	0	0	%0
Erkek öğrenci	11	0	0	%0
Toplam	23	0	0	%0

Mehmetçik İlköğretim Okulu 4/A sınıfında serbest konulu resimler yaptırıldı. Kız ve erkek öğrencilerden yaptırılan bu resimler toplanamamıştır.

Tablo 2.14.3.6. Mehmetçik İlköğretim Okulu 5/A Sınıfı Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

Mehmetçik İlköğretim Okulu	5/A sınıfı öğrenci mevcudu	5/A sınıfı öğrencilerinden toplanan resim sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayılarının yüzdesi
Kız öğrenci	11	0	0	%0
Erkek öğrenci	12	0	0	%0
Toplam	23	0	0	%0

Mehmetçik İlköğretim Okulu 5/A sınıfında serbest konulu resimler yaptırıldı. Kız ve erkek öğrencilerden yaptırılan bu resimler toplanamamıştır.

Tablo 2.14.4. Hayme Ana Anaokulu Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

	Turuncu sınıf (3-4 Yaş)	Yeşil sınıf (4-5 Yaş)	Mor sınıf (4-5 Yaş)	Mavi sınıf (5-6 Yaş)	TOPLAM
Kız öğrenci	0	0	0	7	7
Erkek öğrenci	0	0	0	3	3
Toplam	0	0	0	10	10
Yüzde %	0	0	0	59	18

Tabloya göre Hayme ana Anaokulu 16/10/2009 tarihinde serbest konu ve malzeme ile yapılan resimlerde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısının Mavi sınıfta %59 olduğu görülmüştür. Hayme ana Anaokulu’nda en fazla güneş biçimini kullanan Mavi sınıf öğrencilerinin olduğu söylenebilir.

Tablo 2.14.4.1. Hayme Ana Anaokulu Turuncu Sınıf (3-4 Yaş) Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

Hayme Ana Anaokulu	Turuncu sınıf öğrenci mevcudu	Turuncu sınıf öğrencilerinden toplanan resim sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayılarının yüzdesi
Kız öğrenci	8	8	0	%0
Erkek öğrenci	2	1	0	%0
Toplam	10	9	0	%0

Hayme Ana Anaokulu Turuncu sınıfta (3-4 yaş) serbest konulu resimler yaptırıldı. Kız ve erkek öğrenci olarak toplam 9 resim çalışması toplandı. Toplanan resimlerin hiçbirinde güneş biçimine yer verilmediği görülmüştür.

Tablo 2.14.4.2 Hayme Ana Anaokulu Yeşil Sınıf (4-5 Yaş) Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

Hayme Ana Anaokulu	Yeşil sınıf öğrenci mevcudu	Yeşil sınıf öğrencilerinden toplanan resim sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayılarının yüzdesi
Kız öğrenci	7	6	0	%0
Erkek öğrenci	10	8	0	%0
Toplam	17	14	0	%0

Hayme Ana Anaokulu Yeşil sınıfta (4-5 yaş) serbest konulu resimler yaptırıldı. Kız ve erkek öğrenci olarak toplam 14 resim çalışması toplandı. Toplanan resimlerin hiçbirinde güneş biçimine yer verilmediği görülmüştür.

Tablo 2.14.4.3 Hayme Ana Anaokulu Mor Sınıf (4-5 Yaş) Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

Hayme Ana Anaokulu	Mor sınıf öğrenci mevcudu	Mor sınıf öğrencilerinden toplanan resim sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayılarının yüzdesi
Kız öğrenci	7	6	0	%0
Erkek öğrenci	10	9	0	%0
Toplam	17	15	0	%0

Hayme Ana Anaokulu Mor sınıfta (4-5 yaş) serbest konulu resimler yaptırıldı. Kız ve erkek öğrenci olarak toplam 15 resim çalışması toplandı. Toplanan resimlerin hiçbirinde güneş biçimine yer verilmediği görülmüştür.

Tablo 2.14.4.4. Hayme Ana Anaokulu Mavi Sınıf (5-6 Yaş) Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi Sayısı

Hayme Ana Anaokulu	Mavi Sınıf öğrenci mevcudu	Mavi sınıf öğrencilerinden toplanan resim sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayısı	Resimlerinde “güneş” biçimini kullanan öğrenci sayılarının yüzdesi
Kız öğrenci	15	10	7	%70
Erkek öğrenci	9	7	3	%42
Toplam	24	17	10	%58

Hayme Ana Anaokulu Mavi sınıfta serbest konulu resimler yaptırıldı. Kız ve erkek öğrenci olarak toplam 17 resim çalışması toplandı. Bu resimlerin %58’inde güneş biçimine rastlandı. Aşağıdaki tabloda güneş biçimleri kullanılan renk ve konum kız ve erkek öğrenci olarak 2 tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2.14.4.4.1. Hayme Ana Anaokulu Mavi Sınıf (5-6 Yaş) Kız Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Zeynep	Sağ Üst Köşe	Sarı
2		Tuğçe	Sol Üst Köşe	Mavi
3		İkra	Orta Üst Kenar	Sarı
4		Nisa	Sol Üst Kenar	Sarı
5		Busegül	Sol Üst Köşe	Mavi Ve Yeşil
6		Zeynep Buse	Sağ Üst Köşe	Sarı
7		Elçin	Sağ Üst Kenar	Sarı

Tablo 2.14.4.4.2. Hayme Ana Anaokulu Mavi Sınıf (5-6 Yaş) Erkek Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi, Renk ve Konumu (s: 121-122)

Sıra No	Biçim	Kod Adı	Konum	Renk
1		Ahmet	Sağ Üst Köşe	Sarı

2		Eralp	Sol Üst Köşe	Sarı
3		Mehmet	Sol Alt Köşe	Sarı

Tablo 2.15. Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde Güneşe Yüz Biçimi Yapanların Sayısı

Güneşin yüz biçimi	Zafer İlköğretim Okulu	Gökkuşluğu İlköğretim Okulu	Mehmetçik İlköğretim Okulu	Hayme Ana İlköğretim Okulu	Toplam n %
	30	10	4	1	45 30
	60	24	12	9	105 70
Toplam	90	34	16	10	150 100

Tablo 2.15.'e göre araştırmaya katılan öğrenci resimlerinin %30'unda güneşe yüz biçimi yapıldığı görülmektedir. Öğrencilerin %70'i ise güneş biçimime yüz biçimi vermemiştir. Buna göre güneşe yüz biçimi veren öğrencilerin sayısının az olduğunu söyleyebiliriz.

Tablo 2.16. Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde Güneş Biçimi Konumları

150 Güneş Biçiminin Konumu		Zafer İlköğretim Okulu	Gökkuşuğu İlköğretim Okulu	Mehmetçik İlköğretim Okulu	Hayme Ana İlköğretim Okulu	Toplam	
						n	%
Sol Üst Köşe		36	16	5	3	60	40
Sağ Üst Köşe		28	9	6	3	46	30
Orta Üst Kenar		15	7	2	1	25	17
Sol Üst Kenar		6	1	1	1	9	6
Sağ Üst Kenar		2	1	2	1	6	4
Orta		3	0	0	0	3	2
Sol Alt Köşe		0	0	0	1	1	1
Toplam		90	34	16	10	150	100

Tablo 2.16.'ya göre öğrencilerin I. Kademe ve Anasınıfı öğrencileri güneş biçimlerini köşelere daha çok çizdikleri ve en çok “Sol Üst Köşe”yi tercih ettikleri görülmektedir. “Sağ Üst Kenar”, “Sol Üst Kenar”, “Orta” ve “Sol Alt Köşe” ise güneş biçimlerini çizmek için çok az kullanılan yerlerdir diyebiliriz.

Tablo 2.17. Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde Güneş Biçimi Renkleri

Öğrenci Resimlerinde Kullanılan Güneşin Renkleri	Kız Öğrencilerin Resimlerindeki Güneşin Renkleri		Erkek Öğrencilerin Resimlerindeki Güneşin Renkleri		Öğrencilerin Resimlerindeki Güneşin Renkleri	
	n	%	n	%	n	%
Sarı	61	67	42	70	103	68
Sarı-kırmızı	5	07	5	08	10	07
Sarı-turuncu	10	12	5	08	15	10
Sarı-mavi	0	0	1	02	1	01
Sarı-mor	1	01	0	0	1	01
Sarı-pembe	0	0	1	02	1	01
Sarı-siyah	2	02	3	05	5	02
Yeşil-siyah	1	01	0	0	1	01
Kırmızı	1	01	0	0	1	01
Turuncu	3	03	3	05	6	03
Turuncu-pembe	1	01	0	0	1	01
Mavi	1	01	0	0	1	01
Pembe	1	01	0	0	1	01
Mavi-yeşil	1	01	0	0	1	01
Boyasız	2	02	0	0	2	01
Toplam	90	100	60	100	150	100

Tablo 2.17’de görüldüğü gibi öğrenci resimlerinde kullanılan güneşin renkleri sarı, sarı-kırmızı, sarı-turuncu, sarı-mavi, sarı-mor, sarı-pembe, sarı-siyah, yeşil-siyah, kırmızı, turuncu, turuncu-pembe, mavi, pembe, mavi-yeşil kullanılmıştır.

Tablo 2.17’de güneş rengi olarak öğrencilerin %68’inin sarı rengi kullandığı görülmektedir. Buna göre sarı rengin diğer renklere göre daha fazla kullanıldığı söylenebilir.

2.7. ANASINIFI VE I. KADEME ÖĞRENCİ RESİMLERİNDE “KONU”

Çocuklar konu seçimi ve yorumlamasıyla bize salt bir resim örneği vermemekte, resimden öte bilgiler de sunmaktadır. Yaptığı resim ile kendisinin bir parçasını yansıtır, duygu ve düşüncelerini dile getirmektedir. Çocuk dünyayı kendi algıladığı gibi görür, gördüğünü yansıtmaya en uygun formu çizmeye çalışır. Burada önemli olan görsel olarak yansıtılan konunun ne ifade ettiği (Yavuzer, 2007: 12-13).

Kütahya İli Gediz İlçesinde bulunan 3 İlköğretim okulunun anasınıfı ve I. Kademe öğrencileri ile 1 anaokulunun 4 sınıfında bulunan tüm öğrencilerine 2009 yılı

Haziran ayının 2. haftasında serbest konulu resimler yaptırıldı. Toplanan resimler, okul, sınıf, kız öğrenci ve erkek öğrenci olarak gruplara ayrıldı (Tablo 3.18). 264 adet resim, öğrencilerin anlatımları değiştirilmeden okul, sınıf ve cinsiyet olarak tablolandırıldı. Yorumlar yapılırken resimlerdeki anlatıma müdahale edilmeden özetlendi.

Tablo 2.18. Anasınıfı ve I. Kademedeki Toplanan Öğrenci Resimlerinin Okullara Göre Sayısı

Toplanan Resim Sayısı	Zafer İlköğretim Okulu	Gökkuşluğu İlköğretim Okulu	Mehmetçik İlköğretim Okulu	Hayme Ana İlköğretim Okulu	Toplam
Kız Öğrenci	74	32	10	30	146
Erkek Öğrenci	52	26	14	26	118
Toplam	126	58	24	56	264
Öğrenci mevcudu	162	83	128	68	441
Yüzde %	78	70	19	82	60

Tablo 2.18.'e göre Zafer İlköğretim Okulu 126 resim, Gökkuşluğu İlköğretim Okulu 58 resim, Mehmetçik İlköğretim Okulu 24 resim ve Hayme Ana Anaokulu 56 resim toplandığı görülmektedir.

Tablo 2. 18'e göre %82 ile Hayme Ana Anaokulundan resimlerin geri dönüşümünün daha fazla olduğu; %19 ile Mehmetçik İlköğretim Okulundan resimlerin geri dönüşümünün ise daha az olduğu söylenebilir.

2.7.1. Zafer İlköğretim Okulu Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde

“Konu”

Zafer İlköğretim Okulu Anasınıfı ve I. Kademe Öğrencilerine 12/06/2009 Tarihinde serbest konulu resimler yaptırıldı. Toplam 126 adet resim toplandı ve toplanan bu bütün resimler değerlendirilmeye alındı Anasınıfı ve I. Kademe öğrencilerinden toplanan resimler okul ve sınıf olarak gruplandırıldıktan sonra kız öğrenci ve erkek öğrenci olarak da tekrar iki ayrı tablo olarak gösterilmiştir.

Tablo 2.18.1. Zafer İlköğretim Okulu Anasınıfı ve I. Kademeden Toplanan Öğrencileri Resimlerinin Sınıflara Göre Sayısı

Zafer İ.Ö.O.	Anasınıfı	1/A	2/A	2/B	3/A	4/A	4/B	5/A	5/B	TOPLAM
Kız öğrenci	7	6	7	10	12	7	9	9	7	74
Erkek öğrenci	5	9	4	8	7	3	3	8	5	52
Toplam	12	15	11	18	19	10	12	17	12	126
Öğrenci mevcudu	12	19	19	21	26	14	14	20	17	165
Yüzde %	100	79	58	86	73	71	86	85	70	76

Tablo 2.18.1.'e göre Zafer İlköğretim Okulu Anasınıfı 12, 1/A sınıfı 15, 2/A sınıfı 11, 2/B sınıfı 18, 3/A sınıfı 19, 4/A sınıfı 10, 4/B sınıfı 12, 5/A sınıfı 17, 5/B sınıfı 12 adet olmak üzere toplam 126 resim çalışması toplandı.

Tablo 2.18.1.'e göre Zafer İlköğretim Okulu Anasınıfı öğrencilerinden %100 resim çalışması toplandı. 2/B ve 4/B sınıfı öğrencilerinden ise %86 geri dönüşüm sağlandı. En az toplanan resim ise %58 ile 2/A sınıfı olduğu görülmektedir.

Tablo 2.18.1.1. Zafer İlköğretim Okulu Anasınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde Konu (s: 126-127)

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Azra	Ağaç varmış. Ağaçta kuş yuvaları varmış. Kuşlar uçup yuvaya konuyorlarmış. Evlerinin önünde çiçekler varmış. Kız okuldan gelmiş. Çiçek topluyormuş. Annesine vermek için balonuyla birlikte açık kapıdan evine girecekmış.
2		Merve	İp atlayan bir kız varmış. Bir arkadaşı daha varmış. Oyun oynuyorlarmış. Fakat arkadaşı gül kokluyormuş. Evin yanında kahverengi kaplumbağa varmış. Kelebekler, kuşlar varmış. İlkbaharda hava çok güzelmiş. Kızın annesi evlerinde ev işi yapıyormuş.
3		Beyza	Abla ve abi balon şişiriyorlar. Küçük çocuk kırmızı kediden kokuyor. Ağlıyor sonra sandalyedeki çocuk kuş görüyor yerde ve kuşu sevmeye çalışıyor. Çimenler, çiçekler, ağaçlar içinde bahçede oynuyorlarmış. Kardeşleriyle iyi geçiniyorlarmış.

4		Simge	<p>Güneş var. Hava sıcak. Aydede çocuklara bakmak için çıkmaya başlıyor. Çocuk ve kelebek evinden çıkıyor. Birbirlerini görünce şaşırıyorlar. Ne yaptıklarını bilemiyorlar. Kuşlar uçuşuyor. Şimşekler çakışıyor. Her taraflar parlıyor. Her taraf parlak parlak çok güzel oluyor.</p>
5		Eda	<p>Kız çocuğu var. Elinde balonunu ve çantasını tutuyor. Kelebekler, kuşlar, ağaçlar içinde ve çimenler içinde dolaşiyor. Evine ulaşıyor. Evinin bahçesine gelmiş. Kız çiçekli tokasını taktığı için kelebekler konmaya çalışıyor.</p>
6		Sıla	<p>Anne, baba ve yavru bulut varmış. Kuş bulutlara kadar uçmuş. 7 kelebek gökyüzünde uçuyormuş. Eda ile Ayşe saklambaç oynarken küsmüşler. Barışmışlar, tekrar oyuna başlamışlar. Elma ağacının altına ve evin arkasına saklanmışlar.</p>
7		Emine Hatun	<p>Kız ve erkek çocuk sınıfta arkadaşlarıymış. Aynı mahallede oturuyorlarmış. Okullarına koşarak gidiyorlarmış. Yıldızların, kalplerin, kuşların, çiçeklerin içinde gidiyorlarmış. Evleri okula biraz uzakmış. Ellerinde balonlar ile mutlu mutlu yürüyorlarmış.</p>

Zafer İlköğretim Okulu Anasınıfı kız öğrencilerinden 7 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.1.1.'e göre Zafer İlköğretim Okulu Anasınıfı kız öğrenci resimlerinde, okula ellerinde balonlarla koşarak giden sınıf arkadaşlarını, saklambaç oynayan çocukları, çiçekli tokaya konmaya çalışan kelebekleri, birbirlerini görünce şaşırıp kaçan çocuk ve kelebeği, kırmızı kediden korkan küçük bir çocuğu, ip atlayan çocukları, annesine vermek için çiçek toplayan kız çocuğunu konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.1.2. Zafer İlköğretim Okulu Anasınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde Konu (s: 128-129)

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Enes Baki	Helikopter uçuyormuş. Kırmızı boyalı evde yangın çıkmış. Söndürmeye çalışmışlar. Kuşlar ve kelebekler yanmamak için yüksekte uçmuşlar.
2		Şerefhan	Kötü kalpli çocuk etrafına zarar veriyormuş. Kuşlar onu ibikliyormuş. Bulutlarda yağmur yağmaya başlamış. Polisler kötü kalpli çocuğu annesine ve babasına vermek için tutmuşlar. Annesi ve babası evde yemek yiyormuş. Herkes çocuktan rahatsız olmuş.
3		Barişcan	Uçurtma uçuran çocuklar iki taneymiş. Bir tanesinin uçurtması ağaca takılı kalmış. Polis arabası suçluyu yakalamaya uğraşmış. Evin önünde durmuş. Polisler arabadan inmiş. Evdeki suçluyu aramışlar. Bulmuşlar polis arabasına koyup gitmişler. Mavi kuşlar varmış. Yavru kuşlar anne ve baba kuşlara yetismeye çalışmışlar.
4		Sinan	Gökkuşağı renginde bir ev varmış. Dört tane balon uçuyormuş. Çocuk elini kıstırmış kapıya. Diğer eliyle uçurmaya çalışırken balonları elinden uçup gidiyormuş uzaklara. Bahçede çiçekler açmış. Gökkuşağı varmış.

5		Halit	<p>Çocuk şaleden bakarken ayağı kayıp düşüyor. Boğuluyor. Sonra yağmurlar yağmaya başlıyor. Çocuk daha fazla suda boğuluyor. Polis eve doğru gelmiş. İçeride hırsız varmış. Yakalamaya çalışacakmış. Evin arkasında çocuk varmış. Uçurtma uçuruyormuş.</p>
---	---	-------	--

Zafer İlköğretim Okulu Anasınıfı erkek öğrencilerinden 5 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.1.2.'ye göre Zafer İlköğretim Okulu Anasınıfı erkek öğrenci resimlerinde, şaleden bakarken düşüp boğulan bir çocuğu, hırsız yakalamaya çalışan bir polisi, gökkuşağı renginde evi, elini kapıya kısıran çocuğun tuttuğu 4 balonun uçup uzaklara gitmesini, uçurtmanın ağaca takılmasını, etrafa zarar veren kötü kalpli çocuğun polisler tarafından yakalanıp anne babasına verilmesini, kuşlar ve kelebeklerin kırmızı evde çıkan yangında yanmamak için yüksekte uçmalarını konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.1.3. Zafer İlköğretim Okulu 1/A Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde Konu (s: 129-130)

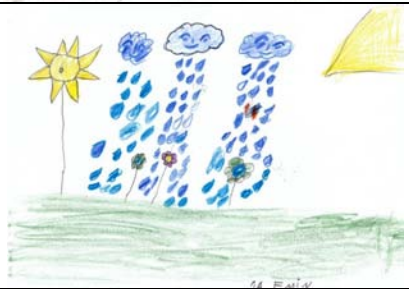
Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Nesibe	<p>Okul var. Çocuklar oyun oynuyorlar. Çiçekler var. Güller var. Teneffüse çıkmış çocuklar.</p>
2		Tuğçe	<p>Ev var. Güller var. Çiçekler var.</p>

3		Ebrar	<p>Çiçekler açmış. Çiçeğin kelebek çiçeğin yanına konmuş. Gökkuşaağı gelmiş. Çocuk portakal almaya çalışıyormuş. Balonlar uçuyorlarmış. Güller havalardaymış. Kelebekler uçuyorlarmış.</p>
4		İpek	<p>Bir güneş var. Bir kiraz var. Bir okul var Bitek elma var.</p>
5		Merve	<p>Molia (yumurcak TV) Rahat Koltuk</p>
6		Adsız	<p>Dünya, güneş, yıldız, bulut, araba, ev, çiçek, ağaç</p>

Zafer İlköğretim Okulu 1/A Sınıfı kız öğrencilerinden 6 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.1.3.'e göre Zafer İlköğretim Okulu 1/A Sınıfı kız öğrenci resimlerinde, teneffüse çıkan çocukları, çiçeğin yanına konmuş kelebeği, elma ve kiraz ağaçlarını, çizgi film kahramanlarını, dünya güneş ve yıldızları konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.1.4. Zafer İlköğretim Okulu 1/A Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde Konu
(s: 131-132)

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Arif	Babamla arabayla gezmeye çıktık. Babamla okula gittim. Babamla deniz kenarında güneş gördüm. Babamla dışarı çıktık bulut gördük. Geçen gün babamla gökkuşağı gördük.
2		Hüsnü Alp	Ailemle pikniğe gidiyoruz. Pikniğe geldiğimiz zaman arabadan indim. Hava çok güzeldi. Yemeğimizi yedik. Ben babamla oyun oynadık. Ben çok yoruldum. Sonra eve gittik.
3		Adsız 2	El
4		Murat	Silahlı dev adam çok kötü. Halk iyi. Araba çelikten ve halkın arabası. Diğer robot ise iyi. Halk dev kötü adama roketleri yolluyor ve öldürüyor.
5		Veli Emre	Her yer yanıyor. Çocuk itfaiyeyi arıyor. İtfaiye yangını durduruyor.

6		Mehmet Ali	Aile arabasıyla gezmeye gidiyorlar. Arabaya biniyorlar ve yola çıkıyorlar.
7		İbrahim	Bir şelale var. Şelale uzak ve uzaklık tarlaya varırsa tarla suyunun buharı güneşe varırsa tekrar şelale öyle devam ediyor.
8		Yusuf	Arabalar yarış yapıyorlar. 1. turunculu sarılı 2. kırmızılı yeşilli 3. mavili siyahlı yeşil çimenler var. Bulutlar var. Güneş var. SON
9		Emin	Uçurtma ve çiçekleri sulayan bulutlar

Zafer İlköğretim Okulu 1/A Sınıfı erkek öğrencilerinden 9 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.1.4.'e göre Zafer İlköğretim Okulu 1/A Sınıfı erkek öğrenci resimlerinde, yarış yapan arabaları, çiçekleri sulayan bulutları, babası ile gezmeye gidip güneş bulut ve gökkuşağı gördüğünü, ailesiyle pikniğe gitmeyi, tarla suyunun güneşe varıp tekrar şelale olmasını, iyi halkın kötü dev adamı roketler ile öldürmesini konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.1.5. Zafer İlköğretim Okulu 2/A Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde Konu (s: 133-134)

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Ayşenur	Bir papatya çizdim, yaprakları rengarenk bir papatya
2		Ceyda	Ördekleri çok sevdiğim için bu resmi yaptım. Hayvanlarımızı koruyalım.
3		Tuğba	İki tane ev yaptım. 8 tane çocuk yaptım. 8 tane çocuk evine gidiyor. Evlerin bir tanesi tahtadan yapıldı. Bir tanesi betonarme evden yapıldı. Oralara ağaçlar yaptım. Ağaçlara halatlar yaptım.
4		Kezban	Bir ilkbahar günüydü. Çiçekler çok güzeldi. Papatyalar öyle güzeldi ki her taraf süslüydü. Renkli renkli süsler vardı. Çiçekler renkli renkliydi. Mavi, yeşil, beyaz, kırmızı, renkler vardı.
5		Zeliha	Yaz gelmiş, ev var, rengârenk bir bahçe.

6		Havva	YAPTIM RESİM Bir gün güneş parlayan ışığıyla dağın arkasından doğuyordu. Çocuklar dışarı oynamak için çıktı. Anneler oturmak için çıktı. Güneş çok mutlu oldu.
7		Hacer	Bir çocuk var, top oynuyor. Sonra ev görmüş. Sonra güller var.. Ağaç var. Kelebek var. Güzel çeşme var.

Zafer İlköğretim Okulu 2/A Sınıfı kız öğrencilerinden 7 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.1.5.'e göre Zafer İlköğretim Okulu 2/A Sınıfı kız öğrenci resimlerinde, anneler dışarı oturmak için dışarı çıkınca güneşin mutlu olmasını, bir tahtadan ev ve bir de betonarmeden evi, yaprakları rengarenk bir papatyayı, rengarenk bir bahçeyi, top oynayan bir çocuğu, bir ilkbahar gününü ve hayvan sevgisini konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.1.6. Zafer İlköğretim Okulu 2/A Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde Konu (s: 134-135)

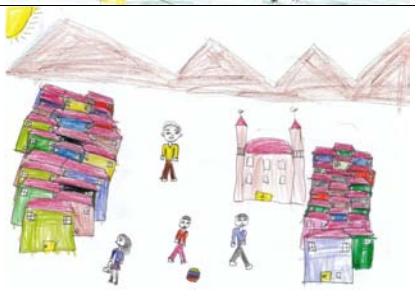
Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Ahmet Faruk	Ejderha yavru Tireksi canlı canlı yiyor
2		Emre	Okulumu çok sevdiğim için.

3		Mert	İki katlı bir ev yaptım. Yanına salıncak yaptım. Ördekler havuzda yüzer yaptım. Kaldırım yaptım. Okuldan gelirken kaldırım yaptım.
4		Yusuf	

Zafer İlköğretim Okulu 2/A Sınıfı erkek öğrencilerinden 4 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.1.6.'ya göre Zafer İlköğretim Okulu 2/A Sınıfı erkek öğrenci resimlerinde, çok sevdiği okulunu, iki katlı evin yanında salıncak ve havuzda yüzen ördekleri, yarış yapan motosikletleri, çizgi film kahramanlarını konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.1.7. Zafer İlköğretim Okulu 2/B Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde Konu (s: 135-137)

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Mürüvvet	Güzel bir manzara çizdim
2		Tuğçe	Mahallede oynayan çocuklar

3		Fatıma	Dağ, yol, ev, tarla, ağaç
4		Rana	Park çizdim ve çocuklar parka gidiyor. Ve bir çocuk kum havuzuna kule yapmış. Bir çocuk da salıncağa binmeye gidiyor.
5		İrem	Besi çiftliği yaptım.
6		Melek	Bir aile piknik yapıyorlar. Anne çatal, kaşıkları getiriyor. Baba içeride yiyecekleri getiriyor. Çocukların ikisi top oynuyor. Biri ise atlıyor.
7		Ayşe	Hayalimdeki ilçeyi yaptım

8		Çağla	Deniz ve çiçekler var. Evler var ve çocuklar olacak.
9		Firdevs	Ben de bir köy çizdim.
10		Ayten	Özlediğim için köyümü yaptım

Zafer İlköğretim Okulu 2/B Sınıfı kız öğrencilerinden 10 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.1.7.'ye göre Zafer İlköğretim Okulu 2/B Sınıfı kız öğrenci resimlerinde, özlediği köyünü, hayalindeki ilçeyi, deniz ve çiçeği, piknik yapan aileyi, parkta kum havuzunda kule yapan çocukları ve mahallede oynayan çocukları konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.1.8. Zafer İlköğretim Okulu 2/B Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde Konu (s: 137-139)

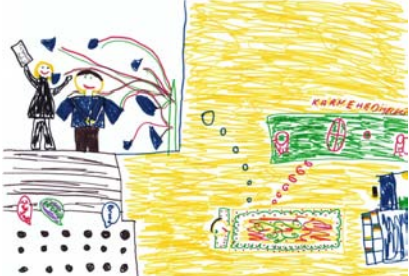
Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Doğukan	Ormanda geziyorlarmış. Hayvanlara bakmaya gidiyorlar. Fotoğraflarını çekiyorlarmış.

2		Halil İbrahim	İtalyan askerleri ve Avusturya askerleri savaş yapıyor. İtalyan askerleri bomba atıyor. Avusturya askerleri silahlarla ateş ediyorlar.
3		Ahmet	Adamlar balık tutuyor. Birisi 1 tane birisi 1 tane tutmuş. Akşama yiyecekler.
4		Eren	Okulumu yaptım.
5		Emircan	Pehlivanlar güreşiyor. Adam balık tutuyor, pişiriyorlar.
6		Bahadır	Bir kasaba

7		Veysel	Bir gemi Türkiye'ye geliyor
8		Rıfat	Ev yaptım, araba yaptım, güneş yaptım, bahçe yaptım, papatyalar yaptım, ağaç yaptım. Bulut yaptım?

Zafer İlköğretim Okulu 2/B Sınıfı erkek öğrencilerinden 8 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.1.8.'e göre Zafer İlköğretim Okulu 2/B Sınıfı erkek öğrenci resimlerinde, savaşan askerleri, güreşen pehlivanları, balık tutan bir adamı, Türkiye'ye gelen bir gemiyi, ormandan fotoğraf çekmeye gidenleri, bir kasabayı ve okulunu konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 3.18.1.9. Zafer İlköğretim Okulu 3/A Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde Konu (s: 139-141)

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Zehra	Ben ayı, güneşi ve dünyayı anlattım. Uzay. Kendi hayalim.
2		Emine	Ben bu resimde gerçekleri anlattım. Bir çocuk gece rüyasında "teşekkür belgesi" aldığı karnesi hediyesi olarak basketbol oyun seti kazandığını görüyor.

3		Halenur	Çiçekleri sevdiğim için çiçek resmi çizdim.
4		Gamze Gül	Doğanın güzelliklerini anlatmaya çalıştım
5		Gülsün	Resmim Tabiatı (doğayı) anlatan ve sizi sevdiğimi anlatan bir resim
6		Mürüvvet	Doğayı anlattım
7		Kadriye	Ben hayal gücünü anlattım

8		Merve	Doğayı sevdiğim için doğa resmi yaptım
9		Hamide	Resim yapmayı severim onun için bu resmi yapmayı gayretler ile yaptım. İnşallah beğenirsiniz.
10		Seval	Doğa güzelliği. Doğayı anlattım
11		Cansu	Resimlerin güzelliğini anlatmak isterim
12		Zeynep	Doğayı yaptım. Çiçekler, kelebekler, kuşlar, ağaçlar, dağlar, güneş, bulut yaptım. Güzel bir doğa yaptım.

Zafer İlköğretim Okulu 3/A Sınıfı kız öğrencilerinden 12 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.1.9.'a göre Zafer İlköğretim Okulu 3/A Sınıfı kız öğrenci resimlerinde, uzayı, sevdiği için çiçekleri ve doğayı, rüyasında gördüğü karne hediyesi olan basketbol oyun setini konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.1.10. Zafer İlköğretim Okulu 3/A Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde Konu
(s: 142-143)

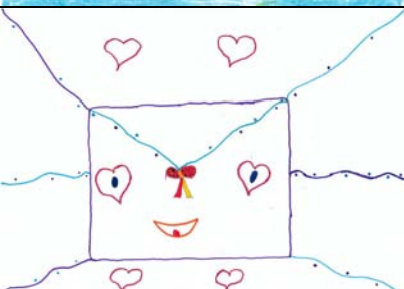
Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		İzzetcan	Ben bu resimde futbolu sevdiğim için futbol resmi yaptım.
2		Onur	Çocuklar oyun oynuyorlar burada, ip atıyorlar, top oynuyorlar.
3		Emre	Ailemle birlikte olmak
4		Halil	Dağı ben çok sevdiğim için dağ resmi yaptım.
5		Ahmet	Yaz ile ilgili

6		Enes	Doğayla ilgili bir resim yaptım
7		Emre Aslan	Doğayla ilgili bir resim

Zafer İlköğretim Okulu 3/A Sınıfı erkek öğrencilerinden 7 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.1.10.'a göre Zafer İlköğretim Okulu 3/A Sınıfı erkek öğrenci resimlerinde, sevdiği için futbolu, sevdiği için doğayı, dağ ve yaz mevsimini, ailesi ile birlikte olmayı, ip atlayan ve top oynayan çocukları konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.1.11. Zafer İlköğretim Okulu 4/A Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde Konu (144-145)

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Rabia	Huzuru anlatıyor ve böyle bir evimin olmasını isterim.
2		Birsu	İleride böyle güzel bir dünyada yaşamak isterim

3		Sultan	Benim hayalim işte buradaki resimde, ben bu resimden aldığım şey en güzeli benim en güzel sade çiçeğimdir.
4		Zehra nur	Doğa özlemi ve güneşin doğunu anlatıyor.
5		Neriman	Ben denizi çok seviyorum. Ama sadece televizyonda gördüm. Bu yüzden denizdeymişim gibi resim çizmeye çalışıyorum
6		Çokal	Güneşi huzuru ve sakinliği anlatıyor
7		Kübra	Ben burada bir arkadaşımın hediye paketini anlatıyorum.

Zafer İlköğretim Okulu 4/A Sınıfı kız öğrencilerinden 7 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.1.11.'e göre Zafer İlköğretim Okulu 4/A Sınıfı kız öğrenci resimlerinde, arkadaşının hediye paketini, sadece televizyonda gördüğü denizi, doğa özlemine ve güneşin doğuşunu, ileride yaşamak istediği güzel bir dünyayı, huzuru anlatan bir evinin olmasını ve sade bir çiçeği konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.1.12. Zafer İlköğretim Okulu 4/A Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde Konu

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Cengizhan	Bir evin ne güzel olduğu
2		Süleyman	Bu resimde ben bu yerlerde yaşamak istedim
3		İsmailcan	Bu resimde çok güzel bir doğayı anlatmak istedim. Ben burada evleri ve çiçekleri anlatıyorum.

Zafer İlköğretim Okulu 4/A Sınıfı erkek öğrencilerinden 3 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.1.12.'ye göre Zafer İlköğretim Okulu 4/A Sınıfı erkek öğrenci resimlerinde, yaşamak istediği yeri, güzel bir doğayı ve bir evin ne kadar güzel olduğunu konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.1.13. Zafer İlköğretim Okulu 4/B Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde Konu (s: 146-147)

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Gizem Nur	Ayşe ve ailesi pikniğe gitmişler. Orada ayşe ip atlamış. Annesi yemek yapmış, babası oturuyormuş. Ablası çöp topluyor.
2		Ayşe	Hayalimdeki gülü çizdim. Ben gülleri çok severim. Hz. Muhammed gibi severim. Mis gibi kokarlar.
3		Hatice	Ben papatyayı çok seviyorum. Rengarenk papatyayı anlatmak istedim.
4		Esmâ Nur	Güzel doğayı anlatmak istedim.

5		Makbule	Hayalimdeki güneş, ev ve park. Dünyamızda ağaçların olması. Her zaman böyle bir güneşim evim olmasını istedim. Keşke hayalim gerçekleşse. Hayalimi anlatmak istedim.
6		Damla	Doğanın güzelliği anlatmak istediğim. Doğa bizim akciğerlerimizdir. Doğaya bakarsak güzel olur. Onun için doğayı koruyalım. Doğayı korursak bu resimdeki gibi olur.
7		Fadik	Doğamıza denizlere atıkları atmamalıyız, ataları uyaralım.. Birçok kazaya sebep oluyor. Ne olur yerlere denizlere çöp atmamalıyız. Atmak isterseniz çöp kutularına atın, ataları uyaralım.
8		Sedef	Süngerbop'u çok sevdim. Onu yaptım.
9		Rabia Cevriye	Doğayı korumamız gerektiğini anlattım

Zafer İlköğretim Okulu 4/B Sınıfı kız öğrencilerinden 9 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.1.13.'e göre Zafer İlköğretim Okulu 4/B Sınıfı kız öğrenci

resimlerinde, doğayı korumamız gerektiğini, denizlere çöp atılmamasını, hayalinki güneş ve ev, rengarenk bir papatyayı, mis gibi kokan bir gülü, ailesiyle birlikte pikniğe gitmesini ve çizgi film kahramanını konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.1.14. Zafer İlköğretim Okulu 4/B Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde Konu

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		İbrahim	İçimden halı yapmak geldi ve desenli bir halı yaptım.
2		Ertuğrul	Tüm insanların dost olduğu hayatta çocukların oynadığı oyunları ve doğayı anlatmak istedim.
3		Mert	Doğayı anlatmak ve bunun için doğa resmi yaptım. Çünkü doğa iyi ve güzel resim çıkarılıyor.

Zafer İlköğretim Okulu 4/B Sınıfı erkek öğrencilerinden 3 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.1.14.'e göre Zafer İlköğretim Okulu 4/B Sınıfı erkek öğrenci resimlerinde, desenli bir halı, güzel bir doğayı, tüm insanların dost olduğu bir hayatı, ip atlayan top oynayan çocukları konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.1.15. Zafer İlköğretim Okulu 5/A Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde Konu (s: 149-150)

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Pelin	Bir çoban varmış. Bu çobanın 6 tane koyunu varmış. Yine günlerden bir gün birden bire yağmur başlamış. Tamda çoban koyunlarını otlatırken başlamış. Yağmur başlar başlamaz koyunlardan biri sürüden ayrılmış ve karanlık bir ormana girmiş. Orda gezerken koyun örümcekle tanışmış. Örümcek demiş ki yolunu mu kaybettin koyun demiş. O da evet diye cevap vermiş. Örümcek yolunu göstermiş ve çobanın yanına gidip mutlu olmuşlar.
2		Sündüz	Ben Miki fareyi çok seviyorum. Ben o yüzden bunu çizdim. Öyküsü: Miki fare bir gün oyun oynarken burnunun tam ucuna sarı bir kelebek gelmiş ve konmuş. Sonrada Miki fare buna çok şaşırılmış ve birde pembe kelebek gelmiş. Miki fare çok şaşırılmış ve çok sevinmiş. Miki fare çok gıdıklanmış. Ama kaynaşınca sarı kelebek onun burnundan kaçacağını ve onu sevmeyeceğini düşünmüş. Sonra burnu gıdıklanmış. En sonunda hapşırılmış. Sarı ve pembe kelebekler kaçmış. Miki fare bu duruma çok üzülmüş ve bir daha sarı ve pembe kelebek gelmemiş. Miki fare buna çok üzülmüş.
3		Buse	Bu resimde ben memleketimin yani Çanakkale'nin bir manzarasını çizmek istedim. Biz yaz tatillerinde Çanakkale'ye gittiğimiz zaman deniz kenarına saat tam 5.30'da kalkıp gidiyoruz ve oradaki güzel manzarayı izliyoruz. Onun için bende oradaki bu manzarayı çizdim ve çok memnun oldum. Tekrardan memleketimi hatırladım.
4		Saliha	Bu resimde anlatılmak istenen şey temiz bir hava yani temiz bir çevreyi anlatmak istiyor.

5		Kübra	<p>Bir gün sarı ördek etrafta dolarken birden bire gözüne bir şey çarptı. Arkadaşı mavi ördek yerde yatıp duruyordu. Hemen yanına koşup ona ne olduğuna baktı. Yüzünde yara izleri vardı ve hemen 112 Acil Yardım Merkezini aradı ve ambulans gelmeyince çevredeki ördek dostlarına seslendi. Mavi ördeğin acısı git gide artıyordu ve köylülerde gelmeyince sarı ördek mavi ördeği kucağına alarak ördek hastanesine götürdü ve mavi ördek hemen ameliyata alındı ve 3 gün sonra taburcu oldu.</p>
6		Sibel	<p>Bu resimde anlatılmak istenen doğal çevrenin korununca bir sürü hayvanın mutlu olunacağı ve güzel şartlarda yaşayabileceği anlatılıyor. Bizde doğal çevreyi korumalıyız.</p>
7		Nadide	<p>Ben manzara resmi yaptım. Denizi çok sevdiğim için.</p>
8		Tuğba	<p>Ben bir manzara resmi yaptım. Ağaç var. Deniz var. Güneş batıyor.</p>
9		Sare	<p>Bir gün bir şehirde çok güzel bir manzara olmuş. Bu manzara daha yeni keşfedilmiş. Herkes bu manzaraya hayran olmuş. Çocuklar buraya gelip eğlenmeye başlamışlar. Acaba burayı kim yönetiyor diye merak etmişler. Her yerde çam ağaçları varmış. Gölü varmış. Dağları varmış. En güzel alanda gün batımını orada izlemiş. Gün batımı olurken herkesin orada kalmak canı istemiş. Burayı bir kız çocuğu yapmış.</p>

Zafer İlköğretim Okulu 5/A Sınıfı kız öğrencilerinden 9 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.1.15.'e göre Zafer İlköğretim Okulu 5/A Sınıfı kız öğrenci resimlerinde, doğal çevrenin korunmasıyla birçok hayvanın mutlu olmasını, yaralanan mavi ördeğin ambulansla hastaneye götürülüp ameliyat edilmesini, kaybeden koyununu bulunca mutlu olan bir çobanı, güneşin doğuşunu seyretmeye gitmesi, çizgi film kahramanını konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.1.16. Zafer İlköğretim Okulu 5/A Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde Konu (s: 151-152)

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Abdullah	Kendimizi doğaya vermeliyiz. Aynı "ağaç bizim karaciğerimizdir" gibi yani buna "çevreyi koruyalım" şeklinde yanıt veririz.
2		Bilal	Burada bir dağın eteğinde yaşayan insanların ne çektiği ve ne işlerle uğraştığı anlatılabiliyor. Bu resimde koyu mavi ve mavilerin olduğu yerlere kar yağmış. Tarlaların bazıları mavi üstünde kar birikmiş.
3		Yavuz Selim	Çevremizi ormanlarımızı koruyalım. Eğer korumazsak bu dünyada yaşam zorlaşır. Hatta hatta hiç yaşam olmaz. Bu nedenle ormanlarımızı koruyalım. ÇEVREMİZİ KORUYALIM.
4		Mustafa	Bir tane çocuk ağaçları kesmiş. Ve şimdide üzülüyor. Çünkü ağaçlar yok oldu. Yeşillik bitti. Havamız kirlendi.

5		Berkay	<p>Bu resimde dağın özellikleri anlatılmaktadır. Dağlar bizim için çok önemlidir. Örneğin dağlar ormanlar gibi yaşam alanıdır. Kışın yağın kar veya yağmur dağlardan çekilerek bize gelir. Ve bizim içinde değerli yol alır. Dağlar çok güzeldir. Dağlarda birçok canlı yaşamaktadır. Dağlar benim için çok çok önemlidir.</p>
6		Mehmet	<p>Bu resimde yazın sıcaklıkta güzellikler anlatılıyor. Evin dışarısında köpek, balıklar yani hayvanlar anlatılıyor.</p>
7		Mert	<p>Bu resim bir sonbaharı anlatıyor. Bahçıvan yaprakları süpürüyor. Ve evine gidiyor. Akşamüstü tekrar geliyor. Ve çiçekleri suluyor. Ve akşam oluyor. Evine gidip uyuyor.</p>
8		Emre	<p>Bu resimde anlatılmak istenen adanın yakın görünümü ve güneş batımı anlatılıyor. Burada deniz üstündeki turunculuk güneş yansımaları anlatıyor. Adadaki yeşillik otları belli eder. Ağaçlar ise palmiye ağacıdır.</p>

Zafer İlköğretim Okulu 5/A Sınıfı erkek öğrencilerinden 8 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.1.16.'ya göre Zafer İlköğretim Okulu 5/A Sınıfı erkek öğrenci resimlerinde, bir dağın eteğinde yaşayan insanların ne çektiğini, gün batımını güzelliğini, sonbaharda yaprakları süpüren bahçıvanı, kendisi için çok önemli olan dağları, ağaçları kesince çok üzülen bir çocuğu konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.1.17. Zafer İlköğretim Okulu 5/B Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde Konu (s: 153-154)

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Büşra	Burası bir kasaba bu kasabada kuşlar cıvıldaşıp çocuklar oyun oynuyorlar.
2		Betül	Burası bir köy köyde çocuklar köyde ip atlıyor. Derede balıklar yüzyüyor. Havada kuşlar cıvıldaşıyor. Etrafta evler, çocuklar, dereler, çiçekler var. Burası çok güzel bir yer.
3		Şeyma	Bir tane adam karnını doyumak için balığa gitmiş. Kovaşını ve oltasını alıp kayığa binmiş. Sonra balık tutmaya başlamış. Balıkları tutmuş, pişirmiş ve yemiş. Böylece karnını doyummuş.
4		Emine	Çevremizdeki güzellikleri görmek, çevrenin güzelliğinden yararlanmak, güzel bir çevreyi anlatmak istedim.
5		Seda	Ben bu resimde çevreyi temiz tutmak ile ilgili resim çizdim. Çünkü çevremiz çok önemli herkes için.

6		Reyhan	Doğayı ve doğa resimlerini çok seviyorum. Bunun içinde doğa resmi çizmeyi tercih ettim.
7		Ayşe nur	Burası bir köy. Köyde evler ağaçlar dağlar var. Dağın arkasından güneş çıkıyor. Bir ırmak var, ırmaktan balıklar yüzüyor. Kuşlar, kelebekler var.

Zafer İlköğretim Okulu 5/B Sınıfı kız öğrencilerinden 7 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.1.17.'ye göre Zafer İlköğretim Okulu 5/B Sınıfı kız öğrenci resimlerinde, kuşların olduğu bir kasabada çocukların oyun oynamasını, ırmağı olan bir köyü, çevremizi temiz tutmamız gerektiğini, güzel bir çevreyi, sevdiği için doğayı ve karnını doyurmak için balık tutmaya giden bir adamı konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.1.18. Zafer İlköğretim Okulu 5/B Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde Konu (s: 154-155)

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Oğuz han U.	Ben bir dağ evi yaptım ve bu evde yaşlı bir amca yaşıyor. Amca her yiyeceği kendi traktörüyle topluyor. Ayrıca traktörle tarla sürüyor.
2		Oğuzhan Ş.	Rengarenk dağlar ve bir trenin olduğu çok güzel bir orman. Bir sabah vakti.

3		Yunus Emre	Araba sıkışmış. Çocuklar evlerinde bilgisayar oynuyorlar.
4		Arif	Şimdi burada çocukların oyun parkı var. Evlerin orada araba çıkamıyor, çünkü sıkışmış.
5		Serdarhan	İnsanlar bir yerlere gitmek için hazırlanıyorlar. Bazıları dağ evinde kalmayı bazıları ise piknik yapmayı düşünüyorlar. Sonra toplanıp evlerine geri dönüyorlar

Zafer İlköğretim Okulu 5/B Sınıfı erkek öğrencilerinden 5 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.1.18.'e göre Zafer İlköğretim Okulu 5/B Sınıfı erkek öğrenci resimlerinde, piknik yapmayı planlayan insanlar, çocukların oyun parkında oynaması, evlerin arasında sıkışan ve çıkamayan arabayı, bir sabah vaktinde rengârenk dağları, bir dağ evinde yaşayan yaşlı bir amcamın traktörü ile tarlasını sürmesini konu olarak anlattıkları görülmektedir.

2.7.2. Gökkuşluğu İlköğretim Okulu Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde “Konu”

Gökkuşluğu İlköğretim Okulu Anasınıfı ve I. Kademe Öğrencilerine 12/06/2009 tarihinde serbest konulu resimler yaptırıldı. Toplam 58 adet resim toplandı ve toplanan bu bütün resimler değerlendirilmeye alındı Anasınıfı ve I. Kademe öğrencilerinden toplanan resimler okul ve sınıf olarak gruplandırıldıktan sonra kız öğrenci ve erkek öğrenci olarak da tekrar iki ayrı tablo olarak gösterilmiştir.

Tablo 3.18.2. Gökkuşığı İlköğretim Okulu Anasınıfı ve I. Kademe Öğrencilerinden Toplanan Resimlerin Sınıflara Göre Sayısı

Gökkuşığı İ.Ö.O.	Anasınıfı	1/A	2/A	3/A	4/A	5/A	TOPLAM
Kız öğrenci	11	9	5	3	4	0	32
Erkek öğrenci	9	4	5	5	3	0	26
Toplam	20	13	10	8	7	0	58
Öğrenci mevcudu	23	14	10	8	11	17	83
Yüzde %	87	93	100	100	64	0	70

Tablo 2.18.2.'ye göre Gökkuşığı İlköğretim Okulu Anasınıfı 20, 1/A sınıfı 13, 2/A sınıfı 10, 3/A sınıfı 8, 4/A sınıfı 11 olmak üzere toplam 58 resim çalışması toplandı.

Tablo 2.18.2.'ye göre Gökkuşığı İlköğretim Okulu 2/A ve 3/A sınıfı öğrencilerinden %100 resim çalışması toplandı. En az toplanan resim ise %64 ile 4/A sınıfı olduğu görülmektedir.

Tablo 2.18.2.1. Gökkuşığı İlköğretim Okulu Anasınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde Konu (s: 156-158)

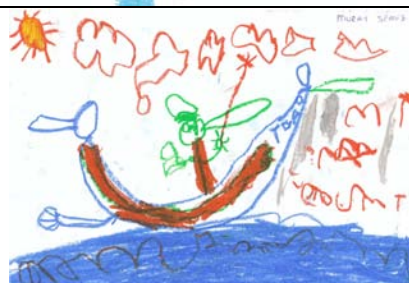

Sıra No	Resim	Kod Adı	Konu
1		Selcan	Gökyüzünden renkli karton yağıyor
2		Ebrar	Annemle markete gitmiştik. Annem ban top aldı. Anneme çok teşekkür ettim. Dışarı çıkmak için izin aldım, annem de izin verdi. Ezan okununca eve gelmemi istedi. Bende eve geldim. Hep birlikte yemek yedik.
3		Hatice	Dalgalar yükselmiş. Çocuklar dalganın altında kalmış, ölmüşler. Anneleri de üzülmüş.

4		Esmen	Gökkuşuğu ev çizdim. Çimenler çizdim. Evin üzerine balonlar çizdim.
5		Çağla	Resimdeki kız benim. Evden dışarı çıktım ve havaya baktım. Hava çok güzeldi. Anneme çiçek verdim. Annem çok mutlu oldu. Çiçekleri suladım, babaannemin evi gözüktü.
6		Hamide	Evde parti düzenledik. Partiye arkadaşlarım geldi. Partide resim yaptık. Resimlerini herkes çok güzel yaptı çok eğlendik.
7		Beyza Nur	İki tane ev çizdim. Bulutlar çizdim, ağaç, otlar ve çiçekler çizdim.
8		Şeyma	Resimdeki kız çiçek toplamaya gitmiş. Halasına çiçek toplamış. Babası eve gelmiş. Kalan iki tane çiçeği kız sulamış.

9		Zeynep Ezgi	<p>Barbie akşamleyin annesi ve babasından izin alıp dışarı çıkmış. Birden fark etmiş ki gece olmuş. Hemen eve gitmiş. Eve giderken bir tane bina görmüş. Binadan bir sürü toz duman çıkıyormuş.</p>
10		Neval	<p>Çiçeklerin üstüne yağmur yağıyor. Çiçekler canlanıyor. Resimdeki çocuk benim. Pazara gidiyorum. Pazardan geldikten sonra eve annemin yanına gideceğim.</p>
11		Ceylin	

Gökkuşığı İlköğretim Okulu Anasınıfı kız öğrencilerinden 11 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.2.1.'e göre Gökkuşığı İlköğretim Okulu Anasınıfı kız öğrenci resimlerinde, gökyüzünden renkli kartonların yağmasını, annesinden izin isteyip dışarıda oynamayı, yükselen dalgaların altında kalan çocukların ölmesini, evin üzerindeki balonları, annesine çiçek vermesi ve annesinin buna çok mutlu olmasını, evde parti vermesi ve arkadaşlarıyla partide resim yapmasını, çiçeklerin üzerine yağmur yağmasını, halasına çiçek toplamasını, izin alıp akşam dışarı çıkan bir çocuğun birden gece olunca eve dönmesini konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.2.2. Gökkuşığı İlköğretim Okulu Anasınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde
Konu (s: 159-160)

Sıra No	Resim	Kod Adı	Konu
1		Emre	Resimdeki çocuk benim. Sokağa çıktım oynuyorum. Oradaki ev benim. Evim çimenlerin içinde. Ağacım var.
2		Fatih	Köprü'nün üstünde çocuk aşağıya bakıyor, balık, çiçekler, denizi görüyor. Kiraz ağacının üstünde sincap yuvası çizdim.
3		Murat	Korsan gemisine binmiş, adaya gidiyor. Hazine bulacak adadan. Korsan, güneş çok olduğu için dayanamamış depodan şapkasını almış giymiş.
4		İsmail	Çocuk dışarı çıkmış, top oynuyormuş. Kiraz ağacı görmüş. Top oynarken topu kaçırmış. Buluttan yağmur yapacaktı.
5		Turan	Roket, ağaç, su dalga çizdim. Korsanların yolunu çizdim. Korsan botu ve motor çizdim, bir tane de Ferrari çizdim.

6		Kayra	Ev, Ev yolu, çiçek ve ağaç çizdim.
7		Ali Mert	Asansör, merdiven çizdim. Taşlar çiçekler çizdim. Kırmızı ve mor renkli dalgalar çizdim. Adam çizdim. Uzun tırnaklar çizdim.
8		Eren	Çocuk, ev, uçak çizdim. Sayı çizdim. Sayının dikenleri var.
9		Alperen	Miki fare, ev, kaşık, deniz dalgası çizdim. Polis masadan bardakla su içiyor. Miki fare merdivenden çıkıyor.

Gökkuşuğu İlköğretim Okulu Anasınıfı erkek öğrencilerinden 9 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.2.2.'ye göre Gökkuşuğu İlköğretim Okulu Anasınıfı erkek öğrenci resimlerinde, çimenlerin içinde kendi evini ve ağacını, köprüünün üzerinden aşağıya bakan çocuğu, gemisi ile adaya giden korsanın güneşten rahatsız olup şapka giymesini, top oynayan çocuğu, asansör, merdiven, kırmızı-mor dalgalar ve uzun tırnakları, dikenli sayıları ve çizgi film kahramanlarını konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.2.3. Gökkuşığı İlköğretim Okulu 1/A Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde Konu (s: 161-162)

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Sude	Çocuklar oyun oynuyor. Bulutlar konuşuyor.
2		Sanem	Bir kadın çiftlikte çalışıyormuş. Birden aklına güzel gülleri gelmiş. Onları sulamaya gitmiş.
3		Beyza Nur	Ben eve gelince Öykü Su'yu çağırılmışım. Öykü Su'yla oynadık.
4		Alara	Doğayı anlatıyorum. Doğada pek çok canlı bulunur. Mesela hayvanlar, insanlar veya birçok şey. Güneş üzülmüş, Kovboy sevinmiş.
5		Beyza Buse	Berna, Feyza ve Nilgün arkadaşını dışarı çağırdı. Sonra beraber oyun oynadılar. Canları sıkıldı. Berna ve Feyza salıncak bindiler. Nilgün kaydırak kayd. Sonra akşam olmaya başladı. Herkes evlerine gittiler.

6		Yağmur	Ben bu hikayeyi neden yaptım. Çünkü küçük çocuklar öğrenir diye. Ben onları yazarım. Anneleri yada babaları unutunca onlara gösteririm. İşte bu hikayede böyle işte.
7		İrem	Birgün bir kaplumbağa varmış ve arkadaşı ile çok iyi anlaşmış.
8		Börekçi	Bir yaz günü insanlar dışarıda gezerken birdenbire yağmur yağmış. İnsanlar ıslanmış, bazı insanlar evlerine koşuyormuş. Herkes montlarını almışlar birdenbire yağmur kesilmiş. İnsanlar ıslanmaktan kurtulmuşlar.
9		Aslı	Bir gün Ayşe parka giderken az kalsın karınca yuvasına basacaktı ama sonra basacak olduğunu anlayıp yanından geçti sonra doya doya oyun oynayıp evine döndü.

Gökkuşuğu İlköğretim Okulu 1/A Sınıfı kız öğrencilerinden 9 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.2.3.'e göre Gökkuşuğu İlköğretim Okulu 1/A Sınıfı kız öğrenci resimlerinde, oyun oynayan çocukları ve konuşan bulutları, bir çiftlikte çalışan kadının gülleri sulamasını, üzülen güneşi ve sevinen kovboyu, küçük çocuklar öğrensin ve anne babaları unutmasın diye bir hikâyeyi, arkadaşları ile oyun oynamayı, arkadaşı ile çok iyi anlaşan kaplumbağayı, yaz gününde birdenbire yağmurdan ıslanan insanları, parka giderken az kalsın karınca yuvasına basmasını konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.2.4. Gökkuşığı İlköğretim Okulu 1/A Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde
Konu

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Berat Emre	3 Bulut var. 1 Ev var. 5 Çiçek var. 4 Aileyiz, 1 Arabamız var. 1 Güneş var.
2		Enes	Resim değil bir çizgi film izledim ondan aklımda kalmış. Resmin adı BEN 10. Çizgi filmin hikayesi: Bir gün BEN 10'le kardeşi ve büyükbabasıyla geziye varmış. BEN 10 odasında arabadan atlamış ve gezinirken bir çocuk görmüş, onun da BEN 10 gibi bir tane gücü varmış. Çocuk BEN 10'i kandırmış ve kavga etmişler.
3		Cankat	Bir adamın araba yıkarken eşinin yardım etmesi
4		adsız	Bir tane uzaylı var. Ahtapotu, balığı ve denizatını yedi

Gökkuşığı İlköğretim Okulu 1/A Sınıfı erkek öğrencilerinden 4 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.2.4.'e göre Gökkuşığı İlköğretim Okulu 1/A Sınıfı erkek öğrenci resimlerinde, ahtapotu, denizatını ve balığı yiyen bir uzaylı, araba yıkayan bir adama eşinin yardım etmesini, evi arabası olan bir aileyi, çizgi film kahramanını konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.2.5. Gökkuşığı İlköğretim Okulu 2/A Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde Konu

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Zinet Ezgi	Orman yaptım. Dere şırl şırl akıyor. Güneş yeni doğuyor. Ağaçlar bütün güzelliğini ve mis gibi kokusunu etrafa saçıyor
2		Beyza Nur	Resimde ailemle birlikte pikniğe geldik. Ailemle kahvaltı yaptık ve top oynadık. Çok eğlendik
3		Belinay	Bu resimde bir balık yem aramaya başlamış. Bir balıkçı balığı bittiği için deniz balık tutmaya gitmiş. Balık da yemi görünce yemiştir. Oradan geçen kılıç balığı onu görmüş ve ipi kesmiş.
4		Ecem Nur	Resimde üstte Pazar vardır. İnsanlar pazardan dondurma, oyuncak ve kıyafet alırlar. Çocuklar ise kumsalda oyun oynarlar.
5		Yaren	Çocuklar denizde yüzüyor ve kum oynuyor

Gökkuşığı İlköğretim Okulu 2/A Sınıfı kız öğrencilerinden 5 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.2.5.'e göre Gökkuşığı İlköğretim Okulu 2/A Sınıfı kız

öğrenci resimlerinde, bütün güzelliği ile ağaçları, ailesiyle pikniğe gitmeyi, pazardan alışveriş yapan insanlar, denizde yüzen ve kumda oynayan çocukları konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.2.6. Gökkuşluğu İlköğretim Okulu 2/A Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde
Konu (s: 165-166)

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		İbrahim	Ben bu resmi bitkileri kullanarak yaptım. Çok güzel bir resim yapmak için övünerek yaptım.
2		Yusuf Ziya	Resmin Konusu: Dünyadaki cansız varlıklar canlı olsaydı ne olurdu?
3		Buluthan	
4		Nurettin	Resmin konusu. Adam ağacı kesiyor ve çevreyi kirletiyor.

5		Davut	Kuzenim, ben ve kardeşim ağaçların arasında oturuyoruz.
---	---	-------	---

Gökkuşuğu İlköğretim Okulu 2/A Sınıfı erkek öğrencilerinden 5 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.2.6.'ya göre Gökkuşuğu İlköğretim Okulu 2/A Sınıfı erkek öğrenci resimlerinde, çok güzel bir resim için övünmeyi, dünyadaki cansız varlıkların canlı olmasını, ağacı kesen ve çevreyi kirleten bir adamı, kardeşi ve kuzeni ile ağaçların arasında oturmayı konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.2.7. Gökkuşuğu İlköğretim Okulu 3/A Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde Konu

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		İrem	Bedava dondurma. Hiç bitmeyen kiraz ağacı
2		Nursena	Yalancı çobanın hikayesi
3		Eda	Kızın gözleri doğuştan kör. Ordaki çocuk dalga geçiyor. Herkes o kız için üzülüyor. Bulut ağlıyor, yağmur yağıyor. Güneş üzüldüğü için sabahleyin olmuyor. Uçurtma üzüldüğü için uçmuyor. Ağaç üzüldüğü için meyve vermiyor. Kuşlar üzüldüğü için ötmüyor. Suç onda değil o çocuklarda. Çünkü onlar daha fazla körlük yaptı.

Gökkuşuğu İlköğretim Okulu 3/A Sınıfı kız öğrencilerinden 3 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.2.7.'ye göre Gökkuşuğu İlköğretim Okulu 2/A Sınıfı kız

öğrenci resimlerinde, doğuştan kör bir kızla dalga geçen çocuklar ve buna üzülen bulut, güneş, uçurtma ve ağacı, okuduğu bir hikayeyi, bedava dondurmayı ve hiç bitmeyen kiraz ağacını konu olarak anlattıkları görülmektedir.

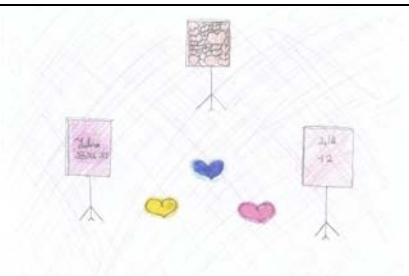
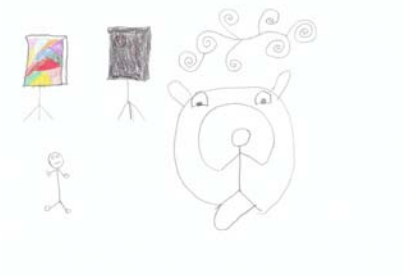

Tablo 2.18.2.8. Gökkuşağı İlköğretim Okulu 3/A Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde
Konu (s: 167-168)

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Kamil Naim	Be garip olan nesnelere merak ederim. Gökkuşağının da oluşumunu garip geliyor bana ve bende resimimde onu yazdım
2		Necati	Ben büyüyünce bilgisayar mühendisi olacağım. Ek iş olarak futbolcu olacağım. Ben bu resimde herkesin ek iş olarak herkesin farklı şeyler yapacağını anlatmaya çalıştım.
3		Emirhan	Resimde anlatmak istediğim, bir çocuğun çikolatadan bir evi olması. Ve bir ülkenin kralı olması. Heryerinde kelebekler uçuşmasını istiyor. Ve güneşli ve bulutlu bir hava olmasını istiyor.
4		Ahmet Refik	Babası saz yapıyor ve ölüyor. Çocuğu da mezarın başına gidiyor, saz çalıyor.

5		Mustafa Bahadır	Kendi okulumu tanıttım
---	---	-----------------	------------------------

Gökkuşığı İlköğretim Okulu 3/A Sınıfı erkek öğrencilerinden 5 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.2.8.'e göre Gökkuşığı İlköğretim Okulu 3/A Sınıfı erkek öğrenci resimlerinde, kendi okulunun tanıtımını, saz yapıp ölen babasının mezarında saz çalan bir çocuğu, bir çocuğun çikolatadan evi olmasını ve bir ülkenin kralı olmasını, büyüyünce bilgisayar mühendisi olacağını ve ek iş olarak futbol oynayacağını, gökkuşığı oluşumunun garip gelmesi ve bunu merak etmesini konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.2.9. Gökkuşığı İlköğretim Okulu 4/A Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde Konu (s: 168-169)

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Zehra	Ressam olmak istiyorum ya da resim öğretmeni olmak istiyorum, onu anlattım
2		Beyzanur	Çeşitli şeyler var
3		Ebrar	Burada ailemi çok sevdiğimi ve anne baba hakkının hiçbir zaman ödenemeyeceğini anlatmak istedim

4		İrem	Ben resim öğretmeni olmak istiyorum. O yüzden sadece güzel resim yapmaya çalışıyorum
---	---	------	--

Gökkuşığı İlköğretim Okulu 4/A Sınıfı kız öğrencilerinden 5 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.2.9.'a göre Gökkuşığı İlköğretim Okulu 4/A Sınıfı kız öğrenci resimlerinde, ressam olma ya da resim öğretmeni olma isteğini, ailesini çok sevdiğini ve anne baba hakkının hiçbir zaman ödenemeyeceğini konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.2.10. Gökkuşığı İlköğretim Okulu 4/A Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde Konu

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Alican	Ben zengin olmak mutlu ve şerefli bir insan olmak istiyorum. Ben bunu anlatıyorum
2		Yavuz	Piknik
3		Alperen	Çocukların çalışkan olması

Gökkuşığı İlköğretim Okulu 4/A Sınıfı erkek öğrencilerinden 3 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.2.10.'a göre Gökkuşığı İlköğretim Okulu 4/A Sınıfı

erkek öğrenci resimlerinde, zengin, mutlu ve şerefli bir insan olmayı, pikniği ve çocukların çalışkan olmasını konu olarak anlattıkları görülmektedir.

2.7.3. Mehmetçik İlköğretim Okulu Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde

“Konu”

Mehmetçik İlköğretim Okulu Anasınıfı ve I. Kademe Öğrencilerine 12/06/2009 Tarihinde serbest konulu resimler yaptırıldı. Toplam 24 adet resim toplandı ve toplanan bu bütün resimler değerlendirilmeye alındı Anasınıfı ve I. Kademe öğrencilerinden toplanan resimler okul ve sınıf olarak gruplandırıldıktan sonra kız öğrenci ve erkek öğrenci olarak da tekrar iki ayrı tablo olarak gösterilmiştir

Tablo 2.18.3. Mehmetçik İlköğretim Okulu Anasınıfı ve I. Kademe Öğrencilerinden Toplanan Resimlerin Sınıflara göre Sayısı

	Anasınıfı	1/A	2/A	3/A	4/A	5/A	TOPLAM
Kız öğrenci	4	3	3	0	0	0	10
Erkek öğrenci	6	6	2	0	0	0	14
Toplam	10	9	5	0	0	0	24
Öğrenci mevcudu	15	19	22	26	23	23	128
Yüzde %	67	47	23	0	0	0	19

Tablo 2.18.3.'e göre Mehmetçik İlköğretim Okulu Anasınıfı ve I. Kademe öğrencilerine yaptırılan resimlerin toplanmasında en fazla geri dönüşüm %67 ile Anasınıfında olmuştur. 3, 4 ve 5. sınıftan ise resim toplanamamıştır.

Tablo 2.18.3.1. Mehmetçik İlköğretim Okulu Anasınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde Konu (s: 170-171)

Sıra No	Resim	Kod Adı	Konu
1		Bilge	Yaz gelmiş. Güneşler açmış. Kelebekler çıkmış. Çocuklar dışarıya çıkmış oyun oynamışlar. Ağaçlar açmış. Anneler dışarıda oturmaya başlamış. Sonra Bilgenin arkadaşının kafası delinmiş. Arabalar hızlanmaya başladılar. Yaralanan arkadaşını ambulans gelmiş götürmüş. Hastanede iyileşmiş.

2		<p>Gülseren</p> <p>Ailesi, çocuk çiçek bahçesine gidiyor. Annesinden izin alıp arkadaşlarıyla gidiyordu. Annesi kızım geldiğin zaman banyo yapacaksın, erken gel, baban kızar dedi. Çocuk gelince “anne sana gül topladım” dedi. Sonra ablası geldi, sen nerdeydin, ben seni çiçek bahçesinde gördüm dedi. Annesi çabuk üstünü soyun banyoya gir dedi. Babası geldi, yemek yediler. Annesi yemeği hazırlandı. Sabah oldu. Kız annesine önce kalk sabah oldu dedi. Tavuklara kız yem verdi. Koyun kızın yanına gidiyor.</p>
3		<p>Sevilay</p> <p>Ceyda yanına gelmiş bende oynayabilirmiyim demiş. Nde izin verdim dedim. Onlar oynarken Ceydanın annesi çağırmış, taşınıyoruz demiş. Ceyda gitmiş, Sevilay’da çok kötü üzülmüş, arkadaşımından ayrıldım diye.</p>
4		<p>Pervin</p> <p>Çocuklar hayvanat bahçesine gitmişler</p>

Mehmetçik İlköğretim Okulu Anasınıfı kız öğrencilerinden 4 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.3.1.’e göre Mehmetçik İlköğretim Okulu Anasınıfı kız öğrenci resimlerinde, yaralanan bir arkadaşın hastaneye ambulans ile taşınması, evi taşınan arkadaşından ayrıldığı için üzülen bir çocuk, annesine çiçek toplamak için izin isteyen bir çocuk ve hayvanat bahçesine giden çocukları konu olarak anlattıkları görülmektedir.

**Tablo 2.18.3.2. Mehmetçik İlköğretim Okulu Anasınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde
Konu (s: 172-173)**

Sıra No	Resim	Kod Adı	Konu
1		Ozan	Ben bisiklet biniyorum. Bir tane çocuk kaydırdan kayıyor sonra çocuk kaydırdan aşağı düşmüş. Çocuğun babası geliyor. Annesi evde ağlıyormuş, çocuğum hastanede diye. Annesi her zaman çok ağlıyormuş. Ama niye. Benim çocuğum mezarlığa gömüldü. Sonra bir tane daha çocuğu olmuş. Annesi hiç mutlu değilmiş. Babası çok mutluymuş.
2		Mehmet	Ben bisiklet biniyorum. Bisiklet binerken düştüm. Annem kızdı. Annem babama söylemiş. Kaydırdan kayarken kafam çarpmış. Annem bir daha kızdı, babam kızmadı.
3		Kerim	Çocuk koşturuyorum diye kafasını duvara çarptı. Sonra kardeşleri eve götürdü. Annesi evde kafasını oksijenle yapıştırdı. Çünkü yara iyileşsin diye sonra çocuğu yatırdılar.
4		Celal Batuhan	Biz Ozan'la kaydırdan kayıyoruz. Sonra Ahmet'te aramıza katıldı. Sonra Ali Osman kafasını kaydırağa çarptı, kanlar çıktı siyah siyah. Sonra biri çatıya çıkmış, aman düşmesin. Birisi, Ali Osmanın babası gemi ile uçarak geliyormuş. Sonra çocuk kaydırağın içine girmiş. Bu yeraltındaymış. Yeraltında çocuk küçük kaydıraklar görmüş.
5		Ahmet	Çocuk kafasını eve çarpmış. Annesi ve babası çocuğu dövmüş.

6		Enes	<p>Çocuk evden çıkmış. Kaydırağa binmeye gitmiş. Kaydıraftan kayan arkadaş sen hangi takımı tutuyorsun demiş. Sonra oda Fener demiş. Sonra kaydıraftaki arkadaşı helikopter geçiyor demiş. Nerde demiş. O da işte orda demiş.</p>
---	---	------	---

Mehmetçik İlköğretim Okulu Anasınıfı erkek öğrencilerinden 6 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.3.2.'ye göre Mehmetçik İlköğretim Okulu Anasınıfı erkek öğrenci resimlerinde, koşarken yaralanan bir arkadaş, kaydırağa çarpınca kafasından siyah kanlar çıkan bir çocuk, kafasını eve çarpan çocuğu anne ve babasının dövmesi, kaydıraftan kayarken arkadaşı ile "hangi takımı tutuyorsun?" sohbeti ve geçen helikoptere birlikte bakmaları konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.3.3. Mehmetçik İlköğretim Okulu 1/A Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde Konu (s: 173-174)

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Asiye	<p>Çocuklar oyun oynuyor. Hava rüzgarlı, çocuğun annesi yerleri süpürüyor. Çiçekler açmış. Kelebekler uçuyor.</p>
2		Ayşenur	<p>Evler var. Çiçekler var. Çocuklar var. Bulut var. Güneş var.</p>

3		Dilara	Ev görüyorum. Çocuklar görüyorum. Bulutlar görüyorum. Güneş görüyorum.
---	---	--------	--

Mehmetçik İlköğretim Okulu 1/A sınıfı kız öğrencilerinden 3 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.3.3.'e göre Mehmetçik İlköğretim Okulu 1/A sınıfı kız öğrenci resimlerinde, yerleri süpüren bir anne, uçan kelebekler, açan çiçekler, rüzgarlı bir hava ve bulutları konu olarak anlattıkları görülmektedir.

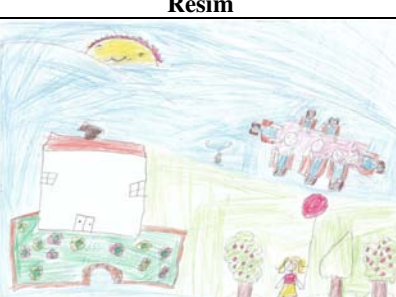
Tablo 2.18.3.4. Mehmetçik İlköğretim Okulu 1/A Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde Konu (s: 174-175)

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Fevzi	Evin yukarısında dağ dağın tepesinde ağaçların kenarında bir ev var.
2		İbrahim	Dağlar var. Güneş var. Bulut var. Kuşlar var. Ev var. Güller var. Çocuk var.
3		Yaşar Ulvi	Gül bahçesini anlatıyor.

4		Raşit	Çocuklar okula gelmiş. Güneş doğmuş. Bulut bayraklar var.
5		Mustafa	
6		Emre Dursun	Evin yanında çiçekler açmış. Güneş bulutların arkasında gülümsüyor. Kuşlar uçuyor.

Mehmetçik İlköğretim Okulu 1/A sınıfı erkek öğrencilerinden 6 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.3.4.'e göre Mehmetçik İlköğretim Okulu 1/A sınıfı erkek öğrenci resimlerinde, bulutların arkasından gülümseyen bir güneş, dağların tepesinde ağaçlar, okula giden çocuklar ve gül bahçesini konu olarak anlattıkları görülmektedir.

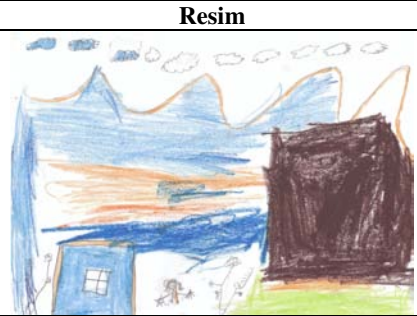

Tablo 2.18.3.5. Mehmetçik İlköğretim Okulu 2/A Sınıfı Kız Öğrenci Resimlerinde Konu (s: 175-176)

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Kevser	Yaz gelmiş. İnsanlar piknik yapıyorlar. Çiçekler açmış.

2		Hilal	İlkbahar gelmiş. Kelebekler kuşlar gelmiş. Ağaçlar açmış. Çocuklar dışarı çıkmış. Güzel ev bulutlar var. Güzel güneş çiçekler açmış. Her yer yemyeşil, tavşan var. Uçurtma var.
3		Betül	Çocuklar oyun oynuyorlar. Çiçekler açmış. Yem yeşil çok güzel bir havada oyun oynamak çok güzel.

Mehmetçik İlköğretim Okulu 2/A sınıfı kız öğrencilerinden 3 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2 18.3.5.'e göre Mehmetçik İlköğretim Okulu 2/A sınıfı kız öğrenci resimlerinde, her yer yemyeşil, çiçekler açmış, çocuklar dışarı çıkmış oyun oynuyorlar, insanlar piknik yapıyor olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.3.6. Mehmetçik İlköğretim Okulu 2/A Sınıfı Erkek Öğrenci Resimlerinde Konu

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Kadir	Ev, ağaç, çocuk, dağ
2		İbrahim	İlkbahar geldi. Çiçekler açtı. Güneş çoğaldı. Çiçekler açtı.

Mehmetçik İlköğretim Okulu 2/A sınıfı erkek öğrencilerinden 2 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.3.6.'ya göre Mehmetçik İlköğretim Okulu 2/A sınıfı

erkek öğrenci resimlerinde, ilkbaharın gelmesi, güneşin çoğalması, çiçeklerin açması ve bulutları konu olarak anlattıkları görülmektedir.

2.7.4. Hayme Ana Anaokulu Öğrenci Resimlerinde “Konu”

Gökkuşuğu İlköğretim Okulu Anasınıfı ve I. Kademe Öğrencilerine 12/06/2009 tarihinde serbest konulu resimler yaptırıldı. Toplam 58 adet resim toplandı ve toplanan bu bütün resimler değerlendirilmeye alındı Anasınıfı ve I. Kademe öğrencilerinden toplanan resimler okul ve sınıf olarak gruplandırıldıktan sonra kız öğrenci ve erkek öğrenci olarak da tekrar iki ayrı tablo olarak gösterilmiştir.

Tablo 2.18.4. Hayme Ana Anaokulu Öğrencilerinden Toplanan Resimlerin Sınıflara Göre Sayısı

Hayme Ana Anaokulu	Turuncu sınıf (3-4 Yaş)	Yeşil sınıf (4-5 Yaş)	Mor sınıf (4-5 Yaş)	Mavi sınıf (5-6 Yaş)	TOPLAM
Kız öğrenci	8	6	6	10	30
Erkek öğrenci	1	9	9	7	26
Toplam	9	15	15	17	56
Öğrenci mevcudu	10	17	17	24	68
Yüzde %	90	88	88	71	82

Tablo 2.18.4.'e göre Hayme Ana Anaokulu Turuncu sınıf 9, Yeşil sınıf 15, Mor sınıf 15 ve Mavi sınıf 17 olmak üzere 56 resim çalışması toplandı.

Tablo 2.18.4'e göre Hayme Ana Anaokulu Turuncu sınıf öğrencilerinin %90'ından; Yeşil ve Mor sınıf öğrencilerinin %88'den; Mavi sınıf öğrencilerinin %71'inden resim çalışması toplandı. Buna göre en fazla dönüşüm Turuncu sınıf öğrencilerinden sağlanmıştır diyebiliriz.

Tablo 2.18.4.1. Hayme Ana Anaokulu Turuncu Sınıf (3-4 Yaş) Kız Öğrenci Resimlerinde Konu (s: 177-179)

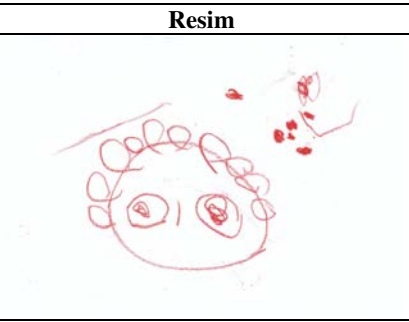
Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Neva	Tarçın ve Gülçin'i yaptım

2		Bengisu	Kalabalık, çocuk yaptım
3		Fatma Nur	
4		Binnur	Bulut yaptım
5		Feryal	Akile öğretmen ablamı, Gökhan arkadaşımı ve öğretmenimi çizdim
6		Dilara	Kız, bir kız, bir kız daha yaptım

7		Yaren	Böcek yaptım
8		Bilge	Yağmur yaptım

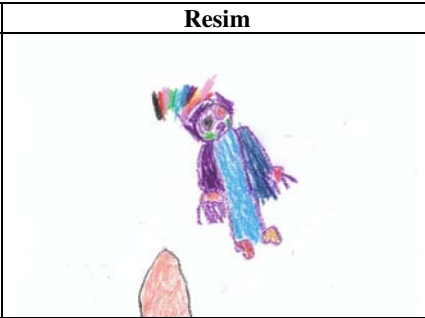

Hayme Ana Anaokulu Turuncu Sınıf (3-4 Yaş) kız öğrencilerden 8 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.4.1.'e göre Hayme Ana Anaokulu Turuncu Sınıf (3-4 Yaş) kız öğrenci resimlerinde, yağmur, böcek, bulut, öğretmen ve arkadaşları, kalabalık ve çizgi film kahramanlarını konu olarak anlattıkları görülmektedir.

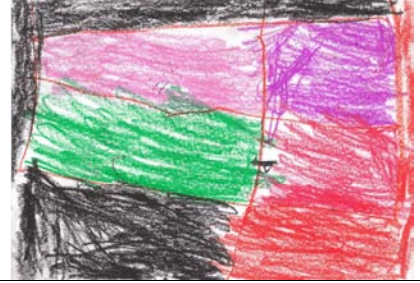
Tablo 2.18.4.2. Hayme Ana Anaokulu Turuncu Sınıf (3-4 Yaş)) Erkek Öğrenci Resimlerinde Konu

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Gökhan	Adam yaptım

Hayme Ana Anaokulu Turuncu Sınıf (3-4 Yaş) erkek öğrencilerden 1 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.4.2.'e göre Hayme Ana Anaokulu Turuncu Sınıf (3-4 Yaş) erkek öğrenci resminde adamı konu olarak anlattığı görülmektedir.

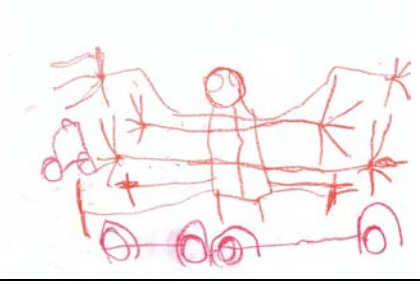

Tablo 2.18.4.3. Hayme Ana Anaokulu Yeşil Sınıf (4-5 Yaş) Kız Öğrenci Resimlerinde
Konu (s: 180-181)

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Kübra	Robot ve taş yaptım
2		Ezgi	Ev, adam. Adam suluğu kesiyor, adam suluğu kestikten sonra kendini kesiyor.
3		Sena	Köpek, anne başka havuz var bi de şey var cam var. O kadar şey yaptım.
4		Eylül	Burada tırtıl yaptım. Çimenler yaptım. Çiçek yaptım. Birde yaptım. Bir de parlak bir balon yaptım
5		Havva Gül	Ev, balon yaptım

6		Begüm	Perde yaptım. Çocuk yaptım
---	---	-------	----------------------------

Hayme Ana Anaokulu Yeşil Sınıf (4-5 Yaş) kız öğrencilerden 6 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.4.3.'e göre Hayme Ana Anaokulu Yeşil Sınıf (4-5 Yaş) kız öğrenci resimlerinde, kendini kesen bir adam, robot, perde, balon, çim ve çiçekleri konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.4.4. Hayme Ana Anaokulu Yeşil Sınıf (4-5 Yaş) Erkek Öğrenci Resimlerinde Konu (s: 181-182)

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		İhsan Emre	Ateş eden uzaylıların yerini yaptım
2		Kamil	Robot yaptım. Tekerleği kırılmış bir de tekerleği kırılmamış yaptım
3		Yusuf Mert	Yolda giden araba yaptım

4		İsmail Alperen	Kapı ve kamyon yaptım. Bir bıçak bir de insan birdaha birçok yaptım
5		Muhammed Emin	Örümcek adam ve pençeli adam yaptım
6		Mustafa	Okul yaptım. Sorefa yaptım. Kılıcını çıkartıyordu, onu yaptım. (Resimde beyaz pastel boya kullandığı için görünmüyor)
7		Berke	Yemekçi canavar yaptım
8		Kaan Emre	Uzaydaki adamı öldürmeye çalışıyorlar ama öldürmüşler. Uzay gemisi yaptım.

Hayme Ana Anaokulu Yeşil Sınıf (4-5 Yaş) erkek öğrencilerden 8 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.4.4.'e göre Hayme Ana Anaokulu Yeşil Sınıf (4-5 Yaş) erkek öğrenci resimlerinde, uzayda öldürülen adamlar, yemekçi canavar, ateş eden uzaylılar, tekerleği kırılmış ve kırılmamış robot, arabalar, çizgi film kahramanlarını konu olarak anlattıkları görülmektedir.

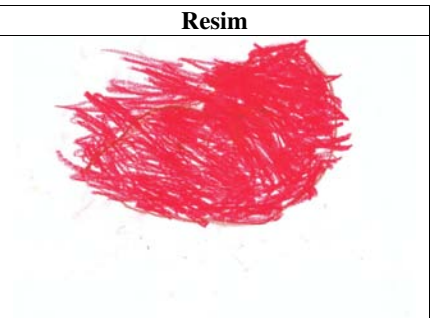

Tablo 2.18.4.5. Hayme Ana Anaokulu Mor Sınıf (4-5 Yaş) Kız Öğrenci Resimlerinde
Konu (s: 183-184)

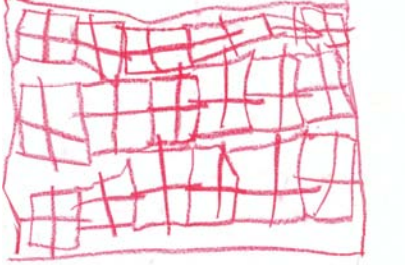

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Pelinsu	Bir tane deniz yaptım. Orayada birtane bahçe ve üstüne çocuk yaptım.
2		Ceylin	Kendimi büyüyünce yaptım. Cam kırıldı, onu tutuyorum. Kapı düştü yukarıdan onu tutuyorum.
3		İpek	Kurbağayı döndürdüm sonra yaptım.
4		Büşra	Kuş uçuyor, hayaletler içinden giriyormuş. Güneş var.

5		Berfin	Çocuk var. Biryere gidiyor. Annesi ekmek almaya gitmiş, oda geliyor.
6		Gülşah	Kelebek ve noktalarımı yaptım. Başka bulut ve çimen yaptım. Yem yaptım, kuşlar yesin diye.

Hayme Ana Anaokulu Mor Sınıf (4-5 Yaş) kız öğrencilerden toplam 6 resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.4.5.'e göre Hayme Ana Anaokulu Mor Sınıf (4-5 Yaş) kız öğrenci resimlerinde, kelebek, hayaletler içinden uçan kuşlar, kuşlar yesin diye yem, denizi ve kurbağayı konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.4.6. Hayme Ana Anaokulu Mor Sınıf (4-5 Yaş) Erkek Öğrenci Resimlerinde
Konu (s: 184-185)

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Yahya	Geniş yol yaptım
2		Muhammed	Balon yaptım. Koyun arıyor havada

3		Emin	Arı bal yapmış her tarafa. Evden dumanlar çıkmış, onun üstünde durmuş.
4		Hakkı	Yılan ve hayaletler kuşu yakalamaya çalışıyorlar. Çimlerin üzerinde
5		Erdoğan	Adam yaptım
6		Erdem	Ev içinde insanlar camdan bakıyorlar
7		Eray	

8		Baturay	Birtane yılan, maymun yaptım. İnsan ve maymun beraber hayvan arıyor
9		Ayberk	Araba içinde piknik eşyası var. Araba bizim pikniğe gidiyoruz

Hayme Ana Anaokulu Mor Sınıf (4-5 Yaş) erkek öğrencilerden 9 adet resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.4.6.'ya göre Hayme Ana Anaokulu Mor Sınıf (4-5 Yaş) erkek öğrenci resimlerinde, araba ile pikniğe giderken, kuşu yakalamaya çalışan yılan ve hayaletler, insan ve maymun, her tarafa bal yapan arılar, ev içinde camdan bakan insanlar konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.4.7. Hayme Ana Anaokulu Mavi Sınıf (5-6 Yaş) Kız Öğrenci Resimlerinde Konu (s: 186-188)

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Zeynep Buse	Dere, kuş ve güneş yaptım. Bir yıldız kaydurdım.

2		Tuğçe	Yıldız, güneş ve tank yaptım.
3		İkra	Yıldızların ve güneşin altına ev ve çiçek resimleri yaptım.
4		Nisa	Güneş, dağ, ev, kız, yılan, çiçek, ağaç yaptım.
5		Busegül	Top, araba, güneş ve yol yaptım.
6		Zeynep Bal	Çiçek bahçesi yaptım. Çocuk yaptım.

7		Elçin	Ağaç, çiçek, güneş, çocuk, ev ve bulut yaptım.
8		Nilüfer	Çimen üzerine ev ve çiçek resmi yaptım.
9		İklim	Robot evi yaptım.
10		Büşra	Çiçekler açılmayacakmış, kapatılmış. Çiçeklerin açılmaması için püskül yaptım.

Hayme Ana Anaokulu Mavi Sınıfında (5-6 Yaş) kız öğrencilerden 10 resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.4.7.'ye göre Hayme Ana Anaokulu Mavi sınıf (5-6 Yaş) kız öğrenci resimlerinde, robot ev, çimen üzerine ev, açılmayan çiçekler, yıldızlar ve güneşin altında bir ev, kayan bir yıldız konu olarak anlattıkları görülmektedir.

Tablo 2.18.4.8. Hayme Ana Anaokulu Mavi Sınıf (5-6 Yaş) Erkek Öğrenci Resimlerinde Konu (s: 189-190)

Sıra No	Resim	Kod adı	Konu
1		Ahmet	Güneş, su arabası, köprü, araba, roket, sonig, havuz, kamyon, kalkan ve taş yaptım.
2		Eralp	Ev, ağaç, kuş, güneş yaptım.
3		Mehmet	Öğretmen ve güneş resminin önüne geçilemez işareti yaptım.
4		Enes	Ev ve araba resmi yaptım.

5		Burak	Havuz, köprü, kaydırak, şimşek megguin yaptım.
6		Atakan	0, 1, 3 sayılarını yazdım.
7		Ege	Şimşek meggvin yaptım.

Hayme Ana Anaokulu Mavi Sınıf (5-6 Yaş) erkek öğrencilerden toplam 7 resim çalışması toplandı. Tablo 2.18.4.8.'e göre Mavi Sınıf (5-6 Yaş) erkek öğrenci resimlerinde, ev, arabalar, sayılar, çizgi film kahramanını konu olarak anlattıkları görülmektedir.

3. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde, alt amaçlarda yer alan soruların çözümlenmesi amacıyla, bulgulardan varılan sonuçlara dayalı olarak araştırmanın konusuyla ilgili önerilere yer verilmiştir.

3.1. SONUÇ

3.1.1. Anasınıfı Öğretmenlerinin Sanat Etkinliği Dersi ile İlgili Görüşleri

Araştırma için yapılan görüşmelerde, Anasınıfı öğretmenleri için sanat etkinliği dersinin önemli olduğu görülmektedir. Çocuğun kas gelişimi, yaratıcılığı ve kendilerini en iyi ifade ettikleri bir zaman olarak sanat etkinliği dersini gerekli görmektedirler. Bu ders için öğretmenler genelde birçok sorunla karşılaştıklarını bildirdiler. Bu sorunların başında ise okulun ilk günlerinde rastlanan, kendine güvensizlikten kaynaklanan “ben yapamam”lar var. Ayrıca malzeme eksikliği, araç gereçleri kullanım zorluğu, küçük kaslarını kullanamamaları da diğer sorunlar olarak gösterilmektedir.

İyi bir eğitimle herkesin yaratıcı olamayacağı, öğrencilerine malzemeleri serbestçe kullanmaya izin vermeyen, çizemeyen öğrenciler için elinden tutarak veya örnek gösteren anasınıfı öğretmenlerin az da olsa olduğu görülmektedir. Ama genelde öğretmenler çocuklara seçim yapma özgürlüğü tanıyor ve malzemeleri serbestçe kullanmalarına izin veriyorlar. Malzemeleri ortaya koyuyorlar ve renk seçimlerini çocuklar yapıyor.

Görüşme yapılan tüm anasınıfı öğretmenleri Anaokulu eğitiminin zorunlu olmasından taraflar. Çocuğun sosyalleşebilmesi, ilköğretime hazırlanabilmesi, kendini ifade edebilmesi için anasınıfı eğitiminin gerekliliği görüşünde olan anasınıfı öğretmenleri, çocuğun en hızlı gelişen kritik bir dönemde eğitim alması gerektiği, zorunlu eğitim için 7 yaşın çok geç olduğunu belirttiler.

En çok çocuklar boyama ile ilgili faaliyetlerden hoşlanıyorlar. Boya olarak suluboya ve pastel boyayı çok seviyorlar. Sonra oyun hamuru, pul ve boncuklar ve kâğıtları seviyorlar. Kuru boya ve blokları kullanmayı ise az seviyorlar.

Görüşme yapılan tüm anasınıfı öğretmenleri, çocuğun resimlerinden yola çıkarak, çocukta bir sorun olduğunu anlayabiliyorlar. Öğretmenler, öğrenci resimlerinin sergiliyor, etkinlik sırasında mutlaka iletişim kurarak motive edici sözler söylüyor ve resmin hikâyesini yazıyorlar. Anasınıfı öğretmenleri, gördüğünü değil de düşündüğünü

resmeden bir resim eğitimi anlayışındalar. İçinde bulunulan bilişim çağı, çocukların resimlerini etkilediklerini, çizimlerinde teknolojik ürünler yer aldığını, bilgisayar, robot ve çizgi film karakterleri çizdiklerini belirttiler.

3.1.2. Sınıf Öğretmenlerinin Görsel Sanatlar Dersi ile İlgili Görüşleri

Araştırma için yapılan görüşmelerde, I. Kademe sınıf öğretmenleri için resim dersi, öğrencilerin hayal güçlerini, merak ve keşfetme duygusunu geliştirdiği, yetenek ve becerilerin ortaya çıkarıldığı, kendini ifade edebildiği bir ders olarak ifade edilmiştir. Görsel Sanatlar dersi müfredat için genelde görüş bildirilmemiştir. Görüş bildiren öğretmenler de programı, yeterli bilgi ve beceriye sahip olmadıkları için anlaşılır bulmamaktadırlar. Görsel sanatlar ders saatini ise yetersiz bulmaktadırlar.

Resim dersi yaratıcılık güçlerini geliştirir diyen öğretmenler iyi bir eğitimle yaratıcı olunabilir veya geliştirilebilir görüşü hâkim. Yaratıcılığın doğuştan gelen bir özellik olduğunu, yeteneği olmayanın yaratıcı olamayacağını söyleyen öğretmenler de var.

I. Kademe öğretmenleri, “Bunu nasıl yaptın? Bana bununla ilgili ne söyleyebilirsin?” gibi etkinlik sırasında mutlaka öğrencilerle iletişim kuruyor. Motive edici, yüreklendirici sözler ile destek oluyorlar. Bir öğretmen ders saati yetersiz olduğu için ayrıntıya inemediğini söylerken bir öğretmen de öğrenci resimlerinin yorumlamasını yapmalarını doğru bulmamaktadır. Bu durumu ise “şayet sözlü olarak ifade etmek isteselerdi konuşurdu, şiir yazardı, makale yazardı” şeklinde ifade etti.

Görüşmeye katılan tüm öğretmenler çocuklara seçim yapma özgürlüğü tanıyor ve malzemeleri serbestçe kullanmalarına izin veriyorlar. Araştıran, düşünen ve yaratıcı bireyler kazandırmak için düşündüğünü resmeden bir eğitim anlayışı yerleştirilmelidir görüşünde bulundular. Resim derslerinde başarılı çocukların diğer derslerde de başarılı olduklarını gözlemleyen öğretmenler, öğrencilerin bu ders sayesinde daha iyi algılayıp uygulayabildiklerini, duydu, düşünce ve hayallerini daha iyi ifade edebildiklerini, görsellerle metinleri bağdaştırarak anlayabildikleri için diğer derslerde başarılı olabilir kanısındalar.

Diğer derslerdeki başarı durumunu öğrenmek isteyen velinin, resim dersindeki başarısını merak etmediğini, sadece etkinlik köşesinde, sergi zamanlarında çocuğunun resmini görmek istediğini belirttiler. Veliler genellikle gündemdeki dersleri merak

ettikleri ve diğer derslerde başarılı olan öğrencinin başarısız da olsa resim dersine yüksek not verildiği için velinin bu dersi sormadığı açıklaması yapıldı.

Görüşme yapılan I. Kademe öğretmenleri, resim çalışmalarının uygulanabilmesi için atölye ortamının gerekliliğine inanılmaktadır. Bunun yanın da sınıf ortamı ve öğrenci sıralarını yeterli bulan, resim çalışmaları için atölye ortamına ihtiyaç olmadığını belirten öğretmen görüşleri de var.

Görüşme yapılan tüm öğretmenlerimiz, içinde bulunulan bilişim çağının çocukların resimlerini etkilediklerini söyledi. Bilişim çağının olumsuz düşünülürse zamanlarını çaldığını, zihnini yormadan alıntı yaptığı yani taklidi ürünler çizdiği böylece çocukların hayal güçlerinin sınırlandığı ifade edildi. Olumlu düşünülürse hayal güçlerini zenginleştirdiği belirtildi.

3.1.3. Psikolog ve Çocuk Doktorlarının Resim Eğitimi ile İlgili Görüşleri

Psikolog ve Çocuk Doktorlarının araştırma için yapılan görüşmelerinde, çocuğunun resminden etkilenerek çocuğunu doktora getiren hasta yakınlarına rastladıklarını ifade ettikleri görüldü. Çocuğun sadece evde yaptığı resimlerden ne gibi bir sorun olduğunun anlaşılmasının mümkün olmadığı, birçok alanda test ve gözlem yapılması gerektiği hasta yakınlarına ifade edildiği söylendi. Çocuk doktorları ve psikologlar, çocuk tedirgin eden bir şeyler çizerse eğer, çocuk psikologu, psikiyatrisi ve pedagoğlardan yardım istenebildiği, resimleri onların daha iyi yorumlayabileceği görüşündeler. Çocuğun yaptığı resimler kısmen bilgi verdiği, neleri rol model aldığı, hayallerini resmi okuyarak cevap verilebileceği ifade edildi. Ruhsal rahatsızlığı olan çocuk hastaların belirlenmesinde çizdiği resimlerin önemli olduğunu belirtilerek, “çizgi ve renkler ruhsal yapıda önemlidir, bize ip uçlar verir” görüşünde bulunuldu. Davranış bozukluğu olan çocuklara sıkça rastlayan bir doktor çocuk psikiyatri konsültasyonu (görüş alışverişi); bir doktor ise davranış ve iletişimde sorun olan çocuklar için psikolog desteğini istediğini belirtti. Gelişim yaşına göre testler uygulandığını, kokpitiz insan çizimi testlerinden, ailenin gözlemlerinden de yararlandığı söylendi.

Psikolog ve çocuk doktorları, çocukların sünger gibi ne verirsiniz aldıklarını, merakı en yüksek olan, öğrenmeye herkesten açık, dünyada en iyi öğrenenler ve soru soranlar olduklarını belirttiler. Doktorlar, genelde gördüğünü değil de düşündüğünü resmeden bir resim eğitimi anlayışında olmasına karşın her iki ögenin de yerleştirilmesini önemli bulan doktor görüşlerine rastlandı.

Çocuğun gelişim süreci açısından Anaokulunu önemli bulan doktorlar, okula ve sosyal yaşama hazırlık için, ruhsal ve bedensel gelişim için 7 yaşın çok geç olduğunu, öğrenmede ilk yılların beyin kapasitesi açısından önemli olduğunu belirttiler. Anaokulu eğitiminin zorunlu olmasını istemeyen doktorlar ise zaten yeterince okul hayatının olacağını, birinin ihtiyacı olan diğerinin olamayabileceğini söyledi.

Doktorlar, duvara, kapıya, masa örtüsüne resim yapan çocuk hastaların ailelerine resim yapabileceği, kendini özgür hissedebileceği bir alan ve malzeme sağlanmasını belirtirken, bu konuda bir uzmana danışılması görüşünde olan doktorlar da var. Ailelerin çocuklarını sosyalleştirmeleri gerektiğini bir doktor söylerken diğer bir doktor da belirli sınırlarda bu girişimlere izin verilmesi taraftarı oldu.

Çocukların hayal gücünün kısıtlanmamasını belirten doktorlardan başka, ağacı maviye, gökyüzünü yeşile boyayan çocuklar için göz muayenesinin gerekli olduğunu veya parka götüremelerinin gerekliliğini söyleyen görüşlere de rastlandı.

Arkadaş canlısı, sorumlu, paylaşan çocukların büyüyüp yerine narsis çocukların geldiğini, bunun yanı sıra “çocuklar hiç değişmez” görüşü de var. Dışarıda oyun oynamamaları ve bilgisayar oyunları yüzünden paylaşımların azaldığını belirten doktorlar, aile ilgisinin çok önemli olduğunu, çocukların ailelerin yetiştirilmesi ile şekillenebileceğini söylediler. Ailelerin çocuklarıyla az vakit geçirdiğini, birlikte oldukları zaman ise her istediklerini yaptıklarını, böylece bencil kişiliğin oluşmasına neden olduğunu da bir doktor söyledi.

Doktorlara göre, içinde bulunulan bilişim çağı, çocukların resimlerini hem olumlu hem olumsuz etkilemektedir. Şiddet içerikli ise olumsuz etkiliyor. Hayal güçleri köreliyor. Doğadan uzaklaşıyorlar. Çocuklar medya ve ürünleri ile geç tanışmalı çünkü asosyalliğe neden oluyor görüşündeler.

Çocukların yaratıcılığının gelişmesi açısından resim dersi ile ilgili öğretmen ve veliye seminer vermeyi düşünen doktorların yanı sıra, bu konuda yeterli donanımı olmadığı için seminer vermeyi düşünmeyen doktorlar da var. Seminerde resmin çocuk dünyasındaki önemi konusu anlatılabilir görüşündeler. Bu konuda bir pedagog daha verimli seminer verebilir görüşü var.

3.1.4. 1-5 Yaş Çocuk Resimlerinde Renk Biçim ve Konular

Çocukların resimlerinde, 2 yaşına kadar herhangi bir biçim söz konusu değildir. Çizgilerin kontrolsüz olduğu söylenebilir. 2 yaşından sonra ise karalamalarında

bir farklılaşma olduğu söylenebilir. Bir yandan konuşarak yaptığı biçimlerin uçak, televizyon, ölü kuşlar, ağaçta elmanın olduğunu, kalabalık çocukları ifade ettiğini söyleyebilir. 3-4 yaş resminde ise artık bizim de anlayabileceğimiz semboller çizmeye başladığı görüldü. İlk semboller olarak ailesi resmin konusu oldu ve renkler o kadar da önemli olmadı. Araştırmaya katılan bu çocuklar, perspektif endişesi taşımadan, vücut oranları ölçsüz, sevdiği renkleri kullanarak, konuları özgürce, yapamama endişesi taşımadan çizimlerini yaptığı söylenebilir.

3.1.5. Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde Biçim

1-11 Yaş çocuk resimlerinde, ağaç, çiçek ve çim biçimleri olarak bitki çeşitlerine bütün sınıf ve okullardan toplanan hem kız öğrenci hem erkek öğrenci resimlerde görüldü. Ağaçlar resmin ortasında büyük yer kaplayabildiği gibi herhangi bir kenarda tek başına da durabiliyor. Ağaçları, bazen elmalı, bazen de kirazlı görebiliyoruz. Bazı resimlerde sincap yuvası olurken bazı resimlerde hamak bağlamak için kullanılmış. Birçok resimde çocuklardan küçük olabiliyor ağaçlar. Çiçekler ise bahçeleri süsleyen onlarcasını görebilirken bazı resimlerde sadece bir tane görebiliyoruz. Gökyüzünde bile çiçek biçimlerine rastlayabiliyoruz. Erkek öğrenciler de çiçek biçimlerini kullansalar da kızlar da bu sayı daha fazladır. Çim ise geniş bir yüzeyde çocuk resimlerinde yer kaplarken bazı resimlerde tek çizgi halinde ya da kısa sayısız çizgiler şeklinde, üçgen biçimlerinde karşımıza çıkabiliyor.

Hayvan biçimleri olarak en fazla kelebek ve kuş biçimleri resimlerde görüldü. Kız öğrenciler erkek öğrencilere göre hayvan biçimlerini daha fazla kullandıkları sonucu çıkarıldı. Hem kız öğrenciler hem de erkek öğrenciler “kuş” biçimlerini daha fazla yaptığı görülmektedir. Kız öğrenciler, kelebek, tavşan, kuş, kedi, balık, ördek, kaplumbağa, ayı, koyun, sincap, köpek, tavuk, böcek, at ve tırtıl olarak 15 çeşit hayvan türünü serbest konulu resminde kullandı. Erkek öğrenciler ise, kelebek, kuş, kedi, balık, ördek, sincap, köpek, maymun ve yılan olarak 9 çeşit hayvan türünü serbest konulu resimlerinde biçim olarak kullandılar. Buna göre kız öğrenciler erkek öğrencilere göre daha fazla çeşit olarak resimlerinde hayvan biçimlerine yer vermiştir.

3.1.6. Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde “Güneş” Biçimi

Yapılan resimlerin tek tek incelenmesi sonucu resimlerin %57’de güneş biçiminin kullanıldığı görüldü. Kız öğrencilerin %62’si resimlerinde güneş biçimini

kullanırken, erkek öğrencilerin ise %50'si resimlerinde güneş biçimini kullandı. Buna göre kız öğrenciler erkek öğrencilere göre resimlerinde güneş biçimini daha fazla kullandığını söyleyebiliriz.

Araştırmanın örneklemini oluşturan Zafer İlköğretim Okulu öğrenci resimlerinde diğer okullara göre daha fazla güneş biçimi kullanılmıştır.

I. Kademe ve Anasınıfı öğrencileri güneş biçimlerini köşelere daha çok çizdikleri ve en çok “Sol üst köşe”yi tercih ettikleri görülmektedir.

Araştırmaya katılan öğrenci resimlerinin %30'unda güneşe yüz biçimi yapıldığı görüldü. Öğrencilerin %70'i ise güneş biçimine yüz biçimi vermemiştir. Buna göre güneşe yüz biçimi veren öğrencilerin sayısının az olduğunu söyleyebiliriz.

Öğrenci resimlerinde kullanılan güneşin renkleri sarı, sarı-kırmızı, sarı-turuncu, sarı-mavi, sarı-mor, sarı-pembe, sarı-siyah, yeşil-siyah, kırmızı, turuncu, turuncu-pembe, mavi, pembe, mavi-yeşil kullanılmıştır. Güneş rengi olarak öğrencilerin %68'inin sarı rengi kullandığı görüldü. Buna göre sarı rengin diğer renklere göre daha fazla kullanıldığı söylenebilir.

3.1.7. Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde “Konu”

Araştırmanın örneklemini oluşturan bütün okulların öğrenci resimlerinde, doğa, aile, arkadaşlık, çizgi film kahramanları, oyun oynamaları gibi konuları görebiliyoruz. Aynı konuları farklı sınıflarda da görebiliyoruz. Örneğin rengârenk papatya konusuna hem 2. sınıfta hem de 4. sınıfta konu olarak anlattılar. Korku, ölüm gibi olayları daha çok erkek öğrencilerin konu olarak anlattıkları, çiçek, kelebek, anne gibi sevgi konularını ise kız öğrencilerin daha çok dikkate aldıkları sonucu çıkarılmıştır.

3.1.7.1. Zafer İlköğretim Okulu Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde “Konu”

Zafer ilköğretim okulu kız öğrenci resimlerinde, doğa özlemi, hayvan sevgisi, ailesiyle piknik, dışarıda oyun oynayan çocuklar ve çizgi film kahramanları başlıca konulardır. Çiçekli tokaya konmaya çalışan kelebekler, kırmızı kediden korkan küçük bir çocuk, annelerin oturmak için dışarı çıkınca güneşin mutlu olması gibi öğrencilerin kendi ifadeleri de resimleri kadar ilginç olduğu görülmüştür.

Zafer ilköğretim okulu erkek öğrenci resimlerinde şelaleden bakarken düşüp boğulan bir çocuğu, hırsız yakalamaya çalışan bir polisi, elini kapıya kıstıran çocuğun

tuttuğu 4 balonun uçup uzaklara gitmesini, uçurtmanın ağaca takılmasını, etrafa zarar veren kötü kalpli çocuğun polisler tarafından yakalanıp anne babasına verilmesini, kuşlar ve kelebeklerin kırmızı evde çıkan yangında yanmamak için yüksekten uçmaları, iyi halkın kötü dev adamı roketler ile öldürmesini, savaşılan askerleri, güreşen pehlivanları, evlerin arasında sıkışan ve çıkamayan arabayı konu olarak anlattıkları görülmektedir. Bu hüznü konulardan başka doğa sevgisi, ailesiyle pikniğe gitmek, ip atlayan ve top oynayan çocuklar gibi kız öğrencilerin yaptığı neşeli resimler de yaptıkları görülmektedir.

3.1.7.2. Özel Gökkuşuğu İlköğretim Okulu Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde “Konu”

Özel Gökkuşuğu İlköğretim Okulu kız öğrenci resimlerinde, doğa, aile, arkadaşlık ve okuduğu hikâyeden etkilenecek yaptığı konular görülmektedir. Gökyüzünden renkli kartonların yağması, konuşan bulutlar, bedava dondurma ve hiç bitmeyen kiraz ağacı gibi resimlerine konu olarak aldılar.

Özel Gökkuşuğu İlköğretim Okulu erkek öğrenci resimlerinde ise, çok fazla korku ve şiddet olaylarına yer verilmediği görüldü. Erkek öğrencilerin, araba, gemi, futbol, meslek sahibi olma ve tabiat olayları gibi konular daha çok ilgilerini çekmektedir. kırmızı-mor dalgalar ve uzun turnaklar, dikenli sayılar, denizatını ve balığı yiyen bir uzaylı, araba yıkayan bir adama eşinin yardım etmesini, dünyadaki cansız varlıkların canlı olması, saz yapıp ölen babasının mezarında saz çalan bir çocuk, çikolatadan ev, büyüyünce bilgisayar mühendisi olacağını ve ek iş olarak futbol oynayacağını, gökkuşuğu oluşumunun garip gelmesi ve bunu merak etmesini, zengin, mutlu ve şerefli bir insan olma gibi konuları anlattıkları görüldü.

3.1.7.3. Mehmetçik İlköğretim Okulu Anasınıfı ve I. Kademe Öğrenci Resimlerinde “Konu”

Taşınmalı olan Mehmetçik İlköğretim Okulu kız öğrenci resimlerinde doğa, anne, piknik ve oyun konuları görülmektedir. Yaralanan bir arkadaşın hastaneye ambulans ile taşınması, evi taşınan arkadaşından ayrıldığı için üzülen bir çocuk gibi konuların da yer aldığı gibi annesine çiçek toplayan, oyun oynayan çocuklar ve uçan kelebekler, açan çiçekler, rüzgârlı bir hava gibi konular da resimlerinde yer almaktadır.

Mehmetçik İlköğretim Okulu anasınıfı erkek öğrenci resimlerinde, koşarken yaralanan bir arkadaş, kaydırağa çarpınca kafasından siyah kanlar çıkan bir çocuk, kafasını eve çarpan çocuğu anne ve babasının dövmesi gibi şiddet olayları içerirken, 1. ve 2. sınıf erkek öğrenci resimlerinde bulutların arkasından gülümseyen bir güneş, dağların tepesinde ağaçlar, okula giden çocuklar ve gül bahçesi, ilkbaharın gelmesi, güneşin çoğalması, çiçeklerin açması ve bulutları konu olarak aldıkları görülmüştür.

3.1.7.4. Hayme Ana Anaokulu Öğrenci Resimlerinde “Konu”

Hayme Ana Anaokulunun en minik öğrencilerinin yer aldığı Turuncu Sınıf (3-4 Yaş) kız öğrenci resimlerinde yağmur, böcek, bulut, öğretmen ve arkadaşları, kalabalık ve çizgi film kahramanlarını resimlerinde konu olarak aldılar. Sadece sembol olarak çizgilerini isimlendirirken, çok kısa olarak resimleri anlattıkları araştırmacı tarafından gözlemlendi. Turuncu sınıf erkek öğrencisi de yaptığı sembole “adam yaptım” olarak ifade ettiği görüldü.

Hayme Ana Anaokulu Yeşil Sınıf (4-5 Yaş) kız öğrenci resimlerinde, kendini kesen bir adam, robot, perde, balon, çim ve çiçekleri konu olarak anlattıkları görülmektedir. Aynı sınıfta bulunan erkek öğrenciler resimlerinde ise, uzayda öldürülen adamlar, yemekçi canavar, ateş eden uzaylılar, tekerleği kırılmış ve kırılmamış robot, arabalar, çizgi film kahramanlarını konu olarak anlattıkları ve kısaca ifade ettikleri görülmektedir.

Hayme Ana Anaokulu Mor Sınıf (4-5 Yaş) kız öğrenci resimlerinde, kelebek, hayaletler içinden uçan kuşlar, kuşlar yesin diye yem, denizi ve kurbağayı konu olarak anlattıkları görülmektedir. Aynı sınıfta bulunan erkek öğrenciler resimlerinde ise, araba ile pikniğe giderken kuşu yakalamaya çalışan yılan ve hayaletler, insan ve maymun, her tarafa bal yapan arılar, ev içinde camdan bakan insanları konu olarak anlattıkları ve bu konuların bazılarının karalama olarak yapıldığı araştırmacı tarafından gözlemlendi.

Hayme Ana Anaokulu Mavi Sınıfında (5-6 Yaş) kız öğrenci resimlerinde, robot ev, çimen üzerine ev, açılmayan çiçekler, yıldızlar ve güneşin altında bir ev, kayan bir yıldızı konu olarak anlattıkları görülmektedir. Aynı sınıfta bulunan erkek öğrenciler resimlerinde ise, ev, arabalar, sayılar, çizgi film kahramanını konu olarak anlattıkları görülmektedir.

3.2. ÖNERİLER

1. Anasınıfı öğretmenlerine Sanat Etkinlikleri dersi uygulaması için gerekli bilgi ve deneyim kazandırılmalıdır.

2. Sınıf öğretmenleri ve öğrenci velilerine Görsel Sanatlar dersinin önemi, amacı, yöntem ve ilkeleri kazandırılmalıdır. Bunun için gerekli donanım ve bilgiye sahip kişiler tarafından bu konuda bilgilendirme seminerleri verilmelidir.

3. Çocuğun sadece bedensel değil, sanatsal gelişim basamakları da psikolog ve çocuk doktorları tarafından bilinmeli ve resim eğitimi önemsenmelidir.

4. 1-5 yaş evde büyüyen çocukların sanatsal (grafiksel) gelişimlerini sağlamak, yaratıcılığının gelişimine katkıda bulunmak için anne babaların gerekli ortam ve malzemeyi sağlayarak, müdahale etmeden, etkinlik sırasında iletişim kurarak, kendiliğinden bu basamakların ilerlenmesi sağlanmalı. Adım adım izleyerek çocukların güzel bir dünya yaratmalarına yardımcı olunmalıdır.

5. Ev, insan, hayvan, bitki biçimleri gibi güneş biçimlerinin de resimlerde sıkça görüldüğü bilinmelidir.

6. Güneş biçimlerinin bazen esprili bir dil ile insan yüzü şekli verilerek anlatıldığı, güneşi boyamak için birbirinden farklı renkler de kullanılabildiği fark edilmeli. Güneşi farklı renklere boyayan ve güneşe kaş göz burun çizebilen çocuğun dünyasının kalıplara sığmayacak kadar özgün olduğu herkes tarafından kabul edilmelidir.

7. Gördüğünü değil, düşündüğünü çizen çocuğun, konu olarak şiddet, ölüm, sevgi, doğa, oyun gibi çok çeşitli ve zengin ifadeleri ile anlatımları olduğu yetişkinler (öğretmenler ve anne babalar) tarafından bilinmelidir.

8. Normal, özel ve taşınmalı ilköğretim okulu, ilköğretime bağlı anasınıfı ve bağımsız anaokulu gibi farklı eğitim kurumları da olsa çocuğun renk, biçim, konu gibi resimlerinde izlediğimiz ifadelerde büyük bir fark olmadığı fakat kız öğrencileri ile erkek öğrenci resimlerindeki konuların az da olsa farklılıklar olduğu öğretmenler tarafından bilinmelidir.

EKLER

Ek-1 Görsel Sanatlar Dersinin Genel Amaçları

Görsel sanatlar dersinin amaçları bireysel ve toplumsal, algısal, estetik ve teknik amaçlar olarak gruplanabilir.

Bireysel ve Toplumsal Amaçlar

1. Öğrenciye doğayı gözleme duyarlılığı kazandırmak,
2. Öğrencinin, analiz ve sentez yeteneği (seçme, ayıklama, birleştirme, yeniden organize etme) ile eleştirel bakış açısını geliştirmek,
3. Öğrencinin yeteneklerini fark etmesini, kendine güven duygusu kazanmasını ve geliştirmesini sağlamak,
4. Öğrencinin görsel biçimlendirme yolları ile kendini ifade etmesini sağlamak,
5. Öğrencinin ilgisini, bu alandaki çeşitli kaynaklarla besleyebilmek (müze, galeri, tarihî eser vb.), bu yolla geçmişine sahip çıkma ve geleceğini yapılandırma bilinci kazandırmak,
6. Öğrencinin her alanda kullanılabilecek yaratıcı davranışlar geliştirmesini sağlamak,
7. Öğrencinin ulusal ve evrensel sanat eserlerini ve sanatçıları tanımasını sağlamak,
8. Ulusal ve evrensel değerleri tanıyabilme ve anlayabilme bilincini kazandırmak,
9. Geçmişten günümüze miras kalan sanat yapıtlarından haz alma ve onur duyma duyarlılığını kazandırmak,
10. İş birliği yapma, paylaşma, sorumluluk alma, kendi işine saygı duyduğu kadar başkalarının işine de saygı duyma bilinci ve duyarlılığı kazandırmak,
11. Öğrencinin ruh sağlığını koruma, iç dünyasını anlatma, duygusal tepkilerini ortaya koyma ve bedenine saygı duyma bilinci geliştirmesini sağlamak,
12. Öğrenciye aklını, duygularını, zevklerini sorgulama bilinci kazandırmak.

Algısal Amaçlar

1. Öğrencinin algı birikimini ve hayal gücünü geliştirmek,
2. Öğrencinin görsel algı ve birikimleri ile öznel algılarını sanatsal anlatımlara dönüştürebilmesine imkân tanımak,
3. Öğrencinin birikimlerini başka alanlarda kullanabilme becerisini geliştirmek,
4. Öğrenciye bilgiyi ve birikimi dönüştürme yeteneği kazandırmak,
5. Öğrenciye yeni durumlar karşısında özgün çözümler geliştirme becerisi kazandırmak.

Estetik Amaçlar

1. Öğrencinin, sanatın ve sanat eserlerinin her zaman önemsenecek birer değer olduğunu kavramasını sağlamak,
2. Öğrenciye doğadan, çevreden ve geçmişten günümüze miras kalan sanat yapıtlarından haz alma, onlarla gurur duyma ve onları koruma bilincini kazandırmak,
3. Öğrenciye görsel sanatlar sevgisi ve bu sevgiyi yaşamın her alanına yansıtabilme, bunu davranış biçimi hâline getirebilme yetisi kazandırmak,
4. Öğrenciye, doğada olan ve insan eli ile üretilen her şeyi estetik değerlendirme birikimi kazandırmak,
5. Öğrenciye kendini ifade edebilmede estetik değerlerden yararlanma yeteneği kazandırmak.

Teknik Amaçlar

1. Öğrenciye her türlü araç ve gereci kullanarak görsel anlatım diline dönüştürme isteği ve kullanma becerisi kazandırmak ve öğrencinin gelişmesine imkân tanımak,
2. Öğrenciye değişik tekniklerle elde edilen sonuçların etkilerini sezdirebilmek ve öğrencilerin farklılıklardan zevk alabilmelerini sağlamak,
3. Öğrenciyi farklı tekniklerin getireceği anlatım zenginliğinin farkına vardırabilmek,
4. Öğrenciye kullandığı tekniklerin dışında yeni teknikler arama isteği ve cesareti kazandırmak,
5. Öğrenciye, amacına uygun malzemeyi seçme, malzemedен anlam çıkarma becerisi kazandırmak,
6. Öğrenciye kendini ifade etme sürecinde çıkacak sorunlara teknik çözümler üretebilme becerisi ve güveni kazandırmak.

Ek-2 Görsel Sanatlar Eğitiminin İlkeleri

İlköğretimde uygulanacak görsel sanatlar eğitiminde belirlenen amaçlara ulaşılması için bazı temel ilkelerin göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bunlar aşağıda sunulmuştur:

1. Her çocuk yaratıcıdır.
2. Her çocuk, farklı algı, bilgi, sezgi ve duygu dünyası ile deneyime sahiptir, uygulamalarda bireysel farklılıklar göz önünde bulundurulur.
3. Uygulamalarda, görsel sanat alanlarına yönelik iki ve üç boyutlu çalışmalar ile çoklu ortam çalışmalarına yer verilir.
4. Görsel sanatlar dersi, diğer disiplinlerle birlikte eğitsel amaçlardaki bütünlüğü kurmaya veya bireyin kendini gerçekleştirmesine katkıda bulunur.
5. Dersin işlenişi, kazanımlara yönelik, ilgi çekici olan öğrenme öğretme yöntem ve teknikleriyle zenginleştirilir.
6. Görsel sanatlar dersi, çocuğu temel alır; öğrenme öğretme süreci, çocuğun kendine özgü algılama ve anlamlandırma evreni içinde, gelişim basamaklarına göre düzenlenir.
7. Değerlendirmede öğretmen, her çocuğun gelişim sürecini, bireysel farklılıklarını temel alan bir yaklaşım ile öğrenme öğretme sürecine katılımını ve görsel sanatlar dersinin kazanımları çerçevesinde bir bütün olarak ele almalıdır.

Ek 3- Araştırmada Kullanılan Anaokulu Öğretmenlerinin Sanat Etkinliği Dersi İle İlgili Görüşme Soruları

KİŞİSEL BİLGİLERİNİZ

DOĞUM YILINIZ:

KIDEM YILINIZ:

EN SON MEZUN OLDUĞUNUZ OKUL:

GÖREV YAPTIĞINIZ OKUL:

KIZ ÖĞRENCİ SAYINIZ: ERKEK ÖĞRENCİ SAYINIZ: TOPLAM:

ANAOKULU ÖĞRETMENLERİNİN SANAT ETKİNLİĞİ DERSİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

1. Öğrencileriniz için Sanat Etkinliği dersinin önemi var mıdır?
2. Sanat Etkinliği dersinde karşılaştığınız sorunlar var mı? Neler?
3. Sanat Etkinliği dersi, öğrencilerin yaratıcılık güçlerini geliştirir mi? İyi bir eğitimle herkes yaratıcı olabilir mi?
4. Sizde anaokulu eğitimi zorunlu olmalı mıdır? Neden?
5. Çocuğun resimlerinden yola çıkarak, çocukta bir sorun olduğunu tespit edebiliyor musunuz? Velisine bu durum hakkında bilgi veriyor musunuz?
6. Çocuğunun yaptığı resimlerle ilgili açıklama isteyen, önemseyen velileriniz oldu mu?
7. Yaptığı çalışmaları sergiliyor musunuz? Neden?
8. “Bunu nasıl yaptın? Bana bununla ilgili ne söyleyebilirsin?” gibi etkinlik sırasında öğrencilerinizle iletişim kuruyor musunuz? Çabalarına nasıl destek oluyorsunuz?
9. Çocuklara seçim yapma özgürlüğü tanıyor musunuz? Malzemeleri serbestçe kullanmasına izin veriyor musunuz?
10. En çok hangi malzemelerle çalışmayı seviyorlar?
11. Gördüğünü aynen resmeden mi? Düşündüğünü resmeden bir resim eğitimi anlayışlarından hangisi yerleştirilmelidir?
12. Çizemeyen öğrencilerinize nasıl yardımcı oluyorsunuz?
13. Duvarları, halıları, sandalyeleri boyayan öğrencilerinize tepkileriniz nedir?
14. İçinde bulunulan bilişim çağı, çocukların resimlerini etkiliyor mu? Nasıl?

**Ek-4 Araştırmada Kullanılan İlköğretim I. Kademe Sınıf Öğretmenlerinin
Görsel Sanatlar Dersi İle İlgili Görüşme Soruları**

KİŞİSEL BİLGİLERİNİZ

BAY BAYAN

DOĞUM YILINIZ:

KIDEM YILINIZ:

EN SON MEZUN OLDUĞUNUZ OKUL:

GÖREV YAPTIĞINIZ OKUL:

KIZ ÖĞRENCİ SAYINIZ:

ERKEK ÖĞRENCİ SAYINIZ:

TOPLAM:

**İLKÖĞRETİM 1. KADEME SINIF ÖĞRETMENLERİNİN GÖRSEL
SANATLAR DERSİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ**

1. Resim dersinin eğitimimizdeki yeri nedir?
2. Hazırlanan müfredat programları ve ders saati resim eğitiminin verilebilmesi için yeterli buluyor musunuz? Neden?
3. Resim dersi, öğrencilerin yaratıcılık güçlerini geliştirir mi? İyi bir eğitimle herkes yaratıcı olabilir mi?
4. “Bunu nasıl yaptın? Bana bununla ilgili ne söyleyebilirsin?” gibi etkinlik sırasında öğrencilerinizle iletişim kuruyor musunuz? Çabalarına nasıl destek oluyorsunuz?
5. Çocuklara seçim yapma özgürlüğü tanıyor musunuz? Malzemeleri serbestçe kullanmasına izin veriyor musunuz?
6. Gördüğünü aynen resmeden mi? Düşündüğünü resmeden bir resim eğitimi anlayışlarından hangisi yerleştirilmelidir?
7. Resim derslerinde başarılı çocuklar diğer derslerde de başarılı mı? Neden?
8. Diğer derslerdeki başarı durumunu öğrenmek isteyen veli, resim dersindeki başarısını da merak ediyor mu?
9. Resim çalışmalarının uygulanabilmesi için atölye ortamı gerekli midir? Neden?
10. İçinde bulunulan bilişim çağı, çocukların resimlerini etkiliyor mu? Nasıl?

Ek 5- Araştırmada Kullanılan Psikolog ve Çocuk Doktorlarının Resim Eğitimi ile ilgili Görüşme Soruları

KİŞİSEL BİLGİLERİNİZ

BAY BAYAN

DOĞUM YILINIZ:

KIDEM YILINIZ:

EN SON MEZUN OLDUĞUNUZ OKUL:

GÖREV YAPTIĞINIZ YER:

UZMANLIK ALANINIZ:

PSİKOLOG VE ÇOCUK DOKTORLARININ RESİM EĞİTİMİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ

1. Konu çocuk hastalarımız ve yaptığı resimler. Elinde çocuğunun yaptığı resimleri size gösterip, “çocuğumun neyi var?” diye soran hasta yakını oldu mu? Bu durumda cevabınız ne olur?

2. Ruhsal rahatsızlığı olan çocuk hastalarınızı nasıl belirliyorsunuz? Çizdiği resimler, kullandığı renklerden faydalıyor musunuz?

3. Bir doktor olarak dünyada en iyi öğrenenler ve soru soranlar çocuklardır diyebilir misiniz?

4. Gördüğünü aynen resmeden mi? Düşündüğünü resmeden bir resim eğitimi anlayışlarından hangisi yerleştirilmelidir?

5. Sizce Anaokulu eğitimi zorunlu olmalı mıdır? Neden?

6. Duvara, kapıya, masa örtüsüne resim yapan çocuk hastalar için ailesine neler tavsiye edersiniz?

7. Ağacı maviye, gökyüzünü yeşile boyayan çocuk hastalarınız için neler tavsiye edersiniz?

8. Arkadaş canlısı, sorumlu, paylaşan çocuklar büyüdü. Yerine narsist çocuklar geldi diyebilir misiniz?

9. İçinde bulunulan bilişim çağı, çocukların resimlerini nasıl etkiliyor? Bilgisayar oyunları, televizyon, sayısız oyuncak, çocukların gelişimi üzerinde nasıl etkileri vardır?

10. Resim dersi ile ilgili öğretmen ve velilere seminer vermeyi düşünür müsünüz? Neler söylemek isterdiniz, özetleyebilir misiniz?

Ek 6- İzin Belgesi

T.C
GEDİZ KAYMAKAMLIĞI
Zafer İlköğretim Okulu Müdürlüğü

Sayı :B.08.4.MEM.4.43.07.01.230/2642

05/06/2009

Konu :Yüksek Lisans Tez Çalışmaları

KAYMAKAMLIK MAKAMINA

İlgi :03/06/2009 tarih ve 230/107 sayılı yazıları

Okulumuz Görsel Sanatlar Öğretmeni Mutlu BAYSAL'ın 01-11 Yaş Çocuk Resimlerinde Renk,Biçim ve Konuların Tablolandırılması adlı Tezini Zafer İ.Ö.O,Mehmetçik İ.Ö.O, Özel Gökkuşığı İ.Ö.O ve Hayme Anaokulunda yapmasında; Müdürlüğümüzce herhangi bir sakınca bulunmamaktadır.

Makamınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınızı arz ederim.

Zekeriya Ünal
İlçe Milli Eğitim Müdürü.

OLUR
07/06/2009
İsmail ÇORUMLUOĞLU
KAYMAKAM

KAYNAKÇA

- AKALIN, Şükrü Haluk (2007), Bilişim Çağı ve Türkçenin Sorunları, (<http://www.bilgicik.com/yazi/bilirim-cagi-ve-turkcenin-sorunlari-prof-dr-sukru-haluk-akalin/>) (23 .04.2010)
- ALAKUŞ, Ali Osman ve MERCİN, Levent, (2009), **Sanat Eğitimi ve Görsel Sanatlar Öğretimi**, Pegem Akademi, Ankara
- ALLEN Winifred, (1964), (Çev: Gazenfer Bingöl) **Yaratıcı Çocuk Yuva Merkezi**, Ankara, Gürsoy Basımevi,
- ALTINKURT, Lale, (2003), **Sanat Eğitiminde Renk ve Anadolu Güzel Sanatlar Liselerinde Uygulanışı**, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, Eskişehir
- ARTUT, Kazım, (2007), **Okul Öncesinde Resim Eğitimi**, Anı yayıncılık, Ankara.
- ARTUT, Kazım, (2009), **Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri**, Anı yayıncılık, Ankara.
- ARTUT, Kazım, “Okul Öncesi Resim Eğitiminde Çocukların Çizgisel Gelişim” Düzeylerine İlişkin Bir İnceleme <http://egitim.cukurova.edu.tr/wp.asp?118> (6.5.2010)
- BAYMUR, Feriha, (1989), **Genel Psikoloji**, İnkılap Kitabevi, istanbul
- BERKTİN, Cezmi Tahir, (1971), **Okul Öncesi Eğitim ve Çocuklarımız**, Türkiye İş Bankası Yayınları, Bilgi Basımevi,
- BAŞARAN, İbrahim Ethem, (1989), **Eğitime Giriş**, Sevinç Matbaası, Ankara
- BENCUYA, Cella (2007), “Çocuk ve Yaratıcılık”, <http://www.gorselsanatlar.org/cocuk-resimleri/cocuk-ve-yaraticilik/> (5. 12. 2009)
- BUYURGAN, Serap, (1996), “Estetik Çevre Oluşumunda Sanat Eğitiminin Önemi” **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı: 131, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, s. 20
- BUYURGAN, Serap ve BUYURGAN, Ufuk, (2001) **Sanat Eğitimi ve Öğretimi**, Dersal Yayıncılık, Ankara.
- CÖMERT, Dilfiruz, (2005), **Erken Çocukluk Döneminde Parmak Oyunları**, Kök Yayıncılık, Ankara
- DOĞAN, Hıfzı, (1983) **Teknoloji Eğitimi**, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, Ankara
- DUMAN, Tayip, (1995), “Türkiye’de Okul Öncesi Eğitim ve Öğretmen Yetiştirme”, **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı: 127, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, s. 28-33
- Eczacıbaşı Sanat Ansiklopedisi**, (1997), Yem Yayın, istanbul

- ERİNÇ, Sıtkı M., (1995) **Resim Eleştirisi Üzerine**, Hil Yayın, İstanbul
- FİSCHER, Ernst, (Çev: Cevat Çapan), (1990), **Sanatın Gerekliliği**, İmge Kitapevi, Ankara.
- FİDAN, Nurettin ve ERDEN, Münire (1985), **Eğitim Bilimine Giriş**, Repa Eğitim Yayınları, Başkent Yayınevi, Ankara
- GEL, H. Yücel (1996) “Eğitimde Temel Anlayış, Anlaşılabilirlik, Uygulanabilirlik, Geliştirilebilirlik” **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı: 131, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, s. 26
- GEL, H. Yücel (1994), “Sanat Eğitimi ve Yaratıcılık”, **Türkiye Sanal Eğitim Kütüphanesi**, Afyon Kocatepe Üni., <http://www.egitim.aku.edu.tr/gel.htm> (6.12.2009)
- GOMBRICH, E.H., (Çev: Bedrettin Cmert), (1992), **Sanatın Öyküsü**, Remzi Kitabevi, istanbul
- GÖDE Osman, SUSAR Fatma (1997), **Okul Öncesi Eğitimin Önemi ile Bu Eğitimde Oyunun ve Bedensel Etkinliklerin Rolü**, PAÜ. Eğitim Fak. Derg., Sayı:2 <http://egitimdergi.pamukkale.edu.tr/.../7-okul%20Öncesi%20eğitimin%20Önemi%20ile%20bu%20eğitimde%20o...> (6.12.2009)
- GÖKDUMAN, Eda, (2010), “Çocuğunuzun İzlediği Programlara Dikkat Edin” <http://www.yuvarehberim.com/haberOku.php?id=1146> (13. 03.2010)
- Görsel Sanatlar Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretim Programı ve Kılavuzu**, (2006), MEB. Devlet Kitapları, Ankara
- İŞİNGÖR, Mümtaz, ETİ, Erol ve ASLIER, Mustafa, (1986), **Resim I Temel Sanat Eğitimi Resim Teknikleri Grafik Resim**, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara
- İPŞİROĞLU, Nazan ve İPŞİROĞLU, Mazhar, (1991), **Sanatta Devrim**, Remzi Kitabevi, İstanbul
- JOHNSTON, Gordon, (Çev: Aynur Durukan), (1984), **Resim Sanatı**, Remzi Kitabevi Yayınları, Evrim Matbaacılık, İstanbul
- KANDIR, Adalet (2001), “Çocuk Gelişiminde Okul Öncesi Eğitim Kurumlarının Yeri ve Önemi”, **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı:151, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/151/kandir.htm>, 6. 12. 2009)
- KANTARCIOĞLU, Selçuk (1973), **Anaokulunda Eğitim**, M.E. Basımevi, İstanbul
- KALMIK, Ercümen, (1964), **Renklerin Armoni Sistemleri**, İTÜ Matbaası, İstanbul

- KINIKLI, Ünsal (1996), “Atın Kolanında Bile Güzeli Arayanlara Selam”, **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı: 131, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, s. 34
- KIRIŞOĞLU, Olcay Tekin, (2005), **Sanatta Eğitim**, Pegema Yayıncılık, Ankara.
- MORAN, Berna, (2007), **Edebiyat Kuramları ve Eleştiri**, iletişim Yayınları, İstanbul.
- ÖZGÜR, Semiha (2009), “Okul Öncesi Eğitimin Önemi”, İpekböceği Okulöncesi Etkinlikler, <http://okuloncesietkinlikler.blogcu.com/okuloncesi+egitim> (6.12.2009)
- ÖZSEZGİN, Kaya (2007), “Cihat Burak (1915-1994)”, http://www.felsefekibi.com/sanat/isimler_turk/isimler_alfabetik_turk_cihat_burak.html (5.5.2010)
- ÖZSOY, Vedat, (2007), **Görsel Sanatlar Eğitimi**, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara.
- ÖZTAŞ, Nebahat, (2007), **4 -12 Yas Grubu Öğrencilerin Resimlerinde Figür Kullanımı, Figürlerin Mekan Ve Elemanlar İçindeki Özellikleri, Renk, Leke Ve Çizgisel Kullanımı Bakımından**, Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Eskişehir
- ÖZTOP, Şener (1991), “Güzel Sanatlar Eğitiminde Yöntem”, **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı: 106, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara, s. 14-15
- PEŞKERSOY, Eylem ve YILDIRIM, Osman, (2009), **Görsel Sanatlar Dersi (1-8. Sınıflar) Öğretmen Kılavuz Kitabı**, MEB. Devlet Kitapları, İstanbul
- READ, Herbert, (1974), **Sanatın Anlamı**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, Çeltüt Matbaacılık, İstanbul.
- SAN, İnci, (1977), **Sanatsal Yaratma ve Çocukta Yaratıcılık**, Türkiye İş Bankası Kültür Yay, Ankara.
- SAN, İnci, (2008), **Sanat ve Eğitim**, Ütopya Yayınevi, Ankara.
- SENEMOĞLU, Nuray (2001), “Çocuk Hakları, Çalışan Çocuklar ve Eğitim Sorunları”, **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı:151, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/151/senemoglu.htm> (5. 12. 2009)
- SEZER, Hulusi, (1998), **İlköğretimde Resim-İş Eğitimi**, İlköğretimde Etkili Öğretme ve Öğrenme Öğretmen El Kitabı, Modül 10
- SÖZEN, Metin ve TANYELİ, Uğur, (1986), **Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü**, Remzi Kitabevi, Evrim Matbaacılık, İstanbul
- SÜKAN, Zafer, (1983), **Okulöncesi Etkinlikleri**, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul

- SUNGUR, Fatma (2003), “Çocuk Resmine Bir Yaklaşım”,
<http://www.evrensel.net/arsiv.php> (18.11.2009).
- TELLİ, Hidayet (1996) “Eğitimin Genel Hedeflerinin Davranış Biçimine Dönüştürülmesinde Sanat Eğitiminin Katkısı Vardır” **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı: 131, Milli Eğitim Basımevi, Ankara, s. 41
- TEPECİK, Adnan, (2002), **Grafik Sanatlar**, Detay Yayınları, Ankara.
- TUĞRUL, Belma (2005), “Çocuk Gelişiminde Anaokulu Eğitiminin Önemi” **Bilim ve Akıl Aydınlığında Eğitim Dergisi**, Yıl:6, Sayı:62,
<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/sayi62/tugrul.htm> (5. 12. 2009)
- TUNALI, İsmail, (1989), **Estetik**, Remzi Kitabevi A.Ş., Evrim Matbaacılık, İstanbul
- TURAN, Cemal, (1973), **İlkokullarda Resim-İş Eğitimi ve Öğretimi**, Y.B. Okulu Döner Sermaye Basımevi, Şereflikoçhisar.
- TÜRKDOĞAN, Galip, (1981), **Sanat Eğitimi Yöntemleri**, Ayyıldız Matbası, Ankara.
- ULUS, Leyla (2004), “Osmanlı Devletinden Günümüze Okul Öncesi Eğitim Çalışmaları Ve Ülkemizde Erken Çocukluk Eğitiminin Bugünkü Durumu”, Yüksek Lisans ödevi, Ankara,
<http://www.rehberlikweb.com/index.php?showtopic=722> (5. 12. 2009)
- YAVUZER, Haluk, (2007), **Resimleriyle Çocuk**, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- YAVUZER, Haluk, (2007), **Çocuğu Tanımak ve Anlamak**, Remzi Kitabevi, İstanbul,
- YILMAZ, Mehmet, (2005), **Modernizmden Postmodernizme Sanat**, Ütopya Yayınları, Ankara
- YOLCU, Enver, (2004), **Sanat Eğitimi Kuramları ve Yöntemleri**, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- (2007), “Resim İş Eğitiminin Gerekliliği” (<http://www.gunlukplan.org/resim-ogretmenleri/856-resim-ogretiminin-gerekliligi.html>) 25.04.2010

DİZİN

A

Albers, 58
 Alex F. Oshorn, 40
 Asimetrik, viii, xii, 34, 35
 Autopoiesis, 14

B

Bilgisayar, 5, 1, 13, 71, 85, 210
 Bonnard, 61
 Boswel, 18

C

Cezanne, xiii, 59, 60

D

Delacroix, 60
 Dickinson, 15
 Dr. Benjamin S. Bloom, 1, 39

E

Eflatun, 11, 17, 40
 Eğitim, 5, v, viii, 4, 5, 6, 8, 15, 16, 20,
 44, 45, 64, 65, 73, 74, 75, 81, 212,
 213, 214, 215
 Estetik, 68, 206, 212, 215

F

Fatih Sultan Mehmet, 44
 Fovlar, 61
 Freud, 47, 50
 Froebel, 46

G

Gauguin, 59, 61
 Gombrich, 11
 Görsel Sanatlar, 5, vii, viii, ix, xi, 2, 16,
 18, 19, 20, 21, 30, 73, 75, 196, 203,
 205, 207, 209, 212, 213, 214
 Görüşme formu, 7, 66, 75, 82

H

Hasan Pekmezci, 18

Hegel, 11
 Herbert Read, 2, 11, 48

I

Itten, 58

İ

İmge, 213

K

Kandinsky, 58
 Kazım Artut, 13
 Kellogg, xii, 47, 52, 53
 Ken Rinaldo, xii, 14
 Kılavuz, 18, 20, 21, 30, 214
 Kokpitz, 83

M

Mandala, xiii, 54
 Milli Eğitim Şurası, 46
 Mondrian, 12
 Monet, 61

O

Optik, 61
 Origami, xii, 27
 Oyun hamuru, 42, 70

P

Pestalozzi, 46
 Piaget, 47, 55
 Picasso, xii, 2, 11, 48, 56
 Program, 41

R

Raphael, 2, 48
 Rembrandh, 59
 Renoir, 59
 Romantik ressamlar, 60
 Rousseau, 40, 46

S

Sanat Eğitimi, vii, 15, 212, 213, 215

Sıbyan Mektepleri, 44

T

Tasarım ilkeleri, 56

Teknoloji, 5, vii, 13, 14, 212

Ü

Ünsal Kınıklı, 16

V

Van Gogh, 61

Vermer, 59

Victor Vasarely, 61

Viktor Lowefeld, 49

W

Walter Gropius, 13